Digitaliseret af | Digitised by

DET KGL. BIBLIOTEK
Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):	Breum, Sophie.
Titel | Title:	Fuldtro Sind : Roman fra det 16. Aarhundrede.
Udgivet år og sted | Publication time and place:	[Kbh.] : Det Nordiske Forlag, 1902
Fysiske størrelse | Physical extent:	347 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

57,-98.

Det Kgl. Bibliotek
130025474156

FULDTRO SIND

SOPHIE BREUM

FULDTRO SIND

ROMAN FRA DET
16. AARHUNDREDE

1903 N. 52.

DET NORDISKE FORLAG
BOGFORLAGET: ERNST BOJESEN
1902

Oplag: 1500 Ekspl.

AARHUS STIFTSBOGTRYKKERI.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Indhold.

	Side
Paa Herlufsholm	1
Fuldtro Sind	12
Fast i sin Sag	20
Skarnsfolk	27
Mettes lovlige Værge	33
Niels Flint	36
Liv og Død	42
Frisk Blæst	47
De nemmer at tude	49
Mester Hintz'es Datter	56
Vaande	63
Fra de gængse Veje	69
Toste	77
Ensom	80
Pest	83
Rytter fra Danmark	97
Mod Fjenden	101
Barndomsvenner	106
Lægedom	112
Et dansk Spil	117
Et Møde	128
Røverfærd	135
Vintervejr	145
Et Par Odenseborgere	150
De Vises Sten	165
Rigernes Haab	174
Vandringsmøje	197
Brejdes Lykke	203
Niels og Christence	217
Hekse i Vold	224
En redelig Tilstaaelse	236

Side
Glæde vendes til Sorg 247
Lykke, Ulykke de gange paa Rad 271
Falske Folk 288
Kongen og Købmanden 307
Hjærters oprigtige Glæde 315
Lenseden 322
Haabet 342

Paa Herlufsholm.

Den blandede Hob af røde og sortbrune Tagskraaninger og af Træer, som fra de smaa Byhaver stak deres Kroner op over Husene, tættede sig inden for Næstved Bys Bolværk.

Øster ude løftede en Gaard sig med kamtakkede Gavle og med Kaalhaver og Abildgaard, Bistader og Folevænge i Kreds om de røde Mure. Det var det tidligere Sortebrødrekloster, som af Birgitte Gjøe, Herluf Trolles Efterleverske, nyssens var ombygget og forbedret. —

En Vaardag, just fire Aar efter at den svenske Fejde var kommen til en god Ende, aabnedes en lav Dør i Muren, og fra Skyggen under Hvælvingen traadte en ældre Kvinde og en ung Jomfru ud i Solskinnet.

Grøden var det Aar kommen tidligt og stærkt i April; store Parter Ungfæ var sluppen ud og hjalp sig selv paa de grønne Vange. Det sivede i Muld, og det lunede i Luften. Den skjulteste Rodtrævl og hver solbadet Knop var givet ind under den Naturvælde, som uimodstaaeligt tvang en genopstanden Livets Kraft ind i alt under den blaanende Himmel — i de hastende Fugle, i hvert Kryb i Jord og under Bark, i knudrede Egestammer og i bløde Stængler, ja i Menneskers Tanker med. Tvang med samme

ubøjelige Vælde som de susende Storme og den stivnende Frost, men tvang mod Liv og Lys, mod Vækst og sorgløse Lykkestunder.

Der var noget i det grøsomme Vejr, i den lette Em, der som en Livsaande laa over Ager og Vang, der kvægede den gamle Kvinde.

Hun stod et Øjeblik og saa frem for sig; saa støttede hun sig til den unge Jomfru, kaldte paa Drengen, der ventede inde i Døren, og gav sig paa Vej ad Herlufsholm til.

Hendes Gang var langsom som hos den, der nys har været besværet af Sygdom. Men det tænksomme Blik under de tunge Laag og den smalle, bevægelige Mund viste, at Aanden ikke tog sig Hvile, om end Legemet var mærket. Det hvide Lin faldt over den kraftige Pande ned mod den store Øjehuling, og i dybe Læg foldede det sig tilbage over Nakken og den mørke Enkedragt.

De Fattige, som mødte dem, hilste villigt, og en Næstvedborger, der kom agende med en tung Føring, tvang Hest og Vogn halvvejs ind i Marken for at gøre Plads for hende.

Det var jo Fru Birgitte Gjøe, salig Herluf Trolles, som de alle holdt i stor Ære.

Den unge Jomfru, som gik og bøjede sig opmærksomt lyttende ind mod Birgitte, og paa hvis højre Arm Birgittes Haand med de smalle Fingre og den prægtige Ring hvilede saa fortroligt, hed Mette Viffert. Fra sit første til sit tolvte Aar havde hun været optugtet sammen med andre hos den ansete Adelsfrue. Men da var hun hentet hjem til sin Faders Gaard, Kjærstrup, der laa lidt nordlig for Slagelse.

Det var næsten fire Aar siden. Nu var hun kommen for at gæste Birgitte Gjøe.

At hun havde en særlig Grund til Besøget, havde den gamle Frue forstaaet, straks de bød hinanden

Goddag, og Mette næppe kunde tale for tilbagetrængt Graad.

Men endnu havde Mette ikke ladet sig op for hende, skønt de alt flere Gange havde været ene.

Hvad tyngede der mon Mettelil! Birgitte kunde ikke tænke sig det. Hun var jo med Ære trolovet med Vincens Glambæk, en Adelsmand!

Bred og blank skød Susaaen frem. Der var ingen Mennesker at se uden Hyrden, der gik langt inde i de vide Enge paa den anden Bred. „Er her ikke fagert!“ udbrød Birgitte. Mette saa langt frem for sig ind under det luftige Løv. „Saa grønligt et Skær maa der vist være paa Havsens Bund langt ude i Vestersøen, hvor der er dybt!“ sagde hun drømmende. Der blev igen saa stille, at man kunde høre Vandet klukke om Elletrunternes Rødder. Da tog Birgitte Gjøe Kurven fra Drengen og sendte ham hjem; hun fornam jo, at Mettes Bryst løftedes af Suk, der skulde skjules. Men næppe havde hun nævnt et Ord om Mettes sorgfulde Væsen, før den unge Jomfru i stor Hast begyndte at fortælle om, at Kongen havde været paa Kjærstrup en Dag og en Nat, og Slotspræsten, Mester Anders Sørensen Vedel, havde været med, og hun havde maattet synge alle sine Viser for ham.

„Mettelil, hvad lønlig Sorg bærer du paa?“ Mette gik raskere til, og usikkert faldt hendes Ord om, at der havde vel været noget, hun begærede Raad for, noget, som nagede hende svarligt, men i Nat havde hun lagt over med sig selv, at den Plage vilde hun dølge i sit eget Hjerte, da skikkede hun sig nok i den, og alt bedrede sig for hende!

Men et vegt Svar stillede ikke Birgitte Gjøe tilfreds.

I det samme drejede de ud af Skovstien, og de standsede begge uvilkaarligt.

Som en let grønlig Røg stod Løvet og dæmpede Farvekraften i Herlufsholms røde Mure.

Mette havde ikke været her uden engang som Barn nogle Aar efter, at Kongen havde givet Herluf Trolle Skovkloster i Bytte for Hillerødsholm. Baade Navnet og meget andet var forandret siden da. Mette stod og saa fra Trægrupperne, der spejlede sig i Aaen og Fiskedammene, til den røde, takkede Gavl mod den blaa Vaarhimmel, og hun udbrød:

„Og det har I altsammen skænket bort! Fortryder det Jer ikke?“

„Nej, dette er aldrig kommen mig i Tanker. Jeg gav gerne to Gange saa meget bort, om jeg havde det. Naar kun Skolen holdes tilbørlig i Hævd, som Herlufs Ønske var. Men haardt er det, at min egen Broder besværer med al sin Klage og vil omstøde vor Fundats. Dog med Guds Bistand — Skolen holdes vel ved Magt, min Broder til Trods! — Men skal vi ikke blive gaaende en Stund endnu og tales videre ved om dit, Barnlille.“

„Nej, nej, nej. Klokken er sikkert ogsaa halvgaaen elleve nu.“

„Saa tøver vi med det til en anden Gang.“

Mellem elleve og tolv legede Herlufsholms Peblinge, og det var dem, Birgitte Gjøe vilde se til med samt sin Kurv Klejner og Fennikelkonfekt.

Birgitte gik om til Staldbygningen, hvor Borgestuen var, for at træffe Fogden. Hun havde vel afgivet Forstanderskabet til Danmarks Riges Raad, men hun havde øverste Indseende med alt, Skolen, Godset, dets Tjenere og Bønder vedrørende.

Af nyt Fogden meldte hende, var da det, at han var ved at jage en Karl bort, Klavs Krumhals kaldtes han; han havde et halvt Aarstid været daglig Arbejdstjener der, men var en lad Skælm, og nu var han antruffen i at ville lokke et af Børnene til Driks; da han tilforn havde været paamindet, skete der ham nu kun hans Ret efter Ordinantsen, naar han forvistes af sin Tjeneste.

Den omtalte Karl, som havde nærmet sig, da

han saa Fru Birgitte, var en høj duknakket, underlig knudret Person med mørkt Haar, der tjavsede frem ved de brede Kæber og groede ned i den lave Pande. Han bad saa mindeligt, om hun vilde beholde ham i Tjenesten. Men Birgitte svarede ham kun med at spørge, om han ikke havde faaet Ordinantsen forelæst og lovet at holde den.

Han vendte sig da til Mette Viffert og tiggede hende med sleske Ord om at tale hans Sag. Men hun svarede frueværdigt: „Naar du vil forføre Ungdommen til Drik, burde du have Huden slidt af med et godt Ris. Ordinantsen maa holdes ved Magt. Det er kun ret og billigt.“

Fogden skubbede til Klavs. „Der ser du, Klavs, kom nu af Gaarde.“

„Det skete ikke i Ædruskab. Jeg var drukken, da kan vel ingen drage mig til Ansvar.“

Birgitte Gjøe svarede med et Suk: „Værre er det! Ikke kan du forsvare for din Gud eller være bekendt for din Øvrighed at drikke dig fra Vid og Skel, saa du intet sanser.“ Hun stod lidt tavs; saa udbrød hun: „Dr. Luther sagde, at den tyske Djævel hed „Skyl i dig“. Det kommer mig for, at den danske snart fortjener samme Navn! — Giv Karlen Tæring med paa Vejen, Foged, og se at faa ham paa Dør.“

Klavs Krumhals skulede ondt efter Mette Viffert. Han havde troet sig reddet, da han saa hende; det plejede van at falde let at kryste Øjnene ud paa en ung Jomfru med kønne Løgne.

Ptøi — han kunde have smurt hende en over hendes røde Mund, da hun sagde Ordinants i Stedet for Naade. Og saa stod den blanke, velnærede Foged, den svarte Skælm, der uden billig Aarsag havde forvist ham Huset, og lo hans vanlykkede Paafund ud.

— Birgitte Gjøe og Mette Viffert gik hen mod en Plads ved Hovedbygningen, hvorfra der lød Latter og Raab.

Usete stod de en Stund og betragtede Drengene og Pladsen.

Over den røde, anselige Bygning med Halvbuer og stærke Støttepiller ragede Kirkens Gavl op. Fugle fløj op, og Fugle fløj kvidrende bort eller satte sig paa Murbaand og i Blindinger og pudsede og pillede deres Fjer. Ud fra Bygningen gik en teglhængt Mur. Fra de store Træer bag den bar Vinden af og til en sagte Regn af brune Knopskæl ud over Drengene, der pludrende Latin tumlede sig, slog Top og legede Bold. Mette Viffert maatte tænke paa de magre, utoede Peblinge i Slagelse Latinskole, der kendte Ferlen mere end gode Ord. Disse var vel toede og kæmmede, og baade Ansigt og Krop vidnede om god Kost og venlig Behandling. Hun vidste fra Birgitte, at baade hun og Herluf havde været enige om, at selv om Ris var fornødent, saa skulde den haarde Ferle være forbudt.

Da var der en lille Dreng, som fik Øje paa Birgitte Gjøe. Han løb straks af Legen og hen mod hende. Og snart flokkede de sig, de fleste af Peblingene, om den enkeklædte Frue, og det varede saa ikke længe, før hendes Kurv var tømt.

„Gaa nu til Legen igen;“ sagde Birgitte Gjøe, „men du, Enevold Kruse, hvor er din synderlig gode Ven, Johan Jensen Alanus?“

Enevold saa trodsigt forbi Birgitte.

„Han gav mig Skændselsord og sparkede min Top bort, og jeg skulde vel ikke lidt en saa aabenbar Forhaanelse uden at hævne mig, saa sandt jeg er en Adelsmand!“

„Det er ikke en oprigtig Adelsmand anstændigt at hævne sig paa En, der ingen har til Forsvar. Du ved jo vel, Enevold, at Johan er saa godt som ene i Verden og langt fra sit Fødested i Halland.“

„Han er ikke af Byrd og skal ikke være hoffærdig.“

„Enevold, du kommer ikke til at bære de gyldne Kæder med Ære, hvis du ikke i Tide lærer, at Herkomst ikke strækker til. Ikke vil det anstaa sig for dig at faa Raadighed over Vingegaard eller andet Jordegods, naar du ikke har Raadighed over dit eget Sind. Vis mig, hvor Johan er, og jeg vil forklage ham for den Ulempe, han har gjort dig, men saa faar du ogsaa række ham din Haand til Forlig. Naar Notarius kalder Jer begge før Nadvertid, faar I Straf, hvis I har slaaet hinanden og stimet, men ens bliver den for Jer begge! Og nu faar I to forliges og det paa Timen."

Drengen skruede sin Hæl mod Jorden og såa ned, men svarede ikke.

„Enevold Kruse, jeg fandt ellers et bedre Sind i dig, vær nu ikke stridig, men giv mig din Haand og lad os søge Johan. — Hvor er han saa?" sagde hun mildt og myndigt.

Drengen såa op i hendes Ansigt. Og han hviskede: „Ovre ved Muren." Klemt ind i et Hjørne ved en af Stræbepillerne stod en elleveaars Dreng. Birgitte gik hen til ham, tog ham ved Skuldrene og vendte ham om. Han havde grædt, og da hun strøg ham over Hovedet, var Graaden ved at komme igen. Men længe varede det ikke, før hun havde dem forligt.

En Hører havde straks, da han saa Fru Birgitte, hentet Skolemesteren, Magister Hans Mikkelsen. Nu kom han rask hen til hende. Idet Birgitte vendte sig mod ham, saa hun Enevold i Færd med at dele sin Klejne med Johan.

Hans Mikkelsens Sind var ædelt nok til at forstaa Herluf Trolles og Birgitte Gjøes ædle Tanke, og han var en af dem, der ivrigst stræbte efter at erhverve Laasebrev paa Fundatsen, at ikke nidske Slægtninge skulde gøre deres Stiftelse til intet. Netop i de Dage var Sagen ved at blive indstævnet for Tinget i Næstved, og Magister Hans Mikkelsen havde meget at drøfte med Fru Birgitte. Klokken nærmede

sig 12, og Drengene gik ind for at excerceres i musica og graphica.

Medens Birgitte tog Vejen med Magisteren til hans Kammers for endnu engang at gennemse Skødet, hvorved hun frasagde sig Ejendomsret til Herlufsholm, skulde Mette gaa rundt og se paa Fiskedammene og de andre Forbedringer.

Paa en søndret Træplov faldt hun til Sæde, og der blev hun i dybe Tanker. Hun tænkte paa Birgitte Gjøe; hun saa hende for sig, som hun gik ved den lærde Hans Mikkelsens Side, som hun myndig talte Karlen til, der havde forbrudt sig, som hun med et klogt og kærligt Sind kaldte paa det gode i de usamdrægtige Børn. Denne hædrede, fromme Kvinde havde lidt det samme, som hun led, at være tvungen som Barn ind i en Trolovelse med En, hun ikke kunde begive sig i Ægteskab med. Birgitte havde sat sig mod Forældres og Slægts Raad, og dog var hun ikke kommen i Ulykke derfor, — siden havde hun smagt Lykken i et godt Ægteskab. Mette sukkede dybt. Den Kamp, som ventede hende, blev saa stor, at den tog alle hendes Tanker og kanhænde al hendes Ungdoms Tid med.

Consistoriet løste saavist ikke en Trolovelse paa et Aar eller to.

Om de i det hele taget nogensinde gjorde det! Ungdomslykke blev der aldrig for hende. Men slap hun blot fra den tvungne Pagt med Vincens Glambæk, da fik det være med alt andet. Hun havde smagt Riset, før hun for tre Aar siden tog mod Vincens Fæstensgave, og hendes Slægt vilde intet lade være uspart for at tvinge hende til at holde Trolovelsen.

Det sagde de alle var at synde mod det fjerde Budord: ikke lydigt at begive sig i Ægteskab efter Forældres Raad.

Mette sukkede dybt. Man kunde vel tvinge sit Sind! Men da tænkte hun igen paa, hvorledes Bir-

gitte saa ud, som hun gik ind i Bygningen, hvorfra de klare Stemmer lød ud, — da hun Dagen før med Taarer rindende ned over det blege Ansigt talte om hendes og hendes Husbonds Drøm den første Nat, de var paa Herlufsholm, og de begge syntes at høre En sige:

„Dette skal blive et helligt Sted!"

Aldrig var Birgitte bleven den Kvinde, hun var, om hun havde ladet sig være bunden til Jesper Daae; og kan hænde, at Herluf uden hende havde maattet bøje sig for godskære Slægtninge.

I den Stund lovede Mette Viffert sig selv, at hun af al sin Magt vilde føre sin Kamp til Ende. Men som et Lyn oplyser en mørk Vej, fornam hun i et Nu den Kvide, hun havde haft, og den, hun vilde faa af kolde, bydende Ord, Slægtens Foragt og Fruernes evindelige Paamindelser. De bløde Læber knugede sig mod hinanden, og ned over den barnerunde Kind løb en Taare — ikke af Sorg — mere af en underlig højtidsfuld Følelse af, at nu blev hun et fuldvoksent Menneske, overfor hvem Livets Nød og Besvær rustede sig, som man samler sine Vaaben mod en jævnbyrdig Modstander.

Saa sandeligt, hun skulde være det!

Aldrig havde hun vist Vincens Glambæk Elskelighedstegn. Ikke nogentid. Ikke da han kom bag paa hende i Løvhytten i Urtegaarden og tryglede hende om at give ham sit Skød til Hvilested for hans Hoved og svor paa, at hendes Kærlighed til ham vilde komme med Ægteskabet.

Birgitte Gjøe havde holdt ud! — Femten Aar havde det varet, før hun løstes fra Jesper Daa, og det endskønt hun var af mægtig Slægt og havde salig Dronningen til Ven. — Mon Birgitte dengang tænkte paa, at hun skulde faa en Husbond som Herluf Trolle og paa sin gamle Alder sidde agtet og æret — have lærde Mænds Fortrolighed, have Venskab af saadanne som Kurfyrstinde Anna i Sachsen, Rigs-

hovmesteren Peder Oxe, de Gyldenstjerner og Rosenkrantzer, ja alle Danmarks bedste Adelsslægter.

Forvist havde hun dengang været til Mode, som *hun* var det nu — nu, da hun saa sin Fremtid ligge som en mørk, ufarbar Vej for sig. —

Hvor længe Mette havde siddet i disse Tanker, vidste hun ikke. Men Skyggestriben, der naaede hendes Fod, da hun faldt til Sæde, havde trukket sig bort fra hende ind mod Muren; men det tyktes hende ogsaa, at hun havde tænkt hele Sagen igennem som aldrig før.

Blodet rullede rask igennem hende, og hun rejste sig og gav sig hurtig til at gaa. Hun kunde have jublet med Fuglene, der hastede bort under Tagbryn og mellem Grene med Straa og Dun. Det skulde vel ikke altid gaa saa kroget for En! Den Fryd, som kunde ligge En i Hjærte og Sind, naar man mindst tænkte det, var vel ikke skabt forgæves. —

Idet Mettelil drejede om Hjørnet ved Kirken, løb hun paa en ung Mand.

„Ej, ej — hvi saa hastig Mette Viffert!“

„Eggert Qvitzow! Er du her? Jeg troede du alt var af Landet.“

„Carl Lollik, som skulde tjene som min Hovmester, blev jaget bort, ret før vi skulde drage, — for en Forseelses Skyld. Jeg red herned for at tale med Mester Hans om en Student, der kunde være mig tjenlig. Han mener, at Fru Birgitte, som har vist mig Venlighed de Par Aar, jeg gik her, vil staa mig bi.“ Saa tav han, og Mette skyndte sig at gøre Rede for, hvem hun var til Huse hos, og at undre sig over det tørre Vejr, det var falden i med, og det gode Føre, det havde været paa Rejsen herned. Eggert svarede ja og nej. Og saa vidste de pludselig ikke mere at sige!

Som Børn havde de ofte leget med hinanden og siddet paa Bænk sammen ved Gilderne. Eggert Qvitzovs fædrene Gaard havde Jord op til Kjærstrup. Men

saa blev de to Herremænd usaattes. Endskønt Mettes Fader siden var død, var der dog endnu haardt Uvenskab Slægterne imellem. En Jordtrætte var Aarsag deri.

Birgitte Gjøe kom til med Hans Mikkelsen, der straks talte Eggerts Sag. „Det træffer sig godt," sagde hun. „Snarlig kommer Elsebe Peder Skrams hertil. Det fejler ikke, at hun kan nævne os en skikkelig Karl blandt Studenterne."

I det samme gik Skolens 42 Disciple forbi; de begav sig til den daglige Gudstjeneste. „Klokken er helgaaen tre," sagde Hans Mikkelsen. Gaar I med ind i Kirken?" — —

Da de sad i den stille Kirke, hvor Herluf Trolle hvilede, syntes Mette Viffert, det var, som hun oplevede noget stort, — men som det var en dyb Hemmelighed. Det kom hende saa underligt for, at hun var glad ved, ikke blot at den kloge, fromme Hans Mikkelsen og hendes kære Fostermoder var med i denne Stund, men ogsaa Eggert Qvitzow, som hun og hendes ellers nødig saa.

Ind gennem Kirkens høje, smalle Vindve spillede Solen og brændte i blanke Pletter paa Altrets alenhøje Malmstager. Om Stolene og om Korskrankens brune, kunstfærdige Udskæringer hang Kranse af Anemoner og Bukkar, og Gulvet var strøet.

Medens *te deums* skønne Tone legtes paa Orgelværket, lød det fra unge og gamle:

O Gud, vi love Dig, vi bekende Dig.

Birgitte Gjøe tænkte paa, at ogsaa det skyldtes hendes Husbond, at de danske Drenge kunde prise Gud paa deres eget Maal.

Herluf Trolle havde selv udsat den latinske Salme paa Dansk.

Fuldtro Sind.

Bønder fra Risløv, som laa under Herlufsholm, var tilsagt til at age en Gæst til Fru Birgitte de sidste Par Mil. Gennem den opkørte Næstved Gade trak de smaa laadne Øg Karmen saa tappert, som de vilde vise Byfolkene, der stimede til Vinduer og Døre, at de kunde kappes med de brune Friser, som bar Gæstens Svende.

I Karmen sad en ung Adelsjomfru og en ældre statelig Frue med alvorsfulde, faste Træk. Der var over hende et saadant Præg af værdig og mild Højhed, at Borgermændene villigt strøg Huerne af; man saa jo straks, at man havde en højbaaren Kvinde for sig. Det var den berømmelige Søhelt Peder Skrams Hustru, Elsebe Krabbe, Rigsmarsk Tyge Krabbes Datter, Birgitte Gjøes trofaste Ven gennem de mange Aar. —

Karmen holdt uden for Sortebrødrekloster. Paa Trappen stod Birgitte selv med alle sine Jomfruer i Flok om sig.

En ung Mand, klædt som en Student, var sprungen af Hesten, før Karmen holdt; han hjalp med Omhu Fru Elsebe ud. Birgitte havde trods sin Svaghed skyndt sig ned ad Trappen.

„Min kære Elsebe, vær hilset og velkommen hid.“

Da Elsebe kom Birgitte nær, rørtes hun saare; det var godt at se, at den gamle Frue havde været hjemsøgt af megen Sygdom. Hun saa hende forskende ind i det blege Ansigt, og idet hun drog hende til sig, hviskede hun med stor Inderlighed: „Gud velsigne Dig, — og alle dem, der vil dig vel!“

De gik ind. Studenten fulgte med. Han hed Niels Flint, og Elsebe meldte om ham, at Peder Skram havde sendt ham med til Hjælp for hende

paa den lange Rejse fra Urup hertil, og at hun havde noget at drøfte med Birgitte, ham angaaende. Forøvrigt bragte han flittige, mundtlige Hilsener fra Christen Albertsen Skeel og Fru Margrethe Brahe, hvem han nyssens havde besøgt paa Fusingø med et Brev fra Hr. Peder.

Da Fru Elsebe gik for at afføre sig Rejseklæderne, kappedes de unge Jomfruer om at staa hende bi, for hun var i stor Agt og Ære hos alle, som vidste om hende; og Birgitte Gjøes Jomfruer vidste jo saare vel om hendes Hjærtes ubetvingelige Mod saavel i Fejde som i Fred som ogsaa om hendes store Huldhed mod Fattige og Ubeskyttede. Mangen Gang havde de sunget hendes fromme Salme:

Ikke os, ikke os, min Gud og Herre,
men dit Navn ske Lov og Pris og Ære.

Og aldrig havde de gjort det uden at tænke paa den Fare, hun nyssens var frelst af, da hun til Guds Ære satte den sammen.

Elsebe spurgte dem ud om Birgittes Helsen; hun vidste jo, hvor megen Bekymring Herluf havde haft for hende. Da Jomfruerne fortalte, at nu paa det sidste havde hun igen været haardelig syg, trøstede Elsebe sig med, at det var de store Sorger og de sidste Aars Uro, der havde svækket hende, saa at Sygen var falden paa igen af den Aarsag.

Efter Herlufs Død havde Birgitte Gjøe, — der, hvor de end havde boet, havde skænket saa meget bort, — været husarm — eftersom det ene Len efter det andet blev hende opsagt eller faldt til Kronen, — hvis ikke Sibylle Eskild Gjøes havde overladt hende denne Bygning.

Godt var det, men megen Møje havde hun haft med at faa ombygget og istandsat. De Unge kunde ikke drage sig al denne Besvær til Minde uden at bruge haarde Ord om dem, som havde voldet det. Men flere af dem havde ogsaa været i Birgittes Jom-

frukammer, fra de var aarsgamle, og takkede hende for Optugtelse med Elsk og med Ave.

Elsebe Krabbe agtede ikke at styrke sig ved Søvn. Jomfruerne fulgte hende da til Døren i det søndre Hjørnekammer, hvor Birgitte sad ene og ventede hende. — —

De havde neppe spurgt og faaet Svaret, som de trængte til det, før de inderligt følte, hvor længe det var siden, de havde været saa klog og tro en Ven til Ords; og de rykkede nærmere sammen og begyndte ufordulgt at drøfte deres Sager. Men ikke fik de een Ting nævnt, før der straks var mange andre, som de ogsaa maatte tale om. Hver for sig havde de Sorger og Tanker, som de længtes efter at gemme i et prøvet, trofast Hjærte.

Birgitte spurgte flittig til den unge Dronning, som Elsebe nyssens havde set i Skanderborg. De haabede inderligt, at det Barn, som ventedes, maatte blive en Prins, Kongen og Landet til Lykke og Glæde.

Men som de talte om Dronningen, hendes Flid, hendes Fromhed og om Kongens voksende Tilbøjelighed for hende, faldt Talen let paa Anne Hardenberg, som nylig havde mistet sin Mand, Oluf Mouritzen Krognos, og nu sad stille hen i sin Enkestand. Birgitte vidste fra Kurfyrstinde Annas Enspænder, som ogsaa havde været hos hende med Brev — det var om at skaffe hende nogle perlestukne Strimler — at Kurfyrstinden havde bestilt hende til sig til Sachsen. Om Anna kunde rejse, før Skiftet var ordnet, vidste hun ikke. Saadanne Arvesager gik sjældent af uden Strid.

Birgitte sukkede dybt.

Siden Herluf døde, havde hun kun kendt Tvedragt og Begærlighed fra en vis Part af sine Slægtninge. Alle de falske Ord, der var sagt, og alle de vrange Meninger, der var tillagt Herluf. Som om ikke det var klart nok, at det var hans Vilje, at Herlufsholm skulde komme Peblingerne til Gode, — hvad

Christoffer Gjøe, der sad der saa rigt paa sit Gunderslevholm, saa sagde!

Elsebe tog hendes Haand.

„Græm dig ikke, kære Søster, du kender jo denne underlige Verden. Naar jeg tænker paa de Beskyldninger mod Hr. Peder og mig den Stund, han daglig satte Liv og Kraft i Vove for Riget! Men Gud vil engang tilstoppe alle løgnagtige Munde. Fortæl mig nu hellere om Skolen."

Birgittes Ansigt lyste, medens hun fortalte om Herlufsholm. Men hun sukkede, da hun sagde:

„Tungt var det, at Oluf Krognos skulde dø fra denne Verden. Han styrede Skolen, som Herluf ønskede det, og som han for Gud tør ansvare, men at han dog skulde opleve, at de af vor egen Slægt for Gods og Gulds Skyld søge at omstøde Skolen, og at de vil lukke deres Øjne for, at det er til Ære for den christelige Kirke og til Rigens Bedste, at Herluf har givet sit og mit Gods hen! Intet havde de haft at knurre om, hvis vi havde ødet vort Gods i Dobbel eller destilleret det bort. Hvi skal de da blive vore Hadere for dette? — Det nager mig, at Christoffer og Jørgen Marsvin staar mig saa haardelig imod i denne Sag. Men baade den ny Forstander, Albert Oxe, og Hans Mikkelsen har tilsvoret mig, at de ikke vil raste, før vi faar kongelig Laas paa Fundatsen."

„Tro mig, Birgitte, Rigens Raad og mange gode Mænd vil tjene dig ærlig i din Sag!"

De sad lidt i Tanker. Saa sagde Birgitte Gjøe:

„Jeg har altid holdt mig dette Sprog synderlig for Øje: Frygt Gud, gør hvad Ret er og forlad dig ikke paa Mennesker! Men dog ønsker jeg mangen Gang, at jeg endnu havde Oluf at forlade mig paa. Han var mig en god Søstersøn og Skolen en dygtig Forsvarer. Et haardt og uforvindeligt Slag var det mig — —."

Og Taarerne løb Birgitte ned over Kinderne.

„Hjærtenskære Søster, giv dig tilfreds, det bør et Guds Barn at være taalmodig."

„Jeg stræber derefter; — men dog længes jeg tidt og ofte bort fra denne falske og svigefulde Verden, der har saa meget ondt med sig. Jeg er mæt og træt af Forgængeligheden! Kun saa jeg gerne denne Sag med Skolen ført til en god Ende for kommende Slægters Skyld. Herluf sagde, da han laa paa sin Sygeseng, at han vilde kun leve for at se den ny Skole igang. Han befalede den i Guds Haand, og det vil jeg ogsaa gøre."

„Og da gør du Uret ved at være saa beklemt om Hjærtet, Søster."

„Christoffer var hos mig for en Tid siden og talte om, at jeg havde gjort Synd mod vor Slægt ved at give Peblinge Gods at løbe med, som kunde have øget Slægtens Anseelse og Magt. Men hverken de sure eller søde Ord nytter dem! Det er min Hjærtens Vilje at haandhæve Herlufsholms frie Skole, og derved bliver det, enten det er til Bror Christoffers Tykke eller Mistykke. Jeg vil ikke blafre for alle Vejr!"

Elsebe nikkede glad. Det kom hende for, som det var Birgitte Gjøe fra de stærke, virksomme Tider, der havde talt. — —

De to ældede Adelsfruer sad længe i det stille Kammer og delte deres Sorger og Tanker med hinanden.

Fru Birgitte smilede mildt til Elsebe.

„Du har saa ikke vendt dit trofaste Hjærte fra mig!"

„Elsebe klappede hendes Haand.

„Er vi sammenbundne i Venskab, er det vel baade for Medbør og Modbør. Og du er vel værd, at jeg har dig kær! Baade du og din kære Husbond har været mig og Hr. Peder gode og tro Venner, naar vi mest havde det behov. At Gud vil give Jer en evig Velfærd derfor, — det er vor Bøn."

Elsebe strøg en Taare af Øjet. Hendes Hjærte

bevægedes, naar hun tænkte paa sin og Peder Skrams Trængselstid, da hendes tre Sønner og hendes fire Brødre døde, og deres Gods ødedes, og deres Bønder døjede Krigens Nød.

Birgitte anede, hvad der randt hende i Tanke, og hun sagde:

„Trøst har I haft behov, baade du og Peder Skram. Men tro mig, Elsebe, der sidder mangen En i Riget, som gerne gav Danmarks Vovehals Brev paa evig Lykke, om de mægtede det."

Elsebe smilede. Der var ingen, der saa godt som hun vidste, hvor gæv Peder Skram var, hvor tapper i Krig, og hvor god en Vilje til at forlige Usamdrægtige han havde. Hendes gamle Husbond med de mange Ar og det fuldtro Sind!

De to Kvinders Samtale drejede sig nu længe om Riget, som deres Mænd havde ofret Blod og Kraft, og som det var *deres* Ære at lære Ungdommen at elske.

Fra de som unge Hustruer fik den første Fremmede i deres Hus og til nu, da en Flok højbaarne unge Kvinder lærtes til Husraadighed og Gudsfrygt i deres Jomfrukamre, havde det ligget dem begge mest paa Sinde at lære dem at forestaa, hvad Bestilling de maatte komme i, — for alting Gud til Ære, men ogsaa deres fædrene Rige til Gavn. —

— Da Elsebe om Morgenen kørte de sidste Mil mod Næstved, havde det været taaget Vejr. Nu var det bleven fuldt Solskin.

Over det røde Murstensgulv og paa Væggen i Vindvesfordybningen faldt et gyldenlyst, skraat Tavl fra det lave, smaarudede Vindve. Selv Halvmørket ved Himmelsengen havde mistet noget af sin Dunkelhed.

Elsebe Krabbe stillede sig hen i Solen og saa ud over Markerne.

Hun følte sig ved sin fulde Helsen og Styrke trods de mange Dages besværlige Rejse fra Jylland

og hid. Men Birgitte Gjøes Kræfter havde Sygdommen tæret paa.

„Hjælp mig at lægge mig lidt op paa Sengen, min kære Elsebe, min Skrøbelighed trænger mig haardt imellemstunder."

Da Elsebe havde hjulpet hende, vilde hun gaa. Men Birgitte vilde have hende siddende hos sig.

De var længe tavse. Elsebe troede, at Birgitte sov. Men saa sagde hun:

„Guds Barmhjertighed har været stor mod dig Elsebe, at det er dig undt at beholde din Husbond saa længe."

Hendes Suk gjorde ondt i Elsebe; — hun vidste jo, at Birgitte ikke i dette Liv forvandt Sorgen over Herlufs Død.

En Stund efter gav Birgitte hende en lille Nøgle, hun havde hos sig, og bad hende aabne det Skrin, der stod ved Sengen.

Hvor Elsebe kendte det! Hun havde tit set Birgitte gemme sine Klenodier i det; — nu sad de fleste af dem i den Alabasteraltertavle, som hun havde skænket Kirken paa Herlufsholm. I Laaget af Skrinet var et Billede af den Korsfæstede, paa den ene Side Herluf Trolles Navnetræk og hans Vaaben, paa den anden Side Birgittes og de Gjøers tre St. Ibsskaller.

„Tag Herlufs Ligprædiken, kære Søster, og læs mig lidt for af den. Jeg maa bemøde dig for min Svagheds Skyld. Jeg taaler ikke godt at tale mere. Og jeg har længtes efter, at vi skulde høre den med hinanden".

Elsebe Krabbe satte sig paa Bænken under Vindvet og læste, hvad Dr. Niels havde skrevet. Alt det om Herluf Trolles sidste Udfart, om hans mandelige Ord til Niels Hemmingsen, og hvorledes han stod ved dem i Kampens Time, da han viste sit oprigtige Mod og sin christelige Kærlighed mod de fattige Krigsmænd, som Bartskæren først maatte for-

binde, skønt Blodet forrandt Admiralen, og hvorledes han med Sværdet paa Akslen sammen med Broderen selv gik op til sin Gaard i København for ej at forfærde sin Hustru.

„Læs om hans salige Død," hviskede Birgitte.

Og Elsebe læste om hans Samtaler med Dr. Niels, om hans store Trøst af det ene Ord Jesus, om hans Hengivelse i Guds Vilje, og om, hvorledes han sov hen saa roligt som et Barn. Øjnene løb hende fulde af Taarer, da hun læste Dr. Niels' Slutningsord: Saa se vi, at hans Endeligt var ligesom hans Levned. Gud regerede ham, da han levede, han var ogsaa hos ham i hans Dødsstund. Saa kan det aldrig fejle, at den dør jo vel, som lever vel. For: at leve vel i Gudsfrygt gør Menneskene frimodige, saa at man ikke agter Døden mere end en Søvn."

„Gud give mig snart at samles med ham," hviskede Birgitte grædende. „Og det sker snart — jeg føler det vel. Gud for sin kære Søns Skyld unde mig kun Lykke til at se det ført til en god Ende med Skolens Sag."

Elsebe bøjede sig ind i Sengens Halvmørke og saa hende længe ind i Ansigtet, der syntes saa blegt som Pibekraven under Hagen.

„Kære, tro Søster, har du intet Haab til Livet mere?"

Birgitte rystede paa Hovedet.

Elsebe lagde sine Hænder over hendes.

„Men vi vil have Haab for dig. Husker du paa din Gaard i København, hvor ingen troede, du levede Dagen over, og du kom dog igen til din Førlighed. Der er saa meget endnu, som du med et oprigtigt Hjærte skal hjælpe paa."

Birgitte smilede mildt.

„Skal jeg det, min gode Søster, da faar du nok ikke tøve med at fly mig Besked derpaa."

Hun rejste sig, og Elsebe Krabbe hjalp hende ned af Sengen.

Tak, Elsebe! Og Hjærtens Tak fordi du drog til mig. Gud, han ved, jeg har længtes efter at komme dig til Ords!“

Fast i sin Sag.

Trods sin Svaghed tog Birgitte Gjøe med Flid Vare paa sit Hus og saa vel til baade ude og inde.

Et Par Dage efter Elsebes Ankomst havde hun særlig travlt. Der var kommen et Bud fra Frederik Leiel, Søn af Tolderen i Helsingør, med mundtlig og skriftlig Tak for to Kvier, Birgitte Gjøe havde foræret Frederik, og en Del Lærred, som hun straks satte sine Jomfruer i Gang med at skære og sy. Samtidig havde hendes Slægtning, Rigshovmesteren Peder Oxe, haft sin Knægt hos hende med en stor Buk, en Kurv Figen og en Lejle venetiansk Malvasier, som han havde skaffet hende.

Medens Birgitte var beskæftiget med alt dette, gik Elsebe med Mette Viffert op paa det øverste Loft til Klædekammeret for at se noget Ossenbryggerst og Sidentøj, som Kræmmeren i København, Valravn Santfort, nyssens havde skikket derned.

Fru Birgitte havde saa sin egen Tanke ved at lade de to ene. Det var hendes Ønske, at den unge Jomfru vilde aabne sit Hjærte for Elsebe Krabbe, at hun kunde forfare, hvor dybt hendes Uvilje mod Vincens Glambæk bundede.

Elsebe satte sig paa en Kiste og saa flygtigt paa Tøjet, som Mette bredte ud for hende.

Fra en aabentstaaende Luge faldt Foraarsdagens skarpe Lys ind over Mettes Ansigt. Det slog Elsebe

Krabbe, at der var kommen noget i disse unge Træk, som var for tungt for deres barnlige Blødhed. Og hun drog hende ned ved sin Side paa Kisten.

„Tal du kun frit ud til mig, Mettelil."

Mette saa sky bort fra hende.

„Jeg dømmer dig ikke. Birgitte har berettet mig lidt om din Sag. Lad dig kun frimodig op for for mig."

Mette rejste sig med et Ryk, og staaende foran den gamle Frue fortalte hun uden at standse, hvorledes det passede med Jorderne, og at hendes Morsøster da havde givet Vincens Glambæk et Vink. En Efteraarsdag blev hun kaldt ind i Brevkammeret; hun troede, det var de Æbler, hun og Godske havde taget, og hun var ikke vel til Mode. Men saa laa der et Brev uden Omslag. Jomfru Lunge, den sursindede Limestryger, der, Gud bedre det, altid var til Huse hos dem, havde grebet hende om Haanden og næsten nejet for hende og sagt, at naar hun havde skrevet dette af og sat sit Navn under, da vilde hun snarlig blive rettelig trolovet.

Først var hun bleven saa lettet over, at det ikke var det med de Æbler, men siden blev hun saa beklemt, som hun aldrig havde været før. Vincens Glambæk var jo ældre og havde alt været gift tilforn. Hun stod selv ved Leddet, da Fogden og Karlene red af Gaarde med tre af deres Heste, som skulde gaa for hans Hustrus Lig, og Tale Lunge havde dengang givet hende et stort Stykke Peberkage af Glæde over, at hun var bedt i Sørgestuen.

Af Beklemmelse havde hun da givet sig til at græde ved Tanken om Ægteskab med ham. „Lad hende gaa," havde Faderen sagt, „saa faar du til Nadver, hvad du skulde haft til Davre!" Da hun var ene med Tale Lunge, havde Skvaldrehønen forklaret hende den store Ære, det var, og om hun ikke vidste, at hun kom mere i Yndest og Agt hos Hvermand som gift end som ugift, og at Ægtestanden var Gud velbehagelig,

og om hun ikke troede hendes Forældre havde betænkt alt, saa det blev til stor Ære for hende. Men hun græd, hvergang hun skulde skrive det; saa havde Tale Lunge tilsidst givet hende et Livfuld Hug med den tykke Ende af Riset, saa hun knap kunde gaa. Og alle var de til Rede med at se ondt til hende, og ingen gav hende et venligt Ord. Kom hun ind, tav de, som hun ikke var værdig til at høre, hvad de havde sig imellem; saa tilsidst syntes hun, at hun havde hverken Gud eller Mennesker til Ven.

En Dag, da Tale Lunge havde beklikket hendes Rygte mere end vanligt, kom Vincens ridende; og han talte godt til hende og gav hende et Kridthus med en Mark i og sagde, at han trods hendes store Ungdom havde en sand og alvorlig Vilje til hende. Og hun var saa træt af al sin beske Graad, saa beængstet for Tale Lunges Ave, at skønt hun ikke havde Vilje til ham, havde hun ladet sig binde med den Fæstensgave, han hængte hende om Halsen, og sagt Ja.

Siden var han rejst udenrigs med Godske, og hun tænkte, det skulde gaa hende som saa mangen anden, at hun skulde komme ind i Ægteskabet og faa Kærlighed til *ham*, som var hende beskikket.

Men for et Par Maaneder siden var han kommen og havde talt om Bryllup og forlangt Elskelighedstegn af hende, og da var det hende, som de bød hende de forsmædeligste Fangekaar, — hun blev rent rasende ved Tanken. — Hun havde skyndsomst søgt at slippe ud af det, men de havde kun rykket i Lænken og belært hende om, at hun var lovlig trolovet. Al hans Skænk havde hun givet ham tilbage, saa snart han kom med den. Og hellere vilde hun piskes end være bunden til ham.

„Drag dig til Minde, Mette, hvad det vil koste dig, om du ikke falder til Føje."

„Jeg har betænkt det."

„Du véd, hvad Besvær Birgitte Gjøe havde med

at blive fri, endskønt hun var af mægtigere Slægt end du, og Dronning Dorothea stod hende bi."

Mette saa den gamle Frue ind i Øjnene.

„Saa længe der er varmt om mit Hjærte, vil jeg staa fast i denne Sag! Ikke kan jeg være hos Vincens Glambæk med Ære, naar jeg hver Time maa fordømme, at han bandt mig, endskønt jeg kun var et vidløst Barn. Og ikke troede jeg, I regnede Ægtestanden for saa lidet værd, at man tvungen af Ris og haarde Ord skulde drives deri!"

Elsebe klappede hendes blussende Kind.

„Mere værd er den, det er visselig sandt, for dem, som kan være fælles baade om Ære og Tro, og som mener hinanden det oprigtigt vel."

„Det er heller ikke for andet Ægteskabs Skyld, jeg nu beder Jer om at staa mig bi i denne Sag. Al Jeres Tid skal I have Ære og Tak af mig, hvis —" og Taarerne blændede de Øjne, der nyssens i Vrede havde skinnet saa blanke som Staal.

„Giv dig tilfreds, Mettelil, er du saadan til Sinds, skal jeg staa dig bi af al min Magt. Naar jeg drager herfra, følger du med! Vincens og hans Slægt lader da Sagen staa hen, og har vi først faaet Tingen udsat med Lempe, finder vi vel Raad, hvad videre bliver fornødent." —

— — — — — — — — — — — — — — —

Først ved Middagsmaaltidet samledes de alle igen.

Klokken var 10 slet, og et fuldt Sollys stod ind under Vindvets lave Bue og funklede hen over skummende nytappet Øl i Kander og Stobe og over udhuggede Metalbordkranse, hvor de varme Fade blev sat.

Om Bordet stod Elsebe, Birgitte og alle Jomfruerne, Niels Flint, Mikkel Skaaning, som var Birgittes Skriver, og andre af hendes Husstand. Straks de havde sat sig, efter at der var læst til Bords, begyndte en ung Dreng at læse op af Biblen. Han fik sin Føde og Ophold for det.

Bordlektien den Dag var om Syndens Straf, som

der staar om det i Jesu Sirachs Bog det 16de Kapitel.

Da der var læst fra Bords, faldt Talen paa Kapitlets Indhold.

Elsebe Krabbe sagde:

„Gud lader sig ikke spotte. Syndens Sold er Død. Sjælens Død, al Godheds og Lydigheds Død, den sande Lykkes Død, — selv om Hjemsøgelsen bier nok saa længe."

„Saa sagde ogsaa Dr. Niels: Gud bier vel en Tid lang, men han glemmer ikke den, der foragter hans Vilje!" Det var Birgitte Gjøe, som talte.

Elsebe Krabbe tog igen til Orde.

„Det vèd enhver, der har levet i denne Verden med aabne Øjne, at Syndens Straf ligger i Synden selv, som Kærnen gemmes i den brune Nød. Der kommer en Stund, da de ikke vèd, hvad dem fejler, Hjærtet er som knust af Angst, og det hjælper lidet, de kaster sig ud i ny Stimen og Banketteren. Og man vèd saa, hvor det ganger hen til Slut, om En ikke høfter med at slaa Brøst og Fejl under Stol for sig selv, saa han tror, han ingen Forbedring har nødig. Som der staar i Salmen:

Det er fast et daarligt Spil,
naar En mod Gud sig sætte vil,
Gud vil dog Marken vinde."

Og hun fór fort, da alle saa lyttende mod hende:

„Jeg tænker tit, at hvad der fjæles i Sne, det flyder i Tø. Vor Skaber kender Synden selv hos dem, som siger sig christelige at være. Men det kommer mig for, at det tit er et daarligt Spil i denne svigefulde Verden, at man dømmer Sværgere og Drankere, ja hver som aabenbart fører et skændigt Levned, men alle andre tror man saa karske og vel forvarede. Det gaar jo saa, at ikke alene Tyven, men og hans Hæler klynger man op paa et Galgetræ. Men i Ære holdes den, som beskærmer alt det, som ondt er i Aandens Verden, og som ikke forvarer sig

for ondt Selskab, skønt han fik baade Fornuft og fem Sanser til at se, at hvis han ikke forsager det onde, sætter han en ond Klud paa sine Jævnchristnes Kaabe! Nej Børnlille, den, der holder, er saa god, som den, der flaar!"

Elsebe Krabbes Stemme havde klinget af Myndighed, og i hendes kloge Øjne var der en Ild, som Birgitte kendte saa vel. Hun vidste jo, at Elsebes stærke, oprigtige Sjæl hadede Løgnen i Ord som og i Levned. Og som hun i den sidste Tid havde hørt saa megen klar Sandhed plumret til for Fordels Skyld, følte hun sig friskere i Sind ved Elsebes ligefremme Tale.

Der var En, hvem den gamle Frues Ord om, at Synden bærer sin Straf i sig selv, havde grebet underlig haardt om Hjærtet, saa han ikke ret vel kunde komme fra det igen.

Det var Niels Flint.

Han sagde til Elsebe Krabbe:

„Det synes mig dog, at det ikke gaar ofte paa, at Syndens Lyst vendes til Syndens Straf — her paa Jord."

Hun svarede:

„Naar Ven og Nabo falder fra En, som er træsk og underfundig, er det da ikke, fordi ingen kan have Glæde af En, som ingen kan slaa Bund i! Er saadant da ikke den naturlige Straf, som Synden selv giver Rod til? Eller har du ikke forfaret, at naar En forsynder sig med at søge ond Omgængelse, da faar han onde Sæder! Er det da ikke ogsaa af dette aabenbart, at af ond Rod kommer onde Æbler? — Eller om En ved Dobbel og Drik, ved Slemmen og Demmen øder Helbred og Gods, har da ikke hans syndige Levned tændt den Ild, der fortærer hans Frimodighed og Karskhed. Og dog hører man hans Hylen over Guds strenge Haand. Vi tror, vi har Brev paa Lykken, vi arme Syndere, vi der burde vide, at for hver Gang vi synder, sætter vi noget

ondt, der hastigt yngler, ind i Verden til Fordærv for os selv og for alle, som leve her, til Fordærv for den Lykke, som er til paa Jord; for det er nu saa, at vi maa bære i Flok den Synd, som er i Verden, og ikke altid tynger Byrden haardest paa den, som mest har øget den."

„Vi er alle Syndere, — og da kommer det mig for, at ingen nogentid kan fange Lykke og Fred," sagde Niels Flint.

„Tænker du det, da er Skriftens klare og bare Ord gaaet dig af Minde. — Naaden er større end Synden! Og Christus er kommen at saliggøre Syndere! — Og det skal du vide, Niels Flint, at den Synder, som vil rette sig og holde sig fra det, der frister ham over hans Kraft, ham river Christus af Afgrunden, og den Helligaand tor det, som er besmittet i mit som i dit, ja i alle Synderes Hjærte. Din Fred kan du ikke købe for Gaard og Grund. Men du har i Daaben svoret til Jesu Fane; tjen ham ærligt og af et helt Hjærte, da kan du djærvelig forlade dig paa hans Naade!"

„Men I sagde før, at Straffen altid fulgte efter Synden, og om vi ledte og lyste til Verdens Ende, fandt vi ikke En, som var syndefri; maa vi da alle leve i Sorg og Pine!"

„Du skal vide, Niels Flint, at det ikke er al Sorg, som knuser Glæden og sætter Angst og Uro. Det gaar saa underligt, at der er den Sorg, som lader os føle Guds Nærhed og hans ledende Haand. Der er den Sorg, som vi fortrøster os til, er os paaført af Gud for at vare os mod at forhærdes i timelig Brask og Bram. — Der er ingen Ting umuligt for Gud, heller ikke det at ruske os op, om vi ligger i grov Synd og Last og give os en bange Samvittighed til en Lygte ved vore Fødder. Er Gud umild imod os og bruger han mere haardt end lindt, da er det hans store Kærligheds Skyld. Stod det til den Onde, da var Synden skøn og uden timeligt sviende

Følger. Men den Sjælefare har Christus afværget, og det er hans Vilje, at selv om Synden er angret og tilgivet, volder den os dog Ve og Vaande til vor Dødsdag, for at Gud ikke senere skal bruge et værre Ris og sætte os fra vort Himmeriges Gods. Giv dig Gud i Vold, Niels Flint, da kan du forlade dig paa, at selv om han tugter dig, vil det gaa dig vel til Liv og Sjæl."

„Ja, Gud styrke vor Tro og give os alle det sande Lys og Liv," hviskede Birgitte, da Elsebe Krabbe tav.

Skarnsfolk.

Alt for flere Dage siden havde Klavs Krumhals tæret, hvad Birgitte Gjøe havde ladet ham give. Nu kom han svinglende fra Ølkonens Hus, hvor han havde søgt gode Raad paa Bunden af Kanden.

Men synderlig Lykke havde han ikke haft til det. Han fandt ikke en eneste Udvej til at forbedre sin tomme Skæppe, og hans Hoved værkede mere, end han skøttede om. Mest Lyst havde han til at slaa Skallen ind i Hovedet paa alle Mennesker, for hans Mave knurrede efter Nadverfadet i Herlufsholms lune Borgestue. Den Skarns Adelsunge, for hvis Skyld de havde slaaet Porten i efter ham! Gid Djævelen flyve i hans Hals og bryde ud som Bylder og Pestilentz!

Klavs bed Eden i sig, for ret nu gik Kapellanen, Hr. Mads, forbi ham og skævede saa langt efter ham. Han var i Stand til at vare Sognepræsten ad, saa at hans Navn blev sat paa Prædikestolen, og ingen vilde have Omgængelse med ham eller give ham Husly og noget at bide. Han havde jo alt tilforn i Odense været advaret for sine blodige Eders Skyld. Bedst

var det at pakke sig hjem, inden de forbød ham Herredet. Hans Moder, Gyde Spandemagers, kunde vel nok ved sin Signen og Visen igen bjærge Føden til ham ogsaa. De Odensefolk var saa sandt villige nok til at lade sig spaa og til at give baade Penninge og Gaasekroppe derfor.

Klavs sneg sig ned ad en smal Gang mellem to Huse. Han var bleven end mere sulten ved at tænke paa de Gaasekroppe. Mad maatte han have, enten han skulde snappe den eller trygle den.

Da han lidt senere gik forbi Lauritz Kræmmers Bod, saa han gennem den aabentstaaende Luge, at den velagtbare Mand sad paa et Kramfad med et Tørklæde om Hovedet og spyttede og gav sig for Tandværk.

Klavs Krumhals lo. Nu sad den fede Kumpan og tyggede paa Peberrod eller andet besk, og ikke Synet af al hans Silkekram og fine ryske Skind kunde hjælpe ham mod Pine og Værk.

Klavs gik og morede sig længe med den Tanke. Saa længe til han fik Lyst at se det Syn igen.

Han vendte og gik atter forbi den rige Kræmmers Bod.

Nu stod der en Kvinde med Kaabe over Hovedet som en anden Rejsende. Hun læste over Lauritz' syge Tand.

I den stille Luft hørte Klavs Krumhals den mumlende Stemme og tilsidst ganske tydelig enkelte Sætninger:

Orm æder Tand til Ben.
Gud og den hellige Læst
fri for den slemme Gæst.

Hvem kunde det dog være, som Lavritz Kræmmers hovne røde Ansigt var løftet saa andægtigt imod?

Hun vendte sig for at styrke sig af det Krus, der stod i Lugekarmen.

Klavs Krumhals blev næsten ædru af Forbavselse.

Det var jo Rakkerbalje, som de kaldte hende, Skipperne og alle de glade Svende i Helsingør.

Det begyndte at kluklee inde i ham.

Den bøvede Lavritz Kræmmer, der med saa andægtigt et Aasyn lod sig tjene i sin Sygdom af En, som han, den galne Klavs Krumhals, havde set blive strøget til Kagen for ondt Levned!

Der var tomt og stille i Gaden. Solen stak ikke mere i Øjnene; den var nede bag de spidse Gavle og Havernes høje Træer. Lange Skygger strakte sig fra Husene og fra Skarndynger og Askehobe i den foragede Gade. Ved Skarnkisten, som stod op af Store Mathis', Garverens Hus, der var et Hjørne saa godt som en hyndebredt Storstuebænk. Klavs lagde sig til rette der.

Han laa og tænkte paa den lystige Tid, da han var i Helsingør for Lensmanden paa Odensegaard. — En grøn Papegøje og en Marekat skulde han hente til Forlystelse for den høje Herre. Og der gik Tid, inden Tolderen fik den Marekat købt op. Fra en lybsk Bojert fik han den omsider.

Ja, det var en Tid! Øl i Tøndevis og Lystighed Døgnet rundt!

Klavs faldt i Tanker.

Ja, saa sandelig var det Rakkerbalje med en Krop saa væver og trind og Øjne saa sorte som Slaaen i Høst; — synderlig naar det kom over hende at være galsindet.

Han havde undret sig over, at Mestermanden havde haft Sind til at piske den hvide Ryg saa redeligt. Men han havde arbejdet fast ligesaa troligt, som da han Dagen før strakte de tre gamle Hekse paa Stige — Fanden annamme dem for deres Kunster — og brændte dem med hedt Bækken.

Sidsel Landsknægt hed hun nok egentlig.

Klavs skuttede sig; hvor laa han godt paa alt

det bløde Skarn. Han lo ved sig selv. Den formaledidede Marekat, han aad med Næverne, og naar han blødede sit Brød i Dyppelsefadet, varede han Kløerne ligesom et veloptugtet Menneske.

Han havde vist sovet. Nu hørte han lige over sig — Garverens Luger stod paa vid Gab, og en Lugt af Bark pirrede ham i Næsen — hvad var nu det for en Stemme! Jo, Sidsel Landsknægts var det. Hun fortalte om, at hendes Mand tjente mod Tyrken og var fangen, og hvilken uforvindelig Hjærtesorg det var for hende. Landet rundt gik hun for at tigge Løsepengene sammen og ved gode Menneskers Hjælp faa ham fri.

Hvad Enden paa Visen blev, kunde Klavs nemt regne ud. For hun takkede saa mangfoldigt, da hun gik.

Nu fik Klavs Krumhals det Indfald, han ikke fandt i Ølkanden!

Han lod hende gaa ned ad Gaden, men slentrede efter hende. Gik hun ikke der som en ærbar Hustru med sindige Skridt og sine vævre Øjne fast mod Jorden!

Da de kom lidt bort, talte Klavs hende til. Hun lirede Lektien af om sin fangne Mandlille og om Tyrken, Guds og alle Godes Fjende.

„Rakkerbalje!“ sagde Klavs ind i Øret paa hende.

Nu fik hun Øjnene fra Jorden.

„En ærbar Kvinde lader I vel gaa sin Kaas!“ snerrede hun.

„Til Kagen, som i Helsingør,“ lo han.

„Djævlen tage ved dig, din rødøjede Skælm!“ Hun stod stille og rystede sine knyttede Hænder mod ham.

„Saa, saa. Skønne Klud, Hønelil!“ Han lo drillende.

Hun fandt ikke Ord i sit Raseri. Men han havde des flere. Var det ikke bedre for hende at følge med ham. Naar de sammen var ude om Snapperi,

skulde de nok bjærge Føden og mere til. Allenfals var det lysteligere for hende end at gaa her og tigge eller spinde for Føden og saa en skønne Dag komme for Borgmester og Raad og faa Huden slidt af igen eller det, som værre var. Bedst tjent var hun med at drage herfra til et Sted, hvor ingen kendte hende. Ned i Lante Holsten eller længere endnu, ud af Riget. Med ham i Følge.

„Far du Fanden i Vold alene, din Slunkenbug."

„Ikke saa hoffærdig, lille Gris. Jeg nøder mig ikke paa dig. Men du rammer dit eget Bedste ved at gaa paa Raad med mig. Saa skal vi nok bjærge Føden!"

„Din arme Lus, hvad kan du bjærge!" sagde Sidsel haanligt. Men hun saa dog lidt mildere til ham.

Men saa tog Vreden hende igen. „Du skal have Djævlen i dig med din Skvalder. Du kan ikke sige mig andet paa end det, som ærligt er i alle Maader. Om Ret fik sin Gænge skulde du for Raadet, du skælmsagtige Løgner — ptøj — der beklikker en Dannekvindes Rygte!"

Klavs' Taalmodighed var til Ende.

„Om Ret fik sin Gænge skulde alle tolv Roskilde Ris danse paa din Ryg, din Skarns Sæk!"

„Kan du bevise mig over — din — din Herodes." Da hun gjorde Mine til at fare fort, tog han hende haardt i Armen.

„Vàr din Mund, eller jeg slaar dit Kæfteben itu!"

Den Tale forstod Sidsel bedst. Efter det tog det ikke lang Tid, før de blev enige om at gaa paa Raad og slaa Følge.

Under Kaaben havde Sidsel Landsknægts et Stykke Vildbrad, som hun havde snappet i Borgmesters Stegers. Og Skillinger havde hun til Øl.

De gik østerud af Byen for at holde Gilde paa det.

Men som de nærmede sig Birgitte Gjøes Gaard, kom Raseriet op i Klavs Krumhals, og han fortalte

hende om den Tort, en af Birgittes Jomfruer havde gjort ham. Mette Viffert hed hun, havde Fogden sagt.

Dog derfor vidste Sidsel Raad.

Op af sin Lomme tog hun et Baand med Knuder, der gemte Negle, lidt Jord og Haar. Det gav lønlig Magt. — Hun søgte blandt Grøftens Urter. Saa plukkede hun en og vinkede Klavs hen til sig.

Han hørte hende læse med lav Stemme over den:

„Jeg binder dit Hjærte, Jomfru Mette, ved dette Baand, dit Legeme og alle dine Lemmer og Indvolde, din Lykke og al din Velfærd ved dette Baand, ligesom Vorherre han bandt Djævlen med de haarde Stenrødder til evig Tid."

De listede sig bag om Gaarden og kastede Urten over et af Udhustagene.

Klavs nikkede; han forstod vel, at det ikke vilde vare mange Dage, inden den stolte Jomfru maatte tage til Bartskærens Hjælp. —

Saa gik Klavs Krumhals og Sidsel Landsknægts til Skovs. —

Inden Nat sad Klavs i Daaren!

De havde raabt paa at faa Logemente og dundret paa Skodderne hos Laus Hugaf, Bødlen. Han og Rasmus Rakker, som var til Driks hos ham, kom da ud. Det blev til Skændsmaal. Sidsel undløb. Klavs bed og sparkede. Men Bødlen tog paa Menneskekroppe saa sikkert, som Smeden tog paa Tænger, og det varede ikke længe, før de havde bundet ham. Da han rasede som et fanget Vilddyr, fandt de det raadeligst at byde ham det sikreste Logemente, Byen havde, — Daarekisten nemlig. Den var gjort af forsvarligt Egetømmer med Mur imellem, og der var en god Laas for Døren. Og saa endte da Klavs sin Dag der i Skarnet og det grufulde Mørke.

Mettes lovlige Værge.

Godske Viffert, Mettes Broder, fulgt af sin tykke Svend Jep Ølbug, havde gæstet sin Moders yngre Halvbroder, Breide Lindenov til Bygvad. De agtede sig ud til Birgitte Gjøe at høre, om Mette vilde med ad Kjærstrup til.

Den ilde tæmmede Jomfru! Godske vidste nok, hvad dette Besøg hos Fru Birgitte tydede paa.

Skønt Breide Lindenov ikke havde fyldt mere end de tredive Aar, vankede der meget af langsommelige Taler om Urters og Metallers Kraft og Dyder, om Quinta Essentia, Vædsker og Stjerner, men mindre saa man til flamske Kort, Stobe og Vinkander. Selv om Breide kaldte det nok saa meget for Lutendrank og Romanie, smagte det ikke bedre end Pøjt og Danskøl, der hvor ingen grov Skæmt fik En til at le sig tør i Halsen. For at komme ordentlig til Driks igen var Godske og Jep falden til Sæde i en Ølbod i Næstved. Og vel var det, for var de ikke bleven der, havde de ikke faaet Lykke til at hjælpe den sortøjede Kvinde, der kom derind og med saa besk en Graad fortalte om sin arme Broder, som uforskyldt var bleven fængslet, fordi en Smørstinger havde villet hænge ham alle Omkostningerne paa, da en Krukke Smør var falden ned tæt ved ham, enddog det var Smørstingeren selv, der havde voldet det. Sent paa Aftenen havde Godske med et Par Svende til Hjælp brudt Døren til Daarekisten op. En lang Karl var kommen ud, havde hvisket med Kvinden og var med en kort Taksigelse strøget til Skovs. Den arme, ærbare Kvinde; hvad var der mon bleven af hende! I de mørke Næstvedgader forsvandt hun for ham.

Lidet havde det vist huet Godske Viffert, hvis han havde set hende møde den lange Karl ved det lille Pile-

træ ret over for Herlufsholms Kirke; — der, saa nær Kirken, var det let at skræmme Laus Hugaf, hvis han fandt Buret tomt og søgte Klavs.

Godske var kommen i Klammer og Haardræt i den mørke Gade. Han tyktes, det var Huggebasser i Skokkevis, han havde for sig og havde søgt at undrende, men var løben lige i Armene paa Byvagten. De tog sig af ham og gav ham Logemente i Raadhuskælderen. Det var mod Bysens Skik at færdes ved Nattetid i Gaderne uden lovligt Ærinde.

Næste Morgen, da han kom løs, var han ør i Hovedet og mør i alle Lemmer efter Lejet paa det haarde Gulv. Liden Trøst fandt han i at forfare, hvor lunt Jep havde haft det, og hvor trygt han havde sovet. Smaakræets Regeren i Herbergets Skindfeld havde ikke været værre, end den Slags nu engang var.

— — — — — — — — — — — — — — —

Godske drog ud til Birgitte Gjøe næste Dag ved Ellevetiden, da han kunde tænke sig, de havde endt Middagsmaaltidet. Han skøttede ikke om at være til Mads et Sted, hvor man mindre drak til Væds end kappedes om at føre fromme og lærde Samtaler.

Ilde til Mode blev han, da han hørte, at Elsebe Peder Skrams var i Gaarde. Den Frue, som ikke havde skyet sammen med sin Husbond at holde ud paa Laholm trods Svenskernes Fyrboller og Falkonetter, vilde heller ikke sky at vove en Dyst for at omstøde Mettes Trolovelse. Hun, som havde sagt til en nølende Bøsseskytte. Al den Stund Loddet ligger i Bøssen, gør det ingen Gavn, — hun vidste ogsaa, at al den Stund hun holdt sin djærve Mening for sig selv, gavnede den ikke Mettelille.

Godske lagde den venstre Tommelfinger til Støtte i sin gyldne Halskæde og tog sig en stor Mine paa. Han var jo i sin gode Ret, og det var dog kun Kvinder, han skulde munddyste med.

Birgitte og Elsebe tog imod ham i Hjørnekammeret for at tale uforstyrret med ham.

Men alt hvad Birgitte Gjøe sagde om, at man skulde se at faa Dom for, at Mettes Trolovelse var ugyldig, da hun haardelig var tilskyndet dertil — hjalp intet.

Hans første og sidste Ord, det, som han havde lært sig udenad, før han gik derud, var: „Jeg ved intet andet Svar at give Eder, end at man aldrig har set, at der er kommen noget godt udaf, hvor Ungdommen selv raader for Giftermaal og ikke følger Slægts og Venners Raad. Mette er lovlig bleven Vincens Glambæk samtykt. Og det maa staa fast."

Elsebe Krabbe fik efterhaanden ud af ham, at de var saa højlig nødt til at holde Trolovelsen paa Grund af den Trætte, Vifferterne og Glambækkerne havde med hinanden. Det gjaldt nogle Bøndergaarde paa Strøgodset, dé havde paa Fyn; de laa op til Vincens'es Gaard, og han stod paa, at de Gaarde var hans lovlige Ejendom og vilde have haft det afgjort ved Rebning. Hvem der havde Retten var dog ikke godt at bevise. Lavshævder var fremlagte, men omstødte igen af Oldinges Vidnesbyrd. Nyssens havde Vincens Glambæks Søster Dorete fundet ny Breve frem. Det var ikke godt at se Enden paa den Strid. Men blev Trolovelsen holdt ved Magt, vilde Vincens Glambæk give Mette den omstridte Jord som Fæstendefæ. Det vilde Vifferterne lade gælde. Og da var Striden endt paa bedste Maade. Ellers begyndte den igen. Og Gørvel Lindenov, deres Moder, havde til fulde nok med at sætte sin Ret igennem om det Stykke Jord op til Kjærstrup, Lindekrogen kaldet, som deres Nabo, Malte Qvitzow gjorde Fordring paa.

Godske tav og strøg sig veltilfreds om Skægget. Elsebe Krabbe forstod, at her nyttede det ikke at tale Mettes Sag.

Hun bad ham da gøre fornøden Aftale med sin Moder, at om noget skulde ske med Birgitte Gjøe, og Døden kaldte hende, Mettelil da kunde komme i hendes Værge.

„Hun maa vel som andre Unge af Byrd tøve ude i en Fremmeds Jomfrukammer ungefær et Par Aarstid endnu!“

Godske følte sig saa fast i Sadlen, at han beredvilligt samtykkede heri. Elsebe Krabbe var dog gift med den berømmelige Peder Skram og i høj Yndest hos Kong Frederik og Dronning Sophia. En Ære var det for Mette at være der, og det faldt da ogsaa paa hendes Slægt. — —

Et Par Timer senere red Godske Nord paa. Hans gulbræmmede, korte Kappe flagrede fra Skuldrene, og den befjedrede Hat og det prægtige Ridetøj viste de Hovbønder og Vejfarende, at det var en adelig Herre, som red der saa strunk med den statelige, brede Jep Ølbug efter sig.

Godske havde helt forvundet Ydmygelsen fra Aftenen før. Naar han ved næste Herredag eller Marked traf sine Slægtninge, skulde de vide ham Tak, fordi han havde ført den Sag til en god Ende. Og Vincens skulde tappe dygtig op, naar de mødtes. Saa vel han havde værget ham hans Trolovede.

Mette. Mettelil. — Ej hvad, havde hun først begivet sig i Ægteskab, saa lod hun sig nok, som en vel optugtet Datter, regere af sin Mand og blev lykkelig ved den, som var hende beskikket. —

Niels Flint.

Anne Holck, Verner Parsbjergs Efterleverske, havde en af de Dage sit Bud hos Fru Birgitte Gjøe med en stor Gedde.

Birgitte lod ham tage den Hilsen med tilbage til Harrestedgaard, at Anne skulde, saa snart hun

kunde, age den stakkede Vej hid til Næstved; — han skulde blot sige, at hun vilde træffe Fremmede, som havde Hilsener med fra Peder Skram og Chresten Skeel. De vidste, at saa kom Anne nok, om hun kunde. Siden hun havde fristet den Sorg at miste sin Broder, Hans Holck til Barritskov, — han døde af Pest i svensk Fangenskab, — var det Anne kært at spørge nyt om dem, der ligesom Hans havde været forsøgt i den svenske Fejde.

Der gik ogsaa kun et Par Dage, saa holdt Harrestedgaard Karmen med det brune Klædestag ved Birgittes Dør.

— Meget havde de tre Adelsfruer at drøfte.

Mettes Sag kom hurtigt for. De var enige om, at vel var det syndigt at gange af ældre Slægtninges Raad. Men naar nu Mette ikke *kunde* skikke sig i den Trolovelse! En ubodelig Ulykke var det, naar Ægtefolk ikke kunde forliges. Se nu Mogens Andersen og Helvig Gjøe.

Jomfruerne kom ind og satte sig til Rette med deres Baldyringer.

Anne Holck nævnede da ikke mere Helvig, men gav sig til at tale om sin Søn, Mandrup Parsbjerg. Hans Bilager skulde holdes til September. Forøvrigt havde hun været med Mandrup paa Herredag og spurgt meget nyt. Hun gav sig til at berette om Prins Magnus og al den moskovitiske og polske Handel. Moskovitten var ikke bedre end en Hedning. Det var sandt nok, lød det fra Birgitte. Hun vidste det fra Magister Christian Machabæus, som havde skrevet til hende om, da Moskov afbrændtes, og Tusinder af arme Mennesker kom af Dage.

Ogsaa om Tyge Brahe fra Knudstrup havde Anne spurgt nyt. Han agtede stadigvæk Kemien og Stjernekunsten for mere værd, den særsindede Kumpan, end Mønstring og andre adelige Exercitier. For Resten holdt de op at tale om ham, da hun kom ind; — de mente sagtens, der var Fjendskab endnu siden det

Uheld, da Mandrup hug hans Næsespids af, da de laa i Rostock.

De unge Jomfruers Hænder syslede ikke saa flittigt som vanligt, men sank ofte ned i Skødet. Det gik jo ikke saa ofte paa, at man hørte nyt fra Verden udenom.

Birgitte rejste sig omsider. „Hør, Anne, du faar være os behjælpelig med en Sag. Lad os gaa ind i Sommerstuen."

Elsebe fortalte nu Anne Holck om Niels Flint, og hvorledes de havde faaet Kendskab til ham.

„Husker du Jacob Skeel til Hegnet?"

„Ja vist saa. Af de haarde Skeeler."

„Han tjente til Skibs under Peder paa det Sommertogt i 63. Under Gulland var han ved at drukne, men en af hans Baadsmænd, Eskild Flint hed han, frelste ham. Eskild Flint fik senere, ud paa Vinteren, da Flaaden stadig holdt sig i Søen, Koldbrand i Benet og døde ombord i „Fortunen". Før han døde, havde Jacob Skeel lovet ham at tage sig af hans Søn Niels, der var Pebling i Frue Skole i København. Jacob var i Land og søgte Niels op. Det havde sikkert været hans Agt at hjælpe ham til Lærdom og et Degne- eller Præstekald, men saa maatte han ud igen under Herluf Trolle. I 65 under Otto Rud var det jo, han druknede under Bornholm. — Han havde flygtig talt til Peder Skram om Niels Flint, men det var gaaet Hr. Peder af Minde, til han en Dag paa Urup sad og saa Navnene igennem paa de Peblinge, som i de sidste Aar var bleven forsynet med Hoser og Sko af vor Gaard i København; da han læste Navnet Niels Flint, huskede han paa Jacob Skeel og hans Løfte. Og da det traf sig, at han skulde have en Skipper til København efter Salt, lod han ham søge Niels op, tage ham med til Jylland og forsørge med en Hest til Urup.

Men nu er det, at Niels' Hu ikke egentlig mere staar til Lærdommen."

Birgitte Gjøe skikkede Bud efter Niels.

Han blev ikke lidet forundret, da han saa de tre Adelsfruer sidde ene. Men da de opfordrede ham til at forelægge dem, hvad han havde paa Hjærte om den Sag, han vidste, fortalte han frimodig.

Før Moderen døde — hun var fra det Land Holland og gjorde meget af alskens Urter og Blomster — og før Faderen for sidste Gang gik om Bord i Flaaden, naar de sad ene, ja, da vidste de intet bedre at tale om, intet, der saadan lod dem glemme deres Fattigdom, end at deres Slægt engang havde ejet Jord og været frie Mænd. Farfaderen var paa den forkerte Side i Grevens Fejde, og han fortabte sin Ret til Gaarden. Faderen havde dengang været en Knøs paa femten Aar, men han havde aldrig glemt det. Tidlig og silde havde de talt om den Sag — mesten de hellige Dage. Og det var nu det, at Niels havde eet Maal i Livet: at vinde Jord, som han kunde dyrke, som ham tyktes bedst og derved komme i et ærligt Brød.

Elsebe Krabbe tog til Orde.

„Staar din Hu til det, kunde det vel begive sig saa, at vi kunde forskaffe dig Livbrev paa en god Gaard."

Niels saa ned.

Anne sagde:

„Der kan du leve din Tid sikkert og vel bevaret, naar du redelig udgiver din Landgilde, Gæsteri og anden Redsel, er din Husbond hørig og lydig med Ægt og Inne og ikke forhugger Skoven."

Niels blev blodrød, da han svarede:

„Det er nu ikke saadan ment. Jeg har det Haab, at det vil føje sig saaledes for mig, at jeg kan komme til at eje Jord, saa jeg kan dyrke den, som mig tykkes tjener den bedst, selv om det ikke er efter Bysens gamle Skik."

Adelsfruerne løftede Hovederne og saa paa ham.

Var det en toogtyveaarig, hjemløs Knøs, der havde talt saa stolt!

De graablaa Øjne og den faste, skægløse Mund kunde nok tyde paa Vilje og Forstand. Men at En, som ingen Steder hørte hjemme, haabede paa at naa til at raade over Jord! Det var et stort Maal.

Enten maatte han være en ørkesløs Drømmer, eller ogsaa havde han større Viljens Kraft end vanligt var hos Folk af hans Byrd.

Niels Flints brune Kinder var bleven flammende røde, og han mærkede, hvor Pulsen oppe ved Halsen bankede, saa at den hvide Krave strammede.

Det var første Gang, han højt havde sagt det, han vel lønligt havde tænkt i alle ledige Stunder og alle vaagne Nætter. Og nu havde han sagt det til de tre ædle Fruer, som havde levet Livet, og som vidste, hvad Modgang var, og hvilke Kræfter, der skulde spændes for at vinde selv et ringe Stykke frem.

Der var saa stille i Birgitte Gjøes svale Sommerstue. Tankerne gik langvejs ud. Et Sus af utæmmeligt glødende Ungdomsmod var strøget hen over de tre prøvede Kvinder og havde sat Sindene i Storm.

Vindverne var aabne. Henne fra Kaalgaarden lød jævn Tale. Det var Birgittes Urtegaardsmand, der stod og huggede Humlestænger til og samtidig talte med en Skovgemmer, der var paa Vej ind til Gaarden.

I det korte Nu, fra Anne Holck tav, til Niels selv begyndte at tale, havde han hørt dem. Hvor der var sket meget siden da!

Elsebe Krabbe rejste sig.

„Gulvstenene bliver vaade. Det gode Vejr ændrer sig vist."

„Det synes saa," svarede Birgitte Gjøe roligt.

Og dermed gik de alle tre ud af Stuen.

Hvorfor var det, som han paa engang fyldtes med større Glæde, end han nogensinde før havde

kendt. De havde jo intet lovet. Ikke engang svaret. Jo, det var det, de havde. Ikke med Ord. Men med Klangen af deres Stemmer. Det gode Vejr ændrer sig vist. Det synes saa. De sagde vel kun disse jævne Ord, men han havde af Tonen i dem fornemmet med jublende Vished, at de ikke foragtede ham for hans dristige Tale. Nu var hans Fane stukken ud. Nu havde han kun det at gøre at værge den som en ærlig Karl.

Hej — der trak Bryggersvenden den sorte Hingst ad Engen til. Saa skulde han sagtens igen forsøge at faa Bidsel i dens Mund og Rytter paa dens Ryg. Niels Flint ilede efter ham. Det var et Arbejde, der ret huede ham i denne Stund.

— — Da Fredklokken havde ringet sine sidste tre Slag, blev Niels kaldt ind til Fruerne. Han blussede endnu efter Kampen med Hingsten, og hans Øjne havde ikke mistet det ubetvingelig agtpaagivende Udtryk.

Birgitte Gjøe sagde til ham:

„Siden min Husbonds Dage holder vi Studerende til at afskrive Dokumenter, Danmarks Riges Historie vedrørende. Du skal al din Tid være rigelig forsørget med Klæder og Mad, hvis du vil tage dig det Arbejde paa."

Men Niels saa ikke glad ud.

„Hvad ønsker du da egentlig først, at vi skal forhjælpe dig til?"

Niels saa fast paa Anne Holck, der havde spurgt.

„Jeg kan vel behøve at færdes udenrigs og se mig om og forfare, hvorledes det vil begive sig for mig uden for den slagne Kaas."

„Peder Oxe er ved at udruste Pinkere, som skal gaa mod Fribyttere. Kan hænde, vi kan skaffe dig med der."

„Med Forlov sagt, jeg foragter ikke Lærdommen, og Magister Hans Thomesen havde lovet at befordre mig udenrigs med en eller anden ung Adelsmand. Men

han døde, før han fik gjort fornøden Aftale om den Sag. Vel er jeg ung og uforfaren og ikke meget vidt i mine Studeringer. Men kan jeg finde En, der vil tage mig med som sin Hovmester, skal jeg tjene ham tro og vise mig som en ærlig Karl mod dem, der vil ham uvel."

„Det kan der vel blive Raad for," sagde Birgitte Gjøe. „Eggert Qvitzows Hovmester blev jaget, og han trænger til en ærlig Karl. I Morgen skal jeg affærdige en Svend med nogle Skippund Flæsk til Købmanden i Slagelse. Du kan da age med og forhøre hos Malte Qvitzow paa Egebo, om han vil tage dig i sit Brød som Eggerts Hovmester. — Men nu er det Tid at berede sig til at gaa til Sengs."

Som da Herluf endnu levede, kaldtes alle Gaardens Folk ind. De sang en Salme, og medens hver En i Stuen lagde Hænderne sammen, takkede Birgitte Gjøe den almægtige Gud, som den Dag havde bespist og beskærmet dem aandelig og legemlig.

Niels Flint syntes, at han aldrig før til fulde havde takket for sin Ungdoms Kraft og sit Hjærtes stærke Haab og for Menneskers Godhed og Barmhjærtighed som i denne milde lyse Vaaraften.

Liv og Død.

Den Hovmester, som skulde have draget med Eggert ud af Riget, var en utilbørlig Karl; han havde bragt en Pige i Ulykke, der var i hans Herres Brød; derfor var han jaget af Gaarde.

Men Malte Qvitzow, Eggerts Fader, havde haft ondt ved at finde En, som han vilde lade drage med Sønnen. Al den Stund han nu tyktes om Niels Flint,

og de to ansete Adelsfruer desuden sagde god for ham, betænkte han sig ikke længe, men lovede ham Rejsetæring og en god Hest, hvis han vilde følge med Eggert.

Birgitte Gjøe skrev til sin Slægtning, Arild Hvitfeldt, øverste Sekretær i Cancelliet, om Pas ud og ind i Riget til Niels og Eggert; det varede da ikke længe, før den Sag var fremmet, saa de var rede til at drage af Land.

Paa Vejen til Gedser, hvorfra en Skipper skulde føre dem over til Rostock, fortøvede de en Dag hos Birgitte Gjøe.

Elsebe Krabbe var endnu ikke rejst; og de to erfarne Fruer gav dem en redelig Formaning om at holde sig fra den svare Drik og alt, som kunde fortørne Gud; ikke gøre Spottere til Vilje for Selskabs Skyld, men forvare sig for ond Omgængelse og huske vel paa, at den, som færdedes blandt Ulve, han nemmede at tude.

Da Eggert stod med Foden i Stigbøjlen, gik Birgitte Gjøe hen til ham. Hun lagde sin Haand paa hans, der tog om Sadelbommen, og hviskede indtrængende: „Drag dig til Minde, Eggert Qvitzow, af hvad Folk du er kommen!“

Derpaa traadte hun tilbage.

Eggert svang sig op. Han bøjede sig ned til Mette Viffert, — det havde føjet sig saa, at hun stod ham nærmest, — og bød hende Farvel med et fast Haandtryk.

I skarpt Trav fjernede de to Ryttere sig sydværts.

„Ej hvad, Du visker Øjet, Mette,“ sagde den unge Birgitte Rosenkrantz smilende.

„Hvem ved, om vi ser dem igen. Der udenvælts er sagtens Pestilens og Fejde, Dyrtid og anden Verdens Arghed.“

Birgitte Rosenkrantz glemte at svare. For halvandet Aar siden var hun tilsagt Sten Brahe til Knud-

strup; Mettes Ord bragte hende til at tænke paa alt det, han havde fortalt om det churfyrstelige Hof, Toget ind i Ungern, og hvad andet han udenrigs havde set. Mangehaande Farer havde der været. Om han nu ikke var kommen derfra med Livet!

Men saa svingede hun Mette rundt og løb op ad Trappen med hende. Der var ikke Tid til Tankernes Gækkeri. Alt, hvad Mettes var, skulde samles og pakkes i Kister, til hun næste Dag skulde drage af By.

Birgitte Gjøe havde for faa Dage siden bestemt, at Elsebe skulde tage hende med allerede nu, og næste Morgen var Vognene, der skulde age dem det første Stykke Vej, bestilt did.

Birgitte havde sagt: „Det kommer mig for, at jeg nu kun kan lære hende Dødens Kunst, og hun har Brug for at kunne Livets. Derfor maa du fra i Dag af tage hende i dit Værge." — —

Det var den sidste Aften. Elsebe og Birgitte sad ene i Kammeret mod Vest.

Solen var nede. En Luft med andre Farver end Dagens gød sit varme Skær over de grønne Marker, de fjerne Skyer, over hver Sten paa Vejen, hvert Blad i Hegn og Trær.

Elsebe Krabbe havde staaet og set efter Vejret.

„Nu gik Sol til Røste," sagde hun og vendte sig om mod Birgitte.

Men da hun fra alt dette glødende, farvedybe saa mod Stuens Dunkelhed, hvor den gamle Husfrue sad, gik det som et Sting gennem hendes Hjærte, hvor bleg Birgitte var.

Hun satte sig hos hende.

„Min gode Søster, nu faar du ikke forsømme at bruge Kurfyrstindens Lægemidler og Medicus' Raad."

„Der duer ingen Raad mod Døden, Elsebe."

„Døden! Jeg finder dig sagtens sund og vel til

Mode, naar jeg ventelig, saa snart Vejene bliver farbare til næste Aar, kommer herned igen."

„Elsebe, jeg har altid tilforn kunnet lade mit Hjærte op for dig i Oprigtighed, og det skikker sig ikke, at vi to forsøger os i med Omsvøb at dølge Sandheden."

Taarerne kom Elsebe i Øjnene.

„En saadan Hjærtens ubodelig Sorg —"

„Det anstaar sig at taale, hvad Gud lægger En paa, og jeg er frimodig ved Dødens Port. Jeg er kommen gennem meget. Min Herre Christus slipper ikke min Haand heller nu. Han være lovet, at jeg skal bort herfra, hvor de fleste er tro i Mund, men svigefuld i Gerning."

„Hjærtens kære Søster, vend dig til Livet igen. Jeg har ikke før set nogen, som ikke gruede for Død og gerne blev her, saa længe dem undtes. Guds Søn selv, den stærkeste Kæmpe, svedte blodig Sved i sin Vaande."

„Fordi han med sin Død fuldbragte at forlige os Syndere med sin himmelske Fader. Men han har baaret min Byrde. Han har forjættet mig det evige Liv. Paa det Vilkaar gaar jeg gennem Dødens Gru og Angst med Frimodighed."

„Dertil give Gud dig Naade, om det virkelig er saa, at du skal bort herfra. Men jeg har det Haab, at naar Doktor Hans Phillippus kommer herned og faar brugt sin Kunst paa dig —"

„Jeg har alt længe haabet paa en salig Hjemfærd til mit evige Fædreland. — Elsebe, vi vil sige hinanden Farvel for dette Liv."

„Det gælder vel os alle, at i Dag er Mennesket karsk og rød, i Morgen er han krank og død." — Og hun føjede til, da Birgitte sad og saa frem for sig, som om hun ikke hørte: „Ingen af os har vel Brev paa at opleve den næste Time, og dog —"

Men Birgitte vendte sig mod hende og lagde sine Hænder i hendes: „Jeg kan aldrig fuldt ud

takke dig for alt det gode, der har været mellem dig og mig ogsaa af denne Verdens Ting, Elsebe, men mest af alt takker jeg dig for dit fuldtro og oprigtige Sind mod mig i alle Aandens Ting."

„Birgitte —"

„Jo, lad mig takke dig nu som en sidste Besegling paa vor kærlige Omgængelse. Har jeg nogentid fortørnet dig eller Peder Skram, da tilsig mig, at I forlader mig det."

„Hjærtenskære Birgitte, du har aldrig gjort os imod. Du har været mod mig, som du havde ligget under ét Hjærte med mig. — Men den samme Gud, som har hjulpet hidindtil, han er endnu mægtig fremdeles at hjælpe. Og jeg fortrøster mig til, at vi før Midsommer næste Aar igen skal ses, min gode Søster." — —

Elsebe Krabbes Haab om at gense Birgitte gik ikke i Opfyldelse.

Lørdagen efter Sankt Marie Magdalene Dag blev hun saa syg, at hun forstod, at nu var Tiden kommen, at hun skulde bort fra denne Verden. Og Mandag Aften den 26. Juli 1574 døde da Birgitte Gjøe. —

Anne Holck og Anne Hardenberg, som hun havde kaldt til sig, kunde i deres Breve til Elsebe Krabbe melde om, hvor oprigtig hun til Afsked formanede sine Jomfruer og Tjenere til Gudsfrygt, og hvor sagtmodig og stille hun sov hen.

Frisk Blæst.

Som Eggert Qvitzow og Niels Flint fik Øje paa den blaa Sø, gav de i opvældende Livsmod deres Heste Tøjlen, saa Vinden susede dem om Ørerne.

I Strandkanten holdt de Dyrene an ved den brede Skipper, der traadte dem i Møde med Hilsen.

Niels klemte i stærk Glæde Foden mod Stigbøjlen, til det værkede.

Medens Skipperen foldede hans Naades Pasbordt ud og flygtigt saa i det, sagde han:

„Vinden er Jer til Vilje, velbyrdige Svend. I Nat var det sønden Vejr. I tyve Djævles Navn — tænkte jeg ikke, vi skulde lavere os over mod Vejrets Vold; men nyssens sprang hun i Nord, og vi faar vel saa nytte Tiden."

Pinkerten — „Krabaten" hed den — stod til Søs med Sejlene fulde af frisk Blæst.

Agter, hvor Skipperen stod ved Roret, laa Eggert op mod en Rulle Tovværk. Niels stod hos.

Eggert talte uafbrudt. Han berettede Skipperen om sit Dyr, om Ridtet, om Suderen, der paa Næstved Gade overløb Vejløbonden med sin Kniv, og hvad andet, som nu faldt ham paa Tungen.

Imellem sang han:

„Det er godt at ride vidt om Land
og vide sig ikke af Sorg eller Kvide.
En Skæppe Havre til min Hest.
Alt spurgte jeg, hvor Øllet er bedst.
Min hjærtelille Kære, I vender Eder om.
Tapper Øl i Kanden, I drikker flux om."

Skipperen gav en Historie til bedste om en Baadsmand paa kgl. Majestæts Skib „Snuekatten"; en wismersk Pige havde til Hælften fyldt hans Krus med en forgiftig Elskovsdrik; men Hanen var kommen baskende fra Bjælken og havde væltet det.

Eggert blev ved med sin Vise.

„Det er godt at være lystig og ung.
Altid let og ingentid tung.
En god Kande Vin er god for Tørst,
en smuk ung Pige at kysse for Lyst.
Min hjærtelille Kære — tralala.“

Niels kunde ikke længere holde sig i Ro. Han gik forud og stod og saa paa de langvingede Havfugle, som skar rappere af Sted end Pinkerten.

Den gode Hest, Malte Qvitzow havde skænket ham, gad han haft under sig, Tøjlerne mellem sine Næver og Vejene for sig.

Ingen Vej syntes ham lang nok for det Overmaal af Kraft i hans frie Sjæl. Hans Blod blussede endnu efter det skrappe Ridt. Sundt og varmt rullede det under den brune Hud og i de røde Læber, som om ingensinde Legems Sot eller Sjæls Vanmagt kunde tæmme det.

Niels Flint, som han stod der, var Lykken i Vold!

Det tyktes ikke hans Kraft for ringe at drømme om at vinde Jord og sidde som fri Mand uden anden Herre over sig end Kongen og Loven. Fri som den adelige Svend, der fødtes til at eje bugnende Agre og vildtrige Skove. Hvem ved! Fejde kunde komme paa. Ærligt vilde han tjene. Før havde en Mand vundet adelig Frihed ved Tapperhed og Troskab mod Riget.

Men selv om Lykken ikke føjede det saa. En Alminding, et lyngklædt Jordstykke, som han skulde skabe Agerland af og dyrke uden at trællelyde Skikke, han ikke holdt for rette, — — det var ikke Gaarden og Grunden, som skulde give ham Lykke og mandsmoden Styrke, men Friheden, den dyre Frihed!

Niels Flint løftede Hovedet og saa op i den lysende blaa Sommerhimmel. Han skød sin Hue af, og den saltduftende Blæst strøg ham gennem Haaret

Gud skulde fordre meget af ham! Evigt var han Vorherres Skyldner for al den unge Kraft, der skummede om hans Længsler, som Bølgerne om Skibets Stævn.

Saaledes til Mode stod Niels Flint, medens „Krabaten“ holdt sin Kurs sydværts mod Rostock By.

De nemmer at tude.

Eggert Qvitzov og Niels Flint kom til Hus og Kost hos en Rostocker, Dr. Gynther Mathesius. Og den Sommer og lige til Mikkelsdagstider studerede de rosværdigt under hans Ledelse og hørte mange drabelig lærde Mænd.

Men da blev Dr. Gynther sat fast, thi det kom for Dag, at han var en arg Kryptokalvinist, og inden lang Tid blev han rettet.

Eggert og Niels takkede for den Naade, at de var født under den rene evangeliske Religion, og derpaa gav de sig til at søge nyt Logemente. De fandt det i Herberget „den flyvende Gejst“, straks inden for Krøpeliner Thor. —

Men fra Eggert med en Øksenkøber, der bragte Brev fra Egebo, havde sviret en Nat over, kom der stor Uro over ham. Som om han var beladt med melankolske Vædsker i sit Blod, taalte han ikke Ensomheden ved Bøgerne, men søgte Dage og Nætter igennem til Steder, hvor Buldren og Banden, Drikken og Sølen hjalp Tiden paa Dør og Hjærnen i Døs, saa Tanken blev ved Nuet og ikke for til svundne og kommende Tider.

Naar Niels lastede ham og formanede ham til ej at lade sine Ungdomsaar bortløbe i Kompagni med

Øldaarer og Dagtyve, fornam han, at det var som at lægge Saar paa Bulle, for Eggert lod det ikke gaa ubesvaret forbi.

End mindre hjalp det, at han forskaffede ham den ædelige Sten, som kaldes Topas, og som har Magt at udslykke onde Begæringer. —

En Skumringstime sad de begge hjemme. Niels pudsede sin Degen. Eggert hængte paa Ovnbænken med Krus paa Knæ.

Da kom Hans Henriksen, af Slægten Bydelsbach. Med sin Hovmester, Magister Kjeld Sønderjyde, laa han til Rostock for Studiers Skyld. Men saadan var Hans Henriksen, at næppe havde han døjet Depositsen, før han alt var en gældslagen Svend, trods de mange Penninge, hans Fader skikkede ud til ham.

Eggert Qvitzow kendte ham fra Kipper og Frauenhaüser.

Hans Henriksen slængte sig paa Bordbænken og lagde Hovedet til Støtte i sine Hænder. Det var hans Lyst at hæge dem; han vaagnede ingen Morgen i sit eget Kammer, uden at han toede dem i Vand, brændt af hvide Liljer. Og dog var de røde og ru.

Omsider sagde han:

„Mangen Fandens Dag har jeg haft, men ingen som i Dag! Fire Skilling om Ugen af Daleren begærer han, den Skidthund! Og Magister Kjeld truer med at leje en Lutenist, der skal ind i Riget, til at bære Brev til min Fader om mit Levnet.“

Ingen svarede. Hans knyttede Næven.

„Mit Helvede har jeg med Skipper Veits Kvinde. Tvi hende, den Begfinke, med hendes Tryglen om brændte Trøjer og Romanie i Tøndevis. — Pøjt og Pæredrank er hende godt nok, en saadan farlig Skinden der er i denne Landsende!“

Eggert sagde henne fra sin Krog:

„Nu faar din Fjende vare sig.“

„Hvi saa?“

„Sulten Lus bider bedst!“

Hans fòr op og slog til Kruset.

„Jeg fordrer dig uden for Porten paa en Degen, din — din —.“ Han gispede.

Eggert lo, medens han sindigt gik hen til Kisten og tog en Portugaløs af den.

„Den fik jeg forgangen af en af de Rantzower, der rejste her i Rigens Ærinde. Den giver og skænker jeg dig, Hans Henriksen Bydelsbach, os elskelig kortvillig Raad! Lad mig siden altid finde dig villig til at blende Klaretten og tappe af Tønden.“

Hans Henriksen svang Hatten hilsende.

„Det var redelig Løn til din Geleitsmand, velbyrdige Herre. — Den er, Pestilens sla mig, sine 20 Daler værd. — Men de Glæder, jeg hidindtil har vist Vej til, skal være som Nælder mod grønne Urter. Jeg ved et Herberg, hvor Landsknægte af Junker von Hardecks Fane søger. Aldrig var jeg i saadant Marked som forgangen der!“

Kjeld Sønderjyde kom hastigt ind.

„Vel at jeg fandt dig, Hans Bydelsbach. Du faar holde dig i dit Logemente i Aften. Landsknægtene har undsagt dig og vil have dig udbandt af Landet, fordi du skammeligt stak Didrik Harpeslag forgangen.“

„Ej hvad, — skammeligt stak! Jeg mente intet ondt dermed, men var blot overmaade meget drukken. Det siger intet. — Naar Klokken er syv slagen, kom saa i „Morianen“, Eggert, i Gyden bag Veit Skippers Hus. Saa skal vi, Djævlen sla mig, redelig tære nogle Dalere. Kom med, Niels Flint, du skal blive vel trakteret!“

Niels tænkte paa Birgitte Gjøe og paa, at han mere end een Gang havde forfaret, at det var saare let for Selskabs Skyld at gøre Daarer til Vilje. Og han sagde til Eggert:

„Det sømmer sig ikke for en Mand af din Byrd at svire med Landsknægte.“

Men Hans Henriksen lo haardt.

„Samle Forfarenhed skal man i Ungdommen.“

Niels tav. Han vidste intet at svare.

Hans fortsatte:

„Synderlig om man er af adelig Herkomst og skal hjem at styre for Gods og Rige og —“

Men Kjeld afskar ham Talen.

„Du berømmer dig tidlig og sent af din adelige Herkomst; og visselig er du født af godt, men du skikker dig som en vildsindet Daare; snart er det Navn, du bærer, i Foragt for din Fledigheds Skyld!“

Hans brast i Latter. Men Eggert blussede; den Præceptormyndighed var ham dog for grov. En, der skulde tigge om Kald, og de, som kunde rejse hjem til Gaard og Grund, naar dem lystede!

Han vendte Magister Kjeld Ryggen og hægtede sin Kappe paa Skulderen.

„Ret saa,“ sagde Hans, „du, Niels Danus, skal vel hænge i Ovnkrogen som en gammel Kælling. Mind mig om, at du inden næste Mortensaften skal faa en broget Dyne og en Ildpotte i Skænk af mig.“

Niels Flint rejste sig. Hvi skulde han mesten tage mod Haansord og stadig holde sig saa uforfaren. Det, som gængs var, skulde vel ikke holdes for saa plat fordømmeligt!

Og Niels gik med.

— — — — — — — — — — — — — — —

I „Morianen“ var Luften tyk af Ryg fra Ildstedet og Dunster fra det pyttede Lergulv.

Krus blev løftede, og Ølboller baarne frem. Der var ramlende Støj fra grove Struber; Mandskroppe i brogede Klæder og med strittende Vaaben skrabede og huggede, klirrede og trampede.

De flammende Lystunger fra Baalet i Skorstenen og det døsige Skær fra to Lygter, som dinglede under Hanebjælken, graanede hen i lange Skygger, der krydsede ind over hinanden fra Kroge og Vægge, fra Mennesker og Borde. Saa tæt skjulte Røgen og Skyggerne, at man tit ikke saa den, hvis Latter eller Hvin naaede ens Øren.

Det huede ikke Niels Flint, at Knægt efter Knægt skubbede sig ind paa Bænken mellem ham og hans Fælle, eller at Kvinderne flokkedes om Eggert med saa grov en Kælenskab, at han maatte tænke paa Historien om den forgiftige Elskovsdrik i Wismar.

Hans Bydelsbach saa han ikke. Men han hørte engang hans danske Eder henne fra Skyggen ved Loftstrappen.

Saa tumlede tre Legemer tæt omslyngede ud paa Gulvet. Det var Eggert i Haardræt med en tung Skipper og en lang, skrammet Knægt.

Niels fløj op og løb saa haardt imod dem, at de slap Eggert.

Knægten skubbede sig leende til Sæde ved Bordet. Saa pegede han paa Niels.

„Wo het de Kerl?“

„Deensche geus — deensche jongetje!“ lød det fra Skipperen.

I det samme havde han Niels'es Næve i sit Ansigt.

„Het em de düvel halt!“ raabte den store Knægt stadig leende, langede ud og fik fat i Niels'es Skulder; og han greb en Skaal Mumme og tømte den til Bunds paa Danskerens Velgaaende. Efter det faldt han og Niels til Ro paa Bænken og enedes om en Ølbolle.

Jo mere Niels Flint drak af det stærke Tyskøl, jo døsigere fandt han Lyset fra de to Lygter, og jo længere, tyktes han, gled Eggert Qvitzow ind i Halvmørket.

Men saa rejste Niels sig og glippede mod Røgen. Stod der ikke en lang Karl og hældede sig ind over Bordet og famlede ved Eggerts Bælte!

Niels Flint forstod, hvad deres Hu stod til!

Han løb til og begyndte hastigt paa Dansk at tale til Eggert, der sad klemt inde paa Bænken langs Væggen. Men Eggert fattede ikke hans Ord.

Niels bøjede sig ind over Bordet og tog haardt

i Eggerts Skulder og raabte højt og længe til ham om at vare sig.

En Tøs, der sad hos, slog ham for Brystet og hvinede:

„Wer Teufel hat dich auf die Kanzel geführt?“ Og hun vrængede: „Deensche jongetje!“

Niels blev greben bagfra, og i samme Nu havde han Rendestenens Væde mod sit Ansigt.

Da de greb Niels, sprang Eggert over Bordet, ham til Hjælp, og det gav ham Besindelsen tilbage.

Han slog sig igennem den tumlende Hob ud i Nattemørket til Niels.

Hans Bydelsbach havde de sidst set liggende op ad Loftstrappen, medens han sang af fuld Hals, og en Pige stod foran med hans Degen; hun havde spændt den af ham og legede med Fingrene paa den, som det var en Luth.

Eggert mente, at deres Fælle vel var søgt andet Sted hen til anden Glædskab, og det samme burde de gøre hellere end at kvide og kære over den ublide Medfart, de havde lidt.

— — — — — — — — — — — — — — —

Hans Henriksen Bydelsbach laa under Bartskær i Maaneder, og Kjeld tjente ham troligt i hans Sygdom. Men længe inden han kom til sin Førlighed igen, var Niels og Eggert af Rostock.

I Selskab snart med Handelsmænd, snart med farende Studenter drog de Syd paa over Wismar, Lüneborg, Brunsvig og Cassel. Oftest ad de usikre Veje, et Par Dage ogsaa i Baad paa Rhinen.

Det tildrog sig, at medens de sejlede i Skyggen af Borgen Rheinstein, og Niels stod og fulgte med Øjet den snævre Sti, der vandt sig op ad Klippen, hørte han et Plask i Vandet. Da han vendte sig, saa han Eggert svømme mod den anden Bred, hvor en Flok Mennesker tumlede mellem hverandre. Niels sprang ud og svømmede iligt mod Land.

De fik da Lykke til uforvarende at komme over

Skalkehoben, der var ved at plyndre en gammel Vejfarende. En kort Stund skærmydslede de med dem, saa undrendte Skalkene og forstak sig i Vinhaverne paa Bjergskraaningen. Niels og Eggert bar den gamle til et Herberg, hvor de hjalp ham med Vunddrikke og Smørelse.

Snart kom han til sig selv. Han var Bogfører fra Danmark og hed Toste Boserup. Da hans Bogskrin var uskadt, og han hurtig kom til Kræfter igen, drog han Dagen efter videre med de to Farende, og de fulgtes længe.

Ved Frankfurter Dôm, hvor han havde slaaet sin Bod op, skiltes Eggert og Niels omsider fra Toste Boserup.

Aftenen før de rejste, da Niels gav ham Haanden til et sidste Farvel, holdt han den fast i sin og sagde med stor Alvor: „Niels Flint, naar du mindes mig, kom da i Hu, at mit sidste Ord var det gamle Sprog: Vandrer varlig, Tiden er farlig, Døden kommer snarlig!“

Niels tænkte paa disse Ord, da de næste Dag ved Solopgang havde Vejene for sig. Men da tog Ungdomsglæden med eet saadan Overhaand i hans Sind, at det kom ham for, at Morgenduggen var ikke karskere, og Vinden, der for ham forbi, ikke friere, end han.

Han, Niels Flint fra Danmark, stadig i Haabet og ubeladt med Kummer!

Mester Hintz'es Datter.

Eggert og Niels red mod Heidelberg.

Nu da Vejenes Farer og Værtshusenes Uhygge snart var overstaaede, sang de og fløjtede, lo og fortalte alle de Skæmtehistorier om Borgere og Borgerkoner, som de havde hørt af farende Folk.

Ud for Byens Galge sprang Nielses Hest pludselig til Side.

De tav begge.

Det kom dem underligt for, at det blaasvulne, stinkende Lig deroppe i den pibende Jærnlænke mellem Ravne og Krager skulde være det første, de saa af denne Bys Mennesker.

Men saa pegede Eggert med Ridesvøben paa Slottets mægtige røde Mure, der i den synkende Sols Straaler muntert lyste og brændte op mod Himlens Glød, og han lo af Fryd.

Da de var kommen forbi Toldsvendene i Porten, red de Fod for Fod gennem de krumme Gader. De vekslede Ord med Folk, der trængte sig mellem dem og Husmurene, med Købmænd, der kølede sig uden for Døren, med Pergamentmageren i hans aabne Bod og Sadelmageren, der laa i Værkstedslugen, medens en ung Urmagermester stod udenfor og viste sin Trolovede de Bæltebørse, der var bredt ud for dem paa Klappen.

Et Øjeblik holdt de ved Raadhuset og hørte paa unge og gamle Kvinder, der snadrende og kvidrende flokkedes om Skampælen.

Fra et Herberg, hvor den grønne Gren, der var hængt ved Skiltet, meldte, at ny Tønde var stukken an, fik de et Krus Øl bragt ud.

Glade og optagne red de i den lune Aprilaften frem gennem krumme, snævre Gyder — fra Lugt af Beg og Læder til Lugt af Krydderier og Kramvarer

— strøg under Farvernes sorte Faner og under Tovene fra Hejseværkerne over Handelsgaardenes aabne Loftsluger, til de holdt ved et Skilt med en malet Grif. Der fik de Herberg.

Faa Dage efter søgte de sig Logi hos en Borger, Guldsmed Tobias Hintz. Der var ogsaa dem, der kaldte ham Tobias zur Rosen, for det hed hans Hus, hvor hans Slægt i fire Led havde boet.

De to Danske fik de øvre Gavlkamre ud til Gaden.

Mester Hintz var en storskægget, bredbringet Mand med smaa vaagne Øjne i Rynkenettet under den knudrede Pande, der stod brunlig og haard mod Huekantens bløde Skind. Der var oftest en sikker Ro over hans Tale og hans Bevægelser. Alle havde for Vane at vige Vejen for ham og tie, naar han talte.

Husmoderen færdedes sagtmodig og flittig i Stegers og Stue. Geseller, Pigen og den unge Datter — Liesel — hver passede sit. I dette daglige Husliv var der ingen Plads til de to Fremmede, som de intet videre vidste om, og som ikke kendte Byen og Byens Folk, og hvad sket var her tilforn og nyssens.

Men som Eggert og Niels villigt føjede sig ind i Husets vante Takt, omfattedes de efterhaanden i al Stilhed med en Deltagelse, som var de en af Byens og Lavets egne.

Der var en vis flittig Ro over Huset og Husets Skik, som om intet kunde bryde ind, som om ingen i den køle Skygge af dette sikre, jævne, engang afstukne Husliv vilde besvære sig med at vælge andre Ønsker end dem, som Hvermand havde.

Ved Maaltiderne samledes alle. Mester, Gesellerne og de to Fremmede langede først til Fadene og dyngede paa Træbrikkerne. Siden fik Kvinderne. Man spiste meget og sindigt, og ingen Sinde, som naar man satte sig til Ro i denne Hviletid, mærkedes det, hvorledes der bag al Barskheden hos Mester Hintz og al Tavsheden hos Husmoderen laa en Be-

skyttelsestrang og en dyb Ømhed for Datteren, saa slynget sammen med deres hele daglige Væren, at den ikke kunde slappes, før Døden tog dem. Eller hvorledes der bag den mutte Lydighed hos Geseller og Lærlinge gemtes en Trofasthed for Huset, et Kendskab til Slægten, som knyttede dem nøje til Husbond og Madmoder.

Denne villige daglige Ensartethed virkede paa Eggert og Niels, saa de en Tid i stor Ro flittigt varede deres Studering og adelige Exercitier.

Men omsider mente Eggert, at de købte Hundeskind for Zobel ved dette ensformige Liv, og han begyndte igen at bankettere og sværme.

Niels mente da ogsaa, at man maa skære Remmen, som Huden er, og tude med de Ulve, man er iblandt, og ikke altid gik Eggert ene til Driks mod Aften, naar Angelusklokken lød. —

En Dag, ret før Middag, en Foraarsdag, da Duften af spirende Sæd og groende Græs fra Byens Marker stod ind i den vanlige onde Gadelugt, kom Niels Flint med en Skare Studenter forbi, hvor han boede.

Der var over al hans Tanke en kølig Klarhed og en spænstig Kraft. Det kom af, at han havde sejret over en Wittenbergerstudent i en Disputation, som var begyndt uden for Universitetet og fortsat i trende Timer paa en øde Plads neden for Slottet.

Niels gik med løftet Hoved, og han traadte let, hvor han satte sin Fod.

Hvor Livet bød sig til med mangehaande Glæder! Og hvad var det egentlig for en drøvelig Plan at at ville stræbe alle sine Ungdoms Dage for at blive en fri Mand. I denne Stund tyktes det ham at være liden Attraa værd at sidde ensom inden Danmarks Grænser og vente paa Sol og Regn af Himlens Naade. Hvad havde han egentlig for at ville fiske paa de store Vande!

Han vilde ikke være en Trækokse alle sine Dage. Nej, tusindmal bedre var det at give sig ind under

en stor og munter Herre og ved egen Magt og Kraft plukke de Roser, som Livet bød fra Dag til Dag, til den Stund kom, da han kun duede til at sidde bag Ovnen og stege Pærer.

Som de gik forbi Mester Hintz'es Hus, begyndte Studenterne ivrigt at tale, og tilsidst hilste de alle til Liesel, der havde skudt Vindvet op og stod i Karnappen.

Tugtig traadte hun tilbage, og Studenterne gik videre, medens de i høje Toner priste hendes Dejlighed.

Niels hilste kort, men han saa — saa, at Solskinnet gennem det gulbrune, tykke Glar brødes til et dunkelt og mærkeligt Straalespil om hendes bøjede Hoved og slanke Hals, og i samme Stund var hun skilt ud fra det jævne daglige Husliv, og det var ham noget nyt og dejligt og tillige noget, der fyldte ham med en stor Stolthed, at hende kunde han gaa ind og tale til, uden at nogen, mindst hun selv, vilde formene ham det.

Da Niels Flint kom inden for Døren, blev han staaende. Liesel stod og rakte op mod Panelhylden, og han vidste ikke, om det var Solskinnet i Stuen, Tinkrusene, der skinnede mod den nyskalkede Væg, eller hendes unge strakte Legeme under Klædningens dybe Folder, der fyldte hver Sans i ham med en let og dansende Glæde.

Han gik hende mere nær end vanligt, og medens han talte længe og anderledes med hende, end han før havde gjort, sansede han glad den svage Duft af Lavendler, der var ved hendes Halskrave, og hvor blødt Haaret bølgede ind under Huen.

I Liesels Kinder kom og gik Blodet, og naar hun svarede ham, var det med sagte Stemme. — —

Siden, naar Mester Hintz traf dem sammen, satte han hende altid til et Arbejde i Kammerset, hvor Niels ikke kom, eller han blev i Stuen.

Dette vakte en trodsig Vrede hos Niels. Ikke havde Mester Hintz nogen Skarns Gerning at afværge. Hans Sind stod ikke til at volde Jomfruen Fortræd.

Han nød hende jo kun, som han nød Synet af de vilde Rosenhække ved Voldgraven. Og dertil havde han vel Ret. Men denne tavse, ældede Mand skulde ikke pine ham ind i den Orden, han holdt for det eneste Gode. Han var ikke til Sinds at være under hans Ris som en anden Pebling. Det skulde han snart formærke.

Mester Hintz'es halvt skjulte Modstand optog Niels stærkere end al Liesels Dejlighed. Dette, at tvinge igennem, at Liesel blev ene i Stuen med ham, huede ham mere end at sidde hende nær og mærke, hvor lydigt hun føjede sin Tanke under hans Ord. Hver Elskovsvise, han lærte hende, sang hun efter. Hvert nyt Billede han kastede ind i hendes ubefæstede Sjæl, gemte hun paa.

Eggert Qvitzow var begyndt at tale meget om Mester Tobias'es unge Datter. Og det gav Niels Syn paa, hvor skøn hun var bleven. Det var, som om et let Taageflor var draget bort fra hendes Ungdom. Øjnene med de tunge Laag havde faaet dybere Glans, Munden var mere buet og svulmende, og Kinden var bleven smallere og af finere Lød. —

I den Tid var det, som alt bøjede og føjede sig for Niels Flint.

Blandt de mange Fremmede, som laa ved Universitetet, var en ung, nordtysk Adelsmand, der var saare kyndig i Jordens Dyrkelse. Niels færdedes meget med ham og sugede hver Trævl af hans Viden til sig. Eggert Qvitzow drev han frem til et ivrigt Retsstudium og holdt ham til at høre de *lectiones publicas*, der var ham nyttige.

Og mere end een Gang tænkte Eggert, naar han saa Adel og Uadel flokkes om Niels og føje sig efter ham, om det virkelig var hans Farfars frie Blod, der voldte den Stolthed og Myndighed i hans Ord og Væsen. — —

Hen mod Midsommer, en Dag ret før Nadvertid, kom Niels hjem.

Han havde espadonneret og overvundet alle, som forsøgte sig imod ham.

I Stuedøren mødte han Mester Hintz, der skulde til Lavshuset.

„Gaa paa Kammerset og tag vare paa din Rok og ikke paa de unge Karle," sagde han ind til Liesel, der sad ene.

Dermed gik han uden skyldig Hilsen til Niels.

Niels var bleven hed af Harm. Han stødte hastig Døren op og gik ind. Da Liesel saa ham, tog hun Kruset paa Bordet og rakte det imod ham.

Men som deres Hænder mødtes, kendte han, at hendes skælvede, og han satte Kruset. Underligt tvingende lagde han sin Haand paa hendes Pande og bøjede hendes Hoved tilbage. Der var en sær Uvilje i hans Tanke mod hende, som stod der saa trælletavs og havde lukket Øjnene. Han bøjede sig og kyssede hende let. Men saa lagde han Læberne i et langt Kys mod hendes, og han følte, at hun vegt og lydigt lod sig bøje ind i hans Arm. De Øjne, der saa ofte havde straalet under hans Blik, den Kind og Mund, der havde blusset, medens han talte, gjorde han nu til sine.

Saa lo han, han vidste ikke hvorfor, og gik fra hende. —

Næste Dag, da de sad ved Bordet, sagde Tobias Hintz til Niels:

„Du holder dig ilde i mit Hus, du agter ikke mine Geseller et Ord værd, men søger Selskab med store Herrer. Agt dig, at du ikke faar Stenene i Hovedet. Det kan gaa saa, naar man spiser Kirsebær med de Store."

Der blev lét sagte. Niels bed Tænderne sammen. Der vederfores ham en skændig Uret.

De Ord blev siddende som en Brod i hans Hjærte, og det kom ham for, at han efter dette var Mester Tobias mindre Ære skyldig end før.

Intet holdt ham nu tilbage. Han handlede som

i Drømme og dog klart nok og sindrigt tænkende de Ord sammen, som gjorde Liesels Kys varme og hendes Hu længselsfuld.

Han var bunden af den Magt, der laa i at se hende, som gik saa stille og ærbar, blive en anden, naar han paa sin underlig haarde Maade tog om hende og bøjede hendes Mund mod sin.

Han var kommen ind i en Kamp med en andens Vilje; den kunde han ikke drage sig ud af, før den var ført til Ende, og han havde følt sin Magt i fuldeste Maal. — Men havde hun været en Mand, havde han med Fryd hugget løs paa hende!

I denne Tid var intet Drikkelag ham for vildt, og ingen Fægteøvelse ham for drabelig.

Men det var, som hans inderste Tanker laa i Dvale, og Ensomheden taalte han ikke en eneste kort Stund. Han søgte først Seng, naar Øjnene var ved at falde i, og saa snart Tankerne ved Daggry begyndte at klares, sprang han op for at komme i Menneskers Selskab. — —

Nogle Dage efter kom Mester Hintz'es Søsterdatter gæstende.

Ved Aften, som de sad ved Bordet, fik hun da sagt, at hun var angst for at ligge i Bagkammeret ved Loftstrappen.

Moderen klappede hendes Skulder og sagde:

„Da kan du ligge i Kammeret hos Tobias og mig i Liesels Sted. Liesel er ikke saadan et Harehjærte."

Det gav et Stød gennem Niels. Da han saa paa Liesel, blev hun ligbleg.

De rejste sig for at gaa til Senge. Mester Hintz sagde til sin Datter:

„Stæng din Dør vel."

Men da Niels gik forbi hende, hviskede han haardt:

„Drag Slaaen fra!"

Saa gik han til Driks med Eggert. — —

Der var en Del unge Danske samlede. Niels gik lige hen til den første, han saa, og gav sig til at samtale med ham. Det var en Sehested, Thomes Sehested. Han havde været til Skibs i England og kysset paa Dronning Elisabeths Hænder, og meget havde han at berette.

Niels hørte nøje efter; men inderst i hans Tanke stod det, hvor ren hun var, hvor barnlig tryg hun færdedes i sin Faders Hus, da han kom, og han blev ved at sige til sig selv, medens han svarede Sehested rigtig og vel: Viger Du fra denne Stue, er du fortabt, er hun fortabt!

Men ud paa Natten rejste han sig og gik hjem, for han vidste, at Liesel havde givet sin hele Vilje i hans Vold.

Vaande.

I Heidelberg laa mange Ryttere, som skulde ind i Holland.

Krigsfolket fyldte op i de snævre Gader, og hvert Øjeblik paa Dagen hørte man Trommer og Piber.

Niels Flint var meget i deres Selskab. Deres raa Tale og haarde Færd med ham — han tumlede sig sammen med dem i Øvelser — dæmpede den Uro, som var kommen i hans Sind. Men de Kærlighedsord, hans kolde Hjærte skulde finde paa, og de Løfter om lovlig Trolovelse, hvormed han døvede Liesels Græmmelse, vakte den altid paa ny. — —

En Aften, — det var en af de sidste Dage i Juli, og Stuen var endnu klar af Dagslys, — sad Mester Tobias Hintz'es Husstand ved Maaltidet.

Da sagde Tobias:

„Jeg har i Dag i Zünfthuset talt med Mester Eibe. Midvinters kommer hans Søn fra sin Gesellvandring. Saa holder vi jert Bryllup, og han faar min Liesel og de 200 Dalere. I kan bo i Gavlkamrene.“

Liesel blev dødbleg og klemte Brystet haardt mod Bordpladen. Mester Hintz klappede hende og lo sagte og ømt.

Men da han vilde kysse hende, drejede hun som knust af Skam Hovedet bort.

Niels var ilde til Mode.

Aldrig før, som i dette Nu, havde han set, hvor forgræmmet og sky hun var bleven. Og han saa pludselig for sig Birgitte Gjøes Sommerstue og de tre ædle Fruer og hørte sine egne Ord om at vinde frem klinge i Luften.

Og en blussende Rødme bredte sig over hans Ansigt.

Ja, ja, ilde havde han handlet! Han havde ikke været sig selv fra den Stund, han ikke agtede det Maal, han havde talt til Fruerne om. Ilde, ilde havde han handlet. Men nu skulde det være endt og glemt. —

Niels søgte Liesel i Bagkammeret og sagde hende, at nu drog han og Eggert Qvitzow snart videre og kom sagtens ikke mere inden denne Bys Mure.

Hun rejste sig. Uden at vakle sagde hun:

„Du tager mig jo med til dit Land. — Det faar saa gaa mig, som det kan uden Fader og Moder.“

Det varede en Stund, inden hun forstod ham.

Men da hun forstod —

Som om hun helt havde glemt ham, laa hun bedende og grædende.

Mest skar det ham i Hjærtet at høre hende stadigt gentage: Herzliebes Jesulein! Ikke engang nu, i denne indbrydende, stormflodsmægtige Rædsel, var hun ude over denne Barnebøn. Det var jo saa kort Tid siden, hun ikke havde haft stort andet at bede

om end Lindring for en syg Fattigkone eller godt Vejr, naar de en Søndag skulde ud til Landhuset at se til Bierne og Kaalen.

Omsider stillede hendes voldsomme Graad af, og hun gik hastigt hen til ham. „For Guds og den gode Tros Skyld, jeg har til dig — lad mig ikke ene tilbage.“

Han rystede paa Hovedet.

Hun, der var saa ærbar og uden Sorg den Dag, han kom i hendes Faders Hus, gav sig nu til at trygle ham om at tage hende med.

Da havde Niels for første Gang en Hjærtens oprigtig Følelse for hende.

Men det var ikke Elskov!

Hun blev, til Klokkerne rundt om fra kimede ni, men ikke et Ord havde hun til Niels.

Niels Flint sad længe oppe den Nat med Hovedet i Haand.

Havde Liesel blot været en Skarnskvinde eller en Vindvesfugl, da han mødte hende! Eller havde hun syndet mod det sjette Budord ved at bruge stor Pragt, der kunde lokke Mænd til Fald! Men hendes Tugt og gode Lader havde jo netop været bedre end gængs var.

Dog — saa ilde skulde det vel ikke gaa ham, at hun ikke godvillig føjede sig i sin Faders og Mester Eibes Vilje.

Denne Tid vilde da være udslettet som Skibets Spor i Vand.

Alt ondt Levnet skulde være forbi nu. Havde han syndet, vilde Gud tilgive ham. Og han kunde begynde Livet igen, som om intet var sket. Disse Maaneder i Heidelberg skulde slettes ud af hans Minde, som Tallene under Bjælken slettedes, naar Skylden betaltes.

Paa ny vilde han bryde sig sin Vej og stræbe mod sit Maal. Han havde jo sin Kraft og sin Vilje i Behold. Hvad skulde da stænge for ham.

Der kom en stor Ro over ham. Og han sov ind i Fred. — — —

Han vaagnede ud paa Natten og havde en Følelse af, at En var i Stuen. Men saa længe havde han været vant til at sove bag Mure og Slaaer, at han straks igen faldt hen i tryg Søvn.

Han sov, til Dagskæret stod ham ind i Ansigtet.

For første Gang i lang Tid læste han sine Bønner redeligt til Enden.

Lettere til Sinds, end han længe havde været, stod han op, uden at have andet i Tanke end at lægge Planer for denne Dag og for de kommende Dage.

Det blev efterhaanden lysere, medens han gik frem og tilbage og gjorde sig færdig.

Som han vendte Ryggen til Vindvet, saa han, at der fra Sengetaget hængte et Legeme. Han rev Vindvet op, saa Lyset vældede ind.

Mellem Hovedenden og Væggen — i Halvmørket — havde Mester Hintz'es Datter klynget sig op. Hun var blaa i Ansigtet, og Tungen hængte, som paa hin Ugerningsmand i Bygalgen, da de for fire Maaneder siden red mod Heidelberg.

Niels var sunken i Knæ i den dybeste Elendighed. Synet naglede sig fast i ham.

Han stivnede mere og mere i Gru, indtil et haardt Tag i Døren bragte ham til at vende Øjnene derhen.

Der stod Liesels Moder. Hun greb om sit Nøgleknippe, saa det gik løs af Bæltet og raslede ned paa Gulvet.

Gud give, hun vilde græde og forbande. For det havde været bedre end at se hende — paa een Gang bøjet og gammel — løfte sit Barn ned. Da det kolde, stive Lig vejede til i hendes Arme, skreg hun engang.

Og for Niels var det, som en tusindfoldig, aldrig

endende Genlyd vilde lade dette Skrig blive ved at jamre i hans Øre til hans Dødsdag.

Moderen laa paa Knæ med Barnet i sin Favn, da Mester Hintz stormede ind. Som et Vilddyr for han mod Niels, men idet hans Blik strejfede Liget, sank han sammen over de to med en hjærteskærende Klagen.

Da sprang Moderen op. En Sorgens og Hadets Vildskab, der gjorde den sagtmodige Kvinde næsten ukendelig, greb hende. Hun stod foran Niels med løftede Arme og udtalte Forbandelsens Flammeord.

Niels var som lammet af Gru. Og dog krydsede mangfoldige smaa, ligegyldige Tanker hans Sinds Overflade. Genboen var ved at aabne Lugerne. Vejret var nok skyet. Saa var det altsaa Mester Hintz, der var den svageste af de to, siden han klamrede sig til hende, som havde han mest Trøst behov.

Men kunde de da ikke rejse sig og gaa — gaa — gaa med Liesel. Han gik fra Sans og Samling, hvis han ikke paa Øjeblikket fik det frygtelig forandrede Legeme af Syne. —

Under alt, hvad der siden fulgte, kunde Niels Flint ikke faa det ud af sin Tanke, — den Maade, hvorpaa de to ældede Mennesker hjalp hinanden at bære deres døde Barn bort! —

Hvorledes det kom, hvorledes han ikke en Time efter var til Hest i jagende Fart fra Heidelberg, han vidste det ikke.

Naar han sank forover, naget af Tanken, uden at passe det Helvedes Ridt ad øde Veje, gennem opsvulmede Floder, under hængende tykke Grene, hug Eggert Svøbeskaftet haardt mod hans spændte Laarmuskler.

Eggerts Hug, de susende Slag, han førte over hans Hests Flanker, hans vilde Raab hidsede og rusede Niels, saa han ingen anden klar Tanke havde end at drive Dyret til den yderste Anspændelse.

Men inderst i ham gnavede en dump Følelse af

Elendighed. Han syntes, at saadan maatte det kendes at være under Satans Vilje og Vold uden at være mægtig at slaa et Kors for sig eller læse en Bøn.

Eggert jog paa og jog paa, Ridtet blev vildere og videre. De talte ikke sammen. Kun een Gang, da Byfolkene, som forfulgte dem, var vendt om, raabte Eggert:

„Det var ellers underligt nok, vi kom uplukkede fra det Julegilde.“ —

Mod Nat — da Niels Flint i Herbergets Stald havde røgtet de to halvvejs sprængte Dyr, — Eggert vilde fri ham for Uvirksomhed det længste, — gik han over Gaarden til Krostuen. Eggert stod i Skyggen af Svalen. Da saa han Niels som ramt af et Stød i Brystet vende om og løbe ud i Kaalhaven. Han sprang efter ham. Niels kastede sig mellem de dugvaade Planter med Ansigtet mod Jord og jog ham fra sig.

Og saa oplevede han igen det hele! Gud give, at Eggert ikke havde frelst ham af Gesellernes Næver, der næsten havde kvalt ham. For at han skulde leve efter dette, — ingen vilde fordre det!

Sin Salighed havde han forkastet, han havde ødet en uskyldig Sjæl, og Guds evige Fortørnelse var ham vis. Menneskers Forbandelse havde han da alt.

Hvad var det dog, Mester Tobias'es grimslagne Kvinde havde sagt, at ingen vilde unde ham sit Barn, og den, han tog, skulde en snarlig og skammelig Død komme over!

De Ord dansede for hans Øjne, som skrevet med hoppende Ildsluer, og de raabte i hans Øre — uafbrudt, lige stærkt, uden en eneste kort Stunds Tavshed.

Niels tænkte, at om han var skubbet hovedkulds ned i Helvedes Afgrund, kunde det ikke have været en større Gru end at have Nætter og Dage for sig med en saadan stingende Brod i sit Hjærte. —

Den Jammerens og Elendighedens Nat vaagede Eggert, skjult bag Diget. Som han saa Niels, der snart laa paa Knæ med Blikket mod den stjærnelyse Himmel, uden at turde vove et Angerens Ord — snart i dyrisk Fortvivlelse grov med Hænderne i Jorden, syntes han, at fra nu af var han Mand, og først nu forstod han den fulde Virkelighed, der laa i Elsebe Krabbes og Birgitte Gjøes Ord.

Da det stundede mod Dag, blev Niels Flint roligere, og de drog videre.

Mange Ord vekslede de ikke, for Eggert følte, at her var en Sag, der ikke kunde tales i Lave, og at den Nød, Niels var bestedt i, kunde ikke deles med nogen anden.

Fra de gængse Veje.

Eggert Qvitzow og hans sjælesyge Ven red ind i Limburg an der Lahn, som laa borte fra de gængse Veje.

Stadigt og ensformigt regnede det den Dag. Væden stod som Flor i Luften, og den sivede jævnt fra fremludende Gavlspidser, ned over brune Bjælkers Snirkler og dryppede i Draaber paa Bislag og Smaaboder.

Niels sad mesten og saa paa sine Fødder og fik Tiden til at gaa med at følge Vædestænkene, der fra Gaden naaede ham. Det var mange, for Kaalstokke og Affald fra Slagterboder dæmmede op, saa at Regnvandet stod i Pytter.

Fra en mørk Gang, der videde sig ud til et Køkken, lysnet af en Lueild, kom en Morlille for at

se efter de fremmede Ryttere. Kræmmeren hældede sig ud af sin Luge og hilste vindskibeligt. En Dreng, der drev So til Slagtning, fløjtede, saa det hørtes langt omkring i de korte, vinde Gader.

Men Niels saa intet. Han sad kun og stirrede frem for sig.

Gadens krumme Række af Husgavle med Glugger kommer ham for at være en Hob spidshuede, gamle Knarke; — de ser efter ham med smaa lumske Øjne; En staar helt skævt fremspringende for at have ham i Syne det længste; En hælder sig ind mod Naboen for at hviske og tiske om, at et Par gamle Folk gaar i Fortvivlelse til Døden, og at det er ham, ham der rider der, Niels Flint fra Danmark, som har voldet det.

Niels stønnede sagte og drev sit Dyr frem.

Gaden blev stejlere, Regnvandet fik Fald og plaskede Dyrene om Benene.

De gjorde Holdt øverst paa Klippen, der paa sin haarde Ryg bar den mægtige Domkirke og ved sin Fod dens halvt udslettede Billede i den smalle, brune Flod.

Niels saa ikke dens ædle Storhed, undredes kun over, at paa en Afsats havde et Frø slaaet Rod, og et lille Træ var skudt op.

Eggert sagde:

„Sid af og bliv her, til jeg finder Tag over Hovedet til Dyrene og os.“

Dermed gik han med Hestene.

Niels satte sig yderst paa Klippen. Han sad i Tanker og strøg Væden af sine Knæ og saa ud over det regntaagede Land, der bredte sig med Højders Rundinger ud mod de fjerne Bjærge.

Han rejste sig omsider.

Hvor var Verden stor! Og alle Vegne færdedes der Mennesker. Og alle bar de paa Brøst eller Kummer. Eller de led Uret eller føjede Uret til andres Sorger.

Tanken overvældede ham med en Angst, en Knugen, han ikke kunde gøre sig Rede for, men som bragte en saadan kvalm Væmmelse i hans Sind, at han tænkte, at hellere vilde han kaste sig ind i ny Synd og Last og i evindelig Svir og Sværm skabe en anden Niels Flint, der ikke havde Samvittighedskval eller Sans for andres Sorger. Løbe saa langt han kunde i Syndens Lænke, da dødede han vel omsider al anden Tanke!

Han tænkte paa Elsebe Krabbe og Birgitte Gjøe. Paa Ord, de havde sagt, paa det Udtryk i deres Ansigter, som Livet havde dannet. Til fulde bed og sved det i hans Sind.

At Mennesker kunde tro paa noget godt. Paa Naade, — paa Frelse. Paa evig Salighed. — Salighed! For Støvets Børn.

Niels vred sig i Kval. Om dog Tankerne kunde lade ham være! Han var en Synder, den argeste, og intet andet. Ikke en Sjæl, der kunde rette sig og frelses. En Djævlens svorne Mand. Intet derudover. Intet. Saa fik han vel Fred, naar han bekendte det og skikkede sig i det. — —

Næste Dag var Niels syg. Han var brudt. Han kunde ikke mere. Han laa blot Dagen igennem og længtes efter Døden.

Imellem tog han et Stykke Kridt og skrev Sengepanelet fuldt af smaa Prikker. Siden brugte han Timer til at tælle dem.

— — — — — — — — — — — — — — —

Eggert red til Frankfurter Marked for at træffe Bud hjemme fra med Breve og Rejsetæring.

Niels — i sin Ensomhed — tænkte da redeligt alt igennem fra den første Dag, han drog ud til Tyskland, og til nu, da Ulykken, han havde ført over Jævnchristne, havde slaaet ham selv ned.

Efter hvad Eggert havde fortalt, havde Liesel maget det saa, at Mester Hintz straks ved Dag maatte faa hendes Ord for, at Niels havde lokket hende.

Hun havde skrevet det paa Kammerdøren. Hun, der var god, der tog det paa sig, naar Drengen havde forbrudt sig, der ikke nænnede at fordømme Slægtens Fjende, hun havde givet ham i Faderens Hævn.

Han havde ødelagt en Sjæl, han havde formet den anderledes, end den var fra Guds Haand!

Vel holdt han sig for Øje, at han var den største Synder paa Jord.

Men derved blev han staaende.

Det tyktes ham lempeligst at slaa sig til Ro med, at alt var endt for ham.

Og han vovede ikke at tænke paa, at det skulde komme dertil, at han gav sig til Gud i Bøn eller fik Kærlighed i sit Hjærte til at leve med Glæde blandt Menneskene.

Intet uden Sløvhed og Dummelse begærede han. Og bedst var det, om der snarlig paa Kirkegaarden skulde klappes efter paa hans Lejested med Skovlen. — — —

Alle i Huset som de andre Byfolk var paa Galgebakken med en Troldkvinde; hun var dømt til Ilden, formedelst hun længe havde været mistænkt for at tage Nytten af Borgernes Kvæg og nu var antruffen i at bære et Voksbarn til Daaben.

Der var stille i Staden.

Niels Flint var staaet op og sad ørkesløs med Haand under Kind. En Tid saa han paa Genboens Dørkarm og fulgte de udskaarne Slyngninger, som de sindrigt greb ind i hinanden. Siden fæstede han Blikket paa Muren næst derved; grønne Vinranker i lange, slanke, blødt faldende Skud hængte ud over Væggen; det vuggende Spil af Skygge, som det sagte Søndenvejr voldte, dyssede ham halvvejs i Søvn.

Da for han op. Der gik En i Forstuen. Den, der aabnede Døren, var Toste Boserup, Bogføreren.

Han tog efter Niels'es Haand. Men Niels trak den til sig og sagde haardt: „Ved du, hvad der er

overgaaet mig, og hvilken stor Skalkhed, jeg har bedrevet, siden vi skiltes!"

„Ja, i Frankfurt traf jeg Eggert Qvitzow. Han berettede, hvorledes det er afløbet fra først til sidst."

„Saa skønner du vel, at jeg ikke er den, du færdedes med ved Rinstrømmen; den, du — formanede til at — til at vandre varlig!"

Niels havde rejst sig. Han lagde Armene over sine Øjne, og for første Gang siden hin Nat i Herberget græd han.

Og medens han græd som den, der er i dyb Ensomhed, ventede Toste Boserup tavs, med bøjet Hoved.

Omsider sagde han:

„Du sørger jo af Hjærtet."

Niels svarede ikke.

„Da har du Vidnesbyrd om, at Gud ikke har forladt dig."

Niels saa hastig op.

Toste blev ved:

„Jeg har haft min Part af Verdens og Syndens Møje, den stakkede Tid jeg har levet. Men jeg siger, at for den haarde Døds Skyld, Gud taalte for os alle, gør vi Uret ved at lade os forfærde, hvor haardt end Syndenøden er for Haanden. Det er det, jeg er kommen for at sige dig."

„Jeg har handlet mod den arme Kvinde og hendes arme Slægt, saa — — Toste, Toste, Tyrken vilde ikke have handlet saa skammeligt mod christen Folk, som jeg mod hende." Og Niels hug Panden i sine Hænder og stønnede sagte.

„Kom med op til Domkirken."

„Jeg gaar ikke udendørs."

„Du kan vel bære mit Bogskrin for mig. Kom nu, saa tales vi ved deroppe i Solskinnet."

„Nej. Lad mig være for mig selv."

„Som dig lyster. Men Niels Flint, du kan ikke

sidde hen og forsømme at tænke paa Salighedens Vilkaar."

„Salighed! Hvorledes kan det bødes, som er brudt. Hvor skulde jeg høre til i Himlen — mødes med Mester Hintz og —" Niels gyste. Han tænkte paa Helvedes Lue. „Lad mig blive i min Skrøbelighed og Sløvhed. For ikke fatter jeg det, at Synden kan udrenses af os."

„Hvorledes skulle vi kunne ransage det, som er i Himlen, vi som ikke engang ramme det, som er paa Jorden. Tror du paa Christus, da bør det dig ogsaa at tro paa Syndernes Forladelse. Gud vil din Salighed, og da bør du ikke trodse imod og sove ind i din Synd uden at længes efter Naaden. Du skal leve din Tid og holde dig trolig og vel i den Bestilling, som bydes dig, og altid være rede til at haandhæve Guds Ære. Haandhæve Guds Ære mod dit eget Hjærtes skrøbelige og ængstelige Tanker og mod Skarnsfolks aabenbare Bespottelser."

„Jeg!" udbrød Niels haanende. Han var tavs længe. Saa sagde han tungt:

„Hvem der har et brudt Sværd skal lade det blive i Skeden. Jeg er for arg en Synder til at leve, jeg har gjort Gud storligt til Møde. Den Tanke æder alt mit Haab!"

„Jesu Blod renser af alle Synder, siger St. Hans. Hvor haardt beladt du end er med Synd, saa skal du holde dig for Øje, at Christus er kommen til Verden at gøre Syndere salige, skønt han vidste, at i alle Vraaer og Vinkler af Menneskets Hjærte mørkner Synden. — Vor Skabermand gav sin Søn hen, fordi han elskede os."

„Jeg ser ikke Guds Kærlighed i, at jeg er ledet ind i dette."

„Niels, mærk dig dette nøje. Du havde skændigt forført den arme Kvinde, og havde det gaaet, som du tænkte, da var du rømt og havde ladet hende sidde bedraget. Siden var dine Dage runden hen, og

du havde ikke haft det meget i Tanke indtil Vredens og Guds Aabenbarelses Dag, da alle Synder kommer for Lyset. For hvor karsk du end havde følt dig, Synden var ikke udslettet. Nu er du syg og føler, at du har Lægen behov. — Vær ikke stridig, men fald trolig ind til din himmelske Fader og se, at der er Kærlighed i, at Du nødes til at føle din Synd saa haardelig. Hvis du bekender og vil dens Tilgivelse, da skal den være dig tilgivet, men Guds Kærlighed volder, at den skal blive dig til Trængsel alle dit Livs Dage."

„Hvorfor skulde hun smage Døden!"

„*Det* kan jeg ikke raade. For det er den værste Trængsel, at har vi bragt Synd ind i Verden, kan vi ikke ene tage det paa os at høste dens beske Frugter! Den Synd, der er, maa vi alle undgælde for. Men sagtens har Menneskenes Slægt dette haarde Vilkaar behov for at fange Længslen efter Karskhed."

„Saa sagde ogsaa Elsebe Krabbe."

„Hør nu, Niels Flint, bliv ikke staaende i den lede Djævels Gaader! Men læs Guds Ord med Flid — ham til Ære og din Sjæls Salighed til Bedste —, da vil du finde Vej for din Fod og Læskelse i din Nød."

„Hvorfor, hvorfor skete det," brast det ud af Niels, og hede Taarer blændede hans Øjne.

„Vel ransage vi ikke Guds Veje, men dog tror jeg for vist, at dig var det gavnligt at lære, at vi ej kan flyve ved egen Kraft, for vore Vinger ere os ikke ret vel voksne, og at vor egen Magt er lidet værd, vi ere snart overvundne, men der strider en vældig Herre for os. Naar kun vi vil sværge til hans Fane og tjene ham troligt, da vil han tage Viljen for Værket og holde sin Forjættelse til os, som den staar hos Jesaias: Jeg vil bære eder til Alderdommen."

Niels havde ikke hørt hans sidste Ord. Han stod i sine egne Tanker. Nu sagde han: „Ved du, Toste,

at jeg var bleven saadan, at jeg mente at have alt af mig selv, og jeg spurgte ikke mere, om det var Gud med eller imod, men jeg gjorde, hvad mig lystede. Det er sandt. — Men nu er det saadan med mig, at —" Han rejste sig og truede. „Nej, nej, kald ikke mit Haab til Live. Min Sjæl skal dø. Der ligger mig ikke Magt paa noget uden Sjælens Død. Dens Hensygnen og evige Død."

„Arme Barn," sagde den gamle Mand blødt, „Du maa ikke glemme, at brændes du nu af svidende Sol, saa kan den Tid være nærmere end du tror, da du læskes af Dug."

Men Niels svarede sløvt:

„Hvo, der ligger, han ligger."

Da rejste Toste Boserup sig. Hans Øjne brændte, og han aandede saa heftigt, at den hvide Skægbølge steg og sank.

„Du Hans Unfleiss, du kvindagtige, dovne Søvnestok! Du vil dummes, og saa raaber og vraaler du dog efter Læskelse i din Nød, men som et vanartet Barn slaar du til Naadens dyre Draaber, og som en blind Daare gaar du Frelsen forbi. Ikke skal du sidde uvirksom hen i din Sorg og Synd, men du skal Vorherredød stride din Strid og fuldkomme dit Løb, og af Sjæl og Hjærte og ganske Magt holde dig for Øje, at hvor megen Sorg og Kummer og Falsk og Svig, Verden end skikker dig, saa er der født dig en Frelser, saa er der beredt dig en Salighed, og da bør det dig at bruge din Forstand og formærke Aandens Vidnesbyrd i dit bange Hjærte, det Vidnesbyrd, som er dig Aandens Pagt og Besegling paa dine Synders naadige Forladelse og Begyndelsen til Salighed her paa Jord. — Jeg ser nok, at Mennesker er her ikke mægtige at staa dig bi, og jeg siger dig derfor kun: Giv dig inderlig ind til Gud i Bøn og Taksigelse, fordi han gav dig Sorg over din Synd. Vær taalmodig. Forsøm ikke din Pønitens, den Stund du har igen af Naadens Tid. Og lad den store Lykke og

Glæde lyse op i dit formørkede Sind, at dig, dig Niels Flint, er født en Frelsermand!"

Dermed vendte Toste ham Ryggen og gik.

Men Niels stod med sammenknugede Hænder og med hele sin Sjæl i Brand af Undren over den Glæde, som med et var sprungen op og nu randt saa mægtigt gennem ham og løste op for det bundne.

En dyb fortrøstningsfuld Fred fyldte ham, og under strømmende, lindrende Taarer gød han al sin Smerte og al sin Lyksalighed ud i Bøn og Tak.

Toste.

Niels Flint var bleven rejst, men saare tungt faldt det ham at staa.

Lettest havde det været at sidde hen uden Haab.

Det levende Liv, som brød sig Vej gennem Forhærdelsen og Ligegyldigheden i hans Hjærte, voldte ham Ve og Vaande.

Han havde ikke en Stund at give til Mennesker. Ene maatte han være, ene med sig selv og sin Gud. Han droges til en Verden i Dybet af sin Sjæl, en Verden af Sorg og Glæde. Han prøvede den Fries Lykke og den Fangnes bitre Kaar. Snart brændte han i Tak over Naaden, snart var han omspændt af Angst og Gru.

Den sjæledræbende Magt veg ikke paa een Gang, saaledes som han havde troet hin forunderlige Stund, da Lyset som en himmelsk Straaleglans faldt ind i hans formørkede Sind.

Den veg, men den kom tilbage med nyt i Følge.

Ny Tanker, ny Kvaler, nyt Mishaab!

Hver lav Handling, han spurgte, hvert Ord, han

mindedes, der ledte bort fra den rene Styrke, hver ussel Drift i ham selv blev ham til Fald og skabte i ham Tvivl om Guds Almagt. Han tyktes, at Verden var saa formørket af Uforstandighed og Vankundighed, at Troen paa Frelse og Salighed var kortsynet Menneskeværk og ikke Guds klare Forjættelse.

Med de Tanker sad han en Dag, da en Mand søgte ham og bragte ham Bud om, at Toste Boserup laa syg i et Hus ved Domkirken, og hvis han vilde byde ham Farvel, inden det lakkede mod Døden, maatte han ufortøvet komme.

— — — — — — — — — — — — — —

Som Niels fra Dagens Solskin kom ind i den mørke Stue, tyktes det ham, at Toste Boserups Ansigt lyste.

Men det kom ogsaa af den dybe Glans i hans Øjne, og af, at han holdt sit Hoved mod Puden, som han lyttede i stor og lykkelig Forventning.

Niels blev staaende. Der var noget fjernt, noget ærefrygtindgydende over den gamle Mand. Han var en anden end den, Niels for kort Tid siden havde talt med som sin Lige.

Omsider gik han nærmere.

„Hvor gaar det, Toste Boserup?“

„Hjemad gaar det,“ svarede Toste med dæmpet Røst. „Hjemad til Skrænten med de susende Fyrretræer og til Fjordens klare Vande.“ Men saa tog han sig sammen. „Hjemad til min Herre.“

„Har du ikke givet dig under Bartskær, at han kan forsøge de Raad, der tjener til at formilde din Skrøbelighed?“

„Ingen Medici Kunst og Cura formaar at holde mig ved Livet.“

„Gaa ikke fra mig,“ udbrød Niels og tog hastelig hans Haand. „Jeg ræddes for Livet! — Jeg ræddes, og jeg tvivler.“ Og paa hans Hjærte sad igen som en knugende Mare den tomme, graa Følelse af Forladthed og Intethed.

„Tvivler," sagde Toste og kæmpede for at stige ned fra den Højtid, der var i hans Sind. „Niels, du tragter efter dit Værste, naar du dynker dit Hjærtes Lue med Tvivl og Forsagthed."

„Se, se, Niels," — Toste rejste sig og strakte Haanden mod de dunkle Ruder — „Kirken! Se, fra Søjlernes Fod til Taarnets øverste, der er ikke en Plet, uden de har beskikket det saa med Blade og hornede Dyr, at det er skønt at skue, selv der, hvor ingen ser uden Gud. Det var syndige Mennesker, dem, der byggede, men de holdt sig ikke skændigt og ulovligt i Forsagtheden, men gav hvad de formaaede, somme meget og somme lidet. Gaa, Niels, og lad dit Hjærte blive oplyst."

Saa faldt han tilbage.

Lidt efter sagde han i sin vanlige Tone:

„Jeg har befalet din Sag Gud i Vold, jeg har nu andet at tænke paa. Farvel, Niels Flint. Den hellige, trofaste Gud unde dig i alle Sjælefarer Mod og Haab. Farvel."

Toste sank sammen. Niels tyktes, han blev saa underlig lille og hvid, og hans Haand var kold som et Degenfæste i Frost.

„Lider du ondt, Toste?" hviskede han beklemt. Men Toste svarede ikke. Niels knælede, og med sin fri Haand over Tostes bad han om en salig Hjemfærd for ham.

Fra en Ridse i de brogede Ruder faldt en Solstraale som en hvid Streg ind i det mørke Kammer, og hvor den pegede mod det kolde Flisegulv, laa en gyldenblød Drive af Lys. Niels gik hen og skød Vindvet helt op, og Sollyset dirrede og dansede ind mod Mørket i Stuens Dybde.

Og han satte sig igen hos Toste og holdt hans Haand.

Da mærkede han, at Toste arbejdede for at rejse sig; han skød sin Arm ind under hans Ryg og løftede ham.

Tostes Hovede hængte tungt mod hans Skulder, men i hans bævende, sagte Røst tonede en storladen Fryd, der fyldte Niels med Andagt.

Tostes Ord var:

„Det stunder mod Solopgang, — Dagvisen!"

Og han nynnede, medens Niels sagte stemte i med:

Den signede Dag, som vi nu se
ned til os af Himlen komme.
Gud lyser for os jo længer og mer,
os alle til Glæde og Fromme.

Tostes svage Røst forstummede, og Niels sang ene:

Gud lade os ikke ske i Dag
hverken Last, Skam eller Vaande.

Toste Boserup skulde ikke mere paa sine ensomme Vandringer i fremmede Riger hilse Sol og Dag med den danske Salme.

Han var død.

Ensom.

Faa Dage efter Tostes Nedsættelse holdt Eggert Qvitzow og Kjeld Sønderjyde for Døren.

Eggert havde ikke truffet Bud fra Danmark, men han havde nyttet Tiden til at omdøbe nogle Sølvbægre og andet Knas til gangbar Mynt

Ret lystigt havde han haft det. Det havde truffet sig, saa han var kommen i Kompagni med en Dansker, en lang Karl, der kaldte sig Sander Storemose. Han havde købt den kostelige Ring, den med de Qvitzowers Vaaben i Pladen, og betalt ham rundeligt og retvist og svoret paa, at han vilde lade Vaabnet slibe bort, før han solgte den igen.

Han havde en Søster hos sig, en sortøjet En med megen naturlig Blysomhed. Sander slog en tysk Rytter blaa, der sagde, hun havde et godt Nemme i hvad der angik Elskovs Gækkeri. — — —

Mod Aften sad Danskerne sammen. Skønt det var sent paa Sommer, var Luften tung og kvalm, og mange forunderlige Tegn var paa Tale mellem Folk og ogsaa mellem de tre Danske.

Omsider sagde Niels:

„Men Hans Bydelsbach. Hvor lider han?"

Kjeld svarede:

„Han blev mere og mere galen; en Aften slog han en Kande i Sønder paa en Mands Hoved. Saa holdt de ham langt ud paa Natten med overflødig Drik og lod ham fare beskænket ud i Mulmet. Der faldt han og brød Halsen. — Inden Vintervejret kommer, maa jeg fare til Danmark og melde hans Slægt, hvor ynkelig han er kommen af Dage."

Eggert talte om, at han vilde gøre ham Følgeskab, og sad og udmalede for Niels, hvor vel betænkt det vilde være, om han drog med nu; da kunde Malte Qvitzow række ham Haand til at stræbe mod at vinde Jord, som hans Lyst var. Tog han det tidigt, kom der nok Drivelse deri.

Niels sukkede tungt. Han følte i dette, hvor Syndens Straf i hans Sind tvang og trængte ham. Hvilken Forskel paa ham nu og hin Dag paa „Krabatens" Dæk. Han havde ikke den fulde Kraft til at ønske! Der laa noget og lurede paa ham. Stævnede han frem nu med Ønsker og Haab, vilde Gud ramme ham midt i hans Glæde. Nej, lemfældigt og nøjsomt maatte han slide Livet. —

Da Eggert havde lukket Sengedøren efter sig, talte Niels til Magister Kjeld om den Nød, han endnu ikke helt var undsluppen; han talte først roligt, men siden steg det, til han endte med et jamrende Raab: „Jeg har ødelagt en Sjæl, Gud vil fordre hende af

mig, saa ren og trofast, som hun var, da hun gav sig til mig!"

Kjeld søgte at husvale ham med mange Ord om, hvad Livet end havde til ham af Lykke.

Men alle hans Ord gjorde Niels fremmed for ham. Han sukkede: „Havde vi endda begge været i Elskovens Vold. Men det var mesten Overmod og Trang til at herske, som tændte mit Blod i Lue. — Søg ikke at tage Skylden fra mig. Det har jeg Vished for, at jeg skal redeligt gaa det igennem, som Gud har paalagt mig, og ikke søge Gensti til Lykken."

Da Kjeld paa ny prøvede at tale ham bort fra Sorgen, følte Niels bittert, at de var fremmede for hinanden, de, som for en Sommer siden havde kunnet skifte Ord om stort og smaat. Han havde fornemmet, at Livets haarde Vilkaar er, at ingen Ven kan gribe det inderste i en Sjæl, som er oprørt til Grunden, ja indtil Bærmen. Han kendte nu Egne i den menneskelige Sjæl — saa golde, saa vildsomme, saa isnende, at ikke to fandt hinanden der.

Nej, for ham blev der aldrig mere lyst, og aldrig mere blev det varmt i hans Blod.

Hans Kraft listedes fra ham. Ensom blev han i Verden; det var vel de Ris, Gud havde at slaa ham med, selv om han daglig gik og ventede paa at faa Regnskabet gjort op og en stor straffende Ulykke over sig, inden han skulde heden for Dommen.

Lyspunktet var, at han følte Smerten. Det var ham en Besegling paa, at Gud vilde ikke uden Kamp lade ham falde i Helvedes Afgrund.

Gud og Djævlen stredes om hans Sjæl. — —

Ugedagen efter red Kjeld Sønderjyde af Limburg med Breve fra Eggert til hans Fader og Birgitte Gjøe.

Kjeld vilde have dem med ad Danmark til for flere Aarsagers Skyld. Mest fordi der var et Par døde saa underlig hastigt. Om end ingen vilde høre om,

at det kunde være en begyndende Farsot, saa varslede de Tegn i Luften dog ilde.

Eggert mente ikke, der var nogen Fare saa sent paa Sommer. Desuden havde han sagt til Købmanden i Frankfurt, at hvis der kom Bud fra Danmark, var han at finde i Limburg endnu en Maaned.

Pest.

Danskerne havde været borte fra Limburg fra een Lørdag til den næste for at jage.

Som de nu kom ridende mod Byen, holdt Eggert Hesten an og snusede mod Vinden.

Han saa paa Niels og sagde:

„Røgen derinde fra lugter af Enebær."

Niels løftede Hovedet og sagde hurtigt:

„Da faar du straks vende og ride ad Frankfurt til. Jeg følger efter, saa snart jeg har udkvitteret os af Herberget."

Men Eggert mente ikke, at Faren var saa overhaands, andet end de kunde i Mag ordne sig, før de drog af Byen; og han blev ved at staa paa det, saa Niels maatte føje sig efter ham.

Byporten var saa stimende fuld af Kærrer og Ryttere, at de næppe kunde trænge sig igennem; men da de kom ind i Gaderne, faldt det dem tungt paa Hjærte, at her truede og kuede en Hjemsøgelse, hvis Mage de ikke før havde set.

Ud for Bartskærens Bod stod et Par af Raadet og talte ind, ivrige og ængstelige. Fra mange Huse lød forvildet Raaben og Skrigen. Et Sted laa et dødt Menneske i Forstuen; hun var sagtens stødt derud, da Sygen greb hende an. Men ikke havde det været

de andre til Frelse. Der var ingen af de Legemer, som man skimtede gennem de klaprende Vindver, der svarede Bartskærens Svend, enddog han raabte derind og stak med en lang Stage efter dem.

Ved Brønden maatte de styre uden om et Kvindelig, til hvis sortplettede Bryst et levende Barn klemte sit Ansigt.

Alle Boder var lukkede, og fra alle Skorstene røg det tykt op i den klare Dag.

Af den Ligstank, der stod ud af mange Huse, skønnede Eggert og Niels, at Pestilensen var kommen som en stormende Fjende og alt havde sat sig fast.

Ved deres Herberg steg de af, netop som Værten, Heinz Nunnenbeck, og hans Kvinde kom ud; de havde fuldt op at gøre med at overdænge hinanden med onde Ord. Da Heinz saa Danskerne, truede han mod Hjørneboden og raabte:

„Den formaledidede Kunz Sporemager, længe har han ligget i grov Last, og nu er det da endt med, at han har draget Pestilensen over os. Og Vejret holder med Sygen, — den Skiften fra Kuld til Varme! Tvi ham, den Helvedes Kunz, den Dannhaüserbælg!“

Det var Skrækken, som foraarsagede hans store Vrede.

Da Eggert Qvitzow og Niels Flint ikke kerede sig om hans Forbandelser, for han igen løs paa Konen; de var nemlig ikke bleven færdig med at tvistes om, hvilken Helgen de skulde søge Hjælp hos. Først da de enedes om at afgøre det ved Lodtrækning, holdt han op at støde og skælde hende.

Saa tog han sig da omsider af Danskernes Heste. Men før han gik med dem, sagde han: „Har I spurgt, om der andet Steds som her er syntes Ild paa Himlen og mange Stjærneskud? Der sagdes nyssens, at i Frankfurt var der set to Glavind rende sammen i Skyerne. Formener I ikke, det kan være et Wunder-

tegn, at Sygen drager fra os derhen?“ Heinz saa ud, som vilde han tigge dem til at svare ja.

I det samme kom Drengen løbende. Han raabte: „Dr. Adrian kan ikke give Jer Præservativ; han fik sin Død hos En, han skulde hjælpe.“

Værten slog ham i Fortvivlelse for hans Mund, saa han skreg op.

Ovre paa den anden Side af den snævre Gade aabnedes en Dør. Som om Fanden selv tog ved ham, løb den tykke Heinz ind til sit og slog Porten i uden at give saa megen Tid, at Danskerne og Konen kunde slippe med ind.

Det var en Sygevogterske, der forskaffede Værten den Rædsel; uden at forhaste sig kom hun slæbende ud med Dyner og Klæder; men næppe var hun begyndt at gaa bort derfra, før en nøgen, rasende Mand ravede ud af det befængte Hus og raabte op om, at end var han ikke død, hun maatte lade ham beholde hans Klæder den korte Stund, han havde igen. — —

Da de stod i deres Stue, aabnede Niels Randslen og fremtog et lidet Skrift om Pestilens; Toste Boserup havde givet ham det, de Dage, de vandrede sammen.

Efter at han en Tid havde læst i det, sagde han: „Her staar prentet, at den højlærde Doktors bedste og første Raad er at fly til Gud og begære Hjælp og Trøst af ham. Det vil vi ogsaa gøre af et redeligt Hjærte. Men lad os dernæst, som naturligt er, søge til Urter og Lægedom. Om vi blive sparede og bevarede til i Morgen, naar Dyrene ere udhvilede, vil du vel begive dig til Rin; denne Krankhed kan komme saa hastig paa, at det kun er dig til liden Fromme at blive her. Der staar i Tostes Bog, at det er saa, at naar vi drager Aande i denne forgiftige Luft, drager vi den ind til vort Hjærte og bliver befængt. Vil du saa ride herfra?“

„Ja, ja, lad os rejse straks ved Daggry. — Niels, hvem der nu sejlede paa Kong Frederiks Strømme!“

Niels Flint gik for at tilse Dyrene. Det varede meget længe, inden han kom igen, og da saa han ikke glad ud.

„Eggert, vi har ikke salveret os i Tide. Dyrene ere stjaalne; og der er ikke eet at faa, hverken for Trusler eller Penninge.“

Eggert Qvitzows unge Ansigt blev blegt. Han kæmpede forgæves mod den Rædsel, der pludselig betog ham; men saa satte han al Skam paa Dør og klagede og vaandede sig højlydt.

„Det er onde Noder at lade Frygten faa Overhaand, Eggert Qwitzow. Giv dig tilfreds, Vorherre forlader os ikke,“ sagde Niels mildt. Der var kommen en stor og mærkelig Ro over ham. Han maatte nu glemme, hvad der nagede ham selv, og kun have i Tanke at værge og værne sin Fælle det bedste, det stod i hans Magt. Han sagde:

„Vil Gud dække os med sine Vinger, da sker der os hverken Last eller Brast. Men der hører Hjælp til Guds Hjælp! Og derfor vil vi med frejdige Hjærter og friske Hænder beskikke os mod Pestilensen.“

Og Niels fik tændt en Lueild, og med Muskatblade og Nelliker søgte han at gøre en god Røg, og alt imens talte han og Eggert om, at de vilde sky Overflødighed i Mad og forvare sig for Vin; der stod jo i Skriftet, at Vin drager Overflødigheden til Hjærtet.

Op ad Dagen hentede Niels en Bartskær, der rensede dem ved at slaa deres Aarer.

Det var en meget snaksom Mand; Munden stod ikke et Øjeblik paa ham. Især var der ingen Ende paa hans Ordstrøm, da han begyndte at fortælle dem om Piller, han havde mænget til Hobe af Aloe, der vilde uddrage den naturlige Væske, Safran, der vilde styrke Hjærtet og gøre godt Blod, og Myrra, der

kunde rense Hovedet som Mastix Maven. Det tyktes Niels lød ret troligt, saa han afkøbte ham hans Præservativ.

Næppe var han gaaet, før der i Gaden bruste et Helvedes Kog af Mænds og Kvinderøster, der græd, hylede og raabte som i yderste Nød og Vildelse.

Eggert kunde ikke bare sig. Han slog Vindvet op, men tumlede som sotslagen tilbage; der drev en saadan kvalm, raadden Stank op mod dem, at Niels sprang til for at lukke.

Men han kunde ikke faa Øjnene fra det Syn dernede.

Der dreves de af deres egen Rædsel frem i en tæt Skare gennem de vinde, snævre Gader, trængende sig sammen for at holde sig i Midten af Gaden. Sansesløse, som skræmte Dyr, stimede de mod Kirken — baade de, der ikke kunde faa Lyd over deres Læber, og de, der med brølende Skrig æggede Trangen til at raabe og hyle hos alle, som hørte dem, som fik en Uendelighed af Forbandelser over deres skælvende Læber, — Haan og Forbandelser mod St. Rochus, der ikke havde hjulpet dem, som hans Bestilling dog var.

Der var Borgere, saa røde som deres Ræveskindskapper, og andre, saa gulhvide som deres Kraver. Rigmænd i tunge, brømmede Klæder, og Stakler, hvis flagrende Pjalter den lumre Vind løftede. Stærke Karle brød sig Vej gennem Hoben, og svage Skikkelser med Dødsmærket paa blege Pander stred med den sidste Rest af Kraft for ikke at trampes ned.

Da reves en Vindvesluge op; et blaaligblegt Ansigt og en pestspættet Krop stod vaklende mod Dagens Lys, og i næste Nu havde den Syge i Vildelse kastet sig ned mellem Hoben. Skrigene flammede op i hvinende hadsk Gru, og hvor han faldt, trængte de sig tilbage med en saadan Rædselens Magt, at Svage og Kvinder knugedes ind mod Husene eller snublede og nedtrampedes. I den lille Aabning, der

blev om den befængte, stod en tyk Borgermand. Han knugede sin Madkniv i Haanden og fægtede sansesløst med den; en underllg gurglende, vredagtig Klagen trængte sig over hans Læber; saa førte han Kniven mod sit eget Hjærte, og Blodet sprøjtede.

Niels Flint slog Hænderne for Øjnene. En vild Drift til at fly det længste, han mægtede, besatte ham. Men han kunde ikke røre et af sine skælvende Lemmer, og heller ikke kunde han nu faa Øjnene bort fra en Due, der sad paa Genboens Dørkarm, og vaklede og slog mat med Vingerne, til den pludselig tumlede ned, dræbt af Luftens giftige Aande.

Niels vaktes af sin Lammelse ved en skramlende Kærres Ulyd.

Der laa Pestligene kastet mellem hverandre, efterhaanden som de var hentede ud af Riges Huse og Fattiges Rønner eller samlede op af Gaden.

Et blaasort, strittende Mandsben skrabede mod fremspringende Bislag. Et Hoved dinglede ud over Kanten, saa den sorte Tunge faldt frem. Det lange gule Haar paa en ung Jomfru i en flænget Dragt plettedes af den Edder, der flød fra en Kællings Bylder, naar Vognens Rysten skurede hende frem og tilbage. En Kvinde med de knyttede Hænder fulde af Gadens korte Græs var slængt øverst; hendes nyfødte Barns Lig var det eneste, der ikke bar Pestens Mærke i denne Kule af fortærende Raaddenskab.

Niels greb haardt om Karmen, — ud mellem de stinkende Lemmer arbejdede et Hoved med glippende Øjne sig frem. — Han sprang forbi Eggert, ned paa Gaden og raabte til Ligdragerne, hvad han havde set. Men de stødte ham fra dem og havde ikke andet Svar paa hans Trusler og Tryglen end de groveste og vederstyggeligste Ord.

Niels kunde ikke faa Øjnene fra det gruelige Syn. Som han var lænket til Kærren, droges han med gennem Gader og Gyder.

Han saa ikke en Pestbefængt, der kom jagende,

før han havde hans giftige Aande om sig. De vilde, røde Øjne funklede i et Ansigt saa blaalighvidt, saa magert, at Niels syntes, det var Døden selv, der dansede ham forbi, Byen igennem, Landene over, hvirvlende alt levende med sig — Købmanden fra hans Vareballer, Præsten fra Altret, Haandværkeren fra Værkstedet, Kvinderne, Kongerne, Bønderne, de Højlærde, Dødsfjenderne og Kærlighedsparrene, — alle, alle.

Som i en Rædslens Rus tumlede Niels viljeløst efter Kærren uden at være mægtig et eneste Nu at se bort fra de glippende Øjelaag mellem Ligene. Omsider standsede de ved en Grav saa lang som en Kirke og med en Stank, som var det Helvedes Mund, der spyede de Fordømte ud til Dommedags hævnende Engel.

Kærrer holdt i Række, og Lig styrtedes ned. En enkelt Skovlfuld Jord strøedes mellem dem, alt medens Bunkerne dernede tuede sig højere og højere op. Nu laa den gamle Kælling der; nu kastede de den guldhaarede Jomfru af Kærren, hun faldt forover lige paa sit Ansigt som en stor Dukke. Nu tog de om ham med de glippende Laag; han gav et svagt Støn, da han faldt ned i Kulen, rejste sig, men sank straks sammen og var død.

Niels ravede tilbage.

Og det var et Menneske, der havde været stedt i en saadan Pine, og det var Mennesker, der kunde have frelst ham af hans Kval, men havde forsømt det af en Helvedes Raahed og Ladhed.

Niels'es Hjærte var ved at sprænges af Sorg og Gru.

Nu skjultes den Døde af nye Lig, som hastig stødtes derned. De rev Klædningen af en rig Mand, medens de skændtes om den med grove Eder, og saa plumpt trak de en Kvinde af Kærren, at et Barnelig, hun holdt krystet ind til sig, droges fra hende. Ham, de stødte ned efter hende, var halvt fortæret af Ild, han i sin Dødsangst havde kastet sig i.

Lig paa Lig! Døden i hver Krog af Verden! Menneskehjælp og Mennesketrøst for intet at regne!

Ingen Helvedeskval tyktes Niels at være større end dette at se Jorden, den grønne Jord, som en Ligæder og intet andet! Og Mennesker ikke være andet end stinkende Aadsler og dog tusind Gange bedre bevaret end de Karle, der med alle Dødssynders Trællemærke i deres Ansigter hensled deres stakkede Livstid med det usleste Arbejde og med de svigefuldeste Lyster.

Ikke Ild, der for gennem alle Riger, kunde rense Jorden for disse Laster og Rædsler!

Der var En, som tog Niels ved Armen og førte ham bort, medens han holdt ham Eddike under Næsen. En ung Præst var det.

Som Niels længe fulgte med ham og hørte hans barmhjærtige Ord til de Elendige og saa ham yde dem retskaffen Hjælp, svandt den Tynge og Drøvelse, han var falden i, saa at han igen blev sig selv mægtig.

Paa Torvet brændte et Baal.

Niels laante Tænger hos en Mand, som stod der; og han røgede sine Klæder og rensede sig, det bedste han kunde.

Derfra gik han ud paa Markerne og søgte og samlede Urter, der skulde være ham til Nytte, hvis Sygen greb dem an.

Det var bleven underligt lyst i hans Sind. Nu skulde han ikke længere have det uopgjort med Gud; Straffen, der som et truende Sværd hængte over hans Hoved, skulde nu ramme ham. Og i det var en aabenbar Retfærdighed, som han til fulde kunde fatte.

Ogsaa udenfor Murene regerede Sygen, og Niels hørte megen Jammer om Fædød og Folkedød og saa mangt et Lig i Hegn og Grøfter, for med blanke Spyd jog Bønderne dem af Gaarde, der flygtede fra Byen, sunde eller med Soten i Kroppen.

Ogsaa Niels fornam deres Vrede, saa han omsider fandt det raadeligst at søge hjem igen.

I Herberget stak Værten, Heinz Nunnenbeck Hovedet ud. Niels tænkte, at det saa underligt ud, at skønt han var bleg, var den røde Farve over hans Kinder og Næse dog ikke helt slukket. Han hvæsede mod Niels:

„Nu har her været Forvarsel for, hvor mange, der skal dø. Gaden var tom, men der lød Slag af en Stok mod Døren. Eet Slag. Eet! Nu faar vi se, hvem det bliver."

Havde hans onde, avindsfyldte Blik kunnet kalde Pestilensen frem i Niels, da havde han været dødsmærket i samme Stund. — — — —

Eggert Qvitzow sad og halvsov. Snart gabede han, snart skælvede hele hans Krop af Kulde.

„Eggert, hvad er der paa Færde?" spurgte Niels.

„Intet uden Døden er paa Færde." Og Eggert strakte Haanden ud og klyngede sig til Niels.

„Salvèr dig, Niels. Salvèr dig. Det er dig til ubodelig Skade at blive. Nej, nej forlad mig ikke i min Nød. Skal jeg dø, da sværg mig til, du vil lade mig hæderligt begrave. Forlad mig ikke."

„Saalænge Gud sparer mig Livet, skal du finde mig hos dig." Niels løb mod Døren for at skikke Bud efter Bartskæren.

„Gaa ikke ud, at du ikke falder i Sygen borte fra mig. Kom iligen igen," raabte Eggert, medens han flængede Tøjet af sig. Han kendte sig saa svullen under Armene og saa tung i Hovedet.

Niels hastede tilbage til Eggert, der sad og klagede, snart over Kulde, snart over Hede.

Pludselig for han op.

„Det stikker og prikker alle Vegne i mig. Den Susen og Ve i mit Hoved, den indvortes Hede og den beske Smag i min Mund. Niels, Niels, Pestilensen faar Magt med mig." Og han sank sammen, og hans Aandefang blev tungt.

„Vær ved godt Mod, saa staar du snarest til at

hjælpe," sagde Niels og lettede og løftede ham, til han fik ham ind i Sengen.

Han hastede til og fra Ovnen og sydede Malurt og Rude i Eddike. Da han havde klaret det, lod han Eggert lugte dertil, strøg ham og sig selv med det i Næseborene og for Haandleddene.

Eggert faldt lidt til Ro. Og Niels gav sig Tid til at berede flere Lægedrikke. Først tog han sig for at syde Endivie i Boraxvand. Saa drog han en Guldring af Eggerts Finger, glødede den i Ilden og slukkede den i Drikken for at styrke den med Guldets hemmelige Kræfter.

Og vel var det, at han havde den gode Drik til rede, for en Stund efter sprang Eggert ud af Sengen som rasende af Tørst.

Hvi kom dog den Pestmester ikke!

Det var sent paa Dag. Det flakkende Skær fra Ovnen legede et underligt Spil med Solnedgangsrødmen gennem de brogede Rudeskiver.

Niels stod med Hænderne haardt foldede mod Brystet. Skønt en ulidelig Sorg over Eggerts Dødsfare klemte ham haardt om Hjærtet, var han saa underlig tryg til Sinds. Han saa kun *en* Vej for sig, og han havde kun *et* at forlade sig paa: Guds Godhed. Og det lyste op i ham med en sikker Fortrøstning.

— Omsider lød der Støj nede, lang Snak, tilsidst Hvisken.

En Stund efter kom en Landfarer i Døren. Bartskæren havde ikke været at finde.

Landfareren var en grumset graa, lav Kumpan med et Par knortede, stærke Ben og en Ryg, der var kroget af saa længe at have baaret Skrinet fra By til By.

Han stod med bortvendt Ansigt. En Svamp med Eddike holdt han for Næsen, og han tyggede paa en Rod, saa Niels næppe kunde skønne, hvad han sagde.

„Lad ham kun faste i fem Dage. Det synes paa ham, at det er Pestilens. Hvor er hun bristet ham ud?“

Niels strøg Eggerts Klæder til Side. Derpaa svarede han:

„Paa Akslen.“

„Det ere saare godt. Da drives Forgiftigheden fra Hjærtet. Stød Hyldeblad med Sennop og læg det paa. Eller slaa dem med et gloende Aarejern. Er han hoven under Armhulen?“

„Det synes saa.“

„Meget godt. Meget godt. Da skal hans Median slaas.“

„Nu brister Sveden ud af ham,“ sagde Niels glædestraalende. Dette gav jo tusindfold mere Haab end den tørre, brændende Hede.

I det samme bankede det nede fra med en Stok i Loftet. Landfareren gned Kabudsen paa sit Hoved og flyttede sig uroligt. Saa sagde han:

„Sveder han, faar du aabne Vindver og Døre og lade Vinden Natten igennem stryge over ham.“

Niels saa forbavset mod den lille, krøgede Skikkelse der i Halvmørket og sagde:

„Du mistager dig. Giv mig hellere et Middel til at drive Sveden frem.“

„Saa fyld ham med godt stærkt Øl og megen salt Mad. Dermed har jeg reddet mangen En fra Død.“

„Det skyldtes nok Slumpelykke og god Natur, man kan ikke altid bruge eenhaande Midler.“

Landfareren vinkede ham hen til sig.

„Hvormeget kan I betale. Jeg har en Salve, som —“

„Hvad fordrer du?“

„Junkerens Kæder og Ringe, hans Kappe og befjedrede Hat. Og hvad I fører med af Penninge.“

„Hvorledes skal jeg saa skaffe ham Føde og Urter?“

„Det kan jeg ikke hjælpe.“ Og paa engang brast

den krogede Landfarer i Latter og saa frækt paa Niels: „En *skal* dø her i Huset. Det er os ikke ukært, om det bliver en Udenlandsk.“

Niels greb ham i Brystet.

„Dertil sigtede dine daarlige Raad! Din elendige Prakker, du skikker dig som et Skarn og taler dog om Lægedomskunst.“ Niels rystede ham, saa at Eddikesvampen fløj ham af Hænde, og han næsten knækkede Nakken for at holde sit Hovede bort. „Ud med dig, din formaledidede Bisselæge, der ikke ved andet end at fare din Vej, naar du har skilt ærligt Folk ved Helbred og Penge. Ud med dig, siger jeg. Ud.“ Og Niels slyngede ham mod Trappen.

Han stod lidt og pustede.

Nu vidste han altsaa, hvorledes det var fat med den Hjælp, han kunde vente af Mennesker.

Og siden han nu var den eneste, Eggert kunde begære Trøst og Bistand hos, saa var det vel Guds Mening, at han ikke havde faaet Liv og Aand for evindeligt at fly ind i sin egen Nød. Gud vilde dog bruge ham. Og det anstod sig ikke at formene, hvad Gud vilde have.

Og dermed begyndte Niels Flint at gennemstride kommende haarde Dage. —

Mesten hver Nat maatte Niels klatre ned ved Svalen for at skaffe Føde og Urter, og hvad andet, de havde behov. Værtens Dør var stængt for ham, og Gadens Folk skyede ham. —

Han havde straks, da Landfareren var sat paa Dør, dækket Eggert med alle de Dyner, der var, stukken en hedet Teglsten under hans Fødder og lagt Blærer med varmt Vand op ad ham, og det gjorde han, saa tit det trængtes.

Time efter Time kunde han staa og stryge Sveden af ham med varme Linklæder, og han forsømte ikke at støde Ingefær, Sukkerkandis og Campher til Hobe; blandet med Vin og Rosenvand var det en god Svede-

drik. Han tog sig ogsaa megen Tid til at gnide ham under Fødderne med Salt og Eddike.

Niels maatte love den gode danske Bog, Toste Boserup havde skænket ham. Det var den eneste, han kunde begære Raad hos.

I mange Dage holdt han troligt ud med den Dødssyge. Hverken Ravolje at smøre sig med i Hjærtekulen eller Gentian at holde i Munden som Præservativ havde Niels, og mangen Gang maatte han kæmpe haardt med Eggert, naar Vildelsen kom over ham, og han vilde styrte sig ud af Vindvet. Men han blev sparet, og for hver Gang Morgenklokkerne sang en ny Dag ind, lærte Niels at give sig inderligere til Gud i Tak og Begæring om Hjælp.

Da Niels en Tid havde passet Bylderne med varme Kaalblade, oplod de sig, Giften uddreves, og han havde kun at to Saarene og bringe Eggert til Kræfter, da var Sygen endt. — —

Pesten var ved at sætte sig i Byen.

Eggert havde faaet sin Degen og sit Ridetøj lagt frem paa Bordet og sad og syslede med det.

Niels laa henne ved Ovnen lige paa Ryggen i dyb Søvn.

Han vaagnede pludselig; nede fra hørte han en Hylen og en Skrigen som om al Verdens Peblinge blev tugtede. Og midt i Skrigene lød en Galen og Kaglen, der ikke kunde have været anderledes, om Mikkel var i Hønsegaarden.

Hvad var dog paa Færde!

Da det tog til, svang Niels sig ned; han saa gennem det aabne Vindve ind i Værtens Kammer.

Der mødte ham et løjerligt Syn.

Den store, bugede Heinz Nunnenbeck laa i en Stol. Konen stod i Stuen og plukkede ilfærdigt Fjerene af en sort Høne. Et Par sorte Høns med fjerløs Bagkrop laa og gispede paa Gulvet. En hel Hob flagrede forvildede rundt og skreg og galede.

Midt i Spektaklet lød Heinzes lallende Røst. I

een Uendelighed raabte han: „Pluk dem for Rumpen, hold dem for Næbbet.“

Saa snart Konen igen havde Fjerene af En, klemte hun den mod Heinzes Pestbylder, medens han trykkede dens Næb sammen, for at dens Aande skulde gaa neden ud og drage Forgiftigheden til sig.

Men selv dette prøvede Raad kunde ikke hjælpe den tykke Vært. Paa een Gang trak han sig sammen, gled ned af Stolen og var død.

Det var det sidste Pestlig, Niels saa. November var kommen, Kulden var i Luften, og lidt efter rensedes Farsotens Spor bort. — — — —

Eggert Qvitzow sad paa en Stol og lod Solen skinne paa sig. Det var ham Aarsag til dyb Glæde, nu han saa længe havde ligget i det mørke Sengeskab.

Niels gik i Stuen og bar Ved til Ovnen.

Eggert fulgte ham længe med Øjnene. Han følte sig saa svag og dog saa blød til Sinds. Mon Niels ikke kunde fornemme den Tak i hans Hjærte.

Men Niels havde lagt sig ned og saa ind i Ilden.

Eggert sagde:

„Niels, naar jeg bliver ved Livet, da er det næst Gud og Naturens Velgerning din trolige og trøstelige Færd, jeg kan takke derfor.“

En Stund lød kun Ildens Spragen. Saa talte Eggert igen. Men med sagte Stemme.

„Dette var uforfalsket Venskab, Niels Flint! — Saa længe der er Klipper i Norge og Vand i Bælterne, skal jeg og mine være dig Tak skyldig.“

Niels laa og tænkte paa, hvor mange Veje Gud har, naar han vil oprejse en synkende Sjæl.

At den svare Nød havde været Midlet til at vende hans Hu til Livet igen, det skulde ingen have tænkt.

Hans danske Fælle mente at skylde ham Tak for Livet. — Men hvor meget mere havde han ikke at takke for!

Det var dog kun Legemets Liv, Eggert havde staaet i Fare for at miste.

Rytter fra Danmark.

Næste Dag — Eggert stod just i det aabne Vindve og solede sine Hænder, der var ham saa kvindagtig hvide — lød der Hestetrampen i Gaden.

Niels Flint saa, at Eggerts slappe Skikkelse pludselig spændtes. Han raabte glad:

„Det er Mikkel Remmesnider paa Skæggen! Mikkel, min Faders Svend."

Og han hastede af Døren og ned til Karlen, der kom ridende Fod for Fod paa en stor, langhaaret Hingst. Foran red en ung Student.

Eggert fløj Mikkel i Møde og rystede hans Haand, og forinden han var kommen af Sadlen, medens han spurgte og spurgte, klappede han Dyrets skumflagede Hals, følte op og ned ad dets Ben og eftersaa Hovene, om der var sket ham Skade paa den lange Rejse.

Skæggen var jo lagt til paa Egebo.

Mikkel kunde næppe komme til Orde, saa mange Spørgsmaal havde Eggert. Om Slægten, Gaarden, Egnens Folk, Rigets Anliggender og meget andet.

Mikkel greb det og kom omsider til at tale; vidt og bredt snakkede han op om Plovstudene, der havde brudt Benene, om Ide Villom Tømmermands, der var sparket død af en drukken Murerkarl, da hun gik til Kirken efter sin sidste, om Lars Degn, som var bandsat for Signen, om Vikke Hareskaar, som var brændt, fordi hun ved Trolddom havde taget Lykken fra Bent Grubbe, men som havde haft en

saa smuk Bekendelse, da Bødlen fik hende under Hænder.

„Ja — ja, ja — men min Fader og min Moder. Hvor lider de! Du fører da Breve med!“

„Jeg har forlist dem, de blev mig frataget af Skælmer. Men her er andre Brevskaber.“

Da Mikkel og Studenten var bleven bænket om et forsvarligt Fad Saltmad, læste Eggert Brevene. Det ene var fra Elsebe Krabbe. Eggert tog sin Hue af, da han læste, hvad Elsebe meldte om Birgitte Gjøes Død.

Hvor godt var det dog ikke at vide, at der var saadanne Kvinder i Verden!

Men saa læste han ilfærdigt videre. Elsebe fortalte om Mette Vifferts Sag, om at Vincens Glambæk en Tid havde været villig til at give Købet op. Men saa havde hans Søster, Dorete Glambæk, bevirket, at Vincens nu ikke mere vilde hæve Trolovelsen, uden at Mettes Slægt vilde frasige sig al Ret til de Jorder i Fyn. Og det vilde de ikke. De stod Mette haardt imod. Men Mette selv holdt troligt ved sit.

Eggert saa op med et funklende Blik. Mette, hans Barndoms Søster, alt det havde hun at gennemstride!

Saa hastede han det andet Brev igennem. Det var fra Enevold Kruse og meldte kort, men lystigt om, at Dorete Glambæk havde fanget Kærlighed til Godske Viffert eller til den Gaard, han i Tiden skulde have Raadighed over, og at hun derfor af al Magt holdt paa Venskab med dem paa Kjærstrup.

Eggert lo. Dorete, hvem Kiv var det kæreste, hun blev tvungen af sit eget Magtbegær til at forlige Usamdrægtige!

Men saa kastede han Brevet hen ad Bordet.

„Nu svelter du vel ikke mere, Mikkel, andet end du kan melde om min Fader og Moder!“

Mikkel var længe om at stryge Ølskummet af

Munden med sin haarede Haandbag, og han gav sig igen til at berette om, at i Lüneborg havde han ladet sig maale af en Signekælling formedelst Hold og Bugløb.

Eggert rejste sig. Han gik om Bordet hen til Mikkel Remmesnider. Der var kommen en stor Alvor over ham.

„Du bringer ikke godt Bud."

Mikkel rejste sig, lagde Hænderne sammen og sagde:

„Hr. Søren paalagde mig først at sige, at vi alle har bedt til, at Gud vil give Jer at være taalmodig under Korset. Og saa er da mit Ærinde hid at melde, at Jeres kære Forældre nu er i Guds Vold."

„Døde! — Fader og Moder!"

„De ere kaldte af Verden, jer Fader i Dag for to Maaneder siden; jer Moder ottende Dagen derefter."

„Fader og Moder! Baade Fader og Moder!" sagde Eggert stille. Munden fortrak sig, og Taarerne sved ham i Øjnene.

„Malte Qvitzows sidste Befaling var, at dette Brev skulde skikkes jer til Hænde."

Eggert tog varligt Brevet og holdt det mod sit Bryst, medens Mikkel berettede, hvad han vidste om hans Forældres Sygdom og Død. Saa vinkede han dem alle bort. — —

Senere paa Dag talte Eggert længe med Niels om, at han nu paa det snareste vilde følge Budet hjem.

„Egebo og Egebos Bønder har ingen Forsvarer. Og jeg længes nu efter at blive en oprigtig Rigens Mand i Danmark. Jeg kan rejse paa Vinterføret over Land, hvis det bliver tidigt Vejrlig og falder i med Frost inden Danmarks Grænser. Staar det dig an at drage med, Niels Flint?"

Men nu, da Eggert havde en tro Følgesvend hjem, mente Niels, han vilde give sig under en eller

anden Herre, som vilde ride ind i Nederlandene og prøve Krigslykken. Det var jo hans Moders Land, og det tyktes Niels at være en stor Ære at staa paa *deres* Side, som kæmpede for deres Tro! Alt havde han gjort fornøden Aftale med Studenten Jacobæus Hindsholmius, en Fynbo, at de vilde følges en Stund, til Niels fandt sig en Herre.

„Deri befalder du mig ikke, Niels. Inden du kommer i Tjeneste, løber du den Hazard at svelte til Døde. Du har ingen Venner i denne Landsende. Som der staar, det bør fuldtro Venner at vare hinanden af Skade; vær mig derfor hørig i dette og drag med mig til Danmark, hvor du har Kendinge og Venner."

„Hav Tak for dette. Men jeg har set, hvor liden Magt Mennesker har. Jeg har nu den Tro, at det bør mig at byde mig til der. Vil Gud spare mig Livet, kan jeg da yderligere fornemme, om han vil bruge mig i denne Verden."

„Som dig tykkes, Niels. Gud unde dig at blive uskadt med Ære! Men det faar du ikke glemme, at naar vi har alle Vegne gæst, saa er dog Hjemmet alsombedst. Og giv Tid, at jeg kan skaffe dig en gerust Hest. Skæggen kan være god til det. Han er fyrig og modig. Saa kan Mikkel ride din hjem. Den har dog tjent sin Tid." — —

St. Catharinæ Dag, den fem og tyvende November, hilste de to da af med hinanden. Niels og Jacobæus Hindsholmius red Vester ud. Eggert red mod Danmark for at blive Egebos Herre.

Mod Fjenden.

Niels Flint red i den nederlandske Fejde under en pommersk Adelsmand, Frants Wobitzer, en tavs og streng Herre.

Det var saadan med Niels, at han ikke kunde komme bort fra de Tanker, som længe havde regeret ham. Venner havde han ikke — hverken blandt de Karle, med hvem han mere end een Gang var draget Fjenden under Øjne, eller blandt dem, for hvem Hververpengene nyssens havde raslet over Trommeskindet.

Intet ydre gik ham ret til Hjærte. Tiden stod stille for ham; alt, som kunde være mægtigt at drage hans Hu, laa langt ind i de kommende Dage; de nærværende tyktes ham alle at være den ene som den anden, endskønt Krigen førte ham nyt for Øje hver Dag.

Men denne hans Aands Ensomhed blev ham sund.

Han lærte, at ikke maa man gøre hver Mand til Vilje, hvis man skal forvare sin Sjæl. Og at der ligger mest Magt paa fast og ubrødelig at gaa den Vej, som er En den rette. Han havde jo alt formærket, hvorhen det kunde bære, hvor vildsom man kunde blive, ved med Løgn at vige fra det, som er Ens rette Naturgrund.

Han lærte at spørge sin Samvittighed, før han spurgte Venner og Naboer; og det gjorde det klart for ham, at der er to Magter: Lysets og Mørkets, og at der ikke er andet Skel mellem Mennesker end det Skel, som Vilje til Sandhed og Svaghed overfor Løgnen sætter.

Men han formærkede ogsaa, at dermed er ikke alt endt. For saa snedige er Djævelens Anløb, at

det er fuldt haardt til enhver Tid at vide, hvad der er ondt, og hvad der er godt.

For man kan holde det for sikkert, at man tjener det gode, og saa er det det onde, som driver En til Handling.

— — — — — — — — — — — — — — —

Himlen var graa. Under de revne Skyer drev Krudtrøg og Støv. En Vestenstorm hvinede. Men højere end den lød Braget af Kampen.

Niels Flint holdt bag Frantz Wobitzer paa en Banke. Den Fløj, hvortil de hørte, var endnu ikke med i Slagtummelen.

Solen brød igennem, og langt ude var det, som en blinkende uhyre Lindorm bugtede sig frem og fyldte op i Horisonten. Det var spanske Ryttere med dragne Værger.

Niels kunde ikke skønne, hvorfor Frantz Wobitzer ikke lod sine Knægte sprænge frem. For at tvinge sig til Ro sad han og saa paa, hvor Solen blinkede i Hintertøjet paa Pommerinkens Hingst og i hans Flankeskørter og Armbukler.

De spanske Faner for frem over Sletten. Wobitzer var urørlig, men gennem Rytterskaren bag ham gik et sagte Sus. Karlene strakte Hals.

Som de spanske Afdelinger i nøjagtige Firkanter med en Overflade af Lansespidser red frem derude paa Sletten, maatte Niels tænke paa Karter.

Hvor det var længe siden, han havde set Kvinder med fredelig Syssel.

Nu løftede Frantz Wobitzer sin staalklædte Arm og drog sit Værge.

Der gik en raslende Bevægelse gennem hele hans tætte Skikkelse. Hingsten dansede uroligt under ham, saa Jerntøjet klirrede.

Staaende i Stigbøjlerne vendte han sig og saa ud over sine Knægte. Livslysten flammede i de brune, blanke Øjne under Hjælmrandens solgnistrende Bue. Som et gjaldende Trompetstød fløj fra hans Læber

Ordet: *Frem!* I samme Nu stormede Skaren ned ad Højen, tørnede mod Spanierne, og Kampen rasede.

Rytter mod Rytter, Dyr mod Dyr. En Hvirvel, en Kasten sig mod alt, som møder. Legeme mod Legeme; Hug mod haarde Jærnhuer. Staal, der bores ind i bløde, vigende Kroppe. Stød af stejlende Dyr, som med vild Drift klemmer sig frem. Lyn paa Lyn af Sværd forbi Hovedet; Røgtot paa Røgtot fra Fyrrør. Stank af varmt Blod og svedige Kroppe. Alle Muskler spændt, alle Øjne i Brand, alt levende dreven til den yderste Grænse af Kraft og Bevægelighed! —

Niels raabte med stærk Stemme og hug løs af Hjærtens Lyst. Der var kommen en livsgraadig Vildskab over ham, der virkede som en Rus. Han saa ind i Hundreder af glødende Menneskeøjne, og Hundreder af dragne Klinger susede og sænkede sig sikkert og sejgt i Skuldre og Hoveder og jog ind i Bringer og Bryst paa Ryttere og Heste.

Gik det frem eller tilbage! Han vidste det ikke i den Trængsel af Venner og Fjender. Han havde kun i Tanke at løfte sin højre Arm til Hug eller afbødende Parader, bøje sin Krop, saa han narrede pegende Fyrrør for Livet endnu et kort Nu, og med sin venstre styre Skæggen mod hver snæver Aabning, hvor der var en Mulighed for at knuge sig en Tomme dybere ind i det Krat af sammenfiltrede Menneske- og Dyrekroppe.

Paa een Gang sank Skæggens Bagkrop, den arbejdede hæftigt under ham, han vilde af Sadlen, Mudder og Mosejord slog op om hans Ben, men straks efter var Hingsten paa fast Grund igen.

Han holdt den an — Rytterne var ham ikke inde paa Livet, — dette var som en Ø midt i Stridens rasende Fraade. En Ø, men en blodmættet Ø, strøet med Stumper af Vaaben, og ved hans Fod en spansk Rytter, — hans Hoved var vredet bagover, de brodne

Knogler i Saaret stak frem, og Blodet rislede ud af et dybt Saar i Brystet.

Niels Flint lagde Hovedet tilbage og aandede dybt og langsomt gennem sine dirrende Næsebor, aandede med Begær, skønt Luften var ram af Blodstank.

Han hvilede i en mægtig Følelse af tindrende Kraft og Sundhed; og en Stund holdt han urørlig, medens Hestens gispende Sider faldt i Ro. Pludselig trængte et dansk Udbrud sig over hans Læber, et stærkt og lykkeligt Raab; og han sporede Skæggen og jog ind paa de fjendtlige Dyr og Mennesker.

Men fra nu af havde han kun danske Ord i sin Mund.

Som Kamplysten og Vildskaben luede højest i ham, traf der ham et Blik fra en nederlandsk Adelsmand.

Han red en langmanket Hingst. Slank som en Væsel var han, men Blodet randt ham over hans sorte Vams og gyldentrøde Haar. Han havde ikke Kraft at holde sig i Sadelen. Niels saa, hvor han sank sammen; han pressede sig mellem ham og en spansk Rytter og værgede ham mod Lanser og Sværd, det bedste han kunde. Men ganske langsomt gled den Saarede af Sadelen. Før han forsvandt for Niels mellem de blodklæbrige Hesteflanker, saa han paa ham, — det sidste Blik, før hans Øjne lukkedes.

Niels Flint tyktes, at større Hæder kunde han ingen Sinde vinde end den Straale af Tak i Nederlænderens bristende Øjne!

Og med et klagende, harmfyldt Raab løftede han sin Degen og hug løs paa de Lejesvende, mod hvem den Døende havde værget det dyreste, sin Sjæls Frihed.

Den hvinende Storm svang et løsrevet Ord fra Frants Wobitzer forbi hans Øre. I det Øjeblik fyldtes Niels af Tak mod ham, der førte ham ind i dette, i denne Befrielse at maatte følge det eneste, som

laa ham paa Sinde: at hugge løs paa det, han hadede og foragtede, hugge løs — uden Ord eller Grublen.

Da saa han, at Høvedsmanden ramtes; langsomt bøjede han sig forover og slap Tøjlen; Bevægelsen blev hurtig, han gled hovedkulds mod Jord. Skæggens Hove pløjede hans Ansigt op, da Niels Flint for frem.

Frem, frem, frem, anden Tanke havde Niels ikke. Frem, hvad Djævelen saa den Hob spanske Ryttere, der flyver imod ham, end vil gøre. Nu har han Rytterne imod sig, om sig, bag sig i vild Skærmydsel, han ser hver Ribbe i den Bunke knækkede smudsige Fjer, der hænger paa den ene Side af deres Huer. Der er over ham en voldsom Fylde af Harme og Vildskab, et Brus af Drifter og Følelser med enkelte Tankelyn — Nederlænderens Blik, Wobitzers Ryg, der pludselig slappedes. Kun frem, frem, frem, fejende alt til Side, der vil standse ham.

Om der gaar Timer eller kun korte Stunder, det ved han ikke; men han mærker Sejerslykken, Kamplykken — stige og stige med større og større Kraft.

Helt denne Lykke i Vold er han, — da slaar Sorgen ham!

Du store Herre Gud, det Menneske, der frit kunde give sig Lykken i Vold, der frit turde se tilbage over de Dage, han havde levet, der aldrig havde sveget sig selv eller sit Maal, kun han kunde give sig hen i den stolteste Lykke paa Jord!

Med et dybt, skælvende Suk løftede han atter sit Værge, men ingen fyrig Kampglæde randt gennem ham.

Et Øjeblik efter skærmydslede han med en spansk Rytter; han dækkede sig daarligt; da Sværdet lynede mod ham, kastede han sig bagover, men for sent — Rytterens tunge Vaaben for ind i Niels Flints Bryst.

Barndomsvenner.

Ud paa Sommeren 1576 føjede det sig, saa Eggert Qvitzow en Dag maatte til Kjærstrup. De havde krænket en af hans Bønder ved at optage hans Geder, og nu vilde Eggert over at forsvare ham.

Da han nærmede sig den lille Urtegaard næst Sydgavlen paa Kjærstrup, saa han fra sin høje Hest, at Mette Viffert gik der med gamle Øllegaard Chresten Luthenslagers inde fra Slagelse.

Hvor det mindede Eggert om hans Moders Tid! Da var Urtegaarden paa Egebo fuld af alskens Vækster, og gamle Øllegaard blev da gerne hentet ved Pinsedagstid og kom med Frø og Stiklinger og gik ved hans Moders Side og flyede hende Besked, og de hjalp hinanden Dagen igennem.

Eggert steg af og lod sin Svend trække Hesten om til Ladegaarden. Gennem Rosenhækken saa han en Stund uset ind i Haven.

Solskinnet fyldte den helt lige ind til Foden af den røde Mur; fra Buske og Bede laa korte, buttede Skygger; en kraftig Duft af Urter og Muld stod i Luften.

Mettelil laa paa Knæ ved Siden af Øllegaard — de havde et Par Træballer imellem sig — dem var de ved at plante fulde af Nelliker, Merian, Basilikum og Hjærtensfryd.

Mettes Haar var skjult under Huen; men hendes Ansigtsfarve var saa klar og lys, at Eggert tænkte, det vist var gult. Panden hvælvede sig ret højt; Brynene var det mærkeligste, — de var mørke og svang sig i en lang Bue over de store, blaa Øjne med de sorte Vipper; og disse Øjne, — de havde en egen mild, dugget Glans trods den stærke Farve. Munden var smal og løb ud i fine, bevægelige Vige. Hagen var næsten for stærk, men Eggert tænkte, at

kan hænde, at det, som gav hende Kraft til at staa mod Vincens Glambæk, udtryktes gennem den.

Som Eggert Qvitzow stod der, kom det ham for, at dette var en rig Stund, hvor alt godt førtes til Stævne!

Mette rejste sig for at se paa sit Værk, — hun vendte nu Ryggen til ham. Hvor den var rank, næsten trodsende; nu bøjede hun Hovedet, og han saa, hvor Halsen mellem Huen og Pibekraven var slank og hvid.

Da ramte det dybt i ham, at i denne Stund fik han saa stor Sorg i sit Hjærte for hende, der fristede den haarde Skæbne, at alle af hendes Slægt stod hende haardt imod.

Eggert sukkede og klemte Haanden om Daggerthæftet. En Ting stod fast. Det brodne Naboskab skulde heles. Naar han ikke længere var uens med Gørvel Lindenov, turde det vel ske, at han sommesinde fik Lykke til at staa Mette bi.

Og det vilde han af al sin Magt, til sit sidste Aandefang, — saa ubeskyttet hun var. —

Eggert bøjede Hækken til Side og gik ind.

Mettes Kinder blev flammende røde. Han greb hastigt hendes Haand.

„Hvor lider du, Mette Viffert?“

„Jeg lider vel,“ sagde hun, drog sin Haand til sig og hilste ham, som saa hun ham første Gang i dette Liv.

Eggert klemte Læberne sammen. Nej, hvi skulde hun ogsaa lade sig op til ham og unde ham at være den, hun klagede sin Modgang hos. Trods Barnedagene, de havde haft sammen, var han hende vel nu en Fremmed. Desforuden, — saa gaar det alle —, den største Part vi leve, skjule vi vort Hjærtes sande Tilstand for hverandre

Og han bøjede sig, og i en anden Tone sagde han:

„Jeg kan ikke fuldt sige dig, hvor stor Dejlighed

jeg finder hos dig; Rosen har ikke skærere Blod end din Kind."

„Udenvælts Noder sagtens at sige sligt! Men du ved, hvad vi siger her i Riget: Smiger er sød Mad, men den bekommer ikke alle vel, som hende æder." Og hun lo kort.

Eggert tænkte fortrydelig, at det var en koldsindig Maade at hilse sin Barndoms Ven, som hun ikke havde set i to Aar. Men hun var sagtens bleven haardraadig, al den Stund der daglig skete hende Uskel. Og desuden havde hun vel Fjendskabet i Minde. Dog, det stod til dem selv, om det brodne skulde bødes.

Forøvrigt skulde han nok hytte sig for at fange for stor en Kærlighed i sit Hjærte.

Hellere træde paa trøsket Bro end tro paa en Jomfru!

„Gaa op, Eggert, og faa engang at drikke. I Sommerstuen er min Moder. Jeg skal blot om ad Bryggerset." Da han kun bøjede sig uden at svare, sagde hun venligere: „Øllegaard og jeg har Destillerkedlen i Kog. Vi brænder Urtevand i Dag, skal jeg sige."

Dermed gik hun.

Hvor hun havde et smukt Mæle. Men smallere var hun bleven om Kinderne. At staa under Godskes Varetægt, — det var heller ikke noget let Vilkaar.

Da Eggert gik forbi Øllegaard, var han igen blød om Hjærtet, og han sagde:

„Øllegaard, jeg vil gerne se dig til Gode for min kære salig Moders Skyld. Herefter skal der aarlig blive aget et Par Læs Ved til din Husdør fra Egebo."

— Senere paa Dag sad Eggert Qvitzow i Brevkammeret med Gørvel Lindenov.

Det med Gederne fik de hastigt afgjort. Nu talte de en Stund om den humplevorne Slagelsevej og om dem paa Nygaarde, som gærdede Vange midt

i den travle Høsttid, og andet, som laa dem kun lidet paa Sinde.

Omsider sagde ingen mere. — I Kammeret stod kun to Stole, et Bord og et Par svære Brevkister, overkrydsede af Jern. Over den hvidkalkede, nøgne Væg faldt Skyggen af de mægtige Egebjælker, der gik ud fra Midterpillen og støttede Loftshvælvet; og Vindvets Jernkryds tegnede sin Skygge paa Stengulvet.

Da bøjede Eggert sig lidt frem og sagde:

„Velbyrdige Fru Gørvel, hvis I tykkes som jeg, vil vi lade det forgangne gaa i Glemme og blive gode Naboer igen."

„Hvorledes —"

„For Kongens Retterting har jeg nu fremlagt Lavshævder, der hjemler mig min Ret til Lindekrogen, som min salig Fader troede det. Snarlig maa den Sag afgøres. Jeg tilsiger jer da at glemme al Strid og al Forhaanelse, som den Gang min salig Fader havde saaet Boghvede i den omtvistede Jord, og I lod den optage og bortbringe, da den kom op, og hvad andet, hvormed I har pustet til Striden. Og til Bevis paa, at jeg vil stræbe efter at være jer en god Nabo, beder jeg jer tage fem af de bedste Høveder i min Stald."

„Dette er jo venlig Omgængelse i Ord," — Gørvel rejste sig hastigt — „men I bærer Falskhed i Hjærtet."

„For Gud, Fru Gørvel, at I vover, at I gider tænkt saadan!"

„Tale Lunge saa jer i Urtegaarden med Mette. Der er nok af ubillig Snak om hende; jeg vil ikke, at I lærer hende mere Finantseri."

Eggert stod op. „Fru Gørvel, det er saa vist uden redelig Aarsag, at I siger saa. Men vil I fare fort med saadan Tale, saa — —"

Gørvel betvang sig. „Forlad mig, Eggert Qvitzow. Jeg lægger jer blot paa Sinde, at Mette ikke er Barn

mere; — det er snart til, at der sættes en Klik paa en Jomfrus Rygte, om I færdes som forhen. Inden længe skal hun føres i Vincens Glambæks Gaard, det ved I jo."

„Jeg skal ikke bringe Mettelil under Klaffertænder, tro I mig, Fru Gørvel. Men jeg tror forvist, I vil snarlig besinde jer paa at staa hende bi i Stedet for at staa hende imod i den Sag, der ligger hende saa haardt paa Hjærte."

„Den Sag faar I holde jer fra, om I vil Mettes sande Vel. Gør I det, er der intet til Hinder for godt Naboskab. — Nu skal I flux forfare, at vi er nærmere ved at faa den Sag ført til Ende, end I tror."

Dermed gik Gørvel hen og slog Slaaerne fra Brevkisten og drejede den store Nøgle om. Hun fremtog et Brev, som hun lagde paa Bordet.

„Se, her skriver jeg til kongelig Majestæt, at jeg nyssens har faaet syv og tyve Oldinges Røst for, at Lindekrogen Vest over kun rækker til Diget. Den østre Del, den, som med Rette kaldes Lindekrogen, skal jeg nu og altid afstaa jer, vil I saa i Fred lade mig dyrke det vestre Stykke. Som jer Fader begærede det, hører da alt det, der kaldes Lindekrogen, til Egebo. Og jeg og mine har ingen Lod eller Del deri."

Eggert blev med eet saa glad og saa varm om Hjærtet. Paa hæderlig Vis og uden Fortrydelse var da nu al Strid endt. Han stod og glattede med Fingeren paa Pergamentets skaarne Rand. Fra Mettes Visebog kendte han hendes Haand. Og det var hende, der havde været Mester for dette og ikke Fru Gørvels Skriver. Bogstav for Bogstav, hele den lange Skrivelse igennem, havde hun selv prentet paa det ru Pergament.

Sikkert havde det ikke været hende ukært, dette Middel til Fred og Forsoning.

„Om I saa tykkes, vil vi, naar Kongen gæster

Antvorskov, bede ham ride Markskel til Besegling af Freden," sagde Gørvel Lindenov.

Eggert rakte hende Haanden.

„Med allerstørste Glæde, velbyrdige Frue!"

— — Inden Eggert Qvitzow red af Kjærstrup, førte Mette ham rundt i Urtegaarden.

Nu var der intet Slægtsfjendskab mere. Men de gav dog ikke Tale og Tanker rigtig frit Løb. Saa stille var de, at Tilraab og Snakken fra Karlene, som red Hestene til Vands ved Bækken, lød helt her om.

Mette havde brudt en Ambradusk af; den gik hun og gned mellem sine Fingre.

Før Fredklokken var begyndt at ringe, bød Eggert Farvel.

Han stod med hendes Haand i sin og havde saa mange Ord i sit Hjærte, men Gørvels Ord om Klaffertænder gjorde ham tavs. —

Paa Hjemvejen strøg han sig over Skægget. Da syntes han at fornemme en svag Ambraduft ved sin Haandbag, der, hvor Mettes Fingre havde hvilet.

Han aandede en Stund den svage Duft, saa rev han Handskerne af Bæltet og drog dem paa. Resten af Vejen red han i skarpt Trav.

Dagen efter kom Eggert Qvitzov fra Folehaven paa Egebo op gennem den forgroede Urtegaard. I det høje Græs stod en Ambrabusk. Længe blev han staaende og saa paa alle de tynde, lyse Flige paa brune Stængler. Saa brød han en Kvist af og gik en Stund med den i Haanden.

Det var ham synderlig kært at mærke den Duft.

Et Par Dage tog Eggert Vejen forbi Ambrabusken, naar han kom ude fra.

Men saa lod han den hugge.

Den gjorde ham saa underlig veg til Sinds og tung om Hjærtet, tyktes ham.

Lægedom.

Hvor en lav Brink, — farvespættet af Hyldebuske og vilde Roser, — løfter sig fra Engdraget ved Odense Aa, stod en ung Jomfru.

Hun stod i Solskinnet og saa frem for sig.

Paa den anden Side Aaen højnede Dalum Kirkes røde Tag og Klosterets Gavl sig over Krat og Egepur. Der var ingen Mennesker at høre den Formiddag. Nede i Engen gik en af Klosterets Karle og slog Hø; men man hørte ham ikke, saa kun Solen spille i hans Le med et Blink, der kom igen, for hver Gang han svingede den.

Christence Eilertsdatter var standset for at indaande den søde, rene Duft fra Engens Blomstermylr. Og hun var bleven staaende med Øjnene paa det solfunklende Draabesprøjt fra Vandhjulet ved Klostermøllen.

Hendes Sjæl optog alt det tavse, trolige Liv over og under Mulde, uden at hun egentlig fornam det. Hun tyktes, der var Stilhed over alt, men ubevidst lyttede hun dog til Insektvingernes lette Svirren, den sagte Syngen i Rugmarken, det ilende Vands Gliden over Aabunden, — Sommerdagens dybe, virkende Ro, alle Hjærter til Glæde og Lise!

Saa smilede Christence og løftede Hovedet med et lille halvfortrydeligt Kast. Hvad havde hun egentlig haft i Tankerne, medens hun tøvede her. Ingenting. Men hun følte sig saa lykkelig, det var længe siden, hun fra de trange Gader havde været ude i Solskinnet. Det var kan hænde det, som gjorde hende lidt halvnarsk; men nu fik hun haste over til Ane Friis paa Klosteret.

Men saa faldt hun igen hen i Tanker. Inde i Odense klagede Konerne saa meget, naar de sad til Hobe, snart over det ene, og snart over det andet,

mangesinde lutter ringe Ting, tyktes Christence; i det mindste naar man holdt det sammen med det, som Ane havde fristet i sine Levedage. Hun var jo alt Nonne i Klostret, da den grumme Skrædder Skræp faldt over Søstrene med Vold og Mord, og paa sin gamle Alder havde hun nu mistet sin fuldtro Søster, den eneste, der var hende tilbage.

Men hvad gik der dog af hende. Dette var jo hverken nyttigt eller nødigt! Hun havde nok andet at gøre end at gaa her og — —

Christence skyndte sig over Gangbrættet højere oppe og gik ad Stien op til Klostret.

I Gaarden traf hun Ane Friis med Stegerspigen og Fiskeren.

Ane havde hilst paa Christence og spurgt, hvor det gik med Huset, — Christense havde trods sin Ungdom ikke lidet under sig, hun stod for Styret i sin salig Moders Sted hjemme i Købmandsgaarden. Da sagde Ane: „Christence, du faar drage til Vollerslevgaard, en af Bønderne skal age for dig, der ligger en syg Svend, som er kommen herind i Riget fra den nederlandske Fejde med en af Brockenhuserne. Hans Helsen syntes god, da han kom, men da brød Saarene op, det gøres stadig behov at tilse ham. Jacob Ulfeldt er kommen, og jeg maa i Dag være til Huse; men du har en lykkelig Haand og fornøden Kendskab. Drag du, Barn, i mit Sted."

Christence skyndte sig at røgte sit Ærinde — hendes Fader bad Ane Friis være til Gæst hos dem næstkommende Søndag, da den latinske Skolemester med sine Peblinge vilde lege en skøn Historie om Susanne.

Ane var villig, og Christence satte sig op hos Bonden og agede af Gaarde. — — —

I et af de smaa Kamre paa Vollerslevgaard laa Niels Flint. Det var nu en Maaned siden, at Saaret var brudt op, og i den Tid havde han ikke været

uden Stuedøren; Ane Friis, den kyndigste der paa Egnen, sagde, at det kunde vare en Maaned endnu.

Der var ikke andre paa Gaarden end Fogden, Karlene og et Par Kvinder, som redte Maden til og passede Bier og Bryg. Saa stille var der, at sommesinde kunde Niels høre, naar de vandt Spanden op af Brønden i Kælderen.

Denne søde Sommerdag gav saa karrigt af sin Rigdom ind gennem det snevre Vindve dybt i Muren, og Tiden krøb af Sted for Niels. Endnu faldt der ingen Solstrime herind, da var det ikke Middag engang; Solen naaede først frem samtidig med, at Folkene gik til Borgestuen.

Hvor det trættede ham at se paa de kantede Trærygge der paa Sengens Fodende — to Kvindeskikkelser bar Sengetaget, — det Sengetag, der af alle i Verden hængte tungest over En, mente Niels. Med megen Møje fik han sig vendt om paa Siden. Han laa lidt og stønnede. Saa bøjede han Nakken tilbage og gav sig til at se paa Hovedgærdets Udskæringer. Som saa mangen Gang før, naar han havde ligget og set paa det Anker der mellem Løvværket og Frugterne, tænkte han, at det var et underligt Spil, at han skulde ligge her under Haabets Mærke, han, hvem hver ny Dag var en Fjende.

Havde Gud nu ikke set hans gode Vilje til Livet! Kunde han nu ikke afmønstre ham og lade ham gaa heden og faa Liesels Tilgivelse!

Udvortes plagedes han af megen Værk i Saaret, og indvortes pinte denne Uvirksomhed, — baade Lykken og Ulykken havde jo forglemt ham. At dog dette dødelige Legeme, som sent eller tidligt skulde blive Ormeføde, kunde tvinge En til saadan dorsk og lad Ligegyldighed. Han, som havde set Guds Naade lyse i sit Hjærte, og som havde det saa klart for sig, at alt, hvad der møder En, har Betydning, og som vidste saa sikkert, hvor længe virkende det kan være, — han kunde overvindes af saadan et

Sløvsind! Det var grumt at tænke paa, — *naar* man tænkte!

Og Niels lukkede Øjnene og søgte at sove.

Der kom nok Ane Friis, — han hørte de smaa Bondeøg klapre over Vindebroen. Mon hun i Dag vilde læse ham for af Brockenhusernes Slægtebog. Hun havde lovet det sidst. Han mægtede ikke i Dag at lade, som det var ham til synderligt Behag, — alt i Verden var ham lige kært eller lige ukært. Han vilde lukke Øjnene og ikke rive sig ud af den Døs, der var over ham, saa vilde Ane Friis, som hun før havde gjort, lade ham i Ro. Skifte Forbindingen uden at tale og blot klappe hans Haand til Farvel.

Niels vendte sig paa Ryggen, lukkede Øjnene og tænkte paa alt andet end Vunder og Lægedom.

Der blev syslet med ham. Den gode Ane Friis, hvor let hun dog traadte i Dag, og hvor hun aandede dybt og roligt, og syntes han ikke hendes Klæder duftede af Sommer! Gerne vilde han med et glad Ansigt høre hende læse et Stykke af Slægtebogen — hun mente ham det dog saa vel, den gode, storsindede Ane Friis.

Nu tog hun ham om Haandleddet for at føle Aarens Slag.

Det var ikke Anes knoglede, tørre Haand — Niels saa op — og det var jo ikke Anes matte Øjne, han saa ind i, men et Par klare, milde, brune Øjne.

„Hvem er I?“

„Ane Friis sendte mig i sit Sted. Hvor gaar det?“

Niels svarede kort. Det gjordes jo ikke nødigt, at de talte. Solskinnet var krøbet frem, medens han havde holdt Øjnene lukkede. Var det den Kile af varmt og gyldent Lys, eller var det hendes lette rolige Bevægelser, der fyldte ham med et drømmende Behag, der vilde tabe sig, hvis han nu skulde tale.

Af Venlighed sagde Christence et og andet, medens hun syslede med Saaret. „I kommer nok snarlig oven Senge. Det Saar kan ikke staa sig for al den Roseneddike og Saarolje, Ane Friis har fyldt i det?“ Medens hun omsider lagde Silkeklædet paa Saaret og uden at nøle forbandt det, sagde hun: „Denne Balsamolie vil gøre Jer godt, Ane Friis har selv redet den til og haft den staaende for Solen i to Maaneder.“

Den gode, omsorgsfulde Klang i hendes Stemme øgede den fredelige Træthed, som var kommen over Niels.

„Fornemmer I Værk i Saaret nu?“

„Kun lidet,“ hviskede han.

„Det giver sig, naar I faar sovet. Lad mig hjælpe jer, saa I faar jer vendt fra Lyset. — Saa. — Nu sover I snart og længe.“

Nu sover I snart og længe — gentog Niels hos sig selv. Den lille, hjælpsommelige Jomfru, hvor venligt hun skød Puden ind under hans Hoved.

Christence bød ham stille Farvel, og Niels hviskede lige saa sagte: „Hav Tak.“ Det tyktes ham, han næsten kunde fornemme Søvnen komme. Hvilen var der da. Saadan maatte det sagte være at have en god Søster, tænkte Niels. Hvor let hun gik mod Døren, hvor lydløst hun aabnede den! Og pludselig rørt hviskede han hen for sig: „Dig ske Lykke, hvo du end er.“

Niels laa i flere Timer uden at ville røre sig; han laa, som hun havde lagt ham. Snart var han vaagen, snart blundede han, men selv i hans Drømme tyktes han, der var bleven noget igen af det yndelige, det hjærtensgode, hun førte med.

Den unge Jomfru!

Det randt Niels i Hu, det man sagde om Enhjørningen: Saa vild og grum er han, at ingen kan gribe ham. Men tager en Jomfru hans Hoved i sit Skød, saa bliver han tam og spagfærdig.

Da rejste Niels sig, saa Saaret tog til at værke paa det stærkeste.

En ung Jomfru.

Saadan var Liesel ogsaa, da han kom paa hendes Vej!

Ingen Sinde før havde Niels Flint saa dybt og klart set sin egen Brøde!

Og ingen Sinde, som da han efter mange Timers bitre Sjælenød begyndte at fornemme Naadens mægtige, alvorsfulde Trøst, havde der brændt en saadan Tak i ham, som den, han nu gav sig hen i med hele sin Kraft og alt sit Haab og al sin Vilje til det Gode.

Et dansk Spil.

Den Dag, de Odense Peblinge skulde agere den Leg om Susannæ Uskyldighed, var der ikke mange i Byen, som havde andet i Tanke. Og flere Timer, før Legen skulde gaa an, fyldte Folk i Højtidsklæder op i Gaderne, og der var en Løben til Døre og en Kiggen efter Naboer og Genboer, som om alt drejede sig om Stadsen, der skulde bæres, og Madkurven, som skulde føres med. Hvem vilde staa tilbage saadan en Dag!

Hvor mange hundrede Gange, det gode Vejr blev prist, kan slet ikke opregnes.

Leddet ind til Stien forbi den latinske Skolemesters Hus overfor St. Knuds Kirke, gik ustandselig op og i, for mod Sædvane var her en stærk Stimen. Da Lavene trak op, og Skolemester selv og nogle af dem fra Mesterlektien i Narredragter sprang ind mellem Folk for at hjælpe dem til Rette, var der

allerede Trængsel, og St. Knuds og Albani Kirkegaardsmure hængte fulde af unge Karle.

Komedien skulde gaa an paa et lidet Pallads, de havde tømret sammen paa Albani Kirkegaard, og det gjaldt nu om at komme det saa nær som muligt; men de Bøsseskytter, som laa i Borgerleje i Byen, og alt saa ofte havde opført sig utilbørligt, var saa fæle til at trænge paa, og det var ikke ene anstændige Ord, de sendte efter de Smaadjævle, som løb om mellem Folk, hylende og tænderskærende med uhøviske Fagter og sværtet sorte i Ansigtet, hyllet i Faareskind og med Kosvanse bundet paa sig.

Mange Adelsfolk var inde den Dag. Men Byens Borgere, der havde laant Peblingene af deres bedste Klæder, var ikke til Sinds at vige Pladsen for dem.

Nede fra Bispeløkken kom de med friskt Græs, og fra St. Knuds Klosters Abildgaard bragte de Urter og Grene, som de strøede paa Stilladset, at enhver kunde se, det skulde være en dejlig Have. De største Grene stillede de op foran en Vandkande, hvorfra Vandet som fra en Kilde skulde løbe ned i et Kar, — Susannes Bad.

Og nu kom de to Borgmestre. Og der var Landsdommeren Morten Brock. Oluf Bagers og Knud Jørgensen Seeblads var i Følge med hinanden. Bag Oluf gik hans mange Børn, store og smaa — og hans Kone. Se, se, Margrethe Clausdatter havde atter faaet et nyt Fløjelsforklæde, og *den* gyldne Kæde havde man ikke set hende med før. Og der kom Hans Mule og Cornelius von Hamsforth med alle deres. Ane Friis fra Dalum var da ogsaa kommen ind.

Narrene borede sig ud og ind mellem Folk og gjorde Løjer. Ja, der var saamænd nok at se paa. Hvem kunde den Adelsmand med den tykke Svend bag sig mon være! En Fynbo var det ikke. Han trængte paa og trængte paa, til han kom over til Krageborg i det nordøstre Hjørne af Kirkegaarden.

Der gik han ind og kom lidt efter til Syne i et Vindve.

Herremanden var Godske Viffert; han havde været ovre at se til det fynske Strøgods, og nu kom denne Komedie ham rigtig til Pas. Jep Ølbug stod bag ham. Godske kunde daarlig være hans grove Spas foruden ved en Lejlighed som denne.

Da de havde staaet lidt, begyndte Jep at hoste og sukke.

„Hvad skader dig," sagde Godske.

„Der kommer Dorete Glambæk nede! Det slar aldrig fejl, at hun helst staar jævne Jer, velbyrdige Herre."

„Saa gaa og hent hende hid."

„Hid op!"

„Ja, vi er jo til Hælvten besvogrede."

„Velbyrdige Herre, lad mig ikke række Haand til Jer Fordærv. Husker I ham, den hedenske Mand, der fortalte for sin Nabo, at han havde et Træ i sin Gaard, og deri havde tre af hans Hustruer hængt sig."

„Hvad angaar det mig?"

„Og Naboen — han var gift — sagde: Giv mig en Kvist deraf, at jeg kan ympe mig et sligt i min Have."

„Jeg agter ikke at sætte Bejlermine op til Dorete. Jeg begærer hende kun til Selskab under Komedien."

„Og giver I en Skalk en Spande, han tager en Alen. — Dorete Glambæk er mægtig at lyve og fisle for Jer, til I intet begærer uden at der skal snarlig drikkes Bryllup."

„Ja, og hvad saa!"

„Dorete Glambæk, Frue til Kjærstrup!" Jep Ølbug sukkede dybt. „Da er min Glædestid endt! Der er noget forborgent ondt i hende, og hun vil knurre og larme i Vraaer som i Gildesale. Asmodæus, den Djævel, er hendes Feltfører. Hun er værre end

Jesabel, Semiramis, Potifars Hustru og Karen Chresten Degns, hun —"

„Gaa nu din Spotmule!"

„Hun er en daglig Straf at have for Øje."

„Kom nu af Sted."

„Frue til Kjærstrup! Det gamle Tressur," brummede Jep, idet han trampede ud af Stuen. „Da er min lystige Tid forbi."

Besk nok saa han ud, da han overbragte Dorete Glambæk Godskes Hilsen. Men han fik snart en anden Mine paa.

Dorete sagde nemlig:

„Jep Ølbug, den Dag Godske Viffert fører mig i sin Gaard, faar du ti gamle Dalere og to Tønder Hamborgøl af det bedste lagt op paa dit Kammer. Og saa længe du lever og det begærer, skal der tvende Gange aarlig ages saadanne to Tønder til din Dør, hvor du saa er. Vil du have Brev og Segl derpaa, skal du faa det."

Jep stod og maabede. Dorete saa vist paa ham. Saa slog han pludselig op med Haanden og raabte: „Siden I nøder mig saa haardt — det *skal* blive som I begærer det! — Men Brev og Segl faar jeg vel inden længe. Det er altid bedre i Visse end i Vente!"

„Jeg skal snarlig fly dig det. — Før mig saa til din Herre."

Da Dorete stod for Godske, sagde hun:

„Jeg tøvede med at følge min Lyst, formedelst Jer Søster. Ikke skøtter jeg om, at hun skal sige, jeg nøder mig paa Jer, som hun tilforn har sagt."

„Min Søster, hun bliver mig snart en Djævel med sin Opsætsighed! Kom herhen, hjærte Jomfru Dorete, at vi kan have bekvemmelig Glædskab."

Dorete lagde Hovedet kælent paa Siden og sagde:

„I er saa fuld af Vid og Lystighed, Godske Viffert! Ikke kriller det En mere i Hjærtet, naar Musikanterne spiller op, end naar I tager til Orde."

„Eller naar Bejleren kommer i Gaarde," sagde Jep.

„Ikke kender *jeg* til det. Ingen af dem, der endnu har bejlet, kan jeg faa Sind til."

„Ingen Hjærtenskær!" sagde Jep. „En saadan skønne Jomfru. I ved da ikke, hvad de siger nede i det tyske."

„Lad høre Jep," raabte Godske.

„En Lade uden Mus, en Pels uden Lus, en Pige uden Kæreste kan man lede Verden over uden at finde."

„Fy dig an, Jep," sagde Dorete og bøjede bly sit Hoved.

„Er I nu fortørnet?" spurgte Godske.

Men Dorete truede blot skemtende ad Jep.

Godske nikkede beundrende. „Det Kvindekøn plejer ellers van at være snart til at fortørnes. Men se, der har vi Prologus og alle de Agerende. Det maa ellers være en kæbestærk Karl, om han skal faa Hoben i Ro, saadan som de trænges og puffes."

Længe bølgede Mængden frem og tilbage og gav sig Stunder til alskens Forundrings- og Genkendelsesudbrud. Der var mere end een Fader og Moder, som med Stolthed saa, hvor vel deres Børn skikkede sig i den Pragt, og hvor de braskede i de bolde Klæder, som om de aldrig var van ved andet. Men omsider blev der da lidt mere stille, og det lød vidt over Kirkegaarden, hvad Prologus sagde, som han stod der med Susanne, hendes Slægt og de to gamle Skalke, Raadet, Babylonerkongen og de andre Agerende delt i Hobe omkring sig.

Mængden, der trængtes om Palladset, holdt virkelig tildels Munden i og Ørerne aabne, men Prologus fortalte dem da ogsaa, hvortil slige Komedier og Tragedier tjene; der kan de spillende øve sig i gode Fagter og Tugt og i at holde sig smukt i Handel og Snak. I Tragediespillet ser man som i et Spejl, hvorledes det gaar til i Verden. Med skønne Ord takkede han Gud for, at Fejden med Sverige og al den Orlog og Kummer og Vaade var endt, han bad Gud

regere Kong Frederik og spare ham i Sundhed og Fred med sin kære Dronning, og endelig bad han de Plumperter, som ikke kan skønne paa Lærdom og Kunst, begive sig herfra, for nu skal de i Skemt høre den bitre Sandhed af Børns Munde. Han sluttede med at fortælle Indholdet af Legen: Susanne, den kyske Dannekvinde, fristes fra Hæder og Ære af to gamle Skalke. Da deres Trusler og Lokken ikke hjælper, anklager de hende for Horeri og efter deres falske Vidnesbyrd dømmes hun. Men Daniel, en ung Profet, frelser hende. Hendes Fader, Moder og Børn og hendes Mand Joachim og Almuen priser Gud med Bønner og Sang, og Kongen — det sker i Babylons Stad, der sad Guds Folk i Udlændighed, — dømmer de to Gamle fra Livet.

Nu ved man hvad for skønne og lystige Ting, man har at glæde sig til. Prologus og Hobene trækker sig tilbage, og Komedien gaar an. — —

De to Skalke gik i Haven og talte om deres galne og uterlige Kærlighed til Susanne. Æren og Kærligheden slog Allarm i deres Hjærter, men Kærligheden sejrede. Da kom Susanne. Dog deres onde Anslag vanlykkedes, og af deres Tale fornam man, hvorledes den ene Synd fører den anden med sig; — med Hinterlist og Lønsvig fik de Susanne slæbt for Raadet.

Der fik man tydeligt holdt for Øje, at to kan lyve saadan, at de kan næstendels faa en tredje til at hænge.

Mange oprigtige Vredesraab lød der fra Tilskuerne over de to krogsindede Skalke, som beklikkede den ærlige Dannekvinde Susanne, saa at Raadet holdt det for ret at dømme hende fra Livet. Men saare begrædeligt var det ogsaa at høre den haarde og tunge Skilsmisse mellem Susanne og hendes Forældre, Mand og smaa Børn. Intet gavnede dem alle deres Taarer og Ord. — Almuen deroppe paa Palladset stimede og støjede brav nok, og de vendte sig som Fløj efter

Blæst og smædede Susanne, som de nyssens havde holdt i stor Ære.

Da Dommen var falden, og Drabanterne skulde føre hende bort, at hun kunde blive stenet, hviskede Jep til Dorete:

„Hvor Løvehuden kan ikke forslaa, maa man med Rævebælgen bøde derpaa."

Dorete fik ikke Tid at svare, for i det samme raabte Narren, der gik blandt Folk lige neden for, hvor de stod: „Der er mange faldne ved skarpe Sværd, men ingensted saa mange som ved onde Munde."

Folk trængte paa for bedre at høre Susanne, der var noget spæd i Mælet. Hun gav sin Sag i Guds Haand, formanede Dommerne til at granske nøje mellem Løgn og Sandhed og bad ret inderligt alle Kvindfolk om ingen Sinde at lade deres Hjærter falde til Synd, men ihvor det gaar have Æren kær.

Efter den Akt var man vel oplagt til at se det som skete, før næste Akt begyndte.

Ind traadte en Person, klædt i side Klæder, overhængt med Sakse, Rageknive, Glarøjne, Spejl, Puster, Narreøren, Rævehaler, Kroge og Naale; Øjne og Tunger i hundredevis var malet paa Klædningen, og i Haanden havde hun en Flitsbue og Pile. Grum nok var hun at skue. Men hun skulde jo ogsaa være af dem, hvis Bid aldrig heles.

Tilskuerne lo og raabte op, og længe varede det, inden hun kunde komme til Orde og sige, hvem hun var.

En Djævelinde var hun. Af Titler havde hun mange. Blandt andet: Smigreri, Spotsyge, Fyg om By, Æreklikker, Hjærteklemmer, Skæveskuer, Bjælkeglemmer. Det forstod man saare vel; ikke havde man næsten behøvet, at Narren idelig raabte Ord af Biblen og gamle danske Sprog for at gøre det end mere klart, det hun talte om. Men saa havde han

nu villet det, den Ribe Skolemester, der havde sat det hele sammen.

Helst færdedes hun i Kvindelag, sagde hun. Smaadjævlene, der løb mellem Tilskuerne, nyttede Lejligheden til at raabe det ind i Øret paa agtbare Borgerkoner, saa mere end En af dem hvinede forfærdet.

Og Bagtale berettede om de mægtige Slægtninge, der fægter paa hendes Side. Vankundighed, Smiger, Mistanke, Hovmod, Utaknemmelighed, gammel Fortørnelse, Egennytte, Nykærhed, og hvad de nu alle hed, hendes mægtige Slægtninge, der var hende bistandig med at holde Sandheden under Tvang.

„Er det nu ikke et lysteligt Spektakkel, mit Liljeblad," hviskede Godske, som ikke faa Gange havde ladet det Krus fylde, han havde for sig.

„Saare skønt skulde det være. Havde jeg blot ikke den Frygt for, at Mette skal fortørnes paa Jer, fordi I viser mig Ære."

„En ond Mund nedbryder faste Stæder og ødelægger Fyrstendømmer," blev der hvisket ind i hendes Øre. Dorete skreg op, men Narren, der havde listet sig bag paa hende, tømte Godskes Krus, gjorde et vældigt Spring og var borte.

Hun fik travlt med at lytte, for Bagtale berettede nu om sine Hofsinder og Disciple, sine Klæder, Øjne og Fødder, hvad det alt betød, og meget andet, ogsaa om den gramme Kælling, der altid følger hende og hedder Anger og Fortrydelse. Med vilde Hyl berettede hun om sin Fjende Sandheden. Naar hun kommer med Blus i Hænde, da maa Bagtale luske bort som en vaad Hund. Efter hende drager en syngende, jublende Skare med Majløv i Hænderne, de følges af nogle gamle og graa, som har været pint i Bagtales Klør, og de lære og trøste med saadanne Ord, som at en Bagtaler vel er afholdt og godt lidt en Tid, men saa forspildes hans Gunst dog snart hos dem, der har Forstand! Da kunde Jep

Ølbug ikke dy sig, der kom ham saadanne Hosteknyer paa, at Godske Viffert maatte bede ham forføje sig bort, til han atter havde faaet sin Helsen.

Da Bagtale var gaaet ned af Palladset, begyndte de at stille sig op igen til Legen om Susanne.

„Se paa den Raadsherre der", sagde Godske, „ham lige ved Susannes flabkære Moder. Ser I ham? Han ligner grangivelig en Vintappersvend i Lüneborg, jeg pryglede blaa og blodig, fordi han vilde, jeg skulde betale for ti Potter Vin, og jeg ved dog, der gaar kun ni i min Mave!"

Dorete lo himmelhøjt. „Hvor er det let og glædeligt at hendrive Tiden med Jer, Godske Viffert. Havde Vincens blot Halvdelen af Jeres Vid! Men man maa se over med ham for hans Alvorsfuldhed. Det kan nok krænke ham, at I ikke vil sørge for at det Bryllup bliver."

„Stod det til mig, da — —"

„Staar det da ikke til Jer!"

„Sandt at sige, min Moder gør i saadanne Sager gerne, hvad Brejde Lindenov holder for det rette. Og vel er Brejde paa Vincens Side, men han har ikke ret Sind til at være haard imod Mette."

„I med Jeres mandelige alvorsfulde Sind, skulde I ikke kunde tale saa for Brejde, at —"

„Tro mig, hjærte Jomfru, vi skal snart danse ved det Bryllup. — Men der er en ung Person. Det maa være Daniel, Profeten, lad os høre, hvad han har at sige."

Daniel straffede de ubesindige Dommere med haarde Ord, og de bevægedes da til at høre hans Tykke om Sagen. Den øverste Dommer beder ham sidde i hans Sted og lover, at hvad han afsiger skal staa ved Magt.

Daniel skiller da først de to gamle Skalke fra hinanden, at den ene ikke kan høre, hvad den anden siger.

Nede blandt Tilhørerne brød de ud i Jubelraab; det samme havde de gjort, havde de været Dommere!

Saa kiggede Daniel dem hver for sig ind i Hjærtet, og deres Øjenskalkeri og udvortes Helligheds Skin fik nu sin Løn: de svarede ganske modsat paa hans klare Ord, og alle kan se, at nu maa de Træskes Rænker forspildes. Almuen fik atter et andet Sind og larmede og trampede i Palladset og haanede de to gamle Skalke ganske overhaands.

Chorus sang og lovede Gud, som ene kan hjælpe, hvor meget saa end Verdens Vise skræpper op.

Det, som nu legtes, var saare pragtfuldt. Med sin Marsk, sine Hofsinder og Lensmænd kom Babylonerkongen frem i Raadet. Han var før og lang og brammede i Oluf Bagers Højtidsklæder og Lensmandens Stadsbælte. Daniels Dom lægges ham for, og han forkynder, at som Synden har været, skal Straffen og være; de to Skalke har sveget Gud og Mennesker; de skal bøde med Livet.

Susannes skønne Taksigelse til Gud rørte manges Hjærter; men mest greb det dog Kvinderne at høre hendes smaa Børn takke Daniel, der havde frelst deres Moder; — der gik saa milde Smil hen over alle Ansigter, da den allermindste træder hen til Daniel og ganske langsomt og tydeligt, med høj, klar Stemme — som de havde lært ham — byder Profeten sine Dukker og sit Legetøj til Tak. —

Skalkene førtes til en Side, og under stort Raab og Bulder stenedes de. Saadan blev der raabt op om, at Hjærnen flød ud af dem, og at Øjnene traadte ud af Hovedet paa dem, at man moxen tyktes, at det virkelig skete.

Skarpretteren og hans Svend, der snakkede Tysk, kom frem med Reb, Hjul og Sværd og sagde, at hvis han ikke var, blev der aldrig Ende paa Synden.

Nogle af Tilskuerne begyndte da at bane sig Vej ud af Hoben. Man havde jo staaet op i Timevis. Men der blev tysset paa dem, for Prologus traadte

atter frem. Han paamindede dem om, hvad de af denne Leg skal lægge sig paa Sinde — især ungt Folk, at de med Lystgang og ledige Dage ikke skal give Synden Aarsag. Gud vil ære den, som har Æren kær. Har I hørt noget godt, saa gem det vel og hold det for Ære værd, sagde han. Og en skønne Formaning giver han dem om intet at begaa i Dalen, som ikke maa ses af dem paa Bjærget; thi handler man ærligt, da staar baade Gud og Mand En bi; Sandheden kan ikke fortrykkes.

Han minder Folk om at se Skolepeblingene til Gode — somme af dem har jo kun lidet, og andre maa tigge; han takker hver En, der har hjulpet at udstaffere dem, og befaler til Slut alle i Guds Varetægt.

Og dermed er Komedien endt for den Dag. — — —

Dorete Glambæk var med mange Taksigelser gaaet til Karen Kottis, hvor hun laa til Herberg; — hun skulde age hjem inden Aften; Dagen før havde hun købt Hørlærred af Bønderne, der stod til Torvs. Andet Ærinde havde hun ikke haft hid.

Godske og Jep havde fulgt hende, men var atter gaaet tilbage til Albani Kirkegaard for at se, om Folk var kommen derfra.

Men der var endnu svær Tummel og Stimen.

„Hvad tænker du paa Jep?“ sagde Godske.

„Der var en Ring om Maanen i Nat.“

„Ej, du mener det tyder paa Væde. Ja mænd, sørg for Rostockerøl i Herberget, men ikke af det fra Raadhuskælderen. Jeg kender det. Af det skal der to Kander mere til for at lægge mig under Bordet end vanligt.“

„Skal vi have nogle af de Asner fra Mesterlektien ind. De kan nogle Viser, der nok lader sig høre.“

„Ingen Viser.“

En af dem dukkede op ved Siden af Godske — han var endnu i Narredragt. „Herre, Saul var kun

en usselig Hundesla'er og Loppejæger, han fandt dog Trøst i at høre David, vil I da ikke ogsaa!"

„Jeg trænger ikke til Trøst, dit skæggede Svin."

„Jo Herre", sagde Jep rapt, „for al den Modgang I har med Jeres Søster, at I skal være til Spot for en Jomfru som Dorete Glambæk. — Hm, ja, ja — et er nu vist, havde hun det Sind til mig, som hun har til Jer, vilde jeg — ja mænd, om jeg ikke vilde tænke paa Ægteskabs Stat."

„Man skal være i Ægtestanden, før man ret ved, hvor paa Lag Skoen trykker. — Det er en stor Kunst at regere en Kvinde."

„Ikke for Jer velbyrdige Herre."

„Da Adam var ene, fristedes han ikke."

„Det er derfor, I ej kan styre Jer Søster, formedelst I er bange. Kvindfolk skal tages som Nælder! Med en fast Haand!"

„Se paa mig, Jep, ser jeg ikke ud, som jeg kan bøje et stift Jomfrusind!"

„Jo mænd gør I saa. Men som Dorete Glambæk sagde engang, de drøftede den Sag over Borde: Alt det er ikke Guld, som har et klart Skin."

„Sagde hun det. Saa det gjorde hun. Men jeg skal vise hende, at jeg kan bøje Mettes stive Vilje." Han gik lidt i Tanker. Saa udbrød han:

„*Hun* kunde regere Mette, om nogen kan, hvis hun blev hendes Broderhustru!"

Et Møde.

Fra Brejde Lindenov kom til Skels Aar og Alder, havde Alkymien været ham kær. Men Destillerkedlen tærede saare meget, og rede Penge var en dyr Vare.

Han havde da solgt sin fædrene Gaard til Kongen, — den laa nær op til en af hans Naades Vildtbaner. En Del af Købesummen fik han i blanke Guldgylden. For Resten affandt Kongen sig med ham ved at give ham et lille Len i Sydsjælland, Bygvad, kvit og frit hans Livstid ud, mod at han tjente Riget med fire geruste Heste.

Det havde været saa med Brejde Lindenov alle de Dage, han kunde huske, at lidet gav ham Sorg i Hu — en Fugl, Glenten tog, et ubilligt Ord, en aabenbar Uret. Men lidet kunde atter strejfe en dyb Glæde ind over hans tunge Bedrøvelse. Ofte skulde der ikke mere til end en Blomst i Dug, en frisk Storm, et klogt Ord. Sommesinde tænkte Brejde, at der var dryppet en Draabe af en geheim Vædske med sælsomme Kræfter i hans Blod; løste dens kostelige Kraft sig engang ud af alt det i hans Sind, der kvalte hans Glæde, da vandt han vel i samme Stund Lykkens pure Guld.

Brejde havde indrettet sig et saare skønt Laboratorium med otte Ovne, Sand- og Vandbade, og hvad ellers brugtes til Destillering. Næst at arbejde der var det hans Lyst at færdes under aaben Himmel. Der var jo Urters og Væksters Liv, Fugle og Dyrs Færden, Skiften i Vejret og Dags og Nats Vekslen!

Siden Peder Oxe var død, — ved hans Bord havde Brejde lyttet til Tale mellem Folk som Niels Kaas, Tyge Brahe, Anders Sørensen Vedel, — var Menneskers Selskab ham det mindst kære.

Han var led ved deres megen Tale, og tit gruede han, naar det randt ham i Tanke, at der kommer en Stund, da Gud vil have svart Regnskab for hvert Ord, der er talet. Og mangen Gang tyktes han, at Menneskers Liv henrandt, saa at man mere fornam deres grove Lyster og korte Syn i Aandens Ting end den Sjæl, der i sig kunde rumme Tanken om hele Universet, — Stjernerne i det høje og Metallerne i Jordens Bug.

Mere og mere vendte han sig fra Mennesker til Syslen med Philosophia adepta, den gaadefulde Videnskab, der ikke lader sine Hemmeligheder op for den kolde Tanke, men kun dyrkes i Længselsbrand og i kærlighedsfuld, undrende Tro paa den dulgte Gyldenkraft. Den Kraft, som, naar de rette Elementer mødes, løser sig ud af Materiens raa og tilfældige Sammenhobning af Slakker! — —

Brejde Lindenov stod ude i Bygvad Skoven en Septemberdag nær ved Solnedgang.

Han stod urørlig. Hans Tanke var, at i denne dybe Stilhed fornemmedes det, som om alt med Fortrøstning ventede Nattens Hvile, og hans Sjæl fyldtes af Freden.

Freden, den ubevidste Fred, som kom med den sagte Vind, der aandede gennem Egenes store Kroner, — som kom af selve det, at hans Tanker i rolig Vuggen gled fra det Hele til det Enkelte — fra den bakkede løvfarvede Skovbund til et enkelt brungyldent Blad, som krummede sig opad, gennemskinnet af Solens Straaler, der faldt ind langs Jorden. —

Som Brejde Lindenov stod og saa paa dette, faldt Skyggen af et Menneske hen over Skovbunden, og han løftede Hovedet. Da havde han for Øje en Kvinde, som langsomt gik ham forbi. Medens de hilste, saa de fast paa hinanden. Hun havde det over sig, at Brejde følte sin Fred og sin dybe Glæde svulme!

En Stund blev han staaende. Da han kom ud i Skovbrynet, saa han en tung Rejsekarm svinge ud paa Hovedvejen.

En farende Fugl, som sagtens aldrig mere kom paa hans Vej. Men den Glæde, som den havde voldt ham, var naaet dybt i hans Sind, — og det lukkede sig om den. — —

I December Maaned, en Dag efter Snefald, var Brejde Lindenov kommen helt over ad Harrestedgaard til. Han var reden hjemmefra Morgenen før.

Sommesinde strejfede han om i flere Dage uden andet Maal end at søge Ensomheden.

Fod for Fod red han frem gennem et Krat. Men en Stund efter standsede han Hesten.

Der var stille, og alt var rundet og hvidnet.

Grenene var jævnt overdryssede med Sne, og i Skovbundens Buske og Ymper hængte den som tykke Boller. Saa urørlig stod Dyret, at Brejde kunde høre de sagte puslende Lyde inde fra Krattet, og imellem Træerne saa han af og til et hvidt, dalende Glimt, naar lidt Sne faldt fra en overlæsset Kvist. Solen stod ind i lange Strejf og voldte, at det saa ud, som at paa den hvide, gullig-blanke Skovbund laa alle Nattens Stjerner tæt og funklende i det klare Dagslys.

I saadanne Stunder havde Brejde Smil om sin Mund! —

Da hørte han Hestehove slaa blødt mod Snelaget, og ikke længe efter red en adelig Herre og en Jomfru frem paa et Par store, brune Heste.

„Ej, ej Brejde Lindenov, saa langt af Led. Hvor staar det til", sagde Rytteren med munter Røst.

„Vel nok. Goddag Mandrup Parsbjerg. Hvor lider du og dine?"

Brejde talte vel muntert med Anne Holcks Søn, men det havde han mest i Tanke, at den Kvinde, som red hos, var hende, der var gaaet ham forbi hin Septemberdag.

Mandrup nævnede hendes Navn. Elisabeth Reetz hed hun og var en Slægtning til Staldmesteren Peder Reetz og ligesom han nede fra det mecklenborgske.

Forøvrigt var hun Kurfyrstinde Annas Ven og boede mest i Sachsen hos hende. Det var Kurfyrstinden, som havde sendt hende ind i Riget at gæste Anne Holck og Anne Hardenberg og desforuden færdes en Tid ved Hove og forfare, hvor det gik med hendes mange kære Venner her i Landet, som og med Videnskab, Trossager og andet, som laa hende paa Sinde.

Mandrup mente, at deri kunde ingen være Elisabeth Reetz mere tjenlig end Brejde Lindenov; og paa det fik de ham med til Harrestedgaard.

Han blev der Julen over og tog Del i Legene. Baade „Munken gaar i Enge“, „bryde Kloster“ og „skære, skære Havre“ lærte han den fremmede Jomfru, og ikke i Aarevis havde nogen set Brejde Lindenov saa glad. Men han var da ogsaa en ung Svend endnu.

Denne første Tid randt saa underlig sagte og sødt for Brejde!

For naar han og Elisabeth Reetz var hinanden til Ords, tyktes det ham, at Tiden standsede. Det voldte det, at hendes Væsen og Væren ingen Sorg gav ham; ikke et eneste Nu stundede han bort fra hende, naar hun lod sit Sind og sine Tanker op for ham. Gud havde undt Elisabeth den Gave, at hun kunde skelne godt fra ondt selv i de subtiligste Forviklinger, og det gav en Klarhed over alt, hvad hendes var af Ord og Væsen, — Brejde til dyb Fred.

De var ofte ene paa lange Jagtfarter og paa de barske Rejser mellem Harrestedgaard og Bregentved, — Elisabeth færdedes hellere til Hest end i Karm. I saadanne Stunder — men mest i de ensomme Timer i Vinterstuen, naar Mørket efterhaanden faldt paa — saa de ind i hinandens Sjæle, saa langt Tankerne kan gives Ord, ja længere endnu, hvor et Suk, en hastig Glans i Øjet, en Skiften i Haandens Leg med den gyldne Kæde taler om det, som lever i Dybet af Sjælen.

Det hændte vel, at den tunge, stærke Bedrøvelse atter kunde komme over Brejde. Og den kunde ikke brydes af kloge Ord, ej heller af al hendes Sjæls Rigdom og Tro.

Da kunde Elisabeth Reetz sværge i sit Hjærte, at større Ære og Lykke var der ikke til i Verden end at være ham til Trøst og Glæde!

Elisabeth havde været viden om, og mangt havde

hun forfaret og mange, som var store enten ved Lærdom eller Magt, havde hun færdedes med.

Men ingen Sinde som hos denne Drømmer, hvis Drømme tyktes hende mere Daad end mangt et hædret Storværk, var det hende klart, at om det, som er Sjælens fineste Essens, dens dybeste Kraft, er der en Riddervagt i Verden. Og til den hørte Brejde. Og ikke som den ringeste!

I den Tid, om Natten, naar Elisabeth vaagnede til nok saa ringe Bevidsthed, smilede hun.

Det var Lykken at se denne Sjæl, der aldrig tilforn havde aabnet sig for nogen, aabne sig for hende med et Barns Sikkerhed og en Mands Svingkraft, aabne sig som en Blomst mod Sol, aabne sig, saa den lærte at kende sit eget Væsens inderste Flige.

Saa megen Ærlighed var der over Elisabeth, at Brejde — en Dag han havde set hende tie, hvor han tyktes, hun burde have talt — klagede sin Sorg over hendes Svaghed hos hende selv.

Elisabeths Kærlighed var frisk som Storm fra Hav, og hun undte hele Verden at se hendes Lykke.

Men som Tiden gik, lærte hun at elske Brejde, som han maatte elskes.

Hun fulgte den Stigen og Falden i hans Sjæl; — hun saa altid Flammen lysne, hvor hans Væsens Skatte laa skjult, og var Stunden lykkelig, saa hævede hun dem paa ny. Hun fordrede intet, sin Kærlighed til Næring, men tog som en kostelig Gave, naar hans Sinds reneste Guld straalede mod hende. Ikke engang at være ham til Trøst søgte hun, naar han lukkede sig for hende og sad med kummerfulde, fjerne Øjne. Bad ikke med et Blik eller med en Klang over de ligegyldige Ord, som hun maatte bruge — og dog var hendes dybeste Begær at være med i denne skæbnetunge Sorgfuldhed. —

Den blev omsider Brejde for tyngende, og han red en Morgen af Gaarde hjem til Bygvad.

Med Iver kastede han sig over Chymien. Han havde Sten fra Norge og lod nu bygge en ny Ovn, en Flammeovn, hvor Heden gik i Skruelinie, en saadan havde han længe ønsket sig.

Moxen hele Dagen stod han i sit Laboratorium, røgsværtet og tvingende sig til at tænke paa Svovl, Antimonium, Merkur og andet hans Videnskab vedrørende.

Det var ham ej ukært, at nogle af Egnens Syge en Morgen kom og begærede Raad og Hjælp hos ham. Han fik da travlt med at berede Lægemidler. Urter blev stødt og skaarne og hældt i Retorter og Kolber. Blandingen lykkedes til fulde.

Men hvad baadede det altsammen Brejde i hans Sjælekvide!

Den Længsel, som regerede ham, kunde ikke brydes. Dage og Nætter bandt den sammen til een lang Lidelsestid.

Der timedes ham det, at han bar Kærlighed i sit Hjærte, uden at han mægtede at give sig den helt i Vold. —

Naar han tænker paa Elisabeth, har han saa stærke Ord paa Læben, men det er ham en stadig Kvide, hans Angst for, at der ikke skal være det i hans Hjærte, som er lige saa stærkt som Ordene. Da bliver det jo Svig og Løgn alt til Hobe; det som skal være Vækst og Svingning vil stivne og være afsluttet og aldrig blive hverken værre eller bedre.

Ikke vil han lide det med hende, han ellers lider med Mennesker, at det meste, de har sig imellem, er Ord, store Ord, skønne Ord, Ord, der lover, men falder sammen som Bobler, naar de skal holde. Skal det gaa saaledes med de to, at de lover, men ikke holder, drømmer uden Rod i Virkeligheden, hvad har han da andet at forvente i denne Verden, end at Tungsindets Mørke og Lykkens Lynfunker skal flyde sammen i en Graanen, hvor alt er lige kært og lige ukært. — —

Men ud af alt dette kom for Brejde den Vished, at han gjorde Mettelil det bedste ved at holde hende paa den slagne Vej.

Ægteskab med Vincens Glambæk, Børn at opfostre, en god Gaard at raade med! —

Elisabeth Reetz maatte staa i den fulde Virkelighed. Kurfyrstinde Anna, hvem Kongerigets Ære stadig laa paa Sinde, fordrede flittige Breve med Bud og Besked.

Men derfor trivedes hendes Længsel ligefuldt. Den Vished havde hun, at hans Sjæl hørte hende til. Der var Tider, hvor hun tænkte, at hun vilde binde hele hans Hu og lade sin Kærlighed spille op saa fuldt og fagert, at de begge maatte glemme, at det højeste ikke var naaet, at hans Kærlighed ikke var modnet som hendes. Men hun elskede ham højere end sin egen Kærlighed til ham, og naar hun tænkte de Tanker, da følte hun, at Tvivlen vilde gnave i det skjulte hos ham og søndertræde hans Lykkefred. Og da vidste hun, at ingen Længsel kunde gøre hende saa veg, at hun voldeligt tog en karrigt tilmaalt Del, hvor hendes Ret var det Hele. Lad ham da nøjes med den Draabe af Lykken, han selv har vundet sig, saa har hun ikke stænget af for hans Længsels frie Flugt.

Elisabeth rejste fra Egnen uden at sige Brejde Farvel eller love et Gensyn.

Røverfærd.

Niels Flint i Selskab med Ejler Brockenhuus var reden fra Vollerslevgaard. De havde tænkt at naa Egeskov den Aften. Ejler ønskede at vise den

for Niels; han var som alle Brockenhuuser stolt af den skønne Gaard, som den berømmelige Frants Brockenhuus havde faaet bygget færdig, adskillige Aar før han faldt for Varberg.

Men i Odense var Ejler kommen i Klammeri med en jysk Herremand, — og da de forligtes, drak de paa Freden saa længe, at det var langt ud paa Eftermiddagen, da Niels og Ejler omsider var paa Vej Øster ud. —

Det var barsk Februarvejr. Over den hvidblaa Vinterhimmel drev en enselt blæstflosset Sky. De havde Vinden stik imod, og Hestenes lange Manker laa som strøget tilbage helt hen over Hænderne, der holdt Tøjlerne. Ejler red en gulblommet Hingst, som gik paa i et tungt, stærkt Trav. Den frisiske Hingst, Niels havde laant af ham, fulgte den godt.

Mange Ord faldt der ikke mellem dem. Fast uden Tanker sad Niels. I Banker, og hvor Vejen var for hullet, skaanede han Dyret af Vane.

Men som han saa ned, lagde han paa en Gang Mærke til, hvor høj Farven var i Klædeshosen, som strammedes over hans Ben, i Mosset paa Vejens Stene og i en gulnet, draabefunklende Kaalgaard bag Gærdet. Han drejede sig og saa efter de lange Straalebundter fra Solen, der allerede stod lavt.

„Det er alt silde," sagde Niels.

Ejler brummede noget og skuttede sig utidigt.

Store, graa Skyer var kommen op, de gemte en Stund Solen, til den med eet brød igennem med varme Straaler over den mørke Jord og med gyldne Bræmmer om alle Skyer.

Kort efter gik den ned.

Stormen lagde sig efterhaanden. De første Regndraaber slog Niels Flint i Ansigtet, — men da var de i Læ af Marslev By.

Der holdt en halv Snes tungt lastede Vogne, fulgt af en lille Hob væbnede Købmandssvende.

Ejler kunde ikke komme udenom dem i den

snævre Gade for Gærderne af Enebærris eg Tjørn. Paa Spørgsmaal, hvem de var, fik de den Besked, at det var Oluf Bagers Vogne og Folk, som førte Købmandsgods til Odense.

„Det er sent at age med en saadan Føring," sagde Niels. Købmandssvenden svarede:

„Vejen har været ond at befare. — Men — med Forlov — har den velbyrdige Herre ikke mødt en ganske Hob? Det kommer mig saa underligt for, at her har været saa fuldt op af Tryglere og Krykkemænd. En lang, flabmundet En med Katteskind op om Kinderne og en Bondelue ned i Øjnene har fulgt os den sidste Time. — Det staar mig ilde an, — i Morges væltede jeg Saltkarret, før vi drog af Sted."

„Har du ikke spurgt hvem og hvorhen?"

„De siger, at somme af dem er Murerkarle, der har arbejdet paa Hollufgaard for Jørgen Marsvin. Jeg er ilde til Mode ved dette, — de Hindsholms Røvere færdes videnom, og Skam og Skade var det, om dette Købmandsgods skulde ende i Røverhulen paa Fynshoved!"

I det samme dukkede den lange Karl frem af Mørket og gik dem forbi. Lige efter ham kom en ung Fyr, efter hans Dragt at dømme hørte han til Mesterlektien i Odense Skole. Han bar en lang, glat Trøje, en ærmeløs, sort Kappe, flad Hue og smalpibet Krave og pibede Mansketter. Vel var han baade ruset og fuld af Eder, men det var saa mangen af dem, der ikke kom ud af Skolen, før Skægget groede dem tæt om Hagen. Saa smudsig var han, at det stank af ham. Deri var der heller intet mærkeligt, det var en velbekendt Sag, at:

Degne og Duer
gør skidne Stuer.

Han fortalte, at han var Løbedegn for Marslev By, — i Dag havde han haft Ungdommen til Overhøring, og bagefter var der Katekismusgilde. Bon-

den havde sendt ham ud at byde Købmandssvendene at være til Mad hos ham. Naar et Par blev ved Hestene, var det vel nok.

„I mine Øren klinger dette ilde," sagde Niels til Købmandssvenden. Men Ejler Brockenhuus raabte: „Jeg har paa min Salighed Lyst dertil!"

„Ja, jeg skal ikke gøre dig Hinder," sagde Niels barsk, han tyktes, de hellere burde ride end drikke. „Men saa naar vi ikke i Hus til Natten."

„Det føjer sig nok for os. Her er baade Staldrum og Soverum."

Vogndriverne var kommen til og bad saa bønligt om at komme i Hus, at det ikke varede længe, før de fleste af dem var inden Porten og endda flere af Krykkemændene med.

Ejler Brockenhuus var fulgt med ind, — Løbedegnen havde tjenstagtig bundet hans Dyr ved en af Lastvognene. Niels sad og hug med Ridesvøben mod sin Støvle, saa Hingsten dansede uroligt under ham.

Da vrinskede den smerteligt, rejste sig paa Bagbenene, Sadlen gled under ham, som et Lyn var han fri af den, og hans Haand strejfede den lange Karl, der med et Snit havde skaaren Buggjorden over. Niels drog sit Værge:

„Er her saadan Snak forhaanden. Din Fandens Skalk." Og han søgte ind paa ham med Værget, men han var alt borte i Mørket. De skreg op omkring Niels, han gled i en Blodpøl, fik fat i en Krykke, idet han styrtede, var oppe igen i samme Nu og hug den oven i Skallen paa en Trygler, der med dragen Kniv sprang frem fra en Risbunke. Det myldrede om ham med Stakkarle, men alle var de fuldt væbnede! Ikke skulde man mærke paa Niels Flint, at han mere end et halvt Aar havde været haardelig syg. Han stak sin Degen gennem Livet paa En, rendte et Par Stykker om og sprang løs paa Porten til Bondegaarden; men den var forsvarlig spærret. Medens han stemte sig imod, hørte han En

i Løb bag sig; han lod sig falde; en Sten hug mod Porten. „Lig nu der, til du lugter!“ raabte en grov Stemme, og der blev sparket ud imod ham. Niels greb Benet og drog til; — han faldt, saa Ansigtet hug mod Niels.

„Er det dig, din Rebel, dit stivskæggede Asen,“ raabte Niels, der følte sig til, at det var Løbedegnen; hurtig fik han ham under sig og dunkede ham en Svime til.

I det samme kom en Flok Bønder. Der *var* Katekismusgilde i Marslev By, men det var i den anden Byende, og den rette Løbedegn sad endnu til Bænks der. De havde Riveskafter og Ovnragere i Hænderne. Først sprængte de Porten for Niels, saa overmandede de Røverne, der alt var ved at køre Vognene bort. Et Par løb med Niels, der kastede sig mod Indhusdøren af al sin Magt. Men den var stænget med en Tværbjælke, og inde fra holdt de igen. Han begyndte rasende at sparke mod de lerklinede Risvægge. Ind *maatte* han at se, hvorledes det stod til med Ejler Brockenhuus.

Hvor raabte de og bandte derinde. Men hverken Dør eller Væg var til at søndre. Da greb Niels en kæmpestor Bonde i Armen. „Hjælp mig op.“ Bonden løftede ham til Tagbrynet. Niels klemte Hænder og Knæ ned i Straaet, fik fat lidt højere, svang sig op over Mønningen og hen til Taglyren; han sprængte Blæreskindet, der spændte over den, og saa ned i Stuen.

Et Par Købmandssvende laa flækkede og forhuggede paa Gulvet; En var spiddet til Væggen. Ejler var vegen om ved Ydervæggen bag Egebordet. Den lange Røver med en tre, fire Stykker stod imod ham, rede til at gaa løs paa ham. Men Ejler havde sit Fyrrør baade ladt og spændt, og i venstre Haand sin Degen.

„Skyd,“ raabte Niels.

Da slyngede Ejler Fyrrøret fra sig, kastede sit

Værge over i højre Haand og raabte: „Lige Vaaben — selv mod en Prakker!“ I et Spring var han over Bordet og inde paa Røverne. Niels klemte sig stønnende af Raseri gennem Lugen, han hørte et Raab fra Ejler, og han slap med Hænderne; Lyrestangen raslede ned med ham; han faldt, saa han strøg op af Røverne; En kastede sig over ham, inden han fik rejst sig. Da bragede Døren, en vældig Stemme raabte: „Læg de Spyd og Daggerter! Naa *fluks*.“

Faa Øjeblikke efter var Røverne bastede. Kun den lange var sprungen fra dem højere op i Stuen. Fnysende af Raseri, halvblindet af Blod, der løb ham ned i Øjnene, styrtede Ejler som en gal Tyr imod ham. Men den kæmpestore Bonde var rappere. Han slog Armen om Røveren, der kom til at staa, som var han lagt i Jærn.

„Nu sidder du ikke paa Silkedyne, din møgede Skalk,“ sagde Marslevbonden med et barsk Smil og klemte til, saa at den lange gispede.

Da Røverne var bundne paa Hænder og Fødder, og Bønderne sindigt og ordentligt havde lagt dem paa Rad ude i Gaarden, kom de ind for at binde den Røver, som Bonden holdt omsluttet.

Han løsnede Taget, for at de kunde faa Rebene om Fangen.

Men *han* var ikke sen! Lynhurtigt langede han ud med Benet og sparkede et Kar med Fedt ned paa Ildstedet; — der laa Gløder under Asken, en høj Flamme slog op under det sodede Tag og greb i et Slik de lange Spindelvæve, der hængte ned fra Straaet, Bønderne fløj til Vandsaaen, Røveren var i et Kattespring fra dem og ude i Gaarden.

Siden var han ikke at finde. Gaardhunden laa med flækket Pandebrask, en Bondekarl fandtes i Porten med en Høtyv i Livet, en anden var vippet over Brøndkanten; det var de Spor, som var efter den lange Røver.

En Kone kom løbende med en rød Hane og

kastede den i Ilden. Det ene Element dæmpede jo det andet; det havde en Præst lært i Leipzig, havde Niels nok hørt sige. Nu gik det røde altsaa løs paa Ilden; Bønderne hjalp troligt med Vand, og da Dagen brød frem, var der kun to Gaarde og et Hus brændt ned. Resten stod tilbage, og vel var det. —

Raadmændene inde i Odense havde været til Forhandling paa Huset. Som de plejede van, blev de bag efter siddende og drak hver deres tre eller fire Kander Rostockerøl, som Byen gav. De var bleven noget højrøstede og sad og dunkede med Kanderne i Bordet; før Mødet havde de været rundt og cirklet saltet Fisk og Kød, Øl og Vin og fastsat Prisen paa det. De havde ikke haft let ved at komme overens, og nu — ved Øllet — havde de taget Striden op paa ny, og det gjorde dem røde i Kammen og skrattende i Mælet.

Da kom en Mand ind, som de havde haft nede at skrive Priserne op paa Raadhusdøren, at enhver kunde læse sig til det. Han var noget hvid i Ansigtet, da han kom ind.

„Velfornumstige Herrer, der er en Stimen og Støjen oppe i Gaden, og alle løber af Boderne ned mod Odensegaard!“

Raadet kom paa Benene. „Der siges, at det er Mordbrændere, moskovitiske Mordbrændere.“

Der var mere end En, som sank tilbage paa Bænken.

„Men de *er* nok slaaet i Jærn og paa Vej til Lensmanden.“

Øllet fik Lov at dovne i Kanderne, for Raadmændene løb hastigt — hver efter sin Evne — somme hjem og stængede Døre og Luger, somme med de to Borgmestre ned mod Odensegaard.

Da Borgerne saa Raadet komme saa hastigt fra Huset, svandt den sidste Rest af Besindelse, og der maatte Kvindegraad til mangt et Sted for at holde dem ved Hjemmet.

En Rytter red gennem Hobene ned til Flakhaven. Det var Niels Flint. Han havde ikke faa Skrammer, og dem vilde han have forbundne. Salig Kong Christian den Tredjes Livlæge, Cornelius von Hamsforth, var den eneste Læge i Odense; han havde desforuden Bevilling paa at drive Apotek. Det var et af de faa Apoteker, som fandtes i Landet, saa Niels benyttede gerne Lejligheden til at se det.

Det laa i Biskop Jens Andersen Beldenaks gamle Gaard mellem Flakhaven og St. Knuds Kirkegaard og var nys forbedret med en taarnagtig Bygning, hvor Laboratoriet var til Huse. Niels bandt sin Hest ved en Ring i Muren og steg op ad Trappen. Medens Apotekersvenden gik efter Smørelsen, betragtede Niels alle de Buddiker, Krukker, udstoppede Dyr og mange andre underlige Ting, som var stillet op eller hang ned fra Loftet.

Da gik Døren til Bagstuen, og den vellærde Mand Dr. Cornelius traadte ind med en ung Borgerdatter.

Det var Christence.

En Stund tav de, saa udbrød hun: „Niels Flint, hvad skader jer?“

„Mig fattes intet,“ sagde Niels og smilede. Dr. Cornelius nærmede sig. I det samme stak Oluf Bager Hovedet ind:

„Kom ned paa Odensegaard, Cornelius von Hamsforth. Der skal I se Kumpaner. Men jeg maa haste. Lensmanden havde sit Bud hos mig, jeg var paa min Byggeplads her ved Flakhaven.“ Og borte var han.

„Hvad er paa Færde?“ sagde Cornelius von Hamsforth.

„Det kan jeg berette,“ sagde Niels.

„Men kom da herind, saa skal jeg hjælpe jer med Wundsmørelse, — det er jo ferske Saar, nyssens hugne og slagne.“

„Det er kun ringe Skrammer,“ sagde Niels.

Cornelius aabnede Døren for Christence. Han

havde ikke glemt de fine Sæder fra sin Hoftid, og han behandlede hende, som var hun en Borgmesterske.

„Sid til Bænks," sagde han til Niels: „Og I med, Jomfru Christence. I vil kan hænde bistaa mig. Tøv blot, medens jeg sender min Svend hen for at se, hvad der gaar for sig nede ved Odensegaard."

Niels Flint havde saa længe ikke haft andet i sit Sind end den barske Trang til Ensomhed, en Ensomhed, som var han i den vildene Ørk, fordi alt syntes ham saa lidet og saa blegt mod det, han havde gennemlevet af Sorg og af alvorsfuld Lykke.

Nu gjorde det ham pludselig saa glad i Hjærte og Hu, at Røvernes Skarnsgerning havde ført til, at han igen fik denne unge Kvinde at se, og det for ham af Munden:

„Hvis det var gaaet efter min Vilje, havde jeg nu ligget i Nyborg og ventet paa Skibslejlighed og tidig Vind." Han smilede og saa hen for sig, da han sagde:

„Ja, der sker meget uden vort Forlov. Og vel er det!"

Dr. Cornelius kom til. Selv rensede og forbandt han Niels'es Skrammer. Christence bistod ham.

Derpaa strøede han tørrede Lavendler paa Egeknuderne i Ovnen, skænkede et Bæger Vin for Niels og bød ham Plads paa Ovnbænken.

Vindvet var mørknet af Sne, saa Ilden kunde ret lysne ud i Stuen. Og Dr. Cornelius og Christence sad der overfor ham, bøjet lyttende mod ham, medens han maatte melde om, hvorledes det var tilgaaet med de Skrammer.

Niels kunde have siddet paa den Vis, saa længe det skulde være.

Da rejste Christence sig hastigt. „Hvad har jeg dog i Tanke. Min Fader er til Skovs at købe Brænde,

og jeg har fuldt op at tage Vare hjemme. Jeg kan nok ikke tøve her længere."

„Som Jer lyster, kære Jomfru Christence," sagde Cornelius von Hamsforth. „Fik I den Fennikelkonfekt og det Safran, I kom for at hente?" —

Da hun rakte Niels sin Haand, sagde han:

„Hav Tak. — Ogsaa for hin Dag paa Vollerslevgaard," lagde han til. Hun bøjede Hovedet og gik.

Niels og Dr. Cornelius fulgtes til Odensegaard.

Oluf Bager var hos Lensmanden. Som han stod der i sin sorte Fløjlsdragt med den forværksbræmmede Kappe og Pibekraven halvt skjult af det tvedelte Skæg, tyktes han Niels at se mere anseelig ud end den adelige Lensmand. Han talte myndigt, og der var et fast Blik i hans blanke, levende Øjne. Da han uden Vaklen bad om haard Straf for de fangne Røvere, forstod Niels, at her talte en Mand, der saa videre end mangen anden, og hvem Byens Vel laa fuldt saa meget paa Sinde som hans egen Magelighed. Lettest havde det været at bede Røverne fri. Men Oluf mente at skylde sine Medborgere noget mere. Hans Ord var:

„Vil de have det søde, maa de tage det sure med. Al den Stund det vorder menigt, at Skalke skal drive deres Spil, som dem lyster, vil de højfærde sig og tro, at Retten ligger under Bænkene; — hvad Fortræd deraf kan komme for Godtfolk, kan enhver tænke."

Da han siden havde Niels og Ejler Brockenhuus til Maaltid hos sig, lagde Niels Mærke til den rolige Glæde, der var over ham; den gæstevenlige Pragt, han udviste, faldt saa selvfølgelig for den Mand, som daglig var vant til, at mange Munde mættedes i hans Hus, og som selv havde vundet sig Retten og Evnen til at give og derfor gav i fuldt Maal.

Oluf Bager paa sin Side nyttede Tiden til at tage Niels ret i Øjesyn. Der var det over hans Tale

og i hans Væsen, at Oluf uden mange Ord tilbød at tage ham i sin Tjeneste.

Da han sagde det, dukkede en Beslutning frem hos Niels og stod fast i det samme. Han takkede og svarede, at han havde andet for Haanden, men at han kan hænde om ikke længe vilde bede den velfornumstige Mand være ham bistandig. — —

De hindsholmske Røvere blev snart efter hængt!

Hen i April var deres Halsben saa møre, at en af Foraarsstormene blæste dem ned. Da Natmanden Dagen efter var i Færd med at føre dem ud til Kulen, føjede det sig saa, at Klavs Krumhals kom forbi Galgebakken. Han agede Møg for en Odense Købmand.

„Saadan Skarns fordærvede Folk," sagde Klavs med en ærbødig Reverents for en Borgermand, som gik forbi med Haanden for Næsen og bortvendt Hoved. „Saadant Skarns Pak! Gud ha' Lov for en aarvaagen Øvrighed!"

Borgeren nikkede, og Klavs agede udenom Natmanden og hans Læs.

Vintervejr.

Der blæste en Storm fra Øst og jog Sneen hvirvlende hen over de frosne Veje. Voldgraven om Kjærstrup var graa af Is, og i Vindsiden holdtes de røde, ru Mure overdryssede af Sne.

Skønt det var langt ud paa Morgenen, — Gørvel Lindenov var alt begyndt paa Dagens Arbejde — hun sad med tørrede Farveurter, som hun fordelte i Smaahobe, — var der halvmørkt i Vinter-

stuen. Kun sparsomt faldt Dagskæret gennem de højtsiddende, tilsneede Vindver.

Godske Viffert var dorsk falden til Sæde med en Honningstob mellem Hænderne, — han havde endnu ikke endt sit første Maaltid.

Mettelil sad med et Vævemønster og tog Garn ud til det; hendes store, kønne Hænder gik saa ilfærdigt, som hun med Vold vilde hindre udenoms Tanker i at dukke frem.

Ved Ovnen sad Fru Gørvels unge Broder, Brejde Lindenov. Naar et Vindstød hylede ned gennem Ovnpiben, og Gnister føg ud og hængte sig i Vamsen og Hoserne, strøg han dem ud med sine flade Hænder. Ellers sad han ganske stille.

Mette rejste sig og gik hen for at varme sine Hænder. Hun blev staaende en Stund og søgte at fange Brejdes Blik. Det hændte, at hun fik Fred af at se det. Det lyste af en anden Art Tankegang end den, der daglig forkastede hendes Velfærd. Naar *han* stod hende imod, da var det ikke for Vindings Skyld eller af Herskelyst, men fordi han holdt det for at være ham det redeligste. —

Der lød høje Raab ovre fra Svendekamrene.

Brejde og Mette gik sammen ned. Gennem Porten saa de, at en Hob Bønder, som var ude paa Snekastning, havde noget for nede ved Søen.

De gik nærmere. Der var Strøm igennem den, og den var endnu ikke lagt til. Paa Bredderne gik Bønder og Svende med Reb og Stænger. I det aabne Vand svømmede en Hjort frem og tilbage; men oftere og oftere sank Hovedet, for de havde alt længe holdt den derude.

„Brejde!“

„Ja, Mettelil.“

„Brejde, det er ham kærere at dø end at lade sig fange,“ sagde hun og saa op paa ham med et funklende Blik.

Han rystede sørgmodigt paa Hovedet.

„Hvad vinder Du ved Friheden. Du ved, jeg vil dit Bedste. Og mit Raad er nu og altid: Før Du kommer i Vanry for Opsætsighed, giv dig da i Ægteskab med Vincens, da ligger den slagne Vej for dig!“

„Hvi gik ikke du den slagne Vej — gennem Kancelliet eller Renteriet til store Len og andre Bestillinger i Kongens Tjeneste?“

„Det giver ikke Lempe, at vi drøfter *det* nu. — Mettelil, jeg var ikke fuldt fjorten Aar, da Søster Gørvel fik dig. Fra du kunde skønne, vilde du aldrig ride hos nogen anden end mig til Kirke eller paa Rejse, husker du? Jeg har dig kær som min lille Søster, og jeg kan ikke bære, at du strækker Foden længere, end Skindfællen rækker. Derfor staar jeg paa, at du skal føres i Vincens'es Gaard og helst snarlig.“

„Hvis En sagde, du skulde give dig i Ægteskab med en anden end den udenrigske Jomfru, Elisabeth Reetz, — mon du da havde Sind til at skikke dig i det, uden —“

Mette kunde ikke mere for Taarer og gik hastigt fra ham ned til Søen. Hun befalede dem alle at gaa med deres Reb og Stænger. Saa skjulte hun sig bag et Træ.

Langt om længe vovede Hjorten at arbejde sig i Land. Møjsommeligt vaklede den bort ind i Skoven, og der stod Blodspor efter den; — men de stride Taarer løb Mettelil ned over Kinden.

Hvi *kunde* hun dog ikke skikke sig i det, som hendes Slægt holdt for det raadeligste! — —

Brejde gik ud over Markerne. Det Navn, Mette havde nævnt, hørte han ingen Sinde, uden at en urolig Længsel overvældede alt andet i hans Sjæl. —

Himlen hængte fuld af Sneskyer. Solen stod hvidgul og uden Blankhed, halvt skjult i dem. I den tykke Luft skilte Hegn, Huse og Træer sig kun ud fra den hvide Sneslette ved lidt mere graalige Farver.

Efter at Brejde en Tid havde vandret, saa han en Hest og en Rytter. Det var mest Bevægelsen, der voldte, at han fik Øje paa dem.

Det var Eggert Qvitzow. Han havde kun været paa Kjærstrup nogle faa Gange siden hin Sommerdag for over otte Maaneder siden. Gørvels Ord om Klaffertænder holdt ham af Mettes Vej. I Dag havde han været ude at se, hvorledes de vilde Stod bjærgede sig, og han havde fulgt deres Spor helt over ad Kjærstrupskovene til.

Brejde raabte ham an og overtalte ham til at se ind om Kjærstrup. Eggert havde længe haft en Gave til Mette i Saddeltasken, — for det Tilfælde, han skulde komme hende til Ords, — saa han fulgte gerne hjem med Brejde. —

Paa Kjærstrup blev han vel modtaget. Godske vaagnede rigtig op; Eggert havde lovet ham en Haremynde, og den drøftede de længe.

Omsider kom Eggert frem med den Skænk, han havde ført med hjem fra Tyskland til Mette. Det var en Lysesaks. Den blev nøje beset af dem alle, for her til Lands var det et sjældent Stykke.

Mette var oppe at vise Tale Lunge den, — hun holdt ved Sengen formedelst Lændeværk, — men Tale var endnu mere sur i Sindet end vanligt, og hun sagde kun, at naar de hos Kong Frederik kunde snyde Lyset med Fingrene eller med Madkniven, saa kunde de Vifferter vel ogsaa.

Da Mette kom ned, havde Gørvel sat et Spædelys for Eggert, og han viste Mette, hvorledes de brugte Lysesaksen, Kvinderne der udenvælts. Længe morede de sig med det.

Mette Viffert sad og blev saa fri og let til Sinds. Det var en Lise at sidde der sammen med Eggert; han vidste sagtens ikke om alt det, som tyngede hende. Og havde nogen sagt ham det, — saa vist vilde han aldrig tiltro *hende* at gaa tvungen i Ægte-

skab; — og saa var det næsten ogsaa, som om det ikke *kunde* ske nogentid.

Denne Dag var hende som en Ø midt i et uroligt Hav.

Da hun og Eggert en Tid var ene, gav hun sig i sin Glæde til at tale om Elsebe Krabbe. Det var saa længe siden, hun havde været nogen til Ords, hvem det lystede at høre om Elsebe og hendes gode Dage der. —

Den korte Dag gik hastigt uden at nogen nævnte Sagen. Den var gemt hen, og Mette følte sig Eggert takskyldig for det.

Mette og Eggert sad i Ovnkrogen og hørte paa Brejde Lindenov, der læste op af Saxos danske Krønike, som Mester Vedel forgangen Aar havde udsat fra Latin. Gørvel sad ved sin Rok. Godske var listet ud af Stuen med Jep Ølbug.

Da Brejde tav, sad hver længe i sine Tanker. Spædelysene i de Hjortetaks Kærtekranse var tændt, det blev jo mørkt inden Døre før Solnedgang.

Paa engang lød Gørvels Stemme, og hendes Rok begyndte atter at snurre.

„Eggert Qvitzow, al den Stund vi nu forliges som gode Naboer, kan jeg vel saadan ungefær hen i Maj laane dine Tapeter at tjælde med, og hvad du kan være foruden af Bænkedyner og Slagbænke."

Han svarede ikke straks. Saa varslede den dog ondt, den Hare, som havde krydset hans Vej i Morges!

„Hvad er paa Færde," fik han omsider sagt.

„Kan hænde der bliver Bryllup paa Kjærstrup."

Snart efter rejste Eggert sig og bød Farvel. Brejde, Godske og Mette fulgte ham til Broen over Graven. En Svend trak hans Hest. En anden gik foran med Fakkel.

Da de gik gennem Porthvælvingen, bøjede Eggert sig hastigt ned over Mette og hviskede:

„Sig Vincens Glambæk Købet op!"

Blodet strømmede hende varmt til Hjærtet. Nej, ingen skulde tvinge hende!

Se nu Brejde og Godske, som gik der saa brede i deres Kapper, saa sikre paa, at hele Verden gav dem Ret, og saa var der dog nogle til, som tyktes hun havde just ikke helt Uret!

Eggert svang sig op paa sin store, urolige Hest. Han holdt hendes Haand til Farvel. Men Mettelil stod med bøjet Hoved. Hun *kunde* ikke lade ham se sit Ansigt i denne Stund, og Svenden holdt jo sin Fakkel, saa Skæret faldt lige paa hende.

Eggert red ud af Lyskredsen og forsvandt snart i Tusmørket. De stod lidt og saa efter ham.

I Vindhjørnet var Himlen gyldenklar med en enkelt blegrød Sky. Store, brunviolette Skymasser taarnede sig sammen i den anden Himmelkant.

„Det giver Sne til Natten," sagde Brejde.

Godske brummede gnavent: „Da kan vi ikke komme udensogns længe."

Mettede hastede ud af Lyskredsen, at de ikke skulde se hendes Smil. Hvad Magt laa der paa, om de kunde fare saa vidt om!

Naar de selv vilde, kunde de jo have det godt og glædeligt paa Kjærstrup!

Et Par Odenseborgere.

Det var bleven stille og godt Vejr efter en Dag, hvor mange Byger havde skyllet ned over Købstaden Odense. Fra Smaahaverne uden for Byens Bolværk og Bæk, fra de græsgroede Kirkegaarde og fra Hyld og Tjørne i Kroge og paa ubebyggede Pladser duftede det stærkt og vaarfriskt.

De rige Borgere i Algaden og Fattigfolk i Bagstræder og de halvmørke Gange, der krogede sig ned ved Husene, havde endt Dagværket. Toldsvendene var gaaet fra Byporten, Skodderne var sat for, og Kræmmernes Luger ud til Gaden var lukkede.

Det var mestendels folketomt i Gaden, skønt det var lyst i Vejret, og der saaledes ingen Fare var for at løbe mod Skure og Bislag, pjaske i Pytter og Huller eller falde over Skarndynger. De, som gik i Byen til Driks, sad alt bænkede inden Døre, og de Bude, der havde været i Raadhuskælderen med en Tudekande at hente et Krus godt Øl til Husbond, var alt hjemme igen. Klokken var jo ogsaa otte slet. Svin og Hunde rodede uforstyrret i Aadsler og Affald, som i Dagens Løb var kastet paa Gaden; deres vanlige Plagere, de træsko- og vadmelsklædte Peblinge, var optaget med andet; — de havde samlet sig ned efter St. Jørgensgaard paa Sortebrødrekirkegaard, hvor de legede den Leg om igen at agere hint lystige Spektakkel om Susanne. De smaa, der forestillede dem, som skulde se paa, havde ikke synderlig Glædskab deraf. Men de større, der var Susanne, Skalkene, Raadet, Narren og Almuen, agerede med saadan Hylen og saa voldsomme Fagter, at Gederne og Faarene, som fandt deres Føde paa Kirkegaarden, stod sammenløbne og urolige i en Krog.

Oppe i Vestergade støjede og stimede en Hob, der kom fra Ølkonens Hus; men de af Byens Borgere, som den Nat skulde tjene for Vægtere, og som alt havde samlet sig ved Raadhuset, sagde intet dertil. Der kunde blive nok at vogte og vare Natten igennem. Forskriften lød jo da ogsaa paa, at først naar Klokken var ni slagen, skulde alle gaa hjem; skreg og buldrede de efter den Tid, kunde man altid følge dem til deres Hus eller ned i Skrædder Hætte eller Gøjes Hat, Fængslerne ved Raadhuset, dersom de satte sig op mod Øvrigheden.

Længere henne mod Vesterport var der stille.

Solen var langt nede, men dens skraa Straaler stod helt blændende ind i den vinde, snævre Gade, slap forbi fremspringende Tage og udludende Stokværk, faldt ind over ubebyggede Pladser, der rundede sig med hvidknoppede Tjørnebuske og Rester af lerklinede Vægge; lystigt og bredt skinnede den udenfor de Skygger, som faldt fra Boder og Trappestene og fra Huse, der sprang frem i Rækken. Fugtigheden og Regnvandet, som havde samlet sig i alle Gadens Huller og Ufledigheder, steg opad som en let Damp, der med Solstraalerne bag sig saa helt rødlig og forunderlig ud.

Et lille Stykke indenfor den store murede, noget brøstfældige Vesterport og lige overfor Clarægade laa Gaarden til den velagtbare Mand, Købmand Eilert Jørgen Jørgensen. Vel var han bekendt for at være af dem, der stængede vel for Loft og Pengekiste, men dog var Gaarden velholdt, ja ud til Gaden muret med Sten mellem Bindingsværket; Bjælkehovederne, Overliggerne og det andet Snitværk var skønt nok at se paa med Løvværk og Humleknopper, om det end ikke var saa prangende som det paa Oluf Bagers Gaarde i den anden Byende. Men *ham* tænkte Eilert da heller ikke paa at ligne; han byggede jo til Overflødighed og ikke blot til Nødtørftighed.

Paa den Side af Ejlerts Gaard, der var til højre for Døren, dækkedes en Del af Muren af Træskure og Skarnkister; over dem skar Solen med iltre Blink i det grønne, buklede Glar i Vindvescirklerne. Her var Stuen. Paa den anden Side var Lugerne, som Folk talte ind af, naar de vilde handle med dem inde i Boden. Stenene mellem Egestolperne var muret i Mønstre. — I Aften var de helt glødende røde i Farven.

Porten var lukket. Men paa Bænken i Bislaget, der gik ud fra Indgangsdøren, som var midt i Gavlen til Gaden, sad Købmanden selv og en yngre Lavsbroder, Kræmmer Per Lauritzen, der havde sin Gaard

i den gamle Del af Byen nær Sildeboderne paa Overgade. Han havde for Skik ofte at være til Ejlert Jørgensen om Aftenen for at hjælpe ham at tømme nogle Kander Danskøl. Vel var Per rig nok til at gaa i Raadhuskælderen og købe sig baade Bryhan og Brunsviger Mumme, ja selv spansk Romanie, om han lystede. Men Per varede nøje paa sine Marker og Orter, og desuden kunde han og Eilert Jørgensen en Klagesang, som det var dem synderligt glædeligt at istemme med hinanden. Og dens Omkvæd var da om alle de kongelige Befalinger til Borgmestre og Raad — om at udbedre Gader og Gaarde og skikke saa det ene og saa det andet til Kongens Gilder i Kolding — Tintallerkner, Gær, Bænkehynder og Borgerkoner til at gaa for Borde ved de kongelige Barsler og Bryllupper, — ja og meget andet.

Vistnok forglemte de ikke at nævne, at Kongen varede dem for meget. Passelig haard havde han været mod de Hamborger Købmænd og dem fra Hansestæderne, der besøgte Byen tyvende Dag Jul og St. Knudsdag og havde saa ondt ved at komme af Sted igen. Men de indenbys Kræmmere gjorde da ogsaa rettelig deres Borgerpligter. Det var da vist. Rede var de til at herberge Fremmede for Penge. Baadsmænd og Bøsseskytter tog de i Borgerleje. Og det var Folk, der besværede med uskellig Drik og ubluelige Skammeligheder. — Ak ja, fly Kamre, Logi og Fetaille til saadanne Knægte, det var ofte haardt nok. Men hvad havde det saa ikke været i Krigens Tid. Alt det de havde maattet give i Madskat og skikke til Krigsfolket af Flæskesider, Faarekroppe, Kavringbrød, Øl og Gryn.

Naar de to Lavsbrødre naaede til Krigens Tid, havde det ingen Ende med Veltalenheden. For Resten var der ingen Fare for, at de skulde gaa istaa, for kunde Eilert ikke mere om Forordningen om at bebygge de øde Steder ved Gaden, som han ejede, saa faldt Per ind med sit. Gennem Pjenteport drev han

mangen Flok Stude at sælge ud af Riget. Men siden det Uheld da Skibsmaen ved Aaen sandede til de Ulykkesdage for fem Aar siden i 1572, maatte han den lange Vej over Ejby enten til Kerteminde eller Munkebo. Kunde man endda være kommen over Vandet ved Aasum! Og om de Kertemindeborgere, som Kongen dog bød, kunde faa deres Vindebro i Stand, selv om Brokornet kunde blive en artig Bunke mellem Aar og Dag. Ja, der var meget, som besværede en Købmand. Eilert Jørgensen havde lidt Skade paa sin Næring af selve Kongens Udliggere i Store Bælt; godt nok, at de var rede til at holde Øje med Fjenden; men galt var det dog, at Ejlerts Skuder, der skulde løbe gennem Bæltet, havde de tvunget til at gaa til Nyborg for at faa Søbrev paategnet, endda baade Toldseddel og Certificat var gjort klar i Kerteminde. — Jo, der gik saa mange Ord over Lande om de Odense Købmænds megen Handel og Vandel; men alt det, som der var til at drage Dalerne ud af Lommen paa dem, det skulde man nok fortie. Nu ymtedes der om, at Kongen tænkte paa at lade gøre en Vandkunst i Odense, at Vandet kunde indledes gennem Trærender. Som om man ikke som tilforn kunde vedblive at hente Vand fra Byens Bæk eller Mølledammen! Man kunde jo blot forhøje Bøderne for dem, der fyldte Møg og skadeligt Fløt i Drikkevandet. Det vilde Byens Borgere staa sig bedre ved end den nymodens Vandkunst; de kom saa sandt til at forskaffe Kongen mange gamle Dalere for den. Og naar man saa endda vilde lade sig nøje med det. Men hvem gav En Brev paa det! Snart fandt de vel paa noget, der skulde være endda bedre. — — —

Den Godtvejrsaften begyndte Per Lauritzen efter Sædvane:

„Hans Naade staar haardt paa med de Straatages Nedrivelse."

Ejlert svarede: „Kan hænde det gøres storligt

behov. I Ildebrandstilfælde — Gud fri En — da kan nok saa mange Læderspande ikke slykke Ild i Straatage."

Per saa mistænksom op. „Det var ikke dig, som talte Ejlert, det var ham, Niels Flint."

Købmanden svarede ikke, men tog Kanden og drak dygtigt. Per Lauritzen vedblev:

„Jeg har vel formærket, at paa det sidste gælder hans Ord mere end godt og fornumstigt er."

„Ej hvad, han er hverken klammervorn eller mundkaad. Og han skikker sig som en tro Karl. Hvor andre gør Gavn for saa meget som en Kylling er værd, gør han det for en hel Ko. Saa kan man vel en og anden Gang høre efter hans Tale om udlændiske Steder, hvor han har færdedes."

„Ja, om I kun hørte! Men det er dig til Beskæmmelse, at du har ladet din utilsaaede Vang ved Galgebakken pløje brak. Og hvem har fundet paa saadan nymodens Kunster, som aldrig tilforn har været set ved Odense!"

„Naa ja, det var Niels'es Raad. Han sværger paa, at min Toft bliver den vildeste til næste Aar. Og det skader jo ej. Det staar dog til En igen at gaa tilbage til almindelig Skik."

„Det taltes om forgangen, da Vagten sattes, at Ejlert Jørgensen gør ikke som Bymændene, men hører efter en udlændisk Karl, som ingen ved, hvorfra han er."

Ejlert bruste op. „Da kan jeg sige dig, at jeg har brugt Købmandsskab i saa mange Aar, at jeg nok kan staa ved mine Gerninger, og at jeg ikke har for Skik at lade mig narre. Niels Flint er ingen Udenrigsk, men født i Danmark om end af hollandsk Kvinde; Faderen, Eskild Flint, var saa dansk en Mand som du og jeg og med adeligt Blod i sig —, hans Far igen ejede fri Jord før Grevefejdens Tid."

Per sad lidt, saa tog han atter fat: „Det er godt nok med Slægten, men hvor kom han fra, den Dag

du tog ham i din Tjeneste og meldte ham for Raadet."

„Han kom fra Vollerslevgaard med Ejler Jacobsen Brockenhuus. Og han skulde have været med til Jagt og Gæstereren paa Egeskov, men saa bad han for en eller anden Aarsags Skyld, om jeg en Tid vilde give ham Mad og Sengeleje for ærligt Arbejde."

„Der ser du, Ejlert Jørgensen!" faldt Per glad ind, „Brockenhuuseren var klog og skilte sig ved ham i Tide."

„Du er paa galt Spor, Perlille. Brockenhuuseren bad ham saa mindeligt drage videre med ham, at Niels Flint til Betryggelse fulgte ham paa Vej, og de red ud af Porten som gode Venner."

„Naa ja, Ejlert, du tror godt om Folk. Men du skal selv tage Lønnen derfor, saa du kan jo gøre, hvad dig lyster i den Sag."

„Det kan jeg; jeg er dog Borger i Staden — jeg ved nok, hvad jeg gør. Men det skal du vide, at den Karl gør skellig Vederlag for Øllet, han drikker, og Maden han æder. Løn og Sold forlanger han ikke som dine Købmandssvende. Og han kan finde baade flamsk Klæde og Gyldenstykkes i Varekisterne i Boden og maale det af og skære det over. Han kan veje Safran og Køkkenkrudt. Ane Oldeland, Hans Norbys Frue paa Uggerslevgaard — Gud og Hvermand ved, hun er en arrig Kvind — du mindes den Højmesse, da hun skældte Bispen ud, som han stod i St. Knuds Kirke midt i en skrap Prædiken, — Niels Flint har i Mindelighed faaet den Godtgørelse, hun skulde fornøje mig med, du ved for Drageklæder til Brylluppet forgangen Aar; jeg har længe ikke kunnet komme til min Betaling. — Selv Brygningen lykkes bedre, siden han er kommen. Drik engang Per." Købmanden rakte ham Kanden, men han skød den bort. „Humlegaarden har aldrig tegnet som i

Aar. Ja, alting trives under den Karls Hænder. Du maatte ønske, du kunde faa ham i din Tjeneste."

„Ptøj, jeg vilde ikke gaa over en Rendesten endsige længere for at fæste ham." Per Lauritzen saa ud til Siden; de smaa Øjne under de gule, strittende Bryn skinnede ondt, og Folderne fra Næsen ned over Kinderne blev skarpere. „Du er en godtroende Mand, Ejlert; gid det ej maa blive dig til mere Skade, end du nogentid kan forvinde."

„Hvad mener du?"

„En skulde ikke føre det paa Tale, nu Mørket falder paa, — men — det ved man da, hvad det betyder, naar alting lykkes for en Person, det være sig Mand eller Kvinde. Da plejer de van at have en — hm, en Hjælper! Urgatilok, Blak Skinneben, Misogamus, Astrot har du da hørt om; de sendes af En, hvis Navn jeg nødigt nævner saadan ret før Sengetid."

Per skuttede sig og slog for en Sikkerheds Skyld et Par Kors for sig. Saa tog han til Ølkanden.

Købmanden lettede Huen og strøg med rystende Haand over Haaret, der lige med et var bleven fugtigt af Sved.

„Du skulde dog — skulde dog ikke tale — saadan, Per Lauritzen —, især mod Nat og til En, der ligger alene."

Saa vilde han jage Uhyggen paa Dør med Lystighed.

„Ej hvad, man faar vel ikke se ham saa ilde an. Ølkanden er jo atter tom. Hej, Gert, Marine. fyld Kanden En af Jer!" raabte han ind af den øverste Halvdør, som stod paa Klem. En Pige kom og tog Kanden. De to Mænd sad og sagde ingenting, men sukkede imellem. Et Svin kom frem fra en af Skarnkisterne og plaskede ud i Sølen. Det kippede i dem, og Ejlert raabte: „Far Fanden i Vold, dit Ubæst!"

„Tys, forhast dig ikke med saadanne Ord. Du ved jo, at ham du nævner ikke er sen til at tage En paa Ordet. Og du vil vel ikke forlise et af dine bedste Fedesvin! — Mindes du, hvor det gik Hans

Skram paa Sjælland! Han sad med sin Skaal Øl og svor: gid jeg drikke en Djævel i mig med hver Taar Øl, hvis det ej er sandt, hvad jeg siger! — Og han *fik* Djævle i sig. Det krillede og mylrede som tusinde Spurve sad i hans Laar, og han skraalede, saa de hørte ham Byen over —"

„Du er saa forfaren i slige Ting," sukkede Ejlert.

„Og der hjalp hverken Præstens Manen eller Menighedens Bøn. Tys, hvem er det! Naa, det er Marine."

Købmanden tog en Slurk, men havde ondt ved at synke den; da han rakte Per Kanden, rystede han, saa Øllet skvulpede over.

Per drak længe. Efter det rejste han sig. „Nu begiver jeg mig hjem. Det mørkner, snart gaar Stormklokken, og Vagten sættes. Det er ikke raadeligt at være sent ude."

„Perlille, du faar sidde hos mig en Stund endnu, til Christence kommer fra Abildgaarden. Her er aldrig folksomt ved Aftenstide."

„Jeg tør saa sandt ikke. Det drager helt sært i min Mave, og det kommer mig for, som om jeg skal spy. Niels Flint kastede mig saa vrede Blikke til, da han gik, og vi var blevne uens om Byens Sager. Ikke skulde jeg tro, at jeg fanger den engelske Svedesyge — Herren fri os — Pokker eller Pestilens. Hovedsyge har jeg da alt; det værker og drager i min Pande; mine Ben er saa tunge. Ak Gud give, jeg ikke maa falde og bryde dem." Per støttede Haanden mod Bænkeryggen og tog en vældig Slurk. „Man ved aldrig, hvad den Niels og — og hans Hjælper — kan have lagt En paa. Ejlert, det kom mig for, at det gnistrede af hans Hæl, da han traadte over Tærsklen."

„Hør nu, Per, har jeg ikke givet Igang baade med Voks og Dalere til Gildet, og det har du ogsaa, og da er vi Gildesbrødre, og du faar ej forlade mig,

naar jeg er nødlidende og bedrøvelig til Mode. Og tale mig til om den Slags ræddelige Sager, naar Solen er af Himlen, og saa gaa fra mig, som ingen Kone og Støtte i Liv og Død har mere, — nej, Per, det faar du ikke!"

Men Per tænkte kun paa sit. „Jeg vil skynde mig til mit Hus og drikke Fennikel og Malurt. Kan hænde Salvie og Isop var bedre i denne Maaned. Hvad mener du?"

„Rens dig ud, Per; det er et godt, prøvet Raad, at om ondt er kommen til, da skal det drives ud af naturlig Vej."

„Du har et haardt Nemme med den Slags Sager, Ejlert. Det har jeg tidt nok sagt dig, naar det Tegn Løven regerer, da skal man aldrig bære Lægedom til sin Mave eller sit Hoved. Det er velbekendt." Dermed svøbte Per Lauritzen sin Kappe om sig og tog sit Spyd og traadte forsigtigt ud paa Gaden. Han svinglede lidt, saa vendte han sig og sagde: „Ejlert Jørgensen, jeg lægger dig som Ven fore, at du skiller dig ved Niels Flint, det snareste du kan. Bliv ved Landsens vedtagne Sæd og giv din Datter til en af Byens Borgere." Dermed skrævede han ud til en flad Sten og seende sig nøje om, styrede han sin Kurs hjemefter.

Købmanden tømte Kanden. — Per havde let ved at snakke. Havde Niels en saadan Hjælper, var det saa sin Sag at sla ham med Bagdøren til Faredag.

Ak, alt det onde, som lurer paa Menneskene, naar de tror sig bedst bevarede! Havde han nu ikke gaaet og troet, at Niels Flint kunde blive hans Dattermand og hjælpe ham som Købmand, naar Alderdommen begyndte at trænge ham. Al hans Dygtighed og Held, — saa var det ved Djævlens Hjælp.

Havde han dog aldrig set ham for sine Øjne!

Folkene sov. Og hvi biede Christence saa længe i Abildgaarden! Skulde han hente hende. Men da maatte han ene den lange Vej ned forbi Kornspiker,

Kostald, Gaasesti, Humle- og Kaalhaver, og han var saa tung i Benene af Øllet og saa skræmt af Pers Ord.

Og han, som endnu i Morges havde talt Niels Lov og Ros til! Ja, ja, sandt var det, som der stod i Rimkrøniken, Christence Vinteraftenerne læste ham for af:

Naar som det skinner som klarest, da brister det alt som snarest!

Ængstelig til Mode gik Eilert Jørgensen ind.

— — — — — — — — — — — — — — —

Ved Stengærdet, der satte Skel mod Baggyden, laa Eilert Jørgensens lille Urtegaard lunt og frodigt. Balsaminer, Geranium, Nelliker, Kryddermynte og Lavendler stod tæt sammen i runde Bede, kantede af Mandstro. Fra Mosbunden i det høje Græs groede Kærminder og Gaaseurter. Ved Baghusdøren stod et Par unge Kastanietræer; som bløde Hundeøren hængte deres nyudfoldede Løv. Opad Gærdet ludede en Kreds Linde imod hinanden, og under dem stod Bord og Bænk. Uden for dette grønne Bladehæs, ved en Hyldebusks ru Stamme, laa en Fjæl over to Blokke, og her sad i Aftenrødmen Christence Eilertsdatter. Foran hende stod Niels Flint med Haanden knuget om sit Daggerthæfte.

Hans slanke, stærke Skikkelse bar intet Sygdomstegn mere. Der var noget i de Øjne, som laa i Skygge ved den høje Næserod og under den hvælvede Pande, som fik En til at tænke paa den Kamp, som føres, naar stærke Magter slaar ind over et Menneskesind. Han stod og saa fast paa Christence; det syntes, som hun ret inderlig havde formanet ham.

Saa tog han Ordet.

„Skal vi da aldrig tænke paa at tage ved den Lære, som bydes os. Skal vi skænde som Børn, man tager Legetøjet fra, naar hans Naade søger at hjælpe En til Fornuft.“

„Du har maaske nok Ret; men min Fader er

med Ære kommen til sine gamle Dage og har i mange Aar svaret By og Krone Skat og Tynge, saa han kan vel tale om de Sager, som ham lyster."

„Jeg skal saa sandelig ikke hindre ham. Dog — tale gjorde vi da ogsaa. Snakken gik da, som var vi i Møllehus eller Færgested."

„Og Per Lauritzen var da i sin Ret, da han sagde, at Forordningen om Købstadbygning paa de ubebyggede Steder her i Gaden vil volde Borgerne Forlis paa Formuen."

„Forlis paa Formuen! Det var Vand paa din Faders Mølle. Han saa gerne, at alt skulde være som i salig Kong Chrestens Tid eller længere tilbage i Papisteriets Dage, naar kun hans Dalere bevares ham. Formener du virkelig, Christence, at Per i sit Hjærte giver ham Ret i, at han lader sin Mødding stinke langs Gaden til Spot for alle Fremmede, som rejser her igennem."

„Ja, Niels Flint; hans egen ligger paa samme Maade."

„Det er sandt nok, det glemte jeg."

„Og Per taler ikke saa haardt, som du gør."

„Talte jeg haardt, Christence, da kom det af, at den krøgede Kræmmer rykkede dig nærmere og lo, da din Fader gav mig haarde Ord. Og jeg *kan* da ikke skjule min Hjærtens Mening! Skal jeg lade det gaa ubesvaret forbi, naar de taler Uret, skal jeg glemme, hvad jeg har set i udlændiske Stæder af godt og nyttigt. Skal jeg — skal jeg som Per Lauritzen lempe mine Ord efter din Fader, som en Kok læmper sig efter sin Herres Gane."

„Et og andet kan du vel lære af Per; han staar ikke stridig paa sit, men søger ofte til Fader og skifter Ord med ham om sin Handlen og Vandlen."

Niels Flint drog Brynene ned, saa Øjnene blev end mørkere. Han saa bort fra Christence, da han halvhøjt sagde: „Med Tiden vil han nok vide at tage

skellig Vederlag for sin Huldhed. Men da bliver det dig, som skal betale!"

Christence blev bleg, og Niels saa vred ud, som da han nyssens i Bislaget drøftede Byens Sager med de to Købmænd, og længe tav de.

Der var saa stille, at man kunde høre Kvækket af Frøerne i Piledammen, for ingen af de to kunde faa begyndt en Samtale om menige Ting.

Et Svalepar kredsede hastigt hen over Haven. Det vakte Niels, og hans Øjne faldt paa det søde, unge Ansigt, der var bøjet dybt mod Brystet.

Paa en Gang lyste Kærligheden ham ud af Øjnene; han gjorde en Bevægelse, som om han hastig vilde træde hende nær. Men da slukkedes det Blik, han sukkede dybt og hviskede: „Christence, vi to skal vel ikke sætte Laas for Dagen med beske Ord! Den Stund, der er runden, vindes aldrig tilbage!"

Hun saa hastigt op, men bøjede straks igen Hovedet, som om hun havde set noget, det ikke var hendes Ret at se. Nu var det der igen i hans Blik, dette sælsomme noget, som altid var der som en Undergrund, naar man saa nøjere til, og som var mere barsk, mere alvorsfuldt, men ogsaa rigere end alt det, som hidtil havde været paa hendes Vej. Det var der saa ufordulgt denne Aften. Og det gik hende til Hjærte!

Da han blev ved at tie, vidste hun ikke andet, end at tale om det gode, linde Vejr.

„Ja," sagde Niels — og hans Røst var lige saa mild og stille som hendes — „ja, Christence, Vildgæssene skreg i Nat; jeg saa efter dem; de fløj mod Nord; nu kommer Sommeren i Lande."

De talte lidt om dette gode Tegn. Da Klokken var hartad ni, rejste hun sig, bød ham Godnat og gik op til sin Fader. — —

Christence sov ikke meget den Nat. Først laa hun en lang Stund og lyttede efter hans Trin, om han ikke begav sig ind i Kammeret til gamle Gert,

hvor han sov i Slagbænken. Og da han ikke kom, fik hun alskens sære, drøvelige Tanker. Bar han Tynge, da havde hun nok ikke lettet ham Byrden. Og det var ret ondt og ukristeligt af hende! Hun var da ogsaa uhørsom mod den gode Guds Befalinger. Skulde man pine sin Næste, skulde man gaa bort fra den, som laa slagen med Saar — enten det var Legemets eller Sjælens. Det fortrød hende af Hjærtet, at hun havde givet haarde Ord til ham, der trængte til de blide. Ret en ond Skabning var hun, og ingen kunde nogensinde fatte Elsk til hende.

Mon Døden havde taget En, som Niels var falden i Elskovstanker til! Mon han vilde sørge over hende til sit sidste Aandefang og aldrig forandre sig i den hellige Ægteskabs Stand! Hvor sælsomt at tænke paa, at En havde en saadan daglig Sorg, der mindedes hver Time. — Hvis *hun* fik Sind til En, og han døde fra hende, mon hun da aldrig vilde tænke paa Ægteskab. Det var ikke godt at svare paa; hun havde jo aldrig prøvet paa, hvad Magt der laa i Elskov.

Christences Tanker var igen i den lille Urtegaard og ved de Ord, der var falden.

Paa en Gang rejste hun sig op i Sengen. Du store Herre Gud! Hvis han var sprungen over Gærdet ud i Baggyden! Han vidste ikke, hvad Skarns Folk der var til Huse. Gyde Spandemagers Søn var saa fæl til at bruge Kniv uden Aarsag.

Om han nu laa og blødte i en skjult Krog! Aa nej, søde Herre Jesus, det maatte ikke ske! Om de nu kom med ham i Morgen, og han var slagen halvdød. Forvist skulde hun være ham bistandig med alle de Lægedomsurter, hun vidste, og trolig tjene ham i hans Sygdom Dag og Nat, og ingen Sinde tale et umildt Ord eller nævne Per Lauritzen.

Og *han* kunde faa i Tanke, at hun skulde komme i Ægteskab med Per! Gud vilde unde hende det bedre. Skulde hun nogentid give sit Jaord til nogen,

da skulde det være til En, som man fik dette synderlige Fortroende til, baade naar han talte til En, og naar man stod paa Svalen og uset saa ham i hans daglige Virke. Og ikke En, som støjede op og evindeligt snakkede om Skatter og Plovøksne, Korn og Kramfade og altid talte En til, som man intet var uden hans Lov og Ros.

Lettest kunde man da faa Hjærtelag til En, som — aah, det var saa drøveligt, men ingen kunde man da lettere gaa gennem Ilden for end den, som havde den dulgte Sorg i Øjnene.

Hvad biede han dog efter ude? Det var alt Hanegalstide. Christence vendte sig fra Lyset, der begyndte at dæmre ind gennem Sprækken ved Sengedøren. Hun glattede paa Lagnet, saa uroligt havde hun ligget, at Halmen havde bunket sig sammen; og hun lagde sit Ansigt ned mod Hyndet og græd ganske stille over al den Møde og Sorg, der er i Verden.

Megen Søvn fik hun ikke. Da Byhyrden gik forbi og med sit Tudehorn kaldte det Odensefæ ud, sad hun ved sin Rok.

Niels Flint kom en Stund efter.

„Hvor har du dog været!“ sagde Christence glad.

„Jeg har sovet paa Høstænget i Nat, — der var saa varmt inden Døre,“ svarede Niels.

Glad og rolig spandt Christence sin Tot ud. —

Niels tog haardt i den Formiddag, hvad han saa end havde mellem Hænder.

Ikke kunde han da have fortalt hende, at han havde vandret ude den hele Nat, fordi det var, som Brystet skulde sprænges ham. — Var det mon af Sorg eller Lykke!

De Vises Sten.

Den sidste Dag i Maj Maaned 1577 kom to Mænd og en Kvinde ivrigt samtalende fra en Bastion i Vestervold.

Den ene var Brejde Lindenov. Den anden var ogsaa en adelig Herre. Han var ikke høj og kun af ringe Legemspragt; men i hans myndige Ansigt lyste og legede det, snart af Vid og Spot, snart af indtrængende Alvor. Det var Tyge Brahe.

Den unge Kvinde, som med saa dyb en Lytten gik ved Tyges Side, var hans lærde og trofaste Søster, den unge Sophie Brahe.

Samtalen havde en Tid drejet sig om Destillerblærer og Svalerør, *Sophorum lapis* og de syv Metaller og andet, som de tre vidste nøje Besked med, om de end ikke alle havde Brejdes ubrydelige Tro paa, at det stod i et Menneskes Magt at lave Guld, „naa til Colchis", som han udtrykte sig.

Tyge Brahe havde en Besoldning af Kongen for efter Evne og Vilkaar at fly ham Besked paa, hvad Stjernerne varslede. Han havde da ogsaa stillet den unge Prins's Nativitet, — „Rigernes Haab", som var kommen til Verden den 12te April paa Frederiksborg.

Brejde og Sophie, der var særlig kyndig til at stille Nativiteter, drøftede Udfaldet. Alt var nøje iagttaget: Planeters Opgang og Nedgang, Konjunktion og Opposition, og troligt nok var det da, at det, som varsledes — Venus's og Mars's store Indflydelse paa Prinsens Liv — vilde gaa i Opfyldelse.

Tyge Brahe gik og saa ud over Vange og Stubmøller langs den foragede Kongevej. Og omsider gav han Ord til det, der rørte sig i ham denne skønne, klare Morgenstund. Han talte om Naturens store Hemmeligheder, som roligt hviler i deres Kraft,

indtil Mennesket med sin Sjæls Ild udskiller det, som er Livsdraaben fra Gud, den dybe Løndom og den forbindende Styrke mellem Stjernerne, Sjælene, Metallerne, vort Legems Sundhed, denne Strømmen, som trods al Omformning altid er den samme, denne dybe Strømmen gennem hele Verdenslivet, som er Gud, den allestedsnærværende, den evige Kærlighedskraft!

Og i Tyges Øjne brændte en Higen, et Sandhedsbegær, en gennemtrængende Længsel efter at udløse Kilden til alt i Naturens og Sjælenes lønligste Dybder, den store Enhed, udløse den af Materiens grove Omfavnelse. —

Hvert af Tyge Brahes Ord var falden i Brejdes Sjæl som Ildfunker.

Og han gennemglødedes paa ny af den mægtigste Længsel efter at herske over alt, hvad som levede i Aandens Verden. Den *maatte* staa til at finde, den Livsens Urt eller den Visdomssten, der gav Magten og Kraften. Engang — naar den Stærke, den Lykkelige fandt den, — da vilde de evige Love ligge klare for Menneskene, saa de ikke stod dem imod, men lod sig styre af dem.

Men med pinende Afmagtsfølelse tænkte Brejde, at hans og alle Sorgfuldes Kvide kom af, at man ikke gav sig de store Love i Vold og søgte at fornemme deres Bud, ihvad der saa mødte. Det var Synden mod Aanden, det var Ladhedens Synd, som var den Djævel, i hvis Magt det stod at blinde Menneskene for den evige Visdom, dem selv til Kvide og Fordærv.

I alt var der løndomsfuld Skrift!

Blot han nu tænkte paa dette med Mette. Var han ikke i sin Ret til efter Skik og Recesser at tvinge hende til at holde Trolovelsen! Og dog tyktes det ham, at Samvittighedens Stemme i ham manede. Han skulde jo med dette omforme en

Menneskesjæl, drage hende ind paa helt nye Veje. Var det de rette!

Her mødte ham den løndomsfulde Skrift. Hvor var Loven i dette!

Og han tænkte paa Elisabeth Reetz. Med hende var der kommen noget helt nyt, et helt andet Stof i hans Sjæl; han havde faaet det i sit Hjærte, der voldte, at han droges til hende, som Staalet til Magneten. Var det ikke som et Tærningekast, at han hin Høstdag i Skoven havde set hende netop saaledes, at hans Hjærte havde aabnet sig for hende. Og i hans egen Haand laa det, om han vilde lukke sin Sjæl for dette!

Brejde var i Nød, og tungt sagde han:

„Er det da ikke tilfældigt, som Stofferne i vore Sjæle blandes! Vi er saa magtesløse i den Sag, at det sommesinde kommer mig for, at det ligegyldige, det sammenhobede maa regnes for den eneste virkende Kraft."

Sophie Brahe saa op. Hendes dejlige Øjne blev mørkere og dybere, og det drog i Mundens fine Linjer.

„Intet er ligegyldigt, Brejde Lindenov, selv om det tilsyneladende er smaat. Søge vi, til vi naa Rødderne, da vil det ikke slaa fejl, at de bunder *enten* i det gode *eller* i det onde. Der *er* intet Rige for det, som synes at ligge imellem og være hverken ondt eller godt!"

„Du har Ret, Brejde," sagde Tyge, „vi ved kun lidet om Hemmelighederne. Men ikke er *det* med Guds Vilje! Han *har* jo skabt Vejene. Vor Brøde er det, at vi ikke troligt nok gaar dem og søger det eneste, der bringer Lys: Kundskab! Kundskab, som skænker den usigelige Glæde, som overvinder de onde og melankolske Vædsker, skærper vor Forstand, saa at vi fra det mangfoldige naar til at se Enheden, uden at staa fast i Jordelivets Indskrænkning! — Vi tvivler jo dog ikke om Stjernernes Indvirkning paa

vor Jordeverden; vi kan udmaale dem og se ind i Fremtiden ved deres Glimt. Vi kan se Lovene. Men kun stykkevis, kun stykkevis!" Og Tyge hug Haanden om Kaardeheftet. „Væksters Liv og Stjerners Veje kender vi, men undes det os nogentid at fatte dem alle samlede i *een eneste* lyksalig Tanke. Sommesinde knuger Tvivlen mig, og jeg har intet Haab."

„Hjærtenskære Broder, drag dig til Minde Paracelsi Ord. Den alene haaber, som ved! Kun den haaber ikke, som intet ved, men tvivler!"

„Du gør Ret i at minde mig om dette, min Urania. Ja, jeg *ved*; jeg har jo alt set mangt et Vidunder! Stræbe mod Viden skal vi. Hver Dag og hver Time. Skue dybt i Naturen og i vort eget Hjærte og intet agte ringe."

„Ja, Tyge, men ogsaa i vort eget Hjærte, ogsaa der er de evige Love de raadende. Og der er Kærligheden den eneste Vej til Viden, Kærlighedsdraaben af Guds Kærligheds Væld. Jeg tænker tit og ofte paa Paracelsi Ord: Som vi elsker, saa gaar det os! Ogsaa i vor Søgen efter Kundskab. Ej sandt, Tyge?"

„Jo, kun naar vi søge i brændende Kærlighed til Maalet, kommer den stadige Vækst i os. Hvis det ikke er vort eget lave og materielle Liv, som er os det kæreste, men hvis vi har den store Kærlighed til Altet, da standser vi ikke foran det første, der hindrer vor Forstands Arbejde, men higer højere op — mod større Klarhed; da staar vi heller ikke selvsikre ved den første Sejr, men længes videre og videre."

„Jeg tænker mig det saadan, min Tyge, at kun ved at elske den store Verdensorden, som vi aner bag det stykkevise, faar vi Kraft og Haab. Ogsaa Kraft til at bære Følgerne af vore Gerninger og Tanker. Det er Kærlighed til Lovene, som giver Styrke til Lydighed. Kun saaledes kan jeg fatte det, der staar skrevet: Alle Ting tjener den til Gode, som

elsker Gud. — Til *Gode*, det er til Ansporelse, til aldrig trættet Stræben efter at finde — ogsaa finde den Synd i vort eget Hjærte, der volder Sorg og Beklemmelse. Elsker vi ikke Lovene, som er Guds Sprog til os, da tykkes det mig, at vi straks paa vor Bane møder saa megen Kvide, at vi maa fatte Nag til alt og ønske, at vi aldrig var født."

Sophies Tanker tog Flugt, hendes Hu brændte, og Ordene strømmede saa frit, som naar hun var ene med Tyge i Laboratoriet eller under Stjernehvælvet.

Tyge Brahe saa ned i de dejlige Øjnes Dybder, og medens han lyttede til hende, var der et mildt Smil om de Læber, der saa ofte krusedes af Spot.

Da hun tav, sagde Tyge:

„Ja, Sophie, hvis du paa een Gang kan stræbe i Haab og dog beredende dig for det hellige Nu i Ydmyghed, da vil du føle, at ved dyb Indtrængen kan Mennesket hæve sig, selv over Stjernernes uheldbringende Inclinationer, som vi i Astrologien ser dem tydeligt og lovbundet. *Astra regunt homines sed regit astra deus.* Ja, sommesinde kan det synes os, at Gud bryder Lovene; da maa vi drage os til Minde, at for selve Bruddet er der ogsaa en Lov, men kun højere, end vi kan fatte den. Og saadan regerer den evige Verdensorden med sine Love, ogsaa i den menneskelige Sjæl. Derfor kan Sjælen taale de største Omformninger og Tryk, naar kun at Grundstoffet i den ikke sviges."

De gik længe tavse. Saa sagde Tyge: „Mærk dig, Søsterlil, Naturen dækker selv over sine rige Løndomme, og vi staar os mesten ved at gøre som den. Menneskene ser et enkelt Glimt af os, og hastigt og sikkert sige de, hvordan vi er, og mene at kende vor Sjæl. *Non haberi sed esse*, ved du. Det er bedre at være end at synes, for hvad Menneskene holde os for at være, er oftest kun det, som er deres Selvkærlighed mest til Pas! — Nej, min hjærte

Sophie, ikke stykkevis, ikke overfladisk, men dybt, dybt i vort eget Indre, i Sandhed, i Længsel efter Viden, da kommer det hellige Nu, da vi aner, hvad der er det sande og evige Grundstof i os!"

Brejde saa paa Tyge. Han lignede en anden end den vagtsomme, knarvorne Tyge med de skarpe Svar, som færdedes dernede paa Slotsholmen blandt sine Standsfæller.

Hvor lidet man vidste om, hvad der levede i ens Jævnchristne. Selv dem, som stod En nærmest.

Mettelil! — Hvad vidste han egentlig om hende! Var hendes Modstand en flygtig Jomfrunykke, var det Slægtens Stædighed, eller var det en Kamp, der gjaldt Liv eller Død for hendes Sjæl!

Et klamt og koldt Afmagtsgys betog ham. Og det slog over i den mægtige Dødslængsel, der ikke var ham en sjælden Gæst. Ikke dø for at flygte fra Gaaderne eller synke i Intethed. Men dø for at mætte det Begær efter Klarhed i hans Sjæls inderste Dybder, Klarhed, Aandelighed, medens alt det foranderlige svandt hen.

De var nu kommen ned i Gaderne, hvor alt var Travlhed formedelst Prinsens Daab Dagen næst efter denne, og de talte kun lidet og kun om de Ting, de havde for Øje.

Men da sagde Tyge Brahe — og Selvspot og Vemod spillede i hans Øjne:

„Der kommer En, der ikke har grublet og studeret for at finde *Sophorum lapis*. Men ligefuldt holder hun sig til noget, der er hende en Visdomssten. Det glipper ikke, at hun ved dens Bistand har haft i sin Magt at udskille alle lavere Stoffer fra de ædle. Enten hun har prøvet dens Magt overfor Mennesker eller overfor Livets Forhold — eller overfor Tanker og Drifter i hendes egen Sjæl."

Og Tyge lo kort.

Det var gamle Elsebe Krabbe, han mente.

Elsebe var tidligt paa Færde; meget var endnu

for hende som Dragefrue at forestaa. Vel var der bredt og draget i alle Slottets Kamre og Sale. Vægge, Senge, Bænke og Borde var paa det bedste stafferede til Festen. Men Frue Kirke stod tilbage, og de kunde først komme til det i Dag.

Tyge Brahe standsede foran Elsebe Krabbe i den snævre Gade. Der spillede et Smil under hans lange Mundskæg, da han pegede paa Brejde Lindenov: „Velbyrdige Frue, I tør ikke forsømme at beskue dette sjældne Kreatur, som, enten han lever eller dør, enten han har Sorg eller Glæde, mener det at komme af *Tilfældet.*“

Inde i en af Portene sad en Hane paa en Pindevogn. I det samme Tyge tav, galede den.

Elsebe saa paa Brejde med sine stærke, kærlige Øjne. „Nu svarede han for mig! Hanens Gal har altid lydt for mine Øren som: Christus er død for Eder! Og naar jeg har haft det mest behov, har *det* bragt mig til at mindes, at ikke maa vi gøre os saa ringe — vi, der er betalt en saadan Pris for, — at vi ikke varer paa vort Hjærtes Ære og stræber at bestaa i Kampen mod hver Dag, der gaar hen over os. — Dog ikke er her Stunder eller Sted til at falde i drøvelige eller subtilige Tanker, Brejde Lindenov, en saadan Glædes- og Ærestid, som det er.“

Dermed skiltes de. Tyge, Brejde og Sophie gik ned mod Klædeboderne. Elsebe Krabbe, fulgt af sine Jomfruer og et Par kongelige Drabanter, tog Vejen op mod Frue Kirke.

Da Elsebe havde set, at Tømmerfolkene ikke var saa vidt, at hun og de andre Fruer kunde komme til at begynde paa Dragningen, gik hun hen i et Hus i Vestergade. Der var Gørvel Lindenov og alle hendes til Huse hos en Borgermand.

Hun traf dem paa Svalegangen ud til Gaarden, hvor de sad i Køligheden og havde Festklæderne fremme endnu en sidste Gang før Daabsdagen. Borde og Bænke flød med Over- og Underkjoler, Silkehuer

og befjedrede Hatte; der var en Snakken om Splitærmer og krusede Kraver, Kaaber og Smykker, saa den ene næppe hørte den anden.

Mette gik hastigt den gamle Frue i Møde. Elsebe klappede hendes Kind; hun rørtes saare af den stumme Tiltro, der laa i Mettes Blik og Holdning.

Gørvel sagde: „Und jer Hvile, Fru Elsebe, saa tidlig paa Færde I har været alle disse Dage.“ Tale Lunge ryddede hastig ovenpaa en Kiste.

„Jeg kan ikke ret unde mig Hvile, før hele Dragningen er ført til Ende. Det er sandt, de røde Bænkehynder og de flamske Omhæng fra Kjærstrup er da vel anvendt i Hertugens ene Kammer, kan jeg sige jer!“

Gørvel satte sig paa Kisten hos Elsebe. Elsebe havde været nærværende ved Prinsens Fødsel, og hun var ivrig efter at faa at vide, om det var sandt, at Dronningen havde været Døden nær.

„Hør, Gørvel Lindenov, lad os tale lidt ene.“ Da de alle var gaaet, sagde Elsebe Krabbe:

„Jeg faar ikke Stunder til at søge jer senere. Lad mig derfor nu sige jer for en sidste Gang, at naar I tænker nøje nok over det med Mette, vil I se, at I gør Uret ved at staa derpaa.“

„Uret! Da ved jeg da, at det ingentid er holdt for Uret at sørge for et godt Ægteskab til sine Børn! Og med Vincens Glambæk bliver det godt, naar Mette ser, at hun maa føje sig i det. Alle vil sige det samme.“

Der fløj et haardt Udtryk over Elsebe Krabbes Ansigt. Saa gammel hun var, vænnede hun sig aldrig til dette, at Mennesker i deres Umyndighed helst nøjes med det, som andre har sagt og tænkt, og giver det ud for deres eget.

„I *vil* dog Mettelils Lykke!“

„Hvor kan I faa andet i Tanke, Fru Elsebe. Men det er ikke hendes Lykke at gaa af sin Slægts

Raad. Og tro I mig, tungt er det at have en saa haardraadig Datter."

„Gud give, I fuldt ud havde Rede paa, hvad I egentlig mener, Gørvel Lindenov. For hvis I saa Sagen med jeres egne Øjne og kun hørte, hvad der kom den ved, og ikke alt det langt af Led Skvalder, som I fyldes med, ja for Gud, Fru Gørvel, da kaldte I ikke Mette haardraadig. Da saa I, at der er mere menneskelig Kraft i jeres Datterlil — Kraft til at have et stort Ønske — ja mere Kraft end baade i Brejde Lindenov og i Godske tilsammen."

„Det har altid været holdt for raadeligt, at Jomfruer ikke havde anden Vilje end deres nærmeste mandlige Slægtninges, ved jeg da."

„Det har saa, ja! Men naar det gælder en Sjæl, et Menneskes Skæbne, kan man ikke gaa frem som efter en Regnebog, Fru Gørvel, hvor to og to altid bliver fire, ihvor det saa gaar."

De sad lidt tavse. Saa sagde Elsebe Krabbe:

„Hvis jeg faar Vincens Glambæks Ja til at søge Consistorium igen — —"

„Brejdes og Godskes faar I ikke. Og mit heller ikke; jeg gaar med *dem* i denne Sag," svarede Gørvel.

Tale Lunge kom til; Gørvel rejste sig, og Elsebe Krabbe følte, hun baadede ikke Mette ved at fare fort. I dybe Tanker sad den gamle Frue med Armene foldede under Brystet. Mettelil kom sagtens til at bøje sig! Om det gav hende et koldt og haardt Sind, da var Gørvel ikke uden Skyld. Mennesker er Mennesker haardest! Det onde, som er i Verden, er mesten bragt derind af Mennesker.

Men i Stedet for troligt og redeligt at stride imod det i sig og om sig, da lægger man Hænderne sammen og kalder det for Guds Vilje, som mangen Gang kun er Ladheds Følge og Syndens beske Frugt!

Saadan tænkte Elsebe Krabbe, medens hun sad hos Gørvel og Tale Lunge paa Svalen.

Rigernes Haab.

Saa oprandt da hin længselsfuldt ventede 2den Juni. Oprandt med lysende Sol og med støjende Glæde og Iver fra Slotsholmen og ud til de yderste Boder ved Voldene.

Der bandtes ikke en Urtekrans eller strøedes en Haandfuld Sand den Dag, uden at det var Prinsen til Ære.

Hele Byen var som eet stort Hus, hvor alles Tanker og alles Virken drejede sig om den Fest, der fejredes i Storstuen. Fra den yngste Stalddreng i „Oksekoppen“ og den ringeste Stegevender i Kongens Køkken og til Rigsraaderne og Adelen, der alt før Klokken var otte slagen begav sig op at hilse paa Kongen, havde de kun gode Ønsker for den lille Prins, som var ventet saa længe og med saa megen Uro. Hvad Under, at alle, der kunde, klemte sig saa nær som muligt sammen om Slotsholmen for at se Rigernes Haab med Ære age til Kirke. Nu skulde man ikke frygte for Fejde og Tvedragt mellem de Store om Arvefølgen, hvis Vorherre tog Kong Frederik.

Man puffedes og stødtes; men det gik af uden Vrede, for var der en, som ikke var genejet til at tage det med Lystighed, saa var der mundkaade Patroner i Skokkevis, som vendte Folks Latter mod den, der gav onde Ord. Solen steg; den brændte i Dragternes høje Farver og i det rødmalede Stakit

om Slotsgraven, og Skyggerne fra de mange Vinkler og Fremspring paa Slottet krympede sammen.

Men ingen, som havde albuet sig til en Plads, hvor der var Haab om at se Kirketoget, gav den fra sig. —

Der var En, som ikke kunde lade sig drage til fulde ind i al den Fryd.

Det var Mette Viffert.

Dog da hun sammen med de andre Jomfruer gik efter de danske og meklenborgske Hofsinder foran den store Karm, hvori Barnet førtes til Kirke, da var der et Øjeblik, hvor hendes Hjærte løftedes i dyb Bevægelse.

Det var, da Toget kom ud af Slotsporten, og man tydeligt fornam, at alle de Mennesker i Gader, paa Tagene, bag Vindverne kun havde *et* i Tanke! Hvor hun saa hen: Hoved ved Hoved, helt op ad Stræderne, tæt sammen om Toget, som Drabanterne næppe kunde skaffe Plads, ind mod Karmens tunge Hjul, velsignende og jublende over den lille Hedenmand i det brogede, stive Christentøj. Han sad i sin Bedstemoder, Hertuginde Elisabeths Arm og var som et Brændpunkt, der samlede alles Blikke, hvor de drog frem. —

Den Dragt, som Mette bar, lod hende ikke glemme, hvad der nagede hende. Hendes Fløjls Overkjole var carmoisinrød, det var samme Farve som de gifte Fruers, det var Tegnet paa, at hun var trolovet. Hvor havde hun ikke stridt imod dette. Men hun havde maattet gøre sin Moder til Vilje. Hele Vejen op til Frue Kirke gik hun og kæmpede med sin Harme og sin Undseelse. De andre Jomfruer i deres Sølverdugs Kjoler lyste som en Ramme om hende, og hvert Blik, der faldt paa hende, bandt hende fastere til Vincens Glambæk — set med hendes Slægts Øjne. — Sammen med de andre af Dronningens og Adelens Jomfruer havde Mette Viffert sin

Plads paa et stort Pallads, der var optømret til venstre i Koret.

Hun havde her et Syn for Øje, som *maatte* drage hende bort fra den drøveligste Tanke.

Denne Hellig Trefoldigheds Søndag var en Dag uden en Sky paa Himlen; et ustandseligt Væld af solgyldent Lys stod ind gennem alle Vindver og hver Sprække. Kirkens Vægge var dragne med rødt Klæde, og Gulvet i Koret var bredt med rødt Fløjl. Og op fra dette hævede sig en Døbefont af skinnende Sølv.

Og Lyset brød sig i Flader og Striber af Glans og forhøjet Farvestyrke paa alt dette røde, og Sølvet funklede med hvidblanke Pletter. Mangen gammel Adelsmand, der med Heste og Svende havde tjent Kongen i den sidste Fejde, smilede ved det Syn. Det var jo svensk Sølv, den var støbt af. Saa man ned i Kirken, var der som en Bølgegang af Strejflys og Solblink, af Straalestreger ud fra ædle Stene og af dybe, stærke Farver i Huernes perlebroderede Silke, i Overkjolernes Fløjl og Livene med de mange Guldstifter og Kæder.

Og der til højre, der er det ogsaa kønt og lystigt at se; der staar Mændene i Fløjlstrøjer og Kapper med prægtigt Skindfor, i lyse Hoser og med Guldkæder og Kaardebælter og Ædelstene i Hattenes Agraffer.

Hver Gang Døren dernede lindes paa Klem, siver en glad Mumlen ind fra alle de Mennesker, som stimer ude paa den blomsterstrøede Vej under Kirkegaardens Træer.

Kongens Cantores stemte i fra det andet Pallads i Koret; de smaa Sinkers Diskant og de Voksnes Tenor og Bas smeltede sammen til en højtidsfuld Lovsang.

Biskop Povl Madsen træder hen mod Døbefonten, og der kommer Hertuginde Elisabeth, fulgt af sin Mand og sin Broder, Hertug Hans den Ældre. Højt

er hos, da staar du som en Credentzer og Skrabinist, og af en'ste Reverentz føjer du dig i alt, og naar Godset og Æren gaar os af Munde, og alle spotter os, da kan vi takke dig derfor, din Fuchsschwanser, din — —"

„Var din Mund, skvaldrelystne Bæst som du er, var dig, siger jeg."

„Ja, var dig. Det er vel talt. Det er det, jeg vil. Vare dig og mig, Brorlil. Men saa faar du følge mit Raad."

„Det har jeg længe nok gjort. Jeg finder vel uden dig en Brud, hvem jeg staar an."

„Det kan du trøste dig til, at hun skal ikke komme i Brudeseng uden at have faaet en kogt Edderkop i sin Drikke og da —"

„Tys — ikke saa højlydt, Dorete."

„Da dør du uden Sønner, Vincens!"

„Klør Skindet paa dig!" Og han saa hende drillende ind i Øjnene. „Det synes, som Djævelskabet regerer dig igen, mit Gyldenskrin." Dorete hvidnede og bed sig i Læben. For faa Aar siden havde hun været besat — Djævlen slog og drog hende, saa hun var i et evindeligt Raseri og ikke kunde faa et Sandhedens eller Huldhedens Ord over sine Læber. Selv om hun vilde, saa fløj de beske og løgnagtige hende af Munden. Ikke havde hun nogen Skyld i denne sin Ondskab, men lige fuldt skaffede det hende Uvenner, og det varede ved, til Hr. Søren lukkede sig inde med hende i et mørkt Kammer og manede og læste, til Djævlen maatte ud af hende, men idet han fløj, smurte han hende igennem med en tyk Stok, som laa igen efter ham. Hun gemte den endnu til Amindelse.

Spagere tog Dorete igen til Orde. „Du vil altsaa opgive de Jorder i Fyn, Vincens?"

„Jeg vil staa paa det, som aldrig forhen set Jeg vil forfølge min Sag lige til Kongens Retterting.

De Vifferter skal formærke, at de har faaet en Fjende, der ikke er — en Credentzer!"

Dorete nikkede, men saa kunde hun ikke afholde sig fra at stampe i Gulvet. Blev Fjendskabet aabenlyst, fik hun aldrig Kjærstrup og Godske. Ret nu ude i Gangen, da de kom fra Kirke, havde han sukket og kaldt hende sin lille Hjærtensgris.

Hvor alt ogsaa skiftede hastigt i denne Verden! Nyssens havde hun sagt sig selv, at til førstkommende Sankt Knuds Markedsdag kunde hun lade sin Farsøster tale Godskes fynske Kyndinge til om Ægteskab mellem hende og ham. Og var Godske ikke altfor uvillig, kunde Sagen være i Orden inden Slagtetiden.

Det var da ogsaa et Djævlens Spil! Saadan de nu havde klemt hende inde.

Nej, Vincens skulde ikke give Købet op med Mette Viffert; hun skulde vide at optænde ham til at staa paa sin Ret.

Se nu alt det, som hobede sig op foran Dronningen af Guld og Sølv og Rosenobler, som til Spot for hende, der skulde sidde Livet ud med den Smule Gods paa Fyn.

Dorete bevægede Hovedet frem og tilbage i Pibekraven, hun var blussende rød og aandede tungt. Havde hun blot Mette ved Haanden, at hun kunde dryppe hende et Par sviende Ord i Øret. Det vilde linde saa rart. Harmeligt var det, om hun skulde tro sig for sikker, den hovmodige Jomfru.

„Vincens, hold dig ved Mettes Side i Dag, at enhver kan se, det er ikke dig, som vil gaa fra dit Ord!" udbrød hun.

Men derhenne stod jo Mette Viffert. Hvem var det hun talte med? Ej, ej, det var jo Elsebe Krabbe, Anne Holck og den udenrigske Elisabeth Reetz, som Dronningen før hilste saa naadigt. Og se, se, de viser Mette megen Ære. Bedst er det nok at gøre sin Ret gældende og holde sig ved hendes Side!

Dorete gik hastigt hen til Mette, og endskønt de tre Adelsdamer snart fik Ærinde paa en anden Kant, aflod Dorete ikke at tale hende kærligt til, ja hun maatte endda have sin Haand paa hendes Arm, at de ikke skulde komme fra hinanden i Trængslen. — De var dog fast mestendels for Søstre at regne! Mette tænkte, at det var første Gang, hun formærkede, at Dorete havde Godhed for hende.

Men nu kom Mette Rosenkrantz til; hun havde ikke før kunnet faa Øje paa Mettelil. Og der blev Glæde; de havde jo ikke været hinanden til Ords siden hine Dage hos Birgitte Gjøe. Nu var Mette Rosenkrantz gift med sin Sten Brahe; de lo af, hvor de alle havde maattet høre vidt og bredt om Hr. Sten den Gang. Mette Rosenkrantz var som ruset af hele den Glædestid. Alle de Kendinge og Slægtninge man dog ogsaa traf sammen med!

Og hun drog Mette hen under Vindvet til Sten, der stod der sammen med sine Søskende, Margrethe, Sophie og Tyge. Margrethes Mand, Christen Skeel, og dennes gamle Lærer, Niels Hemmingsen var der ogsaa.

Samtalen hørte op, da de kom til. Niels Hemmingsen saa forstemt ud, og Christen Skeel havde rynket Brynene Det var sagtens de subtilige Materier om Nadverlæren, som de forfulgte Dr. Niels for, der havde været paa Tale mellem dem. Da Jørgen Rosenkrantz, Rigsraaden, i det samme nærmede sig, drog Niels Hemmingsen sig lidt bort — Hr. Jørgen havde været ham haard i den Sag —; Tyge og Christen fulgte med ham og optog Samtalen igen.

Mette saa med Gru, at Vincens styrede hen imod hende. Skulde han nu saa aabenbart staa ved hendes Side. Lykkeligvis havde Sophie Brahe set det. Vidste hun lidt om hendes Ulykke! Hun gav sig i det mindste til at tale med hende og spurgte venligt til Urtegaarden paa Kjærstrup; hun havde hørt, at Mette dyrkede en stor Del af Rigets de ædle, lægende

Urter og havde Spiletræer op ad Gavlen. Var det rigtigt? Jo det var det da. Sophie blev ivrig i Samtalen, og Vincens tyktes ikke, der kunde blive Plads til ham. Omsider tav Sophie, og Vincens lavede sig til. Margrethe Brahe smilede. Hun og Sophie plejede ikke at være synderlig enige om nogen Sag, — Folk holdt jo snart Sophie for ligesaa særsindet som Tyge. Men i dette kunde de da enes; Mette Viffert kom tidsnok til at bøje sig, som da Ret ogsaa var — men i Dag skal hun være glad i Hu, saa længe det staar til Braherne. Og Margrethe lagde sin Haand paa Mettes Arm og sagde: „Mester Anders Vedel har sagt Christen, at Dronningen vil have Jer paa sit Kammers en af Dagene at høre de danske Viser, I har tegnet op. Hvornaar skal det gaa for sig?"

Atter slap Mette Vincens Selskab.

Hun hørte ikke meget, hvad Margrethe Christen Skeels videre sagde, — Margrethe talte op ad Vægge og ned ad Stolper om, hvor vel fornøjede de af Jylland var med, at Barslet stod paa denne Aarsens Tid. Vejen mellem Medelfart og Odense kunde kun befares Sommerdage. Mette sagde ja og nej og smilede mildt og lod den Strøm af Ord gaa ind i sine Øren og den Strøm af Mennesker bevæge sig om hende.

Det summede med nyt, som om Størsteparten af Kongens Gæster kom fra Bartskærhus.

Mette tyktes, at intet angik hende andet end det at slippe over Dagen uden at have Vincens ved sin Side. Det eneste, hun kunde vente sig af Glæde, var, at Arild Hvitfeldt og Anne Holck kan hænde vilde give sig i Samtale om den Sag om Herlufsholm, og hun maatte høre paa. Alt hvad der angik hendes kære Fostermoder og Striden for at hævde hendes Vilje med sit Gods fyldte hende med Kraft og Tro til Sejr for alt godt.

Birgitte Gjøe var ikke død for hende, mangt et Ord, hun havde sagt, forstod hun først klarlig, efterhaanden som Livet viste hende det søde og det sure

i fuldt Maal. Og hvor ofte havde hun ikke paa Læberne: „Fru Birgitte sagde altid!“ Og hvad var hende bedre Hjælp, naar hun ikke vidste, hvorledes hun skulde møde det, som hændte hende, end at spørge sig selv, hvorledes hendes redelige og højhjærtede Fostermoder vilde have raadet hende. Nej, det var den eneste rette Glæde, hun kunde vente af denne Dag, at høre Birgittes to Venner tale om hende.

Men da flød Blodet Mettelil saa hastigt gennem Aarerne, at hun følte det som et Stød. Med Øjnene paa hende stod Eggert Qvitzow ovre ved Døren.

Mette saa straks ned igen. — Men hun havde dog naaet at faa et Billede af ham — som han stod der — ind i sin Tanke. Niels Bild til Ravnholt — det var ham der stod hos — var nok i noget brunrødt — eller var det fiolbrunt. Han saa ikke saa stærk og smuk ud som Eggert, der stod saa rank med det gyldne Bælte om Livet og en enkelt Kæde over den stramme, gyldentbrune Fløjlskøllert.

Mettelil slog Øjnene op, og Eggert bøjede sig hilsende. Kaspar Markdanner, Køgemesteren, kom ilende. Han talte Herrerne til. Og en Flok Unge og Gamle gik ud af Salen. Eggert var blandt dem. Altsaa skulde han hjælpe Hofsinderne at frembære Maden og gaa for Borde.

Det varede kun kort, før Hans Dreyer, Kongens Kammerdreng, banede sig Vej hen imod ham.

Der kom Bevægelse i Hobene — de fornemste gik frem, de andre holdt sig lidt tilbage, — alle bevægede de sig i een Retning, for Hans Naade gav Tegnet til at gaa til Bords, og med sin Svigerfader, Hertug Ulrik af Meklenborg, og sin Farbroder, Hertug Hans af Haderslev, jævne sig gik han ud af Salen. Den store Skare af Rigsraader, udenrigske Gesandter og menige Adelsmænd fulgte ham, og da de var vel af Sted, begav Dronningen sig med Her-

tuginde Elisabeth over i anden Fløj af Slottet. Paa et Vink af Peder Bilde fulgte Fruer og Jomfruer. —

Elsebe Krabbe høstede stor Ære for Dragningen.

Drætter og Tapeter dækkede Væggene. Hynder og Rygpuder gjorde Bænkene magelige. Bordets Fløjelsunderdug med de glansfulde Folder og de skyggemørke Læg blændede mangt et kyndigt Øje. Paa den hvide Overdug funklede det ny blanke Sølvtøj, forgyldte Skueretter og Marcipan, Sukkertøj og Postejer, kunstigt stafferet med Guld og Farve. Dronningen satte sig og efter megen Nøden fik Peder Bilde dem alle til Sæde.

Unge og gamle Adelsmænd bar nu Retterne frem, saltede og røgede Vildbrade, Lam, Spegelaks, Rokker og Flyndere, Spædegrise og alt det andet, som var forskaffet fra de forskellige Landsdele. De opvartende Herremænds taktfaste Trin, Klirren af de gyldne Brystkæder, naar de bøjede sig over Bordet med de tunge Fade til Damerne, overdøvede den sagte og højtidelige Tale. Oppe hos Dronningen talte de om Kronborg, som man nu skulde sige — hans Naades kære Værk.

Elisabeth Reetz var falden i Samtale med Sofie Brahe om Hertug Ulrik, der var en stor Ynder af Chymien. Men ellers taltes der mest om den lille Prins. Dog det varede ikke længe, saa var der ingen, der fornemt dæmpede Stemmen, enhver hørte nu kun sig selv og den, som sad nærmest.

Dorete Glambæk havde med søde Ord tvunget Mette til Sæde hos sig.

Gørvel Lindenov bøjede sig frem oppe blandt Fruerne og nikkede vel til Mode. Dette saa da fredeligt nok ud! Mette havde ved sin anden Side en Jomfru Reventlow nede fra Holsten; hende vendte Mette sig mod og nævnte det Bælte med Ske og Madkniv, som hun bar. Og Jomfru Reventlow var straks villig til Samtale; men Dorete kunde ikke lade dem i Fred.

Eggert kom for Bordet, hvor de sad ovre ved Væggen; da han bøjede sig mod Mette, var hans Knoer hvide, saa haardt klemte han om Sølvfadet. Han hviskede: „Hvi gjorde du mig dette paa en saadan Dag?“

„Hvilket!“

„At sidde jævne Vincens Glambæks Søster!“

Han gik videre, men Mette var bleven saa underlig glad langt ind i sit Hjærte: saa var hun dog ikke ene om at føle Sorg over dette.

Da Instrumentisterne spillede Kræset ind — Konfekt, Krumkager, Æbler og Pommerantzer — lød Samtalen fuldt saa højlydt over Borde som i Herrernes Sal.

Godske Viffert var blandt de opvartende. Hans Ansigt blussede; ikke var han den Mands Søn, som bar Vinen ucredentset frem, og han førte sig saa djærvt som en Hane paa egen Mødding, og oftere og oftere havde han noget at sige sin Søster og Dorete af Lystigheder. Han skænkede med hævet Kande, saa Rinskvinens grønhvide Strøm plaskede ned i Doretes store Sølvbæger. De lo begge højlydt deraf, men Mette talte til Jomfru Reventlow og vilde ikke saa meget som smile.

Dorete sad og lod sin Haand rundet glide fra Sølvbægerets vide Rand til den snævre Bund. Op og ned. Længe! — Hun stred med et mægtigt Begær efter at kaste Mette, der var saa aabenbar kølig mod hende, at kaste hende Kruset i Panden. Hvidere og hvidere blev hun. — Besatte han hende nu igen, den Satans Hjælper. Saadan kom det ogsaa sidst — med hadsk Vrede. Præsten havde sagt, han var altid paa Lur for at fare i sin gamle Bolig igen. Syntes hun ikke ogsaa, at hun forgangen saa en stumphalet Rotte, der blev til Luft for hendes Øjne.

Saa lo Dorete Glambæk ved sig selv. Var det en Djævel, som regerede hende, kunde hun jo ubekymret lade staa til, for da var hun jo uden Skyld

i, at hun gjorde Mette Livet surt! Men alle de Stokkeprygl hun havde maattet døje, da han manedes af hende sidste Gang! Og Elsebe Krabbes Bistand, — Vincens Uvilje til at føre Sagen til Ende efter hendes Begæring! Men Godske og Kjærstrup og Herredømmet over Mette gennem ham! — Gid den lede Fanden da ogsaa havde dem alle, — saadan hun var klemt inde mellem modstridende Viljer. —

Straks efter Maaltidet begyndte Dansen paa den store Sal. Vincens Glambæk var hastigt hos Mette, og tung i Sind maatte hun danse ved hans Haand.

Men Vincens gjorde Trinene, slap og tog hende igen, stampede og svingede hende, alt som Rækkerne deltes og mødtes. Ingen skulde sige ham paa, at han begærede en Trolovelse løst!

Brejde Lindenov stod med Gørvel, Tale Lunge og Godske og saa paa dem. Omsider sagde han:

„Vi volder Mettelil Møde paa denne Dag."

„Hun er ikke brøstholden med Vincens, ved jeg da," svarede hans Søster. Han tog igen til Orde:

„Hun tænker som før. *Hendes* Hjærte er ikke som et aabent Dueslag, hvor det er let at flyve ud og ind. Hun har vel sin Aarsag, naar hun staar saa haardt imod!"

„Ej hvad, haardt imod! Hønefløjet gaar kun til Bjælken!" sagde Godske. Men lidt mindre kry føjede han til: „Jeg maa dog bekende, det er vel saa svært at regere en Kvinde som en Hest uden Tømme."

Da sagde Tale Lunge:

„Hvi har Vorherre skabt det tykke Kød paa Kinderne og andet Sted?"

„Ja, saa lad da Bask hjælpe, naar Ord ikke længere strækker til."

„Skammeligt taler du, Godske —," sagde Brejde.

„Og usømmeligt handler Mette. Hun danser med sin lovligt Trolovede med en Mine. som førtes hun til Galgen!" skræppede Tale Lunge. Godske gik Brejde nærmere og slog op med Haanden. „Du

— du vil altsaa svigte, lille Brejde, du vil altsaa svigte Ret og Ære.“ Brejde sukkede. Ikke vilde han det. Men tungt var det, at Mettes sande Tarv nødte dem til at staa hende saa haardt imod.

„Den sakramentske Tøs,“ mumlede Godske.

“Lad det Bryllup være drukken inden Mortensaften, da er al Skvalder endt,“ sagde Tale. Gørvel og Godske saa paa hinanden. Da sagde Gørvel:

„Lad det herved være slaaet fast. Mette føres i Vincens Gaard inden Mortens Aften.“

„Det være saa!“ sagde Godske og slog op med Haanden. „Saa skikker hun sig nok.“

Da Mette traadte ud af Rækkerne, drog Jomfru Reventlow hende med. „Fly mig at vide, kære Jomfru Mette, hvem den stakkede Riddersmand er, som staar der med Henrik Rantzau; han faldt, da han gik i Dansen med en af de Holster. Se, han vil formaa Hr. Henrik til at tage den Ametyst af, som han bærer for ikke at blive drukken. Den hindrer Vædskerne i at stige til Hjernen, skal I vide. Se dog, hvor han besigter Hr. Henrik, om Vinen ikke kendes paa ham.“ Og Jomfru Reventlow lo. Mette kunde næppe tvinge et Smil frem, det var falden hende saa tungt paa Sinde, at en Ulykke maatte være hændt.

Anne Holck lagde sin Haand paa hendes Arm: „Kom Mettelil, saa skal du høre Lensmanden fra Hveen berette om den ny Bygning, han lader rejse, og alle de velske Kirsebærtræer og andre sjældne Ting han fører ind.“ Vincens, der havde fulgt Mette, følte den skjulte Modstand fra de Fremmede, som havde Mette kær. Det huede ham ikke. Da Knud Bilde fra Fyn i det samme gik ham forbi med Tærninger i Haand, fulgte han med ham til et Tavlbord i en Vindvesfordybning. En Stund hørte Anne og Mette paa Tyge Brahe; saa kom Kongen til.

„Hvor er min Sophia, velbyrdige Fru Anne?“

„Hendes Naade gik nyssens i Kammeret til Prins Christian.“

„Har I set ham Fru Anne! Har I set, hvor Brystet hvælver sig. Og det kommer mig for, han har af de Pander, som varsler Sejr. En tidig Svend bliver han.“ Og Kong Frederik saa smilende rundt paa sin mægtige Adel. „Men hvor bliver min Sophia, hun faar danse med mig. Ikke kan hun da tøve i Kammeret hele Dagen. Gaa op velbyrdige Frue og se paa min Søn og sig saa min Gemal — ja sig, at Kongen er hjemme!“ Og han lo med sin stærke godmodige Latter. Anne og Mette maatte smile over det Bud, de skulde bringe, de vidste saare vel, hvad der laa bag Ordene

„Men det fik jeg dig ikke sagt, Christoffer —“ sagde Kongen og gik samtalende med Christoffer Walkendorff. Anne og Mette hastede at bringe Budet. —

Oppe i det stille Kammer, hvor Prins Christian sov i sit Christentøj, var der halvmørkt. Som det var et dybt Vand, spejlede det blanke Flisegulv Aftenrødmen, der uhindret stod ind gennem Vindvet, som de havde aabnet.

Elsebe Krabbe var til Stede.

Dronningen gik fra Vuggen hen til Adelsfruerne, og Anne overbragte Kongens Hilsen.

Før Dronningen gik, sagde hun til Mettelil:

„Vi faar engang tales ved, at jeg kan se din Visebog. Jeg har en synderlig Behagelighed i at læse disse gamle danske Viser. De, der vil nedskrive dem, er mig kære.“

„Eders fyrstelige Naade vil da ogsaa holde det for værd at se Mette Vifferts Slægtebog.“

Dronningen nikkede mildt.

„Ej, ej, ogsaa Slægtebog! Det staar mig an. Ved man sig kommen af godt, ved man ogsaa, hvad Ansvar det fører med sig!“

Dermed gik Dronning Sophia.

Mette var bleven blodrød. Hvad mente hendes Naade! Havde hun hørt noget om hendes Sag, og

tyktes hun, at hun handlede ilde. Hun gik til Vindvet.

Værelset vendte ud mod Søen. Bøjede hun sig frem, kunde hun se over Østervold op mod St. Annæ Brygge.

Paa Strømmen mellem København og det skovklædte Amager laa en Del af Krigsskibene, og de høje Agterkastel stod mørke mod Himlens Brand. Som Staalet i en dragen Klinge var Søen — med enkelte røde Skyer og det gyldne Himmelhvælv i skiftende, brudte Afspejlinger paa dens krusede Flade.

Mette glemte sin Uro for det dejlige Skue, og der kom saa mange stærke Tanker op i hende. Hvi skulde hun ikke vove et Spil med Lykken!

Elsebe kaldte paa hende. Mette gik hen til den gamle Frue, der sad ene ved Vuggen.

Da Mette saa, hvor bevæget hun var, lagde hun sig uden et Ord paa Knæ foran hende, og Elsebe tog hendes Hænder.

„Hjærtenskære Barn — jeg ser dig næppe synderlig mere i denne Verden, snart drager Peder og jeg til Laholm, og hvem ved, om jeg nogentid mere kommer til Sjælland igen."

„Fru Elsebe!"

„Det kommer mig for, som jeg gaar min sidste Tid i Møde. Men du faar dølge, hvad jeg her siger for alle mine."

Taarerne kom Mette i Øjnene, og hun bøjede sin Pande mod Elsebes Skulder.

„Gud velsigne dig, mit kære Barn, og give dig nu og altid en stadig Vilje og et ydmygt Hjærte," sagde Elsebe Krabbe og lagde sin Arm om hende.

De sad tavse.

Da Elsebe fornam, at Mette var sorgfuld, løftede hun hendes Ansigt, saa hende ind i Øjnene og sagde:

„Mette, du skal klart og uden Svinker sige Vincens Glambæk og dem alle, hvorledes Sagen staar

for dig. Og dernæst skal du mindes, at om Lykken gaar dig imod, og du maa føje dig efter din Slægt, da skal du skikke dig deri med Ære og ikke holde al din Gæld til Livet betalt med den Ulykke. Ikke skal du tro, at den fritager dig for al Skyld, dersom du faar et bittert Sind og stor Selvkærlighed! Drag dig til Minde — ihvad der sker dig — at der er skrevet: Jeg er med Eder alle Dage! — Og ikke er det blot Postillens Ord, men Livets sande Virkelighed, at Vorherre altid med sine Gerninger fuldkommer det, som han lærer med sit Ord. — Græd ikke, Mettelil, endnu er den Brudefærd jo ikke for Haanden. Rejs dig nu og hent dem, der varer paa Prinsen."

Mette gik og lod Elsebe ene med sine Tanker hos Rigets vordende Konge.

Da hun kom tilbage, saa Elsebe Krabbe hende mildt og fast ind i Øjet og sagde:

„Nu Guds Fred med dig, Mettelil, saalænge du har en god Vilje og Kærlighed og Ydmyghed for din Skaber."

— — — — — — — — — — — — — — —

Da de kom ned, var Dansen endnu i fuld Gang paa Salen. Elsebe stod lidt og saa paa det prægtige Syn. Væggene var skjulte af Tapeter, der i stærke og muntre Farver gengav Historier om Turneringer og Drikkelag. Kongens Giglere i deres røde Damask Trøjer med det gule Skellert i Udskæringerne opvartede med Musik af Kedeltrommer, Skalmejer, Blokfløjter, Mundsinker og Sølvtrompeter med nymalede Faner.

Gamle Peder Skram kom til; han havde et spasende Ord paa Læben, og han gav sig ikke, før Mettelil lagde sin Haand i hans stærke Næve og traadte ind i Dansen med ham.

Det begyndte at mørkne, men ingen gjorde Mine til at tænde. Paa en Gang futtede en Ildstribe i

og frit bærer hun Barnet, og hendes Mine er glad, at ikke Barnet skal faa Trællesind! De Adelsmænd og Fruer, som Kongen har bedt til Faddere, træder frem, og nu sker Daaben simpelt og enfoldigt efter Kirkeordinantsen, som Kongen har villet det. Barnet afføres Christenklæderne og dukkes trende Gange ned under Vandet. For første Gang nævnes dets Navn, Christian, og mangen gammel Adelsherre knuger sine haarde Hænder sammen og beder den Herre Gud om Lykke til for Rigernes Haab, at han maa komme til Arv, at ikke Ufred og Tvedragt skal bryde ind, naar Kong Frederik lukker sine Øjne.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Oppe paa Salen stod Kongen mellem sin Adel. Dronningen var til Sæde midt i Salen, og i en lang Række gik de frem og rakte deres Faddergaver, Skuemønter, Sølvbægere, Skaale og Kander og andet af Værd, medens Peder Bilde, Dronningens Hofmester, der stod hos, takkede hver især.

Skjult i en Vindvesfordybning sad Dorete Glambæk. Hun havde faaet Vincens herhen for at minde ham om at være til rede, naar Dansen gik an, at ikke Mette skulde unddrage sig at danse ved hans Haand.

„Jo flere der ser, at hun er din lovlig Trolovede, jo fastere binder du hende.“

Vincens tog Øjnene fra Doretes Ansigt. „Du saa vel Elsebe Krabbe talte mig til før.“

„Ja, en Ære altid værd at tage med, var det.“

„Det er nu tredje Gang i disse Dage. Hun siger, jeg gør svarlig Uret i at tvinge Mette til Ægteskab.“

„Ej hvad — tvinge! Hun falder nok til Føje.“

„Ja, ja, Søster, men jeg skøtter dog ikke om at fly hende en stor Sorg i Sind. Og Fru Elsebe sagde, at jeg gjorde Mette en Sorg, som hun aldrig kom over, hvis —“

„Din Søvnetryne! Saa gaar det, naar jeg ikke

Vejret nede fra Højbro. Musikken hørte op, og Kongen raabte:

„Til Vindverne! Nu spiller Mester Rudolph op dernede.“

Som de trængtes om Mette for at faa Plads, tog Eggert Qvitzow hendes Haand og holdt hende tilbage, til de alle var stimet hen mod Vindvessiden. Da førte han hende ud af Døren og ind i et lidet Kammers, hvor en Del af de fremmede Fyrsters Tjenere stod. De drog sig straks ind i Kammeret næst derved. Eggert slap Mettes Haand, og hun gav sig til at se ud.

Det var nu efterhaanden bleven temmelig mørkt, men Luften var uafbrudt saa fuld af Fyrværkeri, at hun tydelig saa Folkeskarerne, der stod tæt som Sild i Tønde. Gennem Fryderaabene kunde hun høre enkelte Ord, som skrattede fra en Kvinde, der var af dem, der hentede Vand paa Slottet, og som gav Besked til højre og venstre. Men snart steg Jublen, saa at den hvinende Stemme ikke mere hørtes.

Store Drager, der spruttede Ild, fløj op i Luften; neden for Slottet skiftede blændende Skær og dunkelt Halvlys uafbrudt, og naar den brogede Ildglans som en vældig Kegle faldt ind i Højbrostræde og hen over Tagene, saa Mette, at allevegne var der stimende fuldt af Mennesker.

Eggert berettede hende først, hvad de forskellige Ildskikkelser betød, men saa blev han tavs.

Som han stod der og saa paa hende, svulmede hans Hjærte af Lykke over al denne jomfruelige Tugt og Finhed, der var over hende; — det luede op og slog sammen i denne den stærkeste Stund, han havde levet.

Han tog hendes Haand og holdt den ind mod sit Bryst, og dette var det første Elskelighedstegn dem imellem.

Nede fra steg Frydeskrigene op til dem, og i Skæret fra de hastige, vilde Lyskast og fra den far-

vede Flammeleg i Luften saa Eggert paa Mette; hun stod med Siden til, han saa kun Kindens Runding, men det var, som om den Strøm af Lykke, der var dem imellem, lærte den ene, hvad den anden følte.

Der kom en mægtig Ro over Eggert. Dette var jo noget, der gjaldt for Livet — og for Evigheden, og han hviskede sagte ned over hende:

„Mit Hjærte længes!“

I Døren bag dem stod Dorete Glambæk med et tilfreds Smil om Læberne. Og hun tænkte: „Ej ej, det er af saa højvigtige Aarsager, at Mette Viffert vrager Vincens Glambæk. Men hæng ikke Kransen ud for tidligt, Jomfru Mette, nu kan jeg fange Sejr. Det magter jeg: at gøre dig led ved Eggert, og da falder du vel til Føje; og det bliver mig ikke svært at lære Godske, at han bær paa Kærlighed til mig. — Jeg skal ikke vare dig ad, Mette, vær du kun din Slægt til Skam, naar det lyster dig!“ Og Dorete begav sig sagte bort.

Eggert hviskede: „Mettelil, jeg kan ikke være dig foruden.“ Da saa hun op og smilede sorgfuldt. Han slap hendes Haand og traadte et Skridt tilbage. Nej, det var ikke hans Ret at tale, før Mette var fri. Det anstod sig ikke en Gang, at han tog sig hendes Sag an overfor Verden. Denne hans Kærlighed var trofast af Hjærtens Grund, men ikke et Ord skulde han mæle til Mette derom. Kun af og til føjede hans Læber sig til det Navn, som fyldte hele hans Sind.

Mette stod med sænket Hoved. Hun kunde have bøjet sig ind til Vincens og grædt sin Hjærtens beske Graad for ham. Nu havde hun i trende Aar staaet sin Slægt imod; hun mægtede ikke at bære det længere.

Kunde hun dog have lagt sin Haand i Eggerts, den anden over sine Øjne og saa ladet sig føre gennem Striden af ham!

Hendes Mod var brudt!

Men saa vendte hun sig og saa en Gang Eggert ind i Øjnene af et fuldt Hjærte. Hver den Dag, hun levede, vilde hun staa mod al den Tvang, Vincens bød hende for Kærlighed. Derpaa gik hun bort.

— — — — — — — — — — — — — — —

Fra Tryggevælde drog den 19de Juni et anseligt Tog af Ryttere og Vogne sydværts.

Det var Frederik den anden og Dronning Sophia, som fulgte Dronningens Forældre, Hertug Ulrik og Hertuginde Elisabeth, til Vordingborg, hvorfra de agtede dem til Skibs ad Meklenborg til med Prins Christian. Som gængs var, skulde han opfostres de første Leveaar hos Bedsteforældrene.

Efter flere Ugers Daabsfestligheder — Besøg paa Kronborg, som de snart alle var kommen i Vane med at kalde det, Jagter paa Frederiksborg og hvad anden Glædskab, Kongen kunde byde sine kære Slægtninge og de mange adelige og lærde Gæster — var man endelig brudt op.

Søvnen paa Tryggevælde den Nat havde kun været kort; man var tidlig paa Færde i den friske Morgenstund. Skønt Afskeden med Hertug Hans — forrige Aften igen — havde været fejret med en fuldgod Rus, havde Kong Frederik dog ikke nok i de Anstrængelser, Ridtet ad den slagne Vej bød paa. Saa snart en Urkok fløj op eller en Skov syntes ham passende til Vildtbane, var han straks paa Færde. Den grøntklædte Hofslagter og hans Drenge var ikke meget ledige, men maatte udskære mangt et Stykke Vildt, som Kongen og Herrerne fældede, og gøre det rede til Nedsaltning.

Ofte red Kongen ind i Markerne og gav sig i Tale med Bønderne. Var der en og anden, som havde noget at besvære sig over, kunde Toget naa langt frem, før Kongen paa sin hvide Hest indhentede de bageste Pindevogne, hvori de Bønder, som tjente Kongen med Ægt, førte Gæsternes Kasser og Kister og Apotekerens Buddiker, hans Konfektskrin og Vin.

Hos Anne Holck i hendes Vogn sad Elisabeth Reetz og Mette Viffert.

Mette havde lænet Hovedet ind mod Spærklædet og sad og saa frem for sig med Øjne, der evindeligt duggedes og ofte løb over.

Siden hun skiltes fra Gørvel Lindenov i Roskilde, havde hun ikke haft en glad Time. Gørvel havde jo sagt, at før Sundene lagde til, kanske allerede inden Mortensaften, skulde der ædes Bryllupskost paa Kjærstrup. Da Mette tog til Orde derimod, havde Moderen slaaet hende for hendes Mund og i Vrede bedt Fanden annamme sig, hvis ikke det stride Jomfrusind nu for Alvor skulde bøjes.

Kun ved at forestille Gørvel, at det skikkede sig bedst, at Mette selv tog ud, hvad hun vilde laane af Drageklæder til Brylluppet, havde Anne Holck faaet Lov at tage hende med et Par korte Uger til Harrestedgaard. — —

Mettelil tvang sig til at lytte efter de andres Samtale; ikke kunde hun sidde der og lade Fremmede se hende ind i Hjærtet.

Anne Holck blundede. Men Sidedøren stod aaben, og jævne den red Brejde Lindenov.

Ved at se ham tænkte Mette paa Verset: „Han kommer rank ridende". Fri og let med løftet Hoved og straalende Øjne red Brejde frem den Morgenstund.

De Dage i København og paa Frederiksborg blandt Sværmen af Mennesker havde han kun set lidet til Elisabeth Reetz, og saa han hende, talte de kun faa Ord. Og det havde ikke været ham ukært. Men herude, under aaben Himmel, følte han igen den Glæde i sit Hjærte over hende!

Meget talte de ikke. Brejde viste hende en Blomst ved Vejgrøften og lærte hende dens danske Navn. Eller han forklarede hende Rigsvaabnet, som var malet paa Vognkurvene, eller det T. I. W., som stod paa Hundehalsbaandene. Treu ist Wildbrad.

Mette tyktes, at i Elisabeths Øjne stod det, at hun gemte over hvert af hans Ord og den Klang i hans Røst. Men roligt, næsten koldsindigt svarede hun ham. Her kom det hende til Gode, at hun var vant til at føje sig efter Hofskik.

Men Brejde var saa betaget af den Fylde af Sorg og Lykke i hans Sind. Mest Lykke. Hun var her jo. Og han var glad.

Peder Gæk red dem forbi. Han red en lille stumphalet Hest og holdt Kongens Marekat foran paa Sadlen. Brejde Lindenov plejede ikke at kunne finde noget at svare, naar Peder Gæk talte ham til, men i Dag gav han sig selv i Snak med ham, og han og Dværgen lo og skæmtede, lige til Marekatten blev vred og begyndte at rive i sin Sølvlænke. —

Fodermarsken kom til og bød Kusken paa Mettes Vogn at holde.

Dronningen indbød Anne Holck og Mette Viffert til at age lidt i hendes Vogn, inden de skulde skilles. Ved Karise agtede Anne med Brejde og Mette at tage af til Bregentved for at være Dagen og Natten hos Anne Hardenberg, inden de drog videre til Harrestedgaard og Bygvad.

Dronning Sophia paalagde da igen Mette flittigt at vare paa de danske Viser, hun kunde komme over, og tilsagde hende sin Hjælp, om noget gik hende imod.

Mette løftede sit blege Ansigt. Skulde hun tilstaa den naadige Dronning alt!

Men det anstod sig vel ikke. Der sad jo Hertuginde Elisabeth; hun skøttede sagtens ikke om at høre paa hendes Klager, hvor mildt hun end saa.

Desuden — hvad kunde Dronningen gøre mod hendes Slægts Vilje og Lovens Ordlyd.

Og alles Tanker og Tale drejede sig mesten om den lille Prins, som laa i gamle Inger Oxes Favn og sov trygt.

Egentlig — naar det ret for Alvor gjaldt, havde

man ikke én Ven. Nok til Ord, men ikke til Daad! Og Mette knejsede for at se ud, som var hun vel til Mode.

Kong Frederik red op jævne Vognen, hvor Spærklæderne mellem de fire Hjørnestænger var hægtet til Side.

Han sad højt til Hest paa Blankenborg. Muntert lyste og skinnede alle Sølvsnorene og Kvasterne paa det Fløjls Ridedækken og hans pragtfulde Ridetøj med Pukler og Spænder, Stænger og Mundstykker af forgyldt Sølv. Og der stod smaa, krydsende Solglimt ud fra det glimrende Baand og Agraffen paa hans fjerprydede Hat, fra Daggerten og Sølvjægerhornet, som hængte over hans grønne Silkedragt, der var perlestukken i gyldent Løvværk.

Kong Frederik holdt Blankenborg an og bøjede sig ind under Vognhimlen.

Hans lange, kraftige Ansigt straalede. „Hvor gaar det det unge Herskab!“

Da Prinsen i det samme vaagnede og smaskede et Par Gange som en lille Hundehvalp, lo Kongen højt og overstadigt.

„Løft den Kappe til Side, Fru Inger. Han taaler vel et fuldt Drag af den sjællandske Luft.“

Dronningen tog Prinsen og holdt ham højt løftet, trykket ind til sit Bryst.

„Tror jeg ikke alt, hans Hænder kan tage fast om din Kæde, min Sophia, saa liden han end er!“ Der gled et alvorsfuldt Skær over Kongens Ansigt. „Gud unde mig kun Lykke til at bære de to Kongeriger paa mine Skuldre, til *hans* bliver stærke nok dertil.“

De var nu ved Vejen til Karise, og Vognen holdt. Kongen og Dronningen gav da Anne Holck endnu engang en oprigtig Taksigelse for hendes ærlige Bistand hin 12te April paa Frederiksborg Slot, da Prins Christian kom til Verden.

Brejde Lindenov var staaet af Hesten for at hjælpe Anne ud.

„Hør Brejde, mener du ikke, at Vinden er kommen i et roligt Hjørne nu. Jeg syntes, Skyerne ved Solrøste i Aftes tydede derpaa," sagde Kongen.

„Sikkert nok," svarede Brejde. Men han vidste næppe, hvad han svarede hans Naade paa.

Skulde det da føje sig saadan, at han og Elisabeth om et kort Øjeblik drog hver sin Vej. Lige til nu havde han haabet, ikke *villet* have andet i Tanke, end at hun agtede sig med Anne Holck til Harrestedgaard og derfra til Herlufsholm at forfare om den ny Forstander. Troere Ven end Birgitte Gjøe havde Kurfyrstinden jo ikke haft.

Drog hun til Meklenborg, eller hvad havde hun i Sinde! Kun et var nu vist — hun fulgte ikke med Anne. Alt var hun stegen ind i en anden Vogn og sad og talte roligt med Peder Reetz, som var reden hen til hende.

Kongen havde smilet af Brejdes adspredte Mine. Nu sagde han: „Jeg er vel vant til at paaagte den naturlige Astrologia; men jeg vil dog ydermere bestyrkes i min Formodning af dig."

Brejde tog sig sammen. „Jeg er ganske villig dertil. Det synes, som Vinden lægger sig. Sikkert er der ikke megen Sø mellem Gjedser Odde og Meklenborg."

„Med Guds Bistand! — Han er liden til at fare til Skibs. Ej sandt, Brejde Lindenov!"

„Liden nok. Ja. Men Peder Skrams og Herluf Trolles Landsmand agter Søens Farer ringe, Eders Naade."

„Vel svaret, Brejde," sagde Kongen smilende. „Men nu fluks videre frem, — om der ellers skal blive nogen Jagt af ved Vordingborg for Hertugen."

Brejde steg til Hest.

Idet han hilste Elisabeth, kom en dump Vrede

op i ham. Den Smerte, hun voldte ham! At hun dog kunde!

Elisabeth saa ham fast og alvorligt ind i Øjnene. Da raabte de Køresvende, der holdt bag ved, og trængte paa. Hun bøjede Hovedet til Farvel, og hendes Vogn begyndte at køre.

Brejde jog over Vejen og ind i Marken. Der blev han holdende og saa efter Toget.

Det stærke Sommersolskin brødes flimrende mod Sølvet og de høje Farver i de skindbetrukne Seletøjer med Svandskapper og hvide og fiolbrune Fjerbuske, Løvehoveder og Navnetræk, i Rytternes silkestukne Dragter og i de vaabenprydede Rustvognes farvede Spærklæder.

De blev ved at køre frem i Række. Fik det da aldrig Ende!

Men omsider var de alle forbi. Støvet, der havde staaet efter Hesteben og Vognhjul, faldt langsomt, og Støjen tystnede mere og mere.

Men endnu holdt Brejde med Ansigtet mod den foragede Vej.

Smerten — en mangeartet Smerte — Vrede, Savn, Længsel, Fortrydelse over hver spildt Stund, greb ham fastere og fastere om Hjærtet!

En Flok opskræmte, vilde Heste kom jagende. Brejdes Hingst vrinskede. Med et dybt Suk samlede han Tøjlerne og red efter Anne Holcks Karm, der alt længe havde skumplet af Sted paa Vej til Bregentved.

Vandringsmøje.

Christence Eilertsdatter satte Morgenøllebrødet paa Bordet. En efter En kom Karle, Købmandssvende

og Piger og skubbede sig paa Plads. Paa Bordet stod to Fade. Købmanden og Christence var ene om deres, for Niels, som plejede at sidde hos, kom ikke. Der var stille i Stuen, man hørte kun Karlenes Gaben og Støjen med Skeerne.

Omsider spurgte Købmanden efter ham. Alle tav. „Naa, kan ingen svare. I har da Mund til andet end til at putte Mad i!“ sagde Eilert hidsigt. Gamle Gert, der havde tjent for Karl i Gaarden al Eilerts Tid, svarede:

„Husbond faar tøve lidt. Det er ikke godt for nogen at vide, hvor Niels Flint færdes — en Torsdagnat!“

Købmanden saa ængstelig ned paa Gert og hviskede:

„Har du forfaret noget?“

„Jeg skøtter ikke om at ligge i Kammers mere med ham. I Aftes var jeg mægtig ruset og kom uforvarende helt ned ved Byens Bolværk. Der saa jeg en Karl, som sprang over. Det var ham.“

Folkene begyndte at knurre. En raabte højlydt: „Jag ham af By, Husbond!“

Christence var bleven bleg. Hvad Livsfare dette kunde bringe Niels i, skønnede hun tilfulde.

„Fader, det tykkes mig, at her gaar du med til en stor Uret. Niels Flint, som gør Gavn i Gaarde mere end de andre til Hobe —“

„Der ser Christence,“ sagde Gert hoverende, „det er aabenbarligt, at alting trives bedre for ham end for os andre, og det er et Tegn paa, at —“

„Det er et Tegn paa, at han ikke sætter sig til unødig Skaal og Skænk, men arbejder forstandigt og —“

„Christence bliver altid snakkeblid, naar den Karl kommer paa Tale, det har vi alle forfaret. Men jeg staar ved mit.“

Krambodsvenden sagde: „Højt regnet gør han maaske Gavn mellem Aar og Dag for — lad mig

tænke efter — for saa meget som to Stude er værd. Men han kan komme til at gøre Husbond mere Fortræd end Ulve, Drager — —"

„Og Skorpioner!" faldt Gert ham i Talen. „Det er ikke for meget sagt."

„Tæm dog de onde Tunger, Fader! Har han ikke haft en tro Haand og en tro Mund, fra den Stund han gav sig i din Tjeneste. Og du ved den ubodelige Ulykke, der kan komme af saadan Snak." Og Taarerne blændede Christences Øjne. I den sidste Tid tyktes hun, at Menneskene var sommesinde ikke bedre end Vilddyr mod hinanden. —

Aldrig havde en Formiddag været Christence saa lang som denne, skønt hun havde Hænderne fulde — Sommerpærerne skulde laves til Pæredrank, og der var kommen en Hob Aal fra Kerteminde, og de skulde nedsaltes.

Da de sad ved Middagsmaden, kom Niels Flint ind ad Døren.

„Hvor har du haft din Gang?" sagde Ejlert Jørgensen.

„Jeg gik i Nat til Kerteminde."

„Til Kerteminde?"

„Naar Himlen er saadan lys om Nætterne, kan jeg daarligt holde mig under Tag. Jeg traf Povl Skipper og gjorde fornøden Aftale med ham. Om fjorten Dage kan du faa Skibslejlighed til Holland for hundrede Øksne."

„Hundrede! Ej, ej. Det var vel gjort," sagde Eilert glad. „Per Lauritzen har kroet sig saa hoffærdig som en Stadstyr, formedelst han havde hyret alle Skuderne. Hvor bliver han galsindet nu." Og Eilert lo.

„Det er sandt, jeg agede et Stykke med Adser fra Mesinge, han har en Rug paa sin Ager, som du kan staa dig ved at købe, om han ellers faar den vel bjærget."

Da Niels havde spist, gik han. Gert var bleven siddende.

„I Kerteminde i Nat og tilbage igen! Hvordan tror Husbond, det er gaaet til!“

„Han er en rask Karl.“

„Ser Husbond, jeg ved om en Troldkone, naar hun vilde hastigt fra et Sted til et andet, ja var det end milelangt, saa kunde hun fare det paa et Øjeblik. Hendes Hjælper, han hed Svarte, han tog hende i Brystet og satte hende i eet lige Løb af Sted, saa hun ikke rørte eller følte Jord, før hun var, hvor hun vilde være.“

Eilert Jørgensen smilede ikke mere. Uden et Ord krøb han ind i Alkoven. Da Christence kom til og vilde lukke Døren, skubbede han den hastigt op og knurrede vredt.

Han var bleven mørkeræd midt paa Dagen.

Christence forstod, hvi han var saadan. Og med Taarer i Øjnene gik hun ad Stegersdøren ud i Gaarden. Der var saa fredeligt, men henne i Porten til Gaden stod Krambodsvenden og Nelle Kræmmerkvind. De hviskede saa ivrigt, og Nelle trippede saadan af Ondskab og Iver efter at komme videre med Sladderen, saa at Christence ikke tvivlede paa, at det var Niels, som var paa Tale. Det følte hun paa sit sorgfulde Hjærte.

Bagvadskelser i alle Vinkler og Vraaer, — hvi kunde hun og Niels ikke være tilsammen om at bære det. — — —

Niels Flint havde gaaet der i Nattens højtidsfulde Ensomhed; den synderlige Kraft, som er i alt før St. Hans, følte han ogsaa i sig; den bruste i hans Sjæl og strøg den stille Ro af ham, som han havde faaet i sig paa Eilerts Enemærker. Nej — ikke maatte han ligge i Havn længere, ikke maatte han sky Vandringsmøjen og glemme at stævne mod det Maal, som dog stadig levede i hans Tanke. Ikke maatte den Kærligheds Vælde holde ham fast her længere.

Kunde han have sagt Christence alt! Det var jo Løgn og List af ham at lade hende tro ham saa godt og tro ham rede til at sidde i Købmandsgaarden sin Livstid ud.

Nej, han maatte bort!

„Liesel, Liesel," sukkede han tungt.

Havde han været fuldt og frit begærende af Livet som hin Dag paa „Krabaten"s Dæk, — for vist, hans hele Hu stod til Christence, og intet skulde da have trængt ham af hendes Vej.

Men med den Brøde paa sin Samvittighed! — Nej, nej.

— — — — — — — — — — — — — — —

Christence var gaaet ned i Bryggerset, der laa ud til Abildgaarden. De havde brygget, nu stod Øllet og gærede. Hun smagte paa Urten, som skulde bruges næste Dag, naar de tyllede. Men hun vidste næppe, hvad hun tog sig til.

Niels Flint gik i Abildgaarden. Da han fik Øje paa Christence gennem Lugen, der stod aaben, gik han hen og stod og støttede sig mod Karmen.

„Christence, jeg har noget at sige dig." Hun løftede Hovedet og saa paa ham. „Jeg kan ikke fortøve her længere," sagde Niels dæmpet. Hun vovede ikke at svare, at ikke hendes Stemme skulde røbe ham, hvor stor en Sorg det vilde være. Omsider sagde hun:

„Er det for de haarde Ord og den Uvillighed mod dig?"

Han nikkede. Det var ham besk nok, at han ikke kunde sige hende den rette Aarsag, fordi han havde det saa klart for sig, at den gamle, syndige Gerning maatte nu ogsaa hun bøde for.

Christence udbrød:

„Denne Verden er da ogsaa saa forgiftig, saa fuld af Arghed, saa —"

„Christence, ikke passer de Ord i din Mund! Verden ligger jo lys og fager for dig."

Hun gik hen til Lugen:

„Der sker dig Uret, det maa vel nage enhver, som ser det.“

„Jeg ved vel om deres skændelige Snak. Men er det ufortjent, at de hader mig for *det*, saa — — vidt har jeg faret, Christence, mange Sejl har jeg haft udfoldede, revne trak jeg de fleste ind.“ Og Niels lagde overvældet Hovedet mod Lugekarmen.

En Stund stod Christence og saa paa ham, da lagde hun sin Haand paa hans Nakke, saa let og saa kort et Nu var det, at hun mente, han ikke kunde fornemme det.

Men Niels følte det dybt ind i Hjærtet! Han tvang sig til at holde sig urørlig, indtil det Glædesbrus var døet hen. Saa løftede han Hovedet og gik et Skridt tilbage.

„Forlad mig, Christence, det var en føje Synd af mig, om jeg længere holdt mig fra det, som er den Gerning, der skikker sig bedst for mig. Jeg kan ikke længere blive i din Faders Brød; jeg gør, som Oluf Bager har begæret af mig og drager for en Tid ud til en Gaard, han nyssens har faaet i Paarup Sogn, Ellegaard hedder den; der er nok for mig at vare, og jeg kan da forsøge, hvorvidt det, som jeg har set af udenrigsk, passer for dansk Jord. Føjer Lykken mig, kan jeg vel endnu bryde mig den Vej, der for mig er den rette.“

Kunde han blot finde paa Ord at sige, til der kom nogen! Han mægtede ikke, om han var ene med hende, at byde hende Farvel saa fremmed, som retteligt var: „Ja, Christence,“ blev han ved, „alle vil sige, jeg handler som det mig bør ved at forlade din Faders Tjeneste.“

„Alle! Man skal ikke spørge Naboer og Genboer, men sin egen Samvittighed.“

„Og den siger mig, jeg maa ikke lempe mig efter mit Hjærtes Begæring. Den byder mig at gaa af din

Vej, før det er for sent — for os begge," lagde han hviskende til.

I det samme støjede en Pige med Bryggeredet. Han greb Christences Haand og knugede den mod sin Kind. Saa gik han ind gennem Bryggerset, op mod Stuen uden at se paa hende.

Brejdes Lykke.

En Rejsevogn med kongeligt Vaaben paa Faddingen droges langsomt frem ad Vejen, der gaar Syd ned gennem Sjælland.

Kornet var af Marken, og Kulden var ved at komme i Luften. Man var alt begyndt at holde mest til inden Døre, og Husmødre i By og Borg hastede med at faa Fadebur og Forraadskamre fyldt til Vinterbrug. Den Morgen skinnede Solen igen efter flere Dages uafbrudt Regn, og Dyr og Mennesker kom i Hu, at endnu var Sommeren ikke gaaet af Lande.

De brungyldne Stubmarker lukker sig som Søer om Kratstrimler og Skovholme, hvor Regn og Vind har gnavet i Top og Kanter, saa at brogetstærke Farver spiller frem mellem det grønne.

Fra Løvspring til Løvfald, — hvor megen Sorg kan da vendes til Glæde, og hvor stor en Hjærtekvide kan da komme over En!

Saaledes tænkte Elisabeth Reetz, der sad ene i Vognen.

Til fulde havde hun kendt det sidste. —

Fra hun hin Junidag paa Dronningens Begæring drog med tilbage fra Vordingborg, havde hun været i Dronningens Jomfrukammer og fulgt med paa Rejserne rundt i Riget.

Det længste havde hun draget Tiden ud. Men hvad gavnede det, hun tøvede Brejde Lindenov efter!

Hun havde den Rigdom i sin Sjæl af hans Ord og hans Væsen. En umistelig Skat. Men hvi drog den ham ikke til hende!

Men enten han kom eller ej, — han var nok den Ære værd, at hun elskede ham sin Livstid ud!

Hendes stærke Aand var det fast ugørligt at fatte den Tanke, at det, som levede saa mægtigt dem imellem, kunde visne og dø.

Men naar al hendes Kærlighed ikke havde kunnet give den ensomme Sjæl Tryghed, da var det vel Livets haarde Vilkaar, at naar Lykken ikke er med, da baader Hjærtets Forlængsel og Vilje intet! —

Elisabeth pinte sig til at høre efter den Samtale, som førtes af hendes tyske Svend, der fulgte til Hest, og Ægtbonden, hvis Øg var for Vognen.

Hendes Forstand sagde hende, at dette var morsomt, men ikke et Smil kunde det bringe paa hendes Læber.

Elisabeth Reetz tænkte: En ærlig Sorg staar til at bære!

Det havde Studenten sagt i Komedien, som de agerede ved Prinsens Daab. Og siden havde hun søgt at tvinge sig med det Ord, naar Fortvivlelsen var over hende.

Nu sagde hun det igen hen for sig og gav sig til at se ud for at faa andet i Tanke.

Men som hun lyttede til Bondens danske Ord og lod Blikket glide ud over sivgroede Mosedrag og Vange og Skove, da følte Elisabeth Reetz, at hun elskede dette store Rige, — fra Sønderjyllands frodige Agre til Gullands og Blekings Skove.

Her kunde hun have slaaet Rod og med Stolthed hørt sine Børn kalde det deres Fædrenerige!

Elisabeth Reetz lænede Hovedet mod Spærlagnet og græd. Mest over den nagende Følelse af Vanmagt, der ikke lod sig dysse til Ro.

En Stund efter holdt Vognen. Svenden kom hen og aabnede Døren. Han meldte, at da de sidste Mil var gaaet hurtigere end vanligt, var den Bonde, som skulde møde med Heste her, endnu ikke kommen.

Elisabeth steg da ud. Ved Vejen laa et lille Bondehus, men der var en Slags Ølbod, saa hun gik ikke indendørs men om ved Kaalgaarden. Her vandrede hun frem og tilbage, medens de ventede. —

Inde ved Bordskiven sad to Adelsmænd, en Kruckov og en Bydelsbach, Henrik Bydelsbach, Fader til Hans Henriksen.

For et Par Timer siden var de kommen ridende fra Braade. Børge Trolle tænkte paa at bygge Gaarden om fra nyt af. De havde tilbudt ham, naar Tiden kom, Mursten fra Teglværkerne paa deres Gaarde, og Børge havde ikke været uvillig.

Nu sad de og doblede og drak, den forventede Handel til Ære.

Det gik ikke af uden adskillige Kander Øl; Henrik Bydelsbach havde fundet paa at kalde Ølbollen for Børge Trolles Pengekiste, og det voldte, at Glæden ved at tømme den var dobbelt.

Der sad de nu paa Bænken langs Væggen, og ikke et Øjeblik stod Munden paa dem, uden naar de havde Krus for den.

Øllet sivede ned ad Casper Kruckovs graa, tvedelte Skæg, og Henrik sad med et spodsk Smil om de tynde Læber, i hvad han saa sagde. Langt og tykt skvaldrede og skræppede de om alt muligt paa Jorden, uden at den ene hørte, hvad den anden sagde.

Pludselig hug Casper Næven i Bordet og raabte vredt: „Gid Jorden aabne sig og sluge mig med Sjæl og Krop, om jeg ikke er ilde tilfreds med at sidde her med dig, din Fandens Skvaldrepose! Herren hjælpe mig — falder jeg ikke i den sorteste Melancolia af det!“ Og Taarene kom ham i Øjnene. Men Henrik lo og sagde:

„Sla bort den Melancolia, hjærte Casper. Vi faar vel ny Lyd i Piben.“

„Jeg gaar ganske af Lave af Sorg og Pine, Henriklille. Øllet er ondt, og jeg har sølet paa mine ny, dejlige, pappegøjegrønne Hoser.“ Og Casper sukkede drabeligt, og Henrik lo end drabeligere.

„Stil dig tilfreds, lille Nus, Bygvad er ikke langt herfra over Markerne. Lad os hjemgæste Brejde Lindenov!“

„Vi er vist saa velkommen der som Salt i Øje. Og desforuden vanker der sagte ikke andet end Mælkebysse og en Fasteprædiken.“

„Saamænd, saamænd. Men saa holder vi ham en, der er end skrappere. Haardt mod haardt, som Fanden sagde, da han satte sin Rumpe mod en Tornebusk.“ Og Henrik lo overstadigt, og Casper lo med, lige saa ivrigt som han før havde klaget.

Fra det lune Leje paa Ovnen kom en lang Karl kravlende ned. Det var Klavs Krumhals.

„Velbaarne Herrer. Vil I give mig en af de smaa, trinde Tingester der paa Bordet, saa skal jeg opvarte Jer med en Morskab, I vel skal finde jer fornøjet med.“

Henrik kastede en Mønt til ham.

Klavs snuppede den. Derpaa gik han hen til Muren. Der var et Hul, lukket med en Kampesten. Den skød han til Side.

Da han en Tid havde staaet og set ud og bandet og knyttet Hænderne, vinkede han Herrerne hen i Døren.

„Ser I den Plumpert,“ sagde Klavs og pegede paa Elisabeth Reetz'es Svend, der stod og lænede sig til en af Vognstolperne. „Ser I, hvor han bryster sig, som om han holder sig for mere værd end I, der er af adeligt Blod, kun fordi han følger den kongelige Vogn.“

De to adelige Herrer blev end rødere i Hovederne

og fattede om deres Degen. „Der er Haan i hans Øjekast," sagde Casper rasende.

„Han føler jer i Munden, om I har Tænder."

„Det skal han faa at fornemme, den fiolbrune Rakkerbælg," raabte Henrik Bydelsbach og lavede sig til at faa Ligevægt i Kroppen, saa han kunde løfte Benet over det høje Dørtrin.

Men Klavs sagde sødt:

„Var det ikke mere Tidkort at slaa Tærninger om, hvem der skal tugte ham og støde ham ned til Tak for hans haanlige Øjekast." Henrik og Casper slog en gjaldende Latter op og ravede hen til Tærningerne. Det var da en Indsats, der var værd at lege om!

„Du først, din Ærkegæk."

Men Klavs krummede sig ydmygt. Slig Ære tilkom ikke ham. Han var kun en arm Øksenrøgter fra Faaborgegnen, der rejste i sin Herres Ærinde og skulde haste ad Fyn til.

Sandheden var, at Klavs havde været nede i det tyske at afhænde Gyldendug og Silkekram og andet Tyvegods fra Røverne paa Fyns Hoved.

Henrik og Casper var for optaget af deres ny Morskab til at staa paa det, og de formente ikke Klavs Krumhals at liste bort.

Casper Kruckov slog først.

„To Femmere, Dævlen plukke mig," brølede han og tog til Værget.

Henrik Bydelsbach huggede Tærningerne, saa de fløj henad Bordet.

„Seksere! Ja bi du nu, din — din —," og han drog iligen sin Degen, ravede ud og løb den gennem Svenden, inden han kunde vige til Side.

Benene gik fra ham, og han faldt forover med et kort, kvalt Skrig.

Elisabeth Reetz kom hastigt til. Hun rev sin Silkehue af og klemte den mod Saaret, for at hæmme

Blodvældet, alt medens hun raabte Mennesker til Hjælp.

Henrik Bydelsbach stod et Øjeblik og brummede, saa gik han hen og løste sin Hest af Ringen ved Døren.

En efter anden var Folk kommen til; der stod ikke faa om hende, da hun sagde til Bydelsbach: „I skal komme til at bøde efter Landets Lov for dette. Tro I mig. — Men rid nu hastigt efter nærmeste Bartskær eller lægekyndige Frue."

Bydelsbach svor, at Svenden laa paa sine Gerninger. Han havde tugtet ham. Videre havde han ikke med ham at gøre.

Elisabeths Øjne flammede, og hun sagde fast og højt: „Da skal I vide, at der er ikke En her, uden at de anser denne lede Gerning for at være en Adelsmand til evig Skam!"

Henrik var kommen i Sadlen. Casper var alt ved at ride bort — i et stort Sving uden om Bønderne, der havde knyttet Næverne mod dem.

Henrik Byldelsbach vilde følges med ham, men Casper drejede da ad den anden Kant og lod, som de aldrig havde set hinanden.

Henrik brast i Latter. Med høj Røst istemmede han: Hvor Fanden ikke kan selv komme, sender han en Kvinde! Skraalende den Vise red han bort. —

Ud over Markerne pilede en lille Dreng ad Bygvad til. Angst og raadvild havde han staaet ved Gærdet og set paa det altsammen. Nogle af Kvinderne havde grædt, og Mændene var blevne ved at staa der og havde ladet Arbejde være Arbejde. Saa var det, at det faldt ham ind, at naar det stod værst til, var der et Navn, de altid nævnede: Lensmandens! Han vidste Raad for meget. Og straks for han til Bygvad. —

Det varede ikke længe, inden Brejde kom sprængende paa sin bedste Hest.

Der gik som et Lettelsens Suk gennem Bønderhoben, da de veg til Side for ham.

Elisabeth havde faaet Halm ud og selv hjulpet at bære Svenden hen i Skyggen ved Gærdet.

Hun holdt den Saarede, saa hun kunde ikke vende sig, da hun hørte Rytteren. Men hun havde fornemmet den Følelse af Fortrøstning, han fremkaldte hos Bønderne.

Og nu hørte hun en Røst, som hun vel skulde kende. „Hvad er her for Haande!“ Og da hun løftede Hovedet, mødte hun et Blik fra den, hun helst var hos, ihvor det gik hende, vel eller ilde.

Og der var hende intet sælsomt i, at han kom til hende i denne sørgelige Stund.

Brejde bøjede sig ned til Svenden. Elisabeth rejste sig. „Jeg har Hørlærred i mit Færdesskrin. Kan I ikke bruge det at forbinde med?“

Brejde svarede ikke straks, men løftede Svendens Hoved. Saa sagde han sagte: „Det gøres ikke nødigt kære Jomfru Elisabeth. Han døde nu!“

Der var saa stille, at de alle hørte hans Ord. Men nu blev der end mere stille. Mændene blottede Hovederne, og Kvinderne korsede sig og sukkede.

Rundt om fra trængte de dagligdags Lyde ind over dem, Hanegal, Brøl af Kreaturer, Vindens Susen i Hegnet, Plejleslag og andet. Men endnu stod Flokken urørlig og saa paa den Døde. Ingen kunde faa Tavsheden brudt.

Omsider bøjede Brejde sig og strakte Svendens Lemmer. Elisabeth knælede og lukkede hans Øjne.

Med sagte Stemmer begyndte Bønderne at drøfte dem imellem, hvad enhver havde set og hørt af det.

Elisabeth sagde til Brejde: „I faar løsne hans Vams og tage Passet frem. Han varede det.“

Han gjorde, som hun bad.

„Det er gennemstunget og blodvædet. — Velbyrdige Jomfru, I faar vente, til vi kan faa et Bud til København eller Næstved efter et nyt Pas og en

ny Ledsager. Vil I ikke drage til Harrestedgaard saalænge. Men allerførst faar I berette mig, hvorledes dette er tilgaaet."

Alt som Elisabeth fortalte, blandedes Harmen i hendes Sind med en stille Fryd over at se Brejde saa vred og saa virksom for hendes Vel. Nøje tog han rede paa alt, og da han fik de to beskreven af Krøgersken, mente han at vide, hvem det var, og lovede højlydt, at det skulde koste Henrik Bydelsbach en stor Mandebod, før han fik sin Fred igen.

Dermed drog han med Elisabeth Reetz til Harrestedgaard, hvor Anne Holck og Mandrup Parsbjerg, der var hos sin Moder i den Tid, modtog dem vel.

— — — — — — — — — — — — — — —

Brejde Lindenovs uforfalskede Harme over den lede Gerning var saa redelig, at han ikke havde Rum for de melankoliske Tanker, der ellers holdt ham af Menneskers Selskab. Han var den ivrigste for, at Retten skulde ske Fyldest. Men Mandrup mente, det var bedst at fare sagte og se sig vel for, før man forfulgte Henrik Bydelsbach paa Tinge. Gjort Gerning har dog ingen Vending, og den Dræbte var dog kun en ringe Svend. Et saadant groft og fledigt Sind, der fandtes i Henrik, — han var ikke til at røre ved. Heller maatte man tage mod den Bøde, han havde givet Tilsagn om, selv om den var saa ringe, at det næsten var en Haan, og selv om hans Brev endte med: for Resten befaler jeg Jer alle — og den udenvæltske Kvinde med — Djævlen af Helvede i Vold!

Men Brejde stod paa, at dette skulde ikke gaa ufortalt hen. De mente, at det lignede lidet Brejde Lindenov at bære en saadan langvarig Vrede i sit Hjærte, og de begyndte at tale om Guds Kærlighed, der er saa stor selv til den argeste Synder, at han lod sig opstinge med Spyd og sine Arme sprede ud paa Korset.

Det gik Brejde oprigtigt til Hjærte at mærke,

hvor lidet de forstod, hvad dette var ham. De tog det for Uforsonlighed mod Henrik, og saa var det dog kun inderst inde dette, at han ikke kunde bære at række Haand til, at Løgnen skulde højfærde sig over Sandheden. „Saa saare jeg ser det ringeste til, at Henrik fatter han handler ondt med sin Trodsen og vil rette sig, skal jeg være den første til at række ham Haand. Hvad nytter det, at jeg lader ham løbe. Gud, som ser ind i alle Hjærters Læddiker og Vraar, vil se, at han lader sig regere af det onde, det onde, som jeg hader, og som jeg vil hjælpe ham til at frygte, saa sandt der er Lov i Lande."

„To Hund, kæm Hund, dog er Hund, som før var," sagde Mandrup og lo. „Nej, Brejde, lad ham fare og lad os faa Fred for hans stinkende Haansord. — Der staar skrevet: Du skal elske din Næste!"

„Men der staar ogsaa skrevet, du kan ikke tjene to Herrer! Og jeg kan ikke paa engang tjene Gud og det onde, som Henrik lader sig regere af! Det er det, jeg ret trolig hader og ikke Henrik selv." —

Det kom Brejde for Øre, at Henrik højligen klaffede og bagtalte Elisabeth Reetz. Denne hans Ubluhed gjorde ham rasende. Elisabeth mente, hun stod paa for sikker Grund til, at Spot og Eftertale kunde ramme hende. „Klaffer de, hænger der altid noget ved. Skal Henrik nu lege med Rygte og Ære ogsaa, da skal jeg hjemgæste ham, saa han sent glemmer det!" sagde Brejde. „Det baader intet," svarede Mandrup, „Du fnyser mod Overmagten. Det er med det, som kommer i Folkemunde, som med det, der kommer i Ulvs Mund, — der hører en sjælden Lykke til at faa det ud igen. Mester Anders sagde en Dag, at nu om Stunder er intet saa ret sagt eller saa vel gjort, at det jo ved Klaffertænder skamferes og vanrygtes! Og det er saamænd sandt nok."

Men Brejde stævnede dog Henrik Bydelsbach til sig, at de kunde faa denne Sag drøftet med Tunge eller Sværd. Et angerløst og haanende Svar lod

Henrik en Pebling nedskrive for sig, og han lod dem vide, at han nu holdt sig i Skoven eller andet Sted, hvor han ikke var at finde, til han fik sin Fred igen. Og det skulde ikke vare længe. Han havde mægtige Venner.

Den Dag, det Brev kom dem i Hænde, sad de alle samlede paa Harrestedgaard. Da de drøftede det, talte de alle — selv Anne Holck, som om det var af Trang til Hævn, at Brejde stod saa fast paa at forfølge Henrik paa det eftertrykkeligste med Loven. Da genmælede Brejde ikke mere. Men han følte med Sorg, at dette voldte ham mindre Hjærteve end de andre Gange, det var sket. Den Fare var altsaa i Verden, at man kunde vænne sig til at taale alt — selv aabenbar Uret.

Elisabeth Reetz rejste sig og gik ind i Kammeret næst derved. Som Brejde saa hende gaa over Gulvet, — rank og let som en Raa gik hun — da vidste han, at i hendes Øjne flammede Vrede over, at de tog ham for en anden, end den han var. —

Mandrup Parsbjerg, Anne Holck og nogle Naboer og Kyndige, der havde siddet hos, var gaaet. — Brejde rejste sig og gik efter Elisabeth.

En Stund blev han staaende i Døren. Kammeret var kun lidet og med hvælvet, hvidkalket Loft og et Vindve i Rudemønster. Væggene var dækkede af malede Drætter, og Gulvet var strøet med Timian og Pæreblade.

Midt i Solvældet — Solen stod lige sønden ind — sad Elisabeth Reetz. Brejde gik hen til hende.

Linden derude var til Hælvten afløvet. Gyldne, urolige Lyspletter dansede sagte hen over det brune og gule Løvtæppe.

Brejde talte igen om det fra før. Elisabeth svarede: „Hvor kan nogentid Retfærdighed have Fremgang her i Verden, naar hvad der er vel og oprigtigt handlet skal staa paa Hylde med det, som er ondt sagt og ondt øvet. Det kommer mig for, at lidet

baader det syndige Mennesker, at den Kærlighed til dem, som Gud hjælpe os at faa — virker, som var det Kærlighed til det onde i dem. Paa den Maade gør vi vort til, at Retfærdigheden vanrøgtes.“ De var tavse en Stund. Da sagde Brejde: „Dølg ingen af eders Tanker om dette for mig!“

Elisabeth saa ikke paa Brejde; men det var til ham og til ham alene, hun kunde tale om dette.

„Er Verdens Fristelser ikke saa mangelunde, og er vore Sjæle ikke saa lidet befæstede i det gode, at ingen, der føler uforfalsket Harme over aabenbar Synd, bør dølge det. Man stinger jo da ikke Bjørn med Straa! — Tier jeg til det, som er ondt i min bedste Vens Hjærte, da er jeg ham værre end hans værste Fjende, og da tjener jeg jo to Herrer, som I sagde forgangen.“ En tung Taare gled ned over Elisabeths Kind. „Kunde man ret lære den største Livsens Kunst: at elske Synderen og hade Synden, da vilde meget godt føres til Stevne for En selv og for andre med.“

Der var meget stille i Kammeret. Man hørte Brejdes Sporehjul ringle, han traadte hende uvilkaarligt mere nær. Det brast ud af Elisabeth: „Aah, Brejde Lindenov føler man sig vel prøvet i Tugt og vel prøvet i Lykkens Dage, er det da ikke En klart, at Livet er af saa betydningsfuld en Rigdom og Livets Love af en saa mægtig, storladen Retfærdighed, at —“ Hun talte ikke ud. De Taarer, hun kæmpede med, og den alvorsfulde Klang i hendes Stemme meldte om, hvor dybt i hendes Sjæl det vældede, det, som hun havde givet Ord.

Da slog Brejdes Lykketime.

Af de kostelige Ting, han i Smerte og Fryd havde blandet i sin Sjæl, løste Lykkens Guld sig ud i en sitrende, vægtig Draabe.

Og han tog med sin Haand om Elisabeths Hoved og bøjede det fast ind mod sit Bryst. Og de voldte ham ingen hemmelig Angst eller Tvivl, alle de Ord,

der nu stormede fra hans Læber, skønt de var stærke, og saa langt som Ord kan række talte om Kærlighed. For hvor stærke de end var, de var ikke stærkere end den Følelse, han havde i sit Hjærte, og som lyste op i ham og voldte en Frihed, en Lykke, en Fylde af Jubel, han ingen Sinde før havde anet.

Elisabeth saa op. Hendes Øjne var blaa som Lavendler, og der var en stærk Taareglans i dem. Brejde tyktes han ind i sit sidste Aandefang vilde mindes dem, som de saa ud i denne Stund, hvor hun gav ham sin Tro, og de lagde deres Sjæles Velfærd i hinandens Hænder. — —

Havde Brejde Lindenov før været som et Rør, der kunde bøjes af allehaande Vejr i hans egen Sjæl, saa kunde han nu lignes ved Himmelhvælvet, som det er i de lyse Nætter. Hvad der end mødte ham, — det var ham, som dæmrede et stille Lysskær bag det altsammen!

Og mere end een Gang priste han sit Held, at han var født i en Stund, hvor Venus var i Opgang og stod i Krebsens Tegn, — det bedste Varsel for hans Kærlighed.

Som det led ud paa Efterhøsten, og Brejde og Elisabeth stod i den fejreste Lykke, blev det ham klart, hvor kortsynet han havde været i den Sag med Mette Viffert. Hvor ilde havde han dog ikke handlet ved at ville lukke hende ude fra at naa det nye Liv, der havde aabenbaret sig for ham.

Siden han *hende* først saa!

Lad kun Mettelil styre ud paa de store Vande. Der er større Fare ved at give sin Sjæl til En, som ikke vil se, hvad der er Guds Tanke med den, end ved at flyve, saa længe Vejret bærer under Vingen, den Vej, al ens redeligste Længsel drages imod!

Al den Stund Elisabeth havde voldet den Klarhed i hans Sjæl, undte han hende ogsaa Glæden ved at sige Mette, at han vilde staa hende bi.

En Dag, Klokken var end ikke elleve slagen, gik

han ind til hende og gav hende Besked paa dette. Et Brev, der var skreven, saa at han vidste, at hans Søster Gørvel vilde lade sig røre deraf, lagde han lykkeligt smilende i hendes Hænder.

Som de sad og talte sagte sammen om dette, kom en Smaadreng og meldte, at Henrik Bydelsbach var ovre i Abildgaarden og bad Brejde Lindenov uden Tøven komme og følge med til Bygvad; han var nu villig til at betale fuld Mandebod, som Brejde begærede det paa Elisabeth Reetz's Vegne, og tage de onde Ord i sig, han havde sagt hende paa.

Brejde sprang op: „Hils ham og sig, jeg kommer fluks. Læg Sadlen paa min Hest og før den over ved Abildgaardsgærdet. Det var godt Bud. Ej sandt, Fru Anne. Saa er der dog mere adelig Ære i Henrik, end jeg havde tiltroet ham."

Anne og hendes Jomfruer sad i Stuen. Somme krusede Kraver og Strimler, og somme sad ved Væv og Rok. Væveskytten begyndte igen at løbe, og Rokkehjulene at snurre, da Brejde gik hen til Elisabeth, der havde sat sig paa Bænken i en Vindvesfordybning.

I Morges da de red sammen, var de staaet af i en Skov, og hun havde bundet en Krans af de vilde Violer. Brejde havde gemt den, og nu før havde han sat den over hendes guldstukne Fløjlshue under Paaskud af, at Violkranse bevarede for Hugormbid, — og de skulde jo sammen ud over Markerne, naar Taagen lettede.

Der sad hun nu og lænede Hovedet mod Ryghyndets rødblommede Fløjl. Brejde tyktes, at dejligere Skue kunde der ikke være end Elisabeths hvide Pande og blaa Øjne under den mørke, duftende Krans.

„Elisabeth, hjærtenselskede!"

„Ja, Brejde."

Han satte sig hos hende.

„Elisabeth," hviskede han sagte og saa paa hende.

Hun læste i hans Øjne, at det var Lykken, der vældede saa stærkt i ham.

Ingen af dem havde Ord.

Da lød Annes Røst.

„Naa, Brejde, du faar ikke lade Henrik Bydelsbach bie saalænge. Han kunde komme paa andre Tanker."

„I har Ret, Fru Anne," sagde Brejde muntert og rejste sig. Han vendte sig atter mod Elisabeth, og da han bød hende Farvel, saa han et kort Nu paa hende, som om de havde været ene.

Rank og let og glad hilsende Fru Anne og hendes Jomfruer gik Brejde Lindenov til Stævnet.

Elisabeth Reetz var bleven saa underlig bange om Hjærtet og kunde ikke ret vel tage Del i Annes og Jomfruernes Tale. Da hun kunde tænke sig, at Herrerne var vel af Gaarde, gik hun ud af Stuen. Ved en Glug i Trappetaarnet saa hun ud over Bygvad Vejen. Men der var ingen at se. Saa var de alt om Hjørnet.

„Lykke til — min Brejde," hviskede hun.

Hun gik over Borggraven ud til Abildgaarden og frem og tilbage i den stille Taage mellem Træerne. Et enkelt Fuglepip, en Kvist, der faldt til Jord, en sagte, baskende Lyd af en Krageunge, der fløj lavt forbi. Pludselig i alle disse uldne Lyde — høje, vrede Mandsstemmer, der nærmer sig bag en Hæk. Og nu — den korte, skarpe Klang af Vaaben, der hugger mod Vaaben i uregelmæssig Ilterhed, — et Udbrud, et Fald, en Raslen af Klæder som hos En, der løber. Elisabeth bryder gennem Hækken, — Henrik Bydelsbach svinger sig paa sin Hest og farer bort.

„Brejde!" — — —

Hun blev liggende paa Knæ og saa paa ham, som om hun ventede, der skulde ske mere. Hendes Forstand mægtede ikke at fatte, at det Ansigt, der nyssens havde været saa bevæget af den højeste

Livfuldhed, var det samme, som dette fuldkomment ubevægelige, som hun havde mellem sine Hænder.

Men pludselig vældede Sorgen ind over hende. Brejde var død! Det allerkæreste paa Jord var revet fra hende! —

I sin vildeste Smerte har Elisabeth Reetz stadig den Tanke i sit Hjærte, at nu kan aldrig noget bryde ind og gøre deres Kærlighed ringere.

Og den Følelse er til at gaa ind i Evigheden med, tykkes det hende.

Niels og Christence.

I Foraaret 1578 havde Niels Flint Ende paa det Hverv, som Oluf Bager havde paalagt ham. Han havde afledt Vand, podet Træer og, saa vidt han kunde for Trevangsbruget, forsøgt sig med det nye, han havde set udenvælts. Oluf Bager modtog ham som en Ven og lovede ham Sædekorn og Bygningstømmer, dersom han kunde finde en øde Jord, han kunde faa Raadighed over. Men skønt Niels, der gerne vilde have lagt Jorden til Gavns i Aar, var paa Færde i det Ærinde sent og tidligt, fandt han ingen, han kunde erhverve.

En Søndag Morgen kom han ridende ind mod Odense. Ved Dalum Kirke holdt han Hesten an; ovre fra Klostret kom Ane Friis, støttet til en ung Kvinde, og det var Christence Eilertsdatter.

Niels svang sig af Hesten og førte den ved Tøjlen hen mod dem. Ane Friis blev saa glad ved at se ham, at han maatte binde sin Hest og gaa med dem ind i Kirken.

De satte sig og saa en Stund paa de unge Piger,

som kom med store Bøgegrene, med deres Forklæder fulde af Skovens Urter og majede Kirken. Da de var ved at strø paa hendes Søsters Ligsten, gik Ane derhen.

Niels sad og saa frem for sig.

Endelig sagde Christence:

„Hvi skyr du vort Hus?“

Niels tog hastig hendes Haand, men slap den straks. „Christence, Gud han ved, du er al min Trøst og al min Glæde paa Jorden! Men naar hele Odense By taler om, at Christence Eilertsdatter skal tilsiges Per Lauritzen, kan det ikke være mig kært at se dig.“

„Hvad Skel ved du til at tro paa Klaffer!“

„Din Fader begærer det.“

„Gud unde mig Lykke til at faa ham paa andre Tanker.“

„Christence, betænk dig vel i denne Sag. Per sidder vel forsørget, og han gaar sin genneste Kaas mod Rigdom, og han ved at føje sig med alle Mennesker.“

Christence saa undrende paa ham. Røsten var kold og streng, men Øjnene brændte i Sorg.

Aah, vidste hun dog, hvad det var, som tyngede ham!

Ane Friis kom til, og de gik ud af Kirken sammen. Ane sagde: „Niels Flint, jeg har et Spørgsmaal at gøre dig. Hvormed fortørner du de Odense Borgere? Inde ved Gæstebudet hos Oluf Bager forgangen kom du paa Tale, og skønt Oluf djærvelig nok talte Lov og Ros om dig, var der dog dem af Lavsbrødrene, som havde meget ugævt at sige dig paa. — — Niels Flint, det hedder vel: hvo aarle vil være Herre han blive længe Svend! Men det tykkes mig, at du maa have forfaret nok, saa videre Fortøvelse ikke gøres nødig. Stræb at blive din egen Herre, Niels Flint, og vis, hvorledes du kan skikke dig i en stor Bedrift, dem til Skam som laster dine

frimodige Ord. Eilert Jørgensen fik de da lukket Munden paa, da han berettede om din Duelighed."

Der kom et pludseligt Raseri over Niels, og han udbrød:

„Hvor jeg ser dem for mig, ser dem sidde der mætte og vel til Pas paa Gildebænken og uden at ville mig noget synderligt ondt — kun som menig Glædskab ved Ølbollen — nævne det ene Domsord efter det andet. Synes dem jeg ikke agter min Syndeskyld? Det er vist aldrig kommen dem i Tanke, — men jeg er en Fugl uden Rede, en Svend uden Lav, de gængse Veje farer jeg ikke, og det er dem nok. Aldrig har En af dem søgt at forfare, hvorledes det egentlig staar sig med min Sjæl og mit Levned, — men ligefuldt saa dømmer de rask og rapt, dømmer mig Mistro til hos den, hvis Venskab er mig haardelig nødigt, fører mig Ting paa, jeg aldrig har tænkt, endsige gjort. Bringer mig i Vaande, uden at de engang ved det. Aah, jeg kunde piske den Aandens og Samvittighedens Ladhed ud af deres fede Kroppe, jeg kunde — —"

„Niels, Niels, dette er af de klejne Sorger," sagde Ane, dem selv mest til Fordærv."

Christence sagde — og paa den Taare, som sprang hende af Øjet, var det godt at se, hvor ilde tilfreds hun var med Anes mæglende Ord:

„Løgn er altid Løgn! Stor eller lille, — den samme er Fader til den! Det er bleven *min* Tro paa det sidste." Der var saa stille efter det, saa Ordene blev længe i Ørerne paa de to. Saa begyndte Gøgen at kukke ovre fra Skoven; det vakte dem af deres Tanker, og Christence sagde: „Niels Flint, har du en Gerning for Haanden, som ligger dig paa Hjærte, da lad ikke dem der inde gøre dig Hinder. Dertil er du for god!"

Niels krympede sig i dulgt Smerte. Hvor han dog var spunden ind i Løgn. Her stod han og dømte dem, der løj af Ladhed og Hjærtekulde, han, som

lod hende uhindret leve i den gode Tro paa ham. Hvi drog den ene Synd dog ogsaa saa mange andre i sit Spor!

— — — — — — — — — — — — — — —

Naar Niels gik forbi Eilert Jørgensen, kaldte han ham af og til inden Døre. Der var meget, den Svend kunde give ham Raad for. Og en og anden Gang var det ham til stor Lyst at drille Per Lauritzen, og intet ærgrede mere Per end at se Niels Flint i Købmandens Bislag eller Stue. Niels selv havde ondt ved at skjule Latteren, hver Gang Per kom spankende med sine smaa, korte Skridt midt ud ad Gaden, udsøgende sig nøje de fladeste Sten. Naar han skulde til at skræve over Rendestenen og fik Øje paa Niels, fejlede det aldrig, at han kom til at se ud, som han drak Malurt. Og det pyntede ikke paa Pers gnavne Ansigt med den flade, rynkede Pande og de smaa, stikkende Øjne; han trak Munden op mod den lange Næse, saa det smudsiggule Skæg strittede, og de dybe Folder ved Næseborene blev endnu dybere. For at skjule sin Ærgrelse kunde han give sig til at le; — han lo kort; tre, fire smaa grove Grynt; — saa var det besørget! Men i Reglen kunde han ikke betè sig sømmeligt overfor Niels længe ad Gangen. Og Niels'es Gensvar gjorde ham rasende. Og saa længe de sad mange sammen, og det var lyst, huede det Eilert godt nok.

En Aften sad han og skubbede Niels paa Ærmet, at han skulde ikke lade Per kro sig saa uforstyrret. Niels hviskede: „Man skal ikke sætte Lus i Skindkjortlen, hun kommer der nok alligevel."

Og det varede da heller ikke længe, før Pers Arrigskab optændtes. Det kom sig af, at Niels sagde, det vilde nok ske, som Bispen ønskede det, at Brændevinsdrik ved Kvinders Indledelse i Kirken efter Barsel vilde blive afskaffet. Per svor, at slige gammeldags Noder skulde altid holdes! Niels svor igen.

Christence og Eilert lo af Hjærtens Grund. Da kom Marine med en Tudekande krydret Mjød, som Købmanden vilde gøre dem til Gode med i det linde Vejr. Eilert kom for Skade at sige, at det var troligt nok, som Niels sagde, men da blev Per saa galsindet, at han slog i Bordet og raabte:

„Tier Du ikke med saadant, Eilert, drikker jeg ikke en Draabe af Mjøden! Det kan du forlade dig paa.“ Da Eilert leende sagde: „Det var et slemme Pust, Perlille,“ følte han sig ganske syg af Harm og gik uden at agte paa, at Eilert raabte: „Tak for Skænken, Per, — nu bliver der saa meget des mere til os andre!“ — —

Pers Folk døjede med ham, naar han havde set Niels Flint, al den Stund der da ikke var En, som kunde gøre ham til Pas. En Morgenstund, da de havde rullet et Stykke kostbart Sidentøj ud paa et Bord, sprang han op og trampede paa det, ene af den Grund at hans Svend sagde ham imod. „Det er dig selv, som har at betale det,“ sagde Svenden sindigt. Det voldte, at Per Dagen lang maatte drikke Malurt for ikke at spy; Vreden slog sig paa Maven, og han havde Fornemmelser, som naar han var paa Søen, og Bølgerne gik højt. —

Den Sommer hjemsøgtes Odense af pestagtige Sygdomme. Per rejste straks af By; det var saadan med ham, at han ikke taalte at se noget, der mindede om Lig, — og der førtes mange til Kirkerne i de Dage. Niels fik Christence vel forvaret i Dalum hos Ane Friis; han fortalte Købmanden saa meget om Pesten i Limburg, at han tvang hende til at holde sig deroppe de søgne Dage. Det fik saa gaa med Huset, som det kunde. — —

En Søndag ind i August gik Christence til Byen for at følges med sin Fader i Kirke. Christence tyktes altid, at skønnere var ingen Kirke end St. Knud. Men der var hun ogsaa døbt, og der laa hendes kære salig Moder under Gulvet. Hun fik ikke

længe Fred med sine andægtige Tanker, for i Stolestaderne foran hende stod de gifte Koner, og der var En, som vilde have den yderste Plads fra en anden, fordi hun svor paa, at hun var ældre gift. Men al den Stund denne ikke vilde vige hende den fornemste Plads, blev det til Haardrag og højlydt Skænderi. Og det varede længe, før de kom overens.

Salmen begyndte, og da skelnede Christence Niels Flints stærke Røst længere nede paa Mandssiden. Saa var han dog ikke endnu rejst fra Oluf Bager! Som Sandet randt mere og mere af Timeglasset paa Prædikestolen, kom Andagten over hende, og med inderlig Bøn befalede hun den Sag, der laa Niels paa Hjærte — hans Sag og Sjæl og sin egen ogsaa — i Guds Haand. Da Ordene lød ud over Menigheden: „Fred være med alle de Mennesker, som paa Jorden er og har en god Vilje og Kærlighed og et ydmygt Hjærte til deres Gud og Skaber," ja, da fyldtes hun af en højtidsfuld Fortrøstning. De var jo dog alle til Hobe Grene paa eet Træ, og saadan skulde det vel ikke gaa, at inde i Kirken var de fælles om de velsignende Ord, og uden for forgiftede de hinanden Livet det bedste, de evnede. Naar de med koldsindige Ord gjorde hendes Fader haard til Sinds mod Niels Flint, var det kun, fordi de ikke til fulde vidste, hvor meget ondt de førte over ham og over hende. Ellers var det jo kun idel Skrømteri med den megen Tale om sand Kristenkærlighed. —

Da hun kom ud af Kirken med sin Fader, gik Niels hen til dem, og de fulgtes over Kirkegaarden og Flakhaven. Der kom Nelle Kræmmerkvind dem i Møde. Med ydmyge Lader hilste hun og sagde: „Det var en skønne Prædiken, vor Far gav os i Dag; det kunde mangen En tage sig af — det, at Gud udkræver af os i det fjerde Budord, at ingen maa tænke paa Trolovelse uden Forældres Vidende og Vilje. Ak ja, — der er mangen Jomfru, som har

syndet i det og desaarsag flyder op og ned i Helvedes Svovlsøer som en Ært i en sydende Gryde."

Købmanden gav hende en Hvid, saa gik han hjemad. Han var i godt Lune den Dag. I Gaar havde han faaet ikke lidet Tømmer flaadet op gennem Aaen; det havde længe været forhindret af Jørgen Marsvin med samt hans Pæle i Aamundingen, men nu havde Kongen beordret ham til at rykke dem op.

Han bød Niels med indenfor og var meget snakkeblid og vel til Mode. Niels sagde ikke meget den Dag. Heller ikke, da han senere fulgte Christence paa Vej. Og et kort Stykke uden for Byporten gik han fra hende med et sagte Farvel.

Han var saa bevæget i sit Hjærte, for nu havde han besluttet sig til, da han ingen Jord kunde faa i Aar, at drage for Oluf Bager til Holland ud paa Eftersommeren, før Isen kom. Det voldte ham Ve og Vaande, at der stadig hobede sig noget op mellem ham og hans Hjærtens Attraa, — det var jo ikke blot det at eje Jorden og søge at aftvinge den vilde, udyrkede Jord dagligt Brød, — men fordi han tyktes, at først da kunde han fornemme, om Gud havde taget den Forbandelse fra ham, som Liesels Moder havde nedbedt over ham. Den Forbandelse, hvis værste Del var Trudsel mod den, han kom til at elske. — Det bares ham næsten for, at fik Christence ham kær, da var den Kval, som Forbandelsesordene varslede hans Elskede, hende alt vis. For ikke kunde han bære en saadan Falskhed at tale om Kærlighed til hende, uden at lade sig op om sin Brøde. Og hvad der da vilde følge efter, — det kunde kun være eet: at aldrig vilde de blive givne tilsammen. For ingen Sinde turde han haabe paa, at hun da vovede at give ham sin Tro, — han — som en Gang havde sveget. Hun kunde jo spørge sig, om han ikke en Gang igen kunde blive en anden end den rette Niels Flint.

Hekse i Vold.

Bag en af de smaa Ruder i den Gaard paa Odense Nørregade, som kaldtes Eiler Rønnows, stod Dorete Glambæk hen under Aften en Regnvejrsdag.

Det syntes, som om hun med Magt vilde holde Tankerne fra at flyve deres egne Veje. Gennem Regntaagen blev hun ved at betragte de lave, uanseelige Gaarde der overfor. Fra det svajryggede Straatag til den Kampestens Syld og de bugede Lermure var de overrislede af Regn, og det plaskede ustandseligt fra Spyhullerne og de søndrede Tagrender.

Alt hvad hun vidste om ham, man nødigt skulde nævne, randt hende i Hu, som hun stod der. Inden man kunde vare sig, var han ind af Døren som en Vind og sagde: „Was soll ich machen", og forsvor man da sin Daab og lod sig omdøbe i en Møddingpøl i hans Navn, da fik man saadan Magt, at ingen uden Skarpretteren kunde staa En imod.

Dorete stampede vredt og gik ind i Stuen for at finde noget, der kunde hjælpe hende Tiden paa Gled og Tankerne paa Dør. Men der var halvmørkt, for Rudernes Blystreger og de snoede Vindjern lukkede meget af Dagen ude, og der faldt Skygger fra de øvre, fremludende Stokværk og de svære Knægte.

Dorete gik atter til Vindvet, thi henne fra Nørreport lød der Støj. Det Odense Fæ blev drevet forbi. Hyrdens Raaben og Kvægets pjaskende Tramp gennem Sølen var altid en mere dagagtig Lyd end denne formaledidede Snurren og Spytten af Æblerne i Potteovnens Rum. Hun stod der, saalænge der var noget at høre eller se af de dampende Dyr, som uroligt stimede gennem den snævre Gade under Hyrdens Pisk og nogle Peblinges Skrigen.

Da slog hun med Nakken. — Det var jo daarligt Spil at baase for nyfødt Fæ! Skam faa den,

der sagde, at hun vilde give sig i Lag med — — Dorete aandede besværligt. — Men nej, nej, nej, intet skulde tvinge og trænge hende fra den store Gerning, hun havde for, hvor tungt det end faldt at faa den begyndt.

Det gjorde ikke hendes Tanker lettere, at Blæsten tog mere og mere til. Dens mangfoldige Lyde overdøvede Draabefaldet og rystede og gyngede alt løst og bøjeligt, — selv det korte Græs langs Husmurene sattes i en strid, flimrende Bevægelse.

Dorete gik atter ind i Stuen. Hun tændte et Lys, der stod paa Bordet i en Træstage, saa satte hun sig ved Ovnen. Hun sad og stak med Brandjernet og tvang sig en Stund til at lytte efter Faarekyllingens gnidende, ensformige Lyde og til den Raaben og Brølen, som af og til lød ind fra Bagværelset; der sad Vincens med dem, de laa til Herberg hos, og fyldte sig med det berømmelige Odenseøl, og den ligesaa berømmelige fynske Mjød.

Hun og Broderen var i Byen angaaende en Strid med en Maler, en lumpen Hund, der forlangte 16 Mark og to Sider Flæsk for at have malet deres Karm op, at den kunde være rede til Brylluppet.

Desuden havde de tinget med Per Lauritzen om en Drift Græsøksne, han skulde sælge for dem i Hamborg. Da var det, at hun en Dag havde klaget over Hovedve. Per havde da skikket Bud efter Gyde Spandemagers, og hun havde maalt hende paa langs og paa tvers, til Pinen var hørt op.

Siden da havde Dorete Glambæk ikke haft en Time fri for Tanken om, at — —. Man skulde vel ikke mænge sig med Troldkoner, men kunde Gyde det ene, kunde hun vel ogsaa det andet. En Elskovsdrik til Godske Viffert og et Middel til at gøre Mette led ved Eggert Qvitzow, — det var dog ikke den værste Ynk, man kunde kaste Mennesker paa. Mette kunde jo vare sig ved at røge med ni Slags Urter. Forsømte hun det, var det en Hoffærdighed og Be-

spottelighed at vide sig saa sikker for Djævlens Kunster! Sagtens vilde det være med Guds Vilje, at der førtes ondt over hende, der kunde komme hende til Gode som en Advarsel. — Naar alt kom til alt, det var jo ingen ringe eller daarlig Ting, Dorete tog sig paa, og dyre kunde det koste hende, — Strækken paa Stige, Skruer paa alle Lemmer, brændende Svovl under Armene, ja, ja, saa langt kunde det føre, at Øvrigheden maatte age hende et Læs Ved paa Arsen. — Ak ja, dette var en ménblandet Glæde at faa den Plan i Gænge. Hun vred sine Hænder haardt i hinanden.

Dog, havde man noget for, som man *vilde* naa, da maatte man uden Ynk snitte det bort, som hængte En som en Klods om Benet. Og dette *var* jo ingen Skarns Gerning. Hun vilde jo kun øge Slægtens Ære og Gods. Og intet udrettede man ved at sidde med Hænderne i Skødet uden Mod til at træde dem ned, der stod En i Vejen.

Uden videre Tøven stod Dorete op, hægtede sin Kaabe og slukkede Lyset.

Da der blev mørkt, var det med eet, som der hastigt løb Ild gennem hendes skælvende Lemmer.

Var Djævlen alt faret i hende!

Men stod det saadan til, da skulde hun vide at nytte ham, før hun gav sig under Maning igen.

Hun hastede ind i Kammeret næst ved Stuen. Der laa Vincens og hans Fæller døddrukne paa Gulvet. Dorete skrævede hen over dem. Her laa han nu og teede sig som et Svin i en Møddingpøl, medens hun satte Sjæls og Legems Velfærd i Vove for at bevare ham hans Trolovede. Og sagte vilde han ingen Sinde vide hende tilbørlig Tak. Dorete ynkedes inderlig over sig selv. Men nu var der ingen Tvivl i hende mere. Det var en stor og mandelig Gerning, hun havde for Haanden, og hun skulde vide at føre den til Ende.

Møjsommeligt klemte hun Porten op og plaskede

ud i Sølen. Det bares hende for, at Mørket hængte tykkere end vanligt mellem de ludende Huse.

Dorete havde ingen Lygte med. Hun gik vild og kom ind imod de lerklinede Stolpevægge ved Klostrets Abildgaard. Men hun fandt dog op mod St. Hans Kirke. Bedre gik det højere oppe i Gaden, hvor der faldt et Lysskær gennem Skodderne paa et Par af Adelsgaardene.

Dorete fnyste haanligt. Der sad de nu sikre inden Døre, de bugede Skalke, og her gik hun ubeskyttet i Skidt og Skarn til op over Anklen. Men ikke vilde hun sky Møje, og ikke vilde hun agte nogen Hjælper for ringe, hun som var et Redskab til at ave en Jævnkristen for Hoffærdighed.

Da hun var naaet ud for Kagen paa Justitstorvet, saa hun et Lysskin, der svinglede og svajede ned mod hende. Hun drog sig hen til en Side. Skulde det mon være Per, som hun havde stævnet hid til Møde.

Det *var* Per. Da Dorete traadte ind i Skæret fra hans Lygte, gøs det formelig i ham. Til Trøst gentog han for sig selv, at det var kun god Gerning at forhjælpe hende til Lindring af hendes Tandværk; havde hun andet at drøfte med Gyde Spandemagers, — hvad angik det ham. Desuden — han maatte passe sin Næring. Gud lagde ikke Velsignelse i Ens Købmandsskab, naar man ikke drev det med Flid. Og Dorete hørte til hans bedste Kunder trods sin Nærighed.

„Vi faar tilbage og om ved Odensegaard. Oppe ved Priorgaarden staar de med Lygter — en Hob unge Købsvende, de har Peblinge med, som har sunget Diskant for dem i Raadhuskælderen. De bespottelige Diskantfugle! De har bundet Kosvanse paa sig og sværtet sig i Ansigtet, saa man staar i Fare for at tage dem for rette Smaadjævle. Og slig Forhaanelse skal taales af fredelige Borgere, det —“

„Hold han nu sin flabkære Mund og vis Vej," sagde Dorete, ræd og ilde til Mode.

De maatte gennem Ympehaven og der fra over Gærdet ind i Humlegaarden. Hver Gang Rankerne fra Toppen af de svajende Humlestænger løftedes af Stormen og daskede Per i Ansigtet, kunde han ikke bare sig for at stønne af Angst. Det var da ogsaa et Vejr for den Lede selv at drive sit Spil.

De naaede langt om længe ind i en snæver Baggyde. Vinden strøg langs den og peb om Svineskure og raslede med Lemme og Brøndvipper.

Hvad havde hun dog ført ham ind paa, denne Kvind. Aldrig havde han samtykt, om det ikke var for de fede Øksnes Skyld, som han betalte hende saa rundeligt, men som Hollænderne betalte ham endnu rundeligere — og saa for at hjælpe hende til hendes Helsen igen.

Gennem en snæver, uhumsk Gyde klemte de sig frem mod Vejrets Vold, til de standsede ved en af de laveste og usleste Hytter. Der var et Vindve lige under det langt nedludende Tag, men det var ikke større, end at en Mands Bringe kunde dække det.

Per stod en Stund og sukkede beklemt. Saa bankede han tøvende paa Døren.

Ingen aabnede.

„Stød med Spydskaftet, at det Pak kan —"

„For Guds Skyld, tæm jer Tunge, tir dem ikke."

Efter en Stunds Forløb aabnedes den øverste Halvdør paa Klem, og en Karl saa gennem Sprækken.

„Klavs Krumhals, lad os ind," hviskede Per.

„Er det jer, Per Lauritzen, hvad skader jer nu!"

„Intet, Gud ha' Lov, men her er en velbyrdig Jomfru —"

Klavs vendte sig ind i Huset, og der blev spurgt og svaret en Stund. Saa lindede han paa Døren og lod de to slippe ind.

Det klemte Dorete for Brystet. Og da hendes

Øjne faldt paa nogle indridsede Bogstaver, der gav det samme, enten hun læste dem fra oven eller fra neden, ja, da følte hun det, som der et Nu sad hende en Kniv i Hjærtet.

Hun rystede ærgerligt paa Hovedet. Det var sagte Stuens onde Luft, der gav hende Hjærteklemmelse. Hun tvang sig til at se sig om.

En Fyrrestikke, sat i en Jærnring, spejlede sit røde Skær i Sølen, der stod under Loftslugen, og der — i det vaadeste — laa et Par Smaagrise. Fra Ildstedet trak Røgen langsomt op mod det spidst tilløbende Loft.

De graa Trævægge dækkedes af tørrede Bundter Camilleblomster, Salvie og andre Urter. Tvers over Hanebjælkerne var lagt Stænger; Blaartotter og Hørbunker hængte ned fra dem, saa at Klavs maatte gaa krøget. Snart faldt han til Sæde ved det store Dejtrug. Han havde en udhulet Sten for sig; den laa fuld af Korn, som han gav sig til at knuse med en anden Sten.

I Alkoven laa en sortøjet Kvind og plirrede mod de gæstende.

„Drag Døren til, Klavs!“ sagde hun lidt efter. „Naa, din Skidthund, lyder du!“

Klavs skyndte sig derhen.

„Sidsel, staar det dig ikke an at tale med de højbaarne Gæster?“

„Nej, lad den gamle Bukkerytterske drive sit Spil.“

Fra Mørket i en af Krogene kom en gammel Kælling.

Dorete gyste; — Gyde saa værre ud her end i Pers Bod. — Aldrig, ej en Gang ved nogen Skolekomedie havde hun set En, der var værre.

Hun skubbede Per frem. Gyde spurgte sødt:

„Hvor gaar det den ærlige og velfornemme Mands Bensaar?“

„Ilde nok, Gud bedre. Bartskæren har dog fyldt

det med grumme kostbart Magnetpulver og lagt et forsvarligt Plaster af Skomagerbeg over."

„Idel Vanart! Hvi blev han ikke hos mig. Skomagerbeg! Harpiks skulde han have brugt. Det vederstyggelige Kreatur, som gaar en anden En i Næringen. Harpiks, det holder Saaret bedre sammen."

Per drog sig hen mod Døren; han havde samme Fornemmelse, som naar han havde ædt for meget.

Dorete nævnede sin Hovedve, men hun talte mere spagt end vanligt.

„Har den velbyrdige Jomfru forsøgt Kilden i Frørup Sogn?"

„Nej."

„Den paa Stenløse Mark holdes ogsaa for god at gæste St. Hans Nat."

„Kan hænde."

Sengedøren sloges op med et Brag, og Sidsel svingede Benene ud.

„Ingen Skvalder mer, din Skindmær. — Kom frem med sit rette Ærinde, Jomfru. Per, udendørs med sig, til jeg kalder ad dig!"

Per klynkede.

„Klavs, sæt ham paa Dør."

Klavs lystrede straks.

Sidsel sad og dinglede med Benene og saa paa Dorete.

Dorete gik hende et Skridt nærmere.

„Kan du for Skænk og Gave syde en brav Elskovsdrik?"

Sidsel slog en skingrende Latter op. Medens hun overøste Dorete med uhøviske Ord, strøg Gyde kattevenligt Doretes fede Ryg og sagde: „De unge Karle fatter vel Elsk til saa fager en Jomfru uden Trolddomskunst."

Dorete begyndte at føle sig mere let i Sind.

„Kan du?"

„Kan! Ja nok. Men der gaar kostelige Ting til, og de maa hentes langvejs fra," sagde Sidsel.

„Ja, og vi er fattige Folk og har ikke Rejsetæring.“

„Derpaa skal det ikke komme an.“

Sidsel saa forskende paa Dorete. Dorete tvang sig til at smile.

„I er ikke af de Rædde,“ sagde Sidsel og lo kort.

„Kender I et Middel til at gøre en Jomfru led ved en Karl?“

„Jeg skal indblæse hende en saadan Lede, at hun ikke taaler at se ham. Hvad hedder den Karl?“

„Eggert Qvitzow til Egebo. For et Par Aar siden blev han Herre til Egebo efter at have drevet sit Spil udenrigs med en forløben Student, Niels Flint, i Følge.“

Sidsel saa maabende frem for sig. „Ved Fandens graa Haand — det lemper sig paa underlig Vis.“ Og hun brast i en støjende Latter.

„Kald Per ind.“

Da han kom, sagde Sidsel til ham: „Per Lauritzen, I begærer af os at faa Niels Flint udbandt af Fyns Land, saa han ikke nogen Tid tør vove sig hid igen.“

„Nej, nej, hjærte Sidsel, det har jeg dog aldrig —“

„Skvalder! Det er dog jert rette Ærinde hid og ikke de klejne Bensaar.“

„Aldrig nogentid. Jeg kan sværge paa, jeg er saa vog —“

„Vil han tie. Har vi ikke gjort Aftale om to Oksekroppe, en Tønde Øl og en Fjerding saltede Aal, dersom det lykkes?“

„Jeg kan vel ikke gaa fra det da. Men“ — og Per blev ivrig — „kun hvis det sker, forinden han drager til den adelige Herre, han vil begære Hjælp hos.“

„Lad ham kun drage; jeg skal give Eggert

Qvitzow andet at tænke paa end at bistaa Niels Flint."

„Hvorfra ved du Navnet?"

„Per, mangesinde har jeg sagt ham, at Gyde og jeg har hver en Trolddoms Patron, der formaar alt. Kalder vi Pil Hestesko eller Paaske Lyre hid, da tvivler du vel intet, Per Lauritzen."

Per stønnede: „Gode Sidsel, to Tønder Øl, dersom du sværger mig til, jeg aldrig skal faa din Smaadjævel at se."

„To Tønder. Det er vel det. — Hvad hedder Kvinden?"

„Mette Viffert."

„Mette Viffert. Tvi. Da faar du ikke spare dig," sagde Klavs.

Sidsel stod og saa frem for sig. Hun var helt betagen af sin egen Magt. Alt føjede sig for hende. Oluf Bager vilde det gaa til Hjærte, at Niels Flint kom i Ulykke; han led ham godt og havde aabenbarlig vist ham Ære og Venskab. Naar han dertil inden længe fik Tidende om, at hans syv Skibe var i Kvag — hun havde vel ikke for intet skvulpet syv Æggeskaller i Vand og læst over dem — da var det Tak tilfulde for den vanlykkede Røverfærd. Mette Viffert skulde faa en Broderhustru som Dorete, der undte hende det saa vel. Naar Niels Flint udbandtes af Fyns Land, kom Christence Eilertsdatter til at gaa med Øjnene i Kluden; det var hende vel undt; sad hun ikke der ud til Vestergade med fuldt op i Klædekister og Stegers.

Per hviskede frygtsomt:

„Hjærte Sidsel, I mager det vel saa, at det ikke kommer mig til Skade paa Liv og Sjæl." Og Per blev end mere sagtemælet. „Og den Finger af den døde Tyv i mit Brændevinsanker — Forslag giver den i Brændevinen, det er rigtig nok — den tager du vel paa dig, hvis Øvrigheden —"

„Ja, men jeg lader mig ikke nøje med een Side Flæsk for det.“

„Sidsel, du gør mig til Stodder.“

„Som dig lyster med den Finger; men den gavner for mere end fire Svinekroppe i Brændevinen. Og vil du hellere, at jeg skal vanhædre dig —“

„Du skal faa Flæsket, Sidsel, Du skal.“

Uhyggen tog atter Dorete. Faa saa meget fra den nærige Per! Var det mon ikke en Heks af større Magt end vanligt. Gud give, hun var herfra med Livet, saa fik det være med alt det andet.

„Gaa udendørs med Jomfruen, Per Lauritzen.“

„Der er saa mørkt som under Mulde.“

„Kan hænde, det lyster dig at se, hvad jeg nu skal have for Haanden.“

Per og Dorete for ud af Døren. Der stod de i den hvinende Blæst og skælvede og vovede ikke at se op.

„Hørte I noget,“ hviskede Per.

„Nej — for Fanden.“

„Tys, band ikke i en saadan Stund. Det kom mig for, det hvæsede.“

„Kæreste Per; var det mon ikke en Kat?“

„Ak, nej, saa vel er det ikke.“

Dorete tænkte paa den store Gerning, hun havde for, men ikke kunde det tvinge hendes klaprende Tænder i Ro. Hun fik fat i Pers Haand, og de stod og holdt i hinanden og i deres Hjærteangst sukkede de, saa den ene skræmte den anden derved.

Saa blev de da kaldte ind.

Det lindede at komme ind i Lyset, hvor svagt det end var. De havde kastet Kvas paa Ildstedet, og det flakkende Skær faldt paa Sidsel Landsknægts Ansigt, som lynede af Spot og Lystighed.

„Se paa hende,“ sagde Klavs, „Huen af, Per, det er en fornemme Frue, I har for jer. Hende har Eggert Qvitzow lovlig drukket Bryllup med udenrigs i den Stad Frankfurt.“

Dorete slog Hænderne sammen i overvældende Glæde. Glemt var nu al Frygt.

„Er det sandt!“

„Sandt. Derpaa kommer det ikke an. Vi har Brev og Segl derpaa.“

„Lad mig se det,“ raabte Dorete graadigt.

„I faar tøve et lille Korn endnu,“ sagde Gyde.

„Tøv ikke med at fremlægge det.“

„Det skal hentes langvejs fra. Rejsetæring først.“

„Kom i Morgen, du finder mig i Eiler Rønnows Gaard.“

„Din Karl er dig saa sikker, som I alt blev sungen til Senge. Gaa Torsdag Aften gennem Møglebroport ud over Eibymændenes Marker, der finder I mig ved det første rindende Vand, I møder. Sig mig Navnet paa ham, jeg skal da bruge mig saa vel, at I ikke skal fortryde jer Umage. Men medfør nogle gamle Dalere.“

„Du er noget hastig til at fordre. Det staar vel til mig, hvad jeg vil forskylde dig.“

„Kom hid,“ sagde Sidsel, der havde aabnet Lugen.

Per og Dorete nærmede sig og saa ud i Natten.

Regnen var hørt op. Maanen kom af og til frem mellem de hastige, sønderflængede Skyer; mellem vredne, langstrakte Aabninger mørknede den sorteblaa Himmelgrund. Om Maanen stod en grønligblank Lys-Ø, der kastede sit blakkede Skin over de nærmeste Skyer. Paa Jorden flød alt sammen i eet Graat.

Sidsel sagde: „Hold Øjnene mod Skyerne.“ Og ensformigt gav hun sig til at mumle:

„Paaske Lyre, jeg maner dig,
at du snarlig svarer mig.
Jeg maner dig ved Salt og Brød,
ved Hejre, Gøg og Ridder Rød,
ved Norges Skær og Vendelskag,
jeg maner dig ved alle Troldkvinde,
alle de man kan i Verden finde,

ved alle de Kællinger, der kan i Verden være,
ihvor de er, fjærn eller nære,
at du ej længer skjuler dig,
men snarlig kommer hid til mig!

Se, se —," hvæsede Sidsel og greb dem haardt i Armen — „se, der ved den stakkede Sky — ser I ham. Ser I hans sorte Flagermusevinger, Næbbet med de skarpe Tænder, ser I hans laadne, hængende Bug, ser I —"

„Ja, ja —," stønnede Per.

„Ser I Benene, hvor de snor sig som Slanger. Det, han har i den ene Haand, er et Ris, i den anden — en Puster."

„Man ham væk," raabte Per grædende.

Sidsel hug Lemmen i.

Dorete var iskold, og det krøb saa underligt i hendes Baghoved. Hvad var det dog for en Galenskab, at hun havde givet sig dette i Vold.

Da knyttede hun Hænderne, saa Neglene bed i Haandfladen. Og hun hviskede rasende: „Er jeg nu i det, saa skal jeg Satan sla mig ogsaa nytte det forsvarligt, forlad dig paa det, Jomfru Mette, dit Ubæst!" Og hun sagde til Sidsel: „Hvi bær han en Puster?"

„Ej, ved I ikke det, velbyrdige Jomfru? Med den indblæser han Mennesket nyttige Raad gennem Øret eller bagfra. Mig vil han lære at bevise Eggert Qvitzow, at han er lovlig givet til mig, og at skaffe Niels Flint enøjet forvist Fyns Land, — om vi ellers lader ham slippe med Livet," sagde Sidsel hoffærdigt.

Dorete slog en skraldende Latter op — hun kunde ikke bare sig, hun maatte le og le, skønt Angsten endnu gnavede i hende. Af bare Hjærteklemmelse blev hun mundkaad og kunde ikke komme paa Dør for Snak.

Men da hun endelig stod ude i Mørket og Regnen

med Per, vidste hun pludselig ikke et Ord mere at sige.

Per gik, som han havde faaet den skælvende Sot; og det tog saadan til, at den velbyrdige Jomfru omsider maatte slaa Kaaben til Side og have hans Arm ind under sin, for at han ikke skulde styrte.

Den Kræmmerplumpert, den kvindagtige, rædde Overskærerbælg, — nu var hun snart gennemvaad ned ad den ene Side.

Dog — lindede det ikke for hende! Jo — mænd gjorde det.

Galsindethed var nu engang Dorete Glambæk mindre uvant end en saadan Hjærtens Beklemthed.

En redelig Tilstaaelse.

Fra Holland havde Niels været i Heidelberg. Han vilde tømme af Angerens Bæger alt det, som han kunde være ene om. For mere og mere klart stod det ham, at Christence og han hørte sammen, og at hans Sorg maatte blive hendes. Mester Hintz var død, og Moderen sad Enke og bar paa den Hjærteve, at saa ilde havde hun optugtet sin Datter, at hun havde ladet sig lokke, saa ung hun var. Men den Sorg tog Niels fra hende, for han skaanede ikke sig selv, men bekendte, at han lidt efter lidt havde beredt sig Vejen, hvor skændelig han havde lokket hende, og hvor angerfuld og sorggiven Liesel var, og hvor sikker hun havde været paa, at han vilde give hende sin Ægtetro. — Da han Dagen efter kom igen, sad Moderen med Liesels Hue i sit Skød og kyssede den og kaldte hende sit eget elskede, gode Barn. Hvor sviende end hendes hadske Ord ramte

ham — tusind Gange bedre var det at vide sig endnu mere hadet, end at have Moderen gaaende sin Livs Tid til Ende med Foragt for sit Barn. —

Oluf Bager tyktes, at Niels havde røgtet hans Ærinde saare vel, og han gav ham Tilsagn om Sædekorn og Kvæg, naar han begærede det. — Kunde han dog blot finde en øde Jord, de vilde give ham fri Raadighed over!

Niels forsøgte sig flere Steder, men uden Held. Hvor kunde det dog være! — Fra alle Egne klagedes der over, at øde Jord laa hen, og der fejlede Folk til at dyrke den. Men naar det kom til Stykket, vilde Herremændene ikke have andet end Fæstere om sig.

En fynsk Herremand havde saa omtrent givet Niels Flint Tilsagn om en øde Strækning, — men saa skrev han Niels til, at han havde faaet et andet Sind, for nogle Odenseborgere havde varet ham ad. — Ikke vilde han give en Mand Raadighed over Jord, som kunde drage de omboende Bønder fra gammel Skik. — —

Den Dag, Herremanden havde givet Niels den Besked, sang de i Kirken Salmen om de ti Guds Bud. Da de kom til Linjen:

> Du skal og ingen stjæle fra
> hans Gods, hans Hæder eller Ære,

saa Niels, at Christence løftede Hovedet. Uden for Kirkedøren havde han fortalt hende om, at de havde skaffet ham Modbør. Han vidste, hvad hun tænkte i denne Stund. —

Nej, nu skulde det være forbi med denne halve Ærlighed. Hun, hans Øjesten, hans Allerkæreste paa Jord, hende skulde og maatte han paaføre en Sorg, som sagtens vilde skille dem nu og altid, men han skulde gennem dette ogsaa. Hvor var det sandt, hvad Elsebe Krabbe havde sagt, at i Flok maa vi bære den Synd, som er i Verden.

Alt andet svandt for Niels; han blev ene med sin Gud og sin Samvittighed. — —

Hen under Aften begav han sig paa Vej til Eilert Jørgensens. Da han nærmede sig Huset, standsede han. Nu skulde han forsalte en ung Jomfrus Rolighed, nu skulde han støde den karrige Del af Lykken fra sig, som han ejede. Alt i ham gjorde Oprør! Nej, dette var for haard en Straf, Gud kunde ikke fordre det af ham! — Men vilde han ind i den daglige Gerning, som ham tyktes den, han var født til, da maatte han nok igennem dette. Udenom var ugørligt. Ellers fik han ikke det Haab i sin Sjæl og den Tro til Livet, som var ham nødig. — Men han kunde jo ogsaa kaste den Tynge af sig og flygte! Eggert Qvitzow kunde vel skaffe ham Lov at sidde sin Livstid ud og passe Fyrlamperne paa Skagen eller Anholt. Eller han kunde binde sig en Sten om Halsen og springe i Aaen.

Det, som førte ham i den gruelige Ulykke med Liesel, var ogsaa begyndt med, at han veg fra sin Vilje: at ville blive en fri Mand. Dengang var det, fordi han ikke vilde fiske paa de store Vande, men hellere plukke de Roser, Livet bød fra Dag til Dag, uden Maal og Sammenhæng.

I denne Stund vilde han flygte og skjule sig i en Krog Resten af sin Tid. Var det mon mindre Svig og Synd end det andet! „Gud styrk mit bange Hjærte," mumlede Niels. „Jeg maa igennem dette ogsaa."

Dermed gik han ind til Eilerts. Christence var alene paa Stuen. Niels tog ikke hendes Haand, som han plejede, men sagde inderligt: „Hvis du har Hjærtelag for mig, saa gaa med mig ned i Abildgaarden."

Da de gik sammen ned gennem Gaardene — han holdt sin Hue i Haanden — havde Christence Niels mellem sig og Solen, der var nær ved sin Nedgang. Som en gylden, dunet Linje saa hun hans

Ansigt; — hvor streng og stærk den Pande var, hvor smertelig Mundens Vige! Et sødt og ømt Smil strøg et Nu over hendes Læber. Hun begyndte at sige noget om det skændige i, at de havde talt Herremanden fra at føje Niels, og hun sagde: „Du faar ikke tabe Modet, Niels Flint, men blive paa den Vej, Gud har sat dig paa.“

Niels knugede sin Haand om Daggerthæftet. Aah, hvis han fri og stolt havde fulgt den, og nu havde kunnet træde frem for hende som sin egen Mand, og de med Ære kunde have været givne tilsammen!

Christence stod foran Niels, der sad tavs paa Bænken under Lindene med Blikket mod Jord. Saa sorggiven tyktes han at være, at hun ikke længere mægtede at bære at lade ham ene med hans Kvide. Men hvad hun end sagde, saa var det, som hun talte langt fra ham, og slet ikke med sine Ord kunde naa ned i de Dybder, hvor han var med sin Nød.

Da tænkte Christence i sit Hjærtes Fylde, at han ikke turde tale hende til om Trolovelse, fordi han var en hjemløs Svend, og hun en Borgers Datter. Hun vilde se aabent paa ham, men Øjnene løb hende fulde af Taarer, da hun sagde:

„Hvis vi blev hos hinanden, til Døden adskilte os — —“

Niels tog om hende med et Udraab. Saa slap han hende og vred sine Hænder: „Nu hjælpe Gud mig af min Nød!“ Hele hans Sjæl vaandede sig i en Pine, hvis Magt hun vel ikke til fulde kunde fatte, men som greb hende dybt. Helst havde hun taget om hans Hoved, lagt det ind til sit Hjærte og bedt ham mindeligt klage hos hende og aabenbare hende sin dulgte Kvide! Og hun gik hen til ham, og som hun tænkte det, gjorde hun det.

En Stund var de saadan sammen. Da løftede Niels Hovedet. Han tog hendes Hænder og saa op

paa hende, og Christence tænkte, at det var som Alverdens Nød var faret hen over hans Ansigt.

„Allerkæreste Christence, nu har jeg fanget Kraft og Lise ved dit Hjærte. Nu vil jeg uden Svinker aabenbare alt for dig.“

Hun satte sig. Og redeligt fortalte han. Tungere og tungere blev han i Sindet, for klarere og klarere stod det for ham, at efter dette maatte al hendes Kærlighed visne.

„Niels, Niels, værre var du vel ikke end andre,“ sagde hun i sin Nød.

„Gør mig ikke saa ringe, at Gud ikke skulde have ment mere med mig. Gør det ikke — selv om du kan tage min Syndeskyld fra mig med det.“ Christence følte sig som sønderknust. Dette var mere, end hun kunde bære; her kunde hun ikke med al sin Kærligheds Magt lindre eller hjælpe.

„Kort og enfoldig sagt: jeg har bragt en ond Gerning ind i Verden, og den kan ikke slettes ud, gøres til intet. Min Synd er mig tilgivet, men den virker i mig, til jeg har stridt min Strid. Den evige Salighed er mig forjættet, men jeg kan ikke løbe fra de Mærker, min Synd har sat i min Sjæl. — Kan jeg da svare for Guds Dom, at jeg tager dig med i min Skæbne? Hver Dag jeg lever, vil jeg elske dig, men ikke med et Ord vil jeg bede dig om at give mig din Tro. — — Aah, Christence, hvor lidet mægter vi dog at bedre os, — jeg, som har følt Guds Naade drage mig til Livet igen, da jeg var bestedt i den svareste Sjælenød, hvor lidet har jeg formaaet at kæmpe mod det syndige i min Natur. Somme Sinde tykkes det mig, jeg kan sørge mig død af Sorg og Skam.“

„Det bør os ikke at være utaalmodige under Korset. Apostlen Paulus selv har sagt: det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke, men det onde, som jeg ikke vil, det gør jeg. Hvor meget mindre maa vi fattige Christne da tabe Modet.“

Længe sagde de intet. Men som Tiden gik, blev det først rigtig Christence klart, hvad Niels havde fortalt hende. Hun havde ikke til fulde kunnet fatte det i al dets Rædsel. Niels søgte at faa et Ord af hendes Mund. Men hun lagde kun sin Haand i hans og sad og saa ned for sig. Der er Sorger saa store, at man kan ikke mæle om dem selv til den kæreste paa Jord.

Da Niels saa hendes Hjærteve sagde han: „Det er nu silde, og du faar gaa, Christence. Jeg bliver her i Urtegaarden denne Nat. Har du et godt Ord at give mig til Farvel, da kom her ned i Morgen, naar du ret har fattet det altsammen.“

Hun rejste sig. „Christence, før du gaar fra mig — det er en lang Nat jeg gaar i Møde, Christence, læg dine Hænder sammen og sig, at du forlader mig den Ynk og Nød, jeg har paaført dig og mig selv!“

„Det gør jeg, Niels, saa sandt Gud hjælpe mig.“

Saa gik hun stille fra ham.

— — — — — — — — — — — — — —

Det stundede mod Dag. Endnu gik Niels Flint i Eilerts Urtegaard.

For vist, — den Nat havde været ham tung at gennemstride!

Da aabnedes Døren ud til Haven, og Christence kom hen imod ham.

Niels var bleven bleg. Han mente, han havde beredt sig paa den Kval, han gik i Møde. Men nu da det nærmede sig, da han skulde høre, at han maatte gaa af hendes Vej, da syntes han alligevel, at han ikke mægtede at bære det. Christence stod foran ham.

„Niels Flint, jeg ved det nu: til ind i mit yderste Aandefang vil jeg være delagtig med dig i Sorg som i Lykke!“ —

Længe, længe sad de sammen i den dugfunklende Abildgaard.

At elskes, som den han var, — ikke mere at skulle hykle og skjule, — det var en Lykke saa stor, at Niels tyktes, at om han havde baaret Jern over Liesels Grav, som der stod i Visen, og det var sprunget af, kunde han ikke faa større Vished for, at hun havde tilgivet ham hans Brøde, end nu, da en ung Jomfru lagde sin Velfærd i hans Hænder.

Det begyndte at larme oppe fra Gaarden, og de rejste sig. Niels tog om hendes Hoved og saa hende trohjærtig ind i Øjnene. „Skal jeg bie med at tale til din Fader, til jeg ejer Hus og Hjem."

„Nej, Niels — ingen Krogveje."

Han slap hende, det mørknede i hans Ansigt.

„Du har jo ikke glemt Forbandelsen! Du mindes vel, hvad Liesels Moder sagde."

„Hele mit Sind, min ganske Sjæl velsigner dig, Niels."

„Hvad en Moder siger i en saadan Stund — skulde det ikke staa ved Magt!"

„Til visse. Men da bærer vi det sammen som et Kors, Gud har paalagt os; sammen, Niels, som rette Ægtefolk."

— — — — — — — — — — — — — — —

Købmand Eilert Jørgensen stod i sit Bislag og saa op og ned ad Gaden. Hverdagens travle Liv var alt begyndt. Hos Handlende og Haandværkere strittede Lugerne ud i Gaden. Sisemesteren var paa Færde, og ikke faa Bønder kom agende med Lam, Honning, Smør og andre af de ædende Varer, som Købstadfolkene havde Brug for. Købmanden kendte mange af Bønderne og raabte sin Hilsen til dem saa kraftigt, at han overdøvede den Hob Kællinger, som skældende og smældende, med Haanden paa det, de vilde købe, fulgte Vognene fra Porten til Torvet.

Da kaldte Christence ham ind i Stuen. Der stod Niels Flint. „Er det dig, Niels! Naa, sid til Bænks. Vil du have engang at drikke. Hvad Ærinde fører dig ellers hid?"

„Ejlert Jørgensen, du faar bevilge, at Christence og jeg faar hinanden til Eje; vi —“

Ejlert fløj i Vejret og hug Næverne i Bordpladen. „Fy dig an, Niels Flint. Du som ikke er i ærligt Brød, men flakker om som en anden Bærenhytter.“

„Du ved, af hvad Aarsag jeg gør det, og at det ikke er Ustadighed og Flagreri.“

„Jeg ved, jeg kan ikke slaa min Lid til en fremmed Svend, som ingen ved, hvad han egentlig er.“

„Du har før givet mig bedre Skudsmaal.“

„Før, ja, men hvo ved, hvad utilbørligt du anretter udenbys med alle dine nymodens Paafund.“

„Lad nu Sandhed og Ret gælde mellem os og døm selv uden at spørge Naboer og Lavsbrødre. Du ved, jeg har tjent Oluf Bager, saa han vil give mig Sædekorn og Dalere, og at jeg har gjort mig min yderste Flid for at finde en øde Jord, jeg kunde faa til Eje.“

„Ja, og det er kun at laste!“

„Jeg ser vel, at du hører efter Per Lauritzen, som kun stunder efter at skille mig ved Hæder og Ære.“

„Var du din Mund med Per. Han holder sig til Byen og Lavet. Han stevner efter Evne. Det staar mig mere an, at han bliver min Dattermand end en fremmed Karl, der flakker om —“

„Eilert Jørgensen, du har bevist mig godt, men længe endnu har jeg ikke Gedult til at høre paa dette, at du bider dig fast i den falske Snak uden at agte paa, hvad jeg siger dig. Det skal du vide, at den Forlis, jeg har haft paa Freden i mit Hjærte, kom mig paa, fordi jeg fornægtede den Trang og Vilje i mig.“

Christence traadte dem nærmere.

„Fader — jeg kan ikke være dig hørig i den Sag med Per.“

„Ti stille, i tusind Djævles Navn," raabte Ejlert; han havde faaet sit Spyd mellem Hænder, nu hug han Skaftet i Gulvet. „Ti stille. Jeg spørger ikke dig, naar jeg vil en Sag. Du er alt lovet til Per, og ham er du tjent med."

Christence gik hen foran ham. „Fader, det er ikke den Optugtelse, du kan forsvare for Gud, at knuse alt det, som er mig selv. Og den Lydighed kan ingen forlange, at jeg skal kun være som et Instrument i din Haand at spille paa, naar dig lyster. Skal jeg tænke med din Tanke, føle med dit Hjærte, kun have det Behov, du tilsteder, — Fader, naar du er død, hvad er jeg saa, naar de lægger mig under Mulde, andet end et stinkende Lig, siden du lod min Sjæl visne. Hvad er der saa at træde frem for Dommen med og møde min kære salig Moder med!"

Købmanden saa paa Christence. Ej, ej, Folen er nok bleven Hest! — Hvad saa, — jo hastigere Blodet bruser, jo snarere lægger det sig. Allenfals, ikke vilde han løbe den Hazard, at der skulde siges ham paa, at han ikke forstod sig paa Ave og Børnetugt.

Niels sagde: „Gør hende til Vilje, Ejlert, jeg skal skikke mig saadan mod hende, at du ikke skal angre det."

Købmanden sad lidt. Det havde givet ham Ro i Sindet at drage sig til Minde, hvor megen Magt og Ret han havde til at tæmme Christence. Lidt mildere stemt sagde han: „Det er ikke blot det, at du ingen Steder hører hjemme. Men det falder mig saa tungt paa Sinde, at der intet godt kan følge efter for Christence, hvis hun gives til dig."

Niels veg et Skridt tilbage. Alt svandt et Øjeblik for ham. Men de Ord, Liesels Moder havde sagt, susede ham i Øret.

Var det den Forbandelse, der virkede saa sælsomt paa Ejlert!

Købmanden var gaaet. Niels tog Christences

Haand og sagde: „Der ser du. Forstod du, hvad der virkede i ham. Og dig, som jeg Dag og Nat beder Gud bevare til Liv og Sjæl, dig skulde jeg drage ind i det, som truer mig!“

„Niels, ikke er det dig til Ære at forhærdes i Mishaab. Naar din Synd endnu virker i dig, da kommer det af, at du er en levende Sjæl, der skal gennem Livets Smeltedigel for at naa sin fulde Styrke. Hvad baader dine Ord om at holde ud, naar du viger for det første Anstød.“

Niels tog hende fast i sin Favn! Han vidste intet andet Svar at give. „Og dig vil de tage fra mig!“

— — — — — — — — — — — — — — —

Den Tid, der fulgte efter, var Per saa vel til Pas som ingen Sinde før. Han hørte ikke et ilde ment Ord om Niels, — og han havde en sær Færdighed i at kunne lokke dem frem fra Folk, — uden han var paa Færde at forebringe Ejlert dem. Og skønt det stod ham klart, at han sled mere paa Sko og Hoser, end naar han stod rolig i sin Bod, saa var der dog ikke en Dag, uden at han var til Ejlerts og aabenlyst og forblommet satte ondt for Niels; — heller ikke forsømte han at se ind om til Gyde Spandemagers, skønt det paa Dorete Glambæks og egne Vegne kostede ham ikke lidet.

Jo flere Haansord der faldt om Niels, jo stærkere følte Christence — og med Stolthed følte hun det — at hendes Kærlighed laa saa fast og tung i hendes Sjæl, at den evigt vilde bære Mærker deraf. — —

En Godtvejrsaften sad Ejlert Jørgensen og Per Lauritzen i Bislaget med deres Aftenøl.

Christence stod hos og saa ned ad Gaden.

Ejlert sad og drævede over en lang Forklaring; — han havde forfaret, at det hjalp paa hans Skaldethed, at han toede Hovedet i Lud, støbt af Aske, som var kommen af brændt Duemøg.

Niels gik forbi. Da han saa Christence, kom

han hen til Skrankværket. „Du vil vel byde mig Farvel, Ejlert. Jeg drager snart af By.“

Et stort Smil bredte sig om Ejlerts Mund, han sukkede lettet og spurgte venligt, hvorhen Rejsen gjaldt.

„Jeg har beraadt mig med Oluf Bager; det er hans Formening, at den Herremand, jeg har færdedes udenrigs med, ejer øde Jord, som er Købejord, altsaa ikke fri adelig Jord, men Jord jeg kan faa til Eje.“

Per formelig gnistrede af slet dulgt Fryd.

„Vil han lade mig faa den, vil jeg opdyrke den og betale ham med den halve Afgrøde, saa længe han begærer, til den er bleven min. Almisse tager jeg ikke imod.“

Per var lyksalig over, at Niels endelig vilde drage til Eggert, for andre kunde det jo ikke være. Naar han nu blev slaaet ned der, saa var hans Mod vel brudt for altid. Ellers, sagde Sidsel, skulde Paaske Lyre indpuste hende ny Anslag. Skønt han var saa glad til Sinds, kunde han dog ikke tæmme sin Ondskab, men sagde: „Man har aldrig hørt, at en enkelt Mand kan skabe Ager og Eng af øde Jord.“

Niels sendte ham et Par hvasse Øjne. „Da forlader jeg mig dog djærvelig paa, at det vil ske.“

„Hvornaar drager du?“ spurgte Ejlert. Var han vel af By paaførte han ham vel intet ondt til Tak for alle de beske Ord, han havde sagt ham.

„Lørdag næst efter denne. Jeg slar Følge med Olufs Svend, Hans Peberkage, han skal føre Brev til Rentemesteren.“

Ingen bød Niels Bænk eller Krus. Han sagde da Farvel. Først til Ejlert og Per, sidst til Christence. Hun lagde begge sine Hænder i hans og saa op i hans Øjne. Varmt og fast sagde hun: „Lykke til, Niels Flint!“

„Hav Tak Christence for dette — og for alt

tilforn og i kommende Tider," lagde han sagte til. „Tøv mig efter."

„Ja, Niels — selv om du bier i mange Aar."

Dernæst skiltes de.

Per fik en sær Hast med at komme af Sted.

Glæde vendes til Sorg.

Til fulde havde Elisabeth Reetz udført Brejde Lindenovs Vilje. Selv havde hun været hos Gørvel med Brevet og hos Dronning Sophia for at tale Mettes Sag.

Det ramte dybt i Gørvel, at det var en Død, som disse mandelige, kloge Ord kom fra; — sagtens vilde det ikke føre noget godt med sig at handle imod dem. Dertil kom det, at Mette jo ikke var til at tvinge, og snart vilde hun komme i Folkemunde for den lange Trolovelse uden Bryllup; — hvor god en Kvinde Mette var i alt andet end denne ene Sag — Skvalderen vilde ikke drukne for hendes Dør. Gørvel kendte Snakken paa Herredage og Markeder. Da Vincens Glambæk kort Tid efter gæstede dem ene, lod han sig overtale, — han gad ikke mere staa imod. Godske var kommen i Tanke om, at al den Stund han nu var Slægtens Overhoved, stod det til ham at tvinge Brejdes Vilje igennem, saa han var nu paa Mettes Side. Og den Dag kom, da en Svend red af Gaarde med Breve til Consistoriet, Dronningen og Mester Anders Vedel, — alle om den samme Sag.

Det var en underlig Tid for Mettelil, den som nu randt hen i Forventning.

Det, som i Aarevis havde været hendes daglige

Tynge — nu havde hun Haab om at slippe af med det. Hun var ogsaa dybt greben af Elisabeth Reetz, der gik der med sin Sorg, som var det en kostelig Skat; hun stod saa fjernt og højt med sin store Kvide, som hun aldrig nævnede, men der var ikke den Fold i hendes Sjæl, uden at den var præget deraf. Mettelil tænkte sommesinde, at hvis hendes Vilkaar var blevne onde, mon hun da var bleven en saadan Kvinde som Elisabeth Reetz eller som hendes kære Elsebe Krabbe, der nu var i Guds Gemme. Elsebe havde ogsaa kendt Sorg; atten Børn havde hun haft, men kun syv Døtre og en Søn havde hun beholdt til det sidste. —

For hver Dag der gik hen over Mettes Hoved, styrkede hun mere og mere sin Sjæl til at bære det, som kunde ramme hende. Kan hænde hun ikke forhvervede Consistoriets Tilladelse til at hæve Trolovelsen, og selv om hun fik den — hun havde jo været den Opsætsige — de kunde forbyde hende at give sig i Ægteskab hendes Livstid ud. For vist skulde hun bære det, — hun som havde haft Elisabeth Reetz og Elsebe Krabbe for Øje.

Eggert Qvitzow saa hun af og til ved Gilder eller i Moser og Skove, naar hun og Godske jagede. Han holdt sig mesten af hendes Vej, men hun følte dog, at han var hende god af Hjærtet. Engang havde han været inde og havde faaet det lempet med et Saar, som Vildsoen havde givet ham, — men Tale Lunge havde hele Tiden holdt sig i Stuen. — En anden Gang havde han sendt hende et lidet Anker Kirsedrank, de havde lavet paa Egebo af en ny Slags Kirsebær; Eggert havde faaet for Skik at forbedre Urte- og Abildgaard, alt hvad der stod i hans Magt.

Det var en Sommerdag, hvor alt stod i den fejreste Grøde. Mettelil kunde ikke være under Tag. Aarle i Morges, da Taagerne endnu laa over Eng og Vang, havde hun været til Hest viden om. Senere havde hun vandret ude og samlet, hvad hun fandt

af Stolt Hendrik; han var saa god at lægge paa Saar, og man kunde aldrig vide, hvem der begærede Hjælp af En. Nu gik hun mellem Træerne i Abildgaarden, og Mettelil tyktes, hun havde det som blandt Roser og Urter i Paradis. Mest undrede det hende, at hun ikke havde tilsat Glæden under den haarde Strid, og at hun saa hastig forvandt disse Aars Tynge.

Hen under Middag gik hun om imod Trappetaarnet; i Søndenkammeret stod hendes Væv; der var lyst og svalt under Loftshvælvet, og hun havde faaet Vindvet op, saa den rene, krydrede Luft stod lige ind; det var hende ogsaa kært at være der med sine Tanker og sit Arbejde. Hun vævede en Ræv, der var ordentlig i Klemme mellem Hundene; og i Græsset lod hun alle de vilde Sommerblomster vokse, som hun kendte fra Kjærstrupegnen.

Syngende løb hun op, men idet hun gik forbi Sommerstuen, hvor Døren stod aaben, ramte der hende som et Stik i Hjærtet. Dorete Glambæk var kommen og sad derinde. Og hvad var det Tale Lunge sagde? „Har hun hastet med at skille sig ved Vincens, faar hun nu Stunder til at fortryde det.“

Alt dette varslede ilde, og Mette blev tung i Sind.

Hendes Moder kaldte hende ind. Da de havde hilst, sad de alle tavse. Omsider sagde Dorete: „Hvor gaar det med Consistoriets Afgørelse?“

„Jeg bier og haaber!“ svarede Mette roligt.

„Hoffen und harren mach manchen zum Narren,“ sagde Tale; hun kunde ikke dølge sin Glæde. Dorete havde det paa samme Vis.

„Jeg kommer ellers af Godhed for dig, Mette Viffert, for at vare dig mod Eggert Qvitzow,“ sagde hun.

„Lad mig berette dig, Dorete, hvad jeg nylig har forfaret; paa Uranienborg skal der ophænges en

skønne Tavle, hvor en Hund gør ad Fuldmaanen, og neden under staar skrevet: *nil moror nugas!*"

„Du ved godt, jeg er ikke af de Lærde," sagde Dorete ærgerligt.

„Paa Dansk hedder det: Jeg agter ej Sladder!"

„Ikke skal du højfærde dig længe endnu, Jomfru højt paa Straa," for Tale Lunge løs, „for ret snart skal du faa at fornemme, at er Begyndelsen Opsætsighed, bliver Enden Jammer og Kvide."

„For Gud, Moder, I lade nu Tale gaa udendørs."

„Gørvel, lær hellere af mig at vride Vidjen, medens hun er grøn," raabte Tale. Men Gørvel gjorde dog, som Mette bad om. Langt op ad Gangen hørte de Tale Lunges fortørnede Kvækken. Dorete sagde, og der var en isnende Kulde i hendes Stemme, som gjorde Mette underlig bange:

„Jeg vil dog ej, at den Haan skal overgaa dig, at der skvaldres om, at du begærer Eggert til Husbond."

„Kom nu med hvad du vil sige."

„Det staar til dig selv, om du vil høre det, Mettelil," sagde Gørvel.

„Tal du kun, Dorete; jeg trøster mig til, at nu kan du ej sige Eggert andet paa, end det som anstaar sig ham. Han har ikke dulgt for mig, at han har ført et daarligt Levned udenrigs."

„Har han heller ikke dulgt for dig, at han lovligt begav sig i Ægteskab i den Stad Frankfurt nede i det tyske?"

Mette tumlede tilbage. „Du forgiftige Tingest, og Du vover —"

„Far sagte. Mette, jeg er saa vis i min Sag, som jeg selv har staaet hos ved den Brudefærd." Og dermed aabnede hun Døren ind til Kammeret næst der ved, og Sidsel Landsknægts kom ind med ærbare Lader og nedslagne Øjne.

„Er det hende?"

„Ja. Kender du hans Seglring med de Qvitzowers Vaaben?“

Mette nikkede, hun mægtede ikke at svare.

„Vis din Haand frem, Lucie Eggert Qvitzows,“ sagde Dorete.

Sidsel strakte Haanden frem. Der sad Eggerts Ring. Mette kendte den saare vel.

Eggert, som med Blik og Stemme havde tilsagt hende, hvor kær hun var ham! Som ingen anden havde hun troet ham fast i Hjærte og Ord. Var da alting idel Træskhed og Underfundighed i denne Verden! Kunde man da ikke sla Bund i et eneste Menneske for Svig og Letfærdighed!

Men dette kunde jo dog maaske være en Svig af Dorete! Og Mette Viffert sagde usikkert: „Ringen beviser intet.“

„Du Taabe,“ sagde Dorete Glambæk, „beviser dette lovlige Dokument da heller intet!“ Og hun rakte Mette et Papir, — det havde kostet hende dyre at faa Klavs til at grave et Stadsegl i Bly. — Der stod skrevet, og Mette læste det:

„Jeg, Eggert Qvitzow, bekender, at jeg har trolovet Lucie Engelschön til min Hustru at leve og dø med og aldrig skilles fra førend Døden. Det bekender jeg med mit Signet undertrykt.

Eggert Qvitzow.

Nærværende:

Kjeld Sønderjyde, Magister. Thomes Sehested.

Alt det, Gørvel havde staaet hende imod med, glemt var det. „Aah, Moder Gørvel, Moder Gørvel,“ klagede Mettelil og lagde sig ind i sin Moders Favn og græd sin beskeste Graad hos hende.

„Skal vi lade Trolovelsen med Vincens staa ved Magt,“ hviskede Gørvel omsider.

At hun kunde tænke det! Saa forstod hun jo slet ikke endnu, hvad denne Sag var hende. Aah,

hvor det var sandt, som der stod skrevet: Ene i Raad, ene i Sorg!

Et kort Øjeblik tænkte Mettelil, at den eneste, hun egentlig kunde have klaget sin Nød hos, var Eggert selv, skønt det var ham, der havde voldet det.

Hun skyndte sig ud af Stuen; hun maatte forbi Tale Lunge, der stod paa Trappen, — ind i sit Kammers løb hun, og hun kastede sig paa Sengen, trak Spærlagnet for, og først da tyktes hun, at hun ret kunde give den Taarestrøm, der klemte hende om Hjærtet, frit Løb.

— — — — — — — — — — — — — — —

Eggert Qvitzow havde været paa Roskilde Marked. Der havde han truffet Thomes Sehested, som havde vidst at fortælle om, at Anders Sørensen Vedel fra Klosterbiblioteket i Sorø, som han havde gæstet en Dag, var draget den Mils Vej ud til Kjeld Sønderjyde, som ikke var ham fremmed. Thomes stod og talte om, hvor sorgfuld Vedel saa ud, enddog Niels Kaas og Arild Hvitfeld snart vilde faa ham befordret til kongelig Historiograph; han havde endnu ikke glemt sin unge Hustru, han mistede saa tidligt. Men Eggert hørte ikke det halve af, hvad Thomes Sehested sagde. Det var kommen ham i Tanke, at Anders Vedel maatte vide, hvad Consistoriet og Dronningen mente om Mettes Sag; kan hænde Vedel havde nævnt et eller andet til Kjeld, og Kjeld kunde da fly ham Besked, om han gæstede ham. Eggert havde ingen Ro, før han var i Sadlen og paa Vej til Kjelds Præstegaard.

Der mødte ham et saare sørgeligt Skue. De fleste Vindver var slaaet ud, og mellem Blykrydsene sad Halmviske; det gamle, sorte Straatag var meget forfaldent, og Væggene saa ud, som de ikke havde været rørt med en Klineske i langsommelig Tid, Grenefletningen stak frem paa mange Steder.

Eggert gik ind i Storstuen. Mørkt var der og smudsigt, Fjerkræet og Kid og Lam havde svinet det

lerstampede Gulv; ved Nørrebænken var en Tønde Øl lagt op; det sagde Dryp fra Tappen gjorde Eggert ganske tung i Sindet.

Omsider kom Hr. Kjeld. Hvor havde han skæmmet sig! Øjnene saa sløvt frem under den furede Pande, og han slæbte Benene, naar han gik. Hans Kappe var reven, og Hoserne hængte om ham; skidden og ukæmmet var han. „Forlad mig, Eggert Qvitzow, at jeg ikke kom straks; jeg var i Engen med min Karl. Han æder, til han sveder, og arbejder, til han fryser, saa jeg maa selv være hos.“

Medens Eggert talte med Kjeld, tænkte han, at saa ynkeligt et Syn havde han ikke længe set; han mindedes jo, hvor færdigt Kjeld tumlede sin Hest, da de red sammen fra Frankfurt til Limburg an der Lahn, og hvor haabefuld han drog ind i Danmark for at søge Kald. Ilde havde de Bydelsbacher lønnet ham for hans Umag med Hans. Men hvorledes havde han selv lønnet Niels Flint! Gid han snart kom i denne Landsende, at han kunde bevise ham sin gode Vilje og sin Tak for hans oprigtige Venskab i Farens Dage. Engang kom han vel, hvis han ikke laa og raadnede blandt spanske eller hollandske Ligdynger.

For at faa Kaldet havde Hr. Kjeld maattet tage Enken paa Købet. Hun var over de halvfjerds, men ellers rørig, fraregnet evindelige Hosteknyer og Værk over Lænden. Det var saadan med Kjeld, at kom hun for Skade at sætte sig i Nærheden af ham, mægtede han ikke at styre sig, men flyttede sig fra hende det længste han kunde.

Da Eggert skulde ride af Gaarde, bød han Kjeld Hjælp fra Egebo til at faa Tag og Væg udbedret. Og han vilde ogsaa tjene Kjeld med Lægeurter og et Anker god Vin, for han troede ham syg, saa hulkindet han var. Men han rystede paa Hovedet.

„Der gror ingen Urt mod den Syge, som paa Latin kaldes melancholia, Eggert Qvitzow.“

„Er der noget, jeg kan se dig til Gode med, da sig til, Kjeld. Du har bragt mig saare godt Bud!“

Det havde Eggert haft ud af sit Ridt til Hr. Kjeld, at han havde forfaret, at Mettes Sag stod vel. Takket være Dronning Sophia var det næstendels for vist at regne, at Consistoriet løste Trolovelsen.

Fra een Torsdag til den næste gik Eggert med den Besked hos sig selv.

Saa kunde han ikke længere bare sig, men begav sig ad Kjærstrup til.

Han red sin bedste Hest, og den var klædt i, som da han fulgte Kongen ud mod Hertug Ulrik før Daabsdagen; sølvbeslagent Seletøj og Silkedækken med hvidt og fiolbrunt i Skaktavl skinnede mod Dyrets sorte, blanke Lød.

Paa Vejen udenfor Ladegaarden gik Mette Viffert; hun havde et Fyrrør i den ene Haand og en nyskudt Høg i den anden. Liden Ro havde hun paa sig til at sidde indendørs. Hun tyktes blot, det gjaldt at slide sin Tid, til Dødens Time slog. Saadan Sorg som hendes havde dog hverken Elisabeth Reetz eller Elsebe Krabbe kendt; de, som de havde Elsk til, havde ikke været krogsindede og svigefulde.

Det undgik ikke Eggert, hvor forgræmmet hun saa ud. Et stort og lyst Smil spillede ham om Munden. Tiden kom vel, da han med en daglig Kærlighed skulde bøde alt det, de havde brudt af Ungdomsfryd for hans Mettelil.

Han holdt sit Dyr an og hilste hende, bøjede sig frem og hviskede: „Mette, før vi kommer op paa Kjærstrup, lad mig sige dig, i Høst kommer min Morsøster fra Skaane for at søge en Brud til mig.“

Og han lo ømt og rakte sin Haand imod hende.

„Da lad hende søge dig Brud i en anden Landsende, helst udenrigs!“ sagde Mette harmfuldt.

„Men Hjærtelille, hvi —“

„Jeg havde troet dig bedre, Eggert,“ sagde Mette med taarebrudt Stemme og hastede fra ham.

„For Guds Skyld, Jomfru Mette, forklar mig —“

Men hun skyndte sig blot mere. Her gik hun i den mest uskrømtede Elendighed, og saa kom han ridende med Bram for at binde hendes Hu end mere, kom for at binde hende uden at vide sig fri fra den udenrigske Kvinde, der kunde føre en Skam over baade hende og ham af saa fast en Farve, at den ingen Sinde kunde toes af.

Eggert Qvitzow var bleven saa underlig kold om Hjærtet. Saa rakte hendes Kærlighed da ikke længere end til Venskab med hendes Barndoms Legebroder! Men hvor kunde hun dog harmes over, at han talte hende til om Bejlen, hun som havde lovet saa meget med sit Blik hin Dag paa Kjøbenhavns Slot.

For sandt, nu havde han forfaret til fulde, at det var at løbe ad Vildsti at tro Kvindeord og Kvindeblik!

Eggert vendte sin Hest og sprængte af Gaarde.

Det tænkte han mest paa, at snarest maatte han se at komme gesandtvis udenlands for Kongen eller faa Len i Norge. Paa Sjælland vilde han da ikke blive.

Grumt har du leget med mig, Mette Viffert! Maatte du en Gang selv faa Kærlighed i dit Hjærte til nogen, for da vil du først til fulde forstaa, hvor tung at bære den er, — den Sorg, jeg nu maa friste.

Med den Tanke red Eggert Qvitzow ind paa Egebo.

— — — — — — — — — — — — — — —

Niels Flint red fra Odense saa underlig højtidsfuld glad i Hu. Han tænkte mange Gange paa hin Dag paa „Krabaten“s Dæk, da han med brusende Ungdomsmod begærede det, som han nu — da han var modnet og prøvet — vilde sætte al sin Manddomskraft ind paa at vinde.

Oluf Bagers Købmandssvend, Hans Peberkage, som han fulgtes med, var faamælt. Uforstyrret kunde

Niels sidde de mange Timer paa Hesteryggen og leve i sine egne Tanker.

De red Dagen efter Midsommernatten. Endnu røg det fra mangt et Baal, og om Husene i Landsbyerne hang Løvgrene tæt, og i alle Dørene var stukket Rønnebærgrene til Værn mod onde Trolddomsmagter.

Agrene med deres Skifter gulnedes og grønnedes langt og vidt over blødt rundede Bakker, skilt af smaa Vandløb, og med levende Hegn som Kranse slynget omkring dem.

Alt dette frodige Liv bar hans Haab og strømmede sammen med hans Vilje. Dybt følte Niels Flint, at større Lykke gaves der ikke end den, der ventede ham, at leve sin Livstid midt ude i Guds fri Natur med Christence ved sin Side, borte fra alt, hvad der tvang og trængte inden Byens Bolværk, hvor der fandtes Mennesker, som tog Frimodigheden fra hver den, der ikke nøjedes med den Bane, som var deres — fra Boden til Lavshuset og fra Lavshuset til Boden.

De kunde have naaet Nyborg den Aften. Men da Vinden var imod, saa at de ikke kunde komme over Bæltet, sov de den Nat i et Krohus ved Vejen.

Da Niels saa ham ud efter mere end en almindelig Svend, havde Værten lagt ham paa Hædersplads-sen mellem ham selv og hans Kone. Ud paa Natten vaagnede Niels. Han kastede Ulveskindsdækket af sig og stod op, — han væmmedes ved Synet af de to, der tungt og dyrisk sov Aftenens Rus ud.

Ud i den svale, højtidelige Sommernat, hvor hver Blomst var en Skaal fyldt af duftende Dug, gik Niels Flint. Men som han stod i Haven, kom en Rytter og en Vogn forbi. Niels tyktes, han skulde kende den lille, firkantede Krop med det ludende Hoved, der sad i Vognen. Men han maatte have set fejl i det dæmrende Skær. Per Lauritzen sov jo nu med Nathøllen langt nede i Øjnene bag sin Sengedør. —

Niels og Hans Peberkage laa en Dag for Modbør i Nyborg. „Var I kommen nogle Timer før, kunde I have laveret jer over mod Vejret; det gjorde et Par Øksenkøbere," sagde en af Færgemændene.

Mod Aften stak de til Søs. Op paa Formiddagen kom de i Land paa Korsør Skibsbro. Hans Peberkage var halvdød af Søsyge og lagde sig til Herberg for at hvile ud, før han drog videre. Men Niels havde ikke Taalmodighed til at vente, han steg i Sadlen straks efter Middag og red mod Egebo.

Ved Nadvertid holdt han foran Eggert Qvitzows Gaard.

Endelig, endelig dagedes det for ham! Ikke vilde Eggert nægte ham en Ting, der vilde være ham selv til Gavn. Han tyktes, han kunde føle i sit Hjærte, at Christences Tanker og Haab var hos ham i denne Stund.

Allikerne fløj skrigende om Taarnet; Kobberet deroppe skinnede grønligt mod den blaa Himmel. Der var Bulværk udenfor Gravene, og alt var vel holdt. Sikkert vilde Eggert Qvitzow kunde fatte, at det var gørligt at skabe Agerland af øde Jord. Herren til Egebo var nok ikke saa let paa Tøjlen som den adelige Svend, der solgte sin Seglring i Frankfurt. —

Helt blød om Hjærtet ved at skulle se sin Fælle igen red Niels over Vindebroen og ind gennem Porten.

Men der stod Eggert jo selv i Taarndøren. Niels svingede sin Hat og raabte ham an.

Da Eggert saa ham, blev han blodrød. Saa hævede han Armen.

„Pak dig herfra, din formaledidede Skalk."

„Eggert Qvitzow!"

„Pak dig, jeg gider ikke set dig."

„Kender du mig ikke?"

„Jo, Niels Flint. Men ved min Himmeriges Part,

jeg raader dig til at komme af Gaarde, at ikke min Gedult skal forgaa mig."

„Du var mig dog en Gang god. Hvem har ført mig noget paa?"

„Jeg har faaet et andet Sind; skyldte jeg dig ikke Livet, kom du ikke levende herfra." Og pludselig raabte han op: „Gaa, gaa, gaa, din forbandede Hund, eller jeg styrer mig ikke. Det er mig ulideligt at se dig."

Da kom Stoltheden op i Niels. Var det den Eggert, som havde sagt, at saa længe der var Klipper i Norge og Vand i Bælterne, vilde han og hans være ham Tak skyldig!

„Du er kun Foragt værd, Eggert," sagde han. Og han vendte sin Hest og red Fod for Fod over Broen. Og Fod for Fod red han, til han holdt Hesten an dybt inde i en Skov.

Han steg af og kastede sig ned.

Hvorledes skulde han bringe det over sit Hjerte at berette Christence dette!

Men nogen maatte jo have løjet ham paa over for Eggert! Saa sent paa Dag var han kan hænde ruset, men straks i Morgen vilde han gaa til ham og affordre ham Besked om dette.

Saa bøjede Niels Hovedet.

Kan hænde at Eggert foragtede ham for hin Handel med Liesel, nu da han selv var bleven en stadig og æret Herremand. —

Ja, ja, da stod det ikke til ham at omstemme ham. Da var der intet andet at gøre end at drage af Egnen, det snareste hans Hest kunde døje Rejsen tilbage.

Niels sadlede af og lod Dyret græsse. Derpaa skrabede han Løv sammen og dannede sig et Leje. Saa meget faar du unde mig, Eggert, at jeg i Nat sover i din Skov! tænkte Niels.

Af hele sin Sjæl bad Niels Flint Gud om et Tegn

paa hans Naade. Det tyktes ham, at ellers kunde han ikke bære at vende hjem med Skam.

— — — — — — — — — — — — — — —

At Eggert Qvitzow jagede Niels af Gaarde havde denne Aarsag:

Da han kom hjem fra det Ridt til Mette, var det ham ikke ukært, at en fynsk Øksenkøber, Per Lauritzen, ventede paa ham. Han gav sig paa Timen til at handle med ham.

Da det var endt, gik de op i Brevkammeret, at Per kunde betale Eggert de Penge, han var bleven ham skyldig.

„Hvor kom I ellers fra, velbyrdige Herre?“ sagde Per med ydmyg Røst.

„Fra Kjærstrup,“ svarede Eggert barsk. „Hvad angaar det dig?“

„Fra Kjærstrup. Det Navn er mig ikke ukendt.“

„Saa —“

„Niels Flint rejste did i Overgaars.“

„Niels Flint, kender du ham? Hvor er han? Hvor lider han? Beret mig, hvad du ved.“

„Berette om ham. Jeres Dødsens Fjende.“

„Fjende! Niels! Du er skrullet.“

„Han gjorde ingen Hemmelighed af, at — — Der er en Jomfru Mette, I har Sind til, velbyrdige Herre.“

„Din flabmundede — —“

„I maa have fortørnet Niels haardt.“

„Jeg ved plat intet deraf.“

„Han har sendt jer Brev og begæret Hjælp.“

„Aldrig har jeg set hverken Brev eller Bud.“

„Han svor paa, at han skulde beklikke jert Rygte saadan for Jomfru Mette, at I en anden Gang skulde lære at føje jer efter ham.“

Dertil sigtede Mettes Ord!

Ja, med ond Vilje magtede Niels vel at tale ham saadant paa, at Jomfru Mette ikke vovede at slaa sin Lid til ham.

„Der har vi den gæve Svend!“ udbrød Per, som havde set ud af Vindvet. „Saamænd, ræd er han ikke.“

Da var det, at Eggert stormede ned og jog Niels af Gaarde.

Han kom lige saa hastig op, som han var løbet ud. Tungt stønnende kastede han sig i en Stol.

Per lod ham sidde en Stund. Saa sagde han:

„Saa faar jeg vel de to fede Græsøksne paa Købet?“

„Nej.“

„Dette var vel ellers sin Løn værd. Ikke havde det været en Adelsmand anstændigt at tage vel mod den, som har beklikket hans Rygte hos —“

„Var din Mund, du skvaldervorne Kræmmersnude.“

„For vist havde det været hørt med Latter i Lavshuset, at en simpel Svend havde taget en Adelsmand hans Brud fra og endda ladet sig se til Gode.“

„Nu siger jeg: var dig. Men nævner du Brud eller Bejlen een Gang til, saa slar jeg dit formaledidede gule Fjæs sønder og sammen. Nu ved du det.“

„Det bliver en lang Aften for jer, velbyrdige Herre. Jeg har flamske Kort; værdiges at lege Kort med mig.“

Eggert lod en Skænkeskive bære frem, vel besat med Kander og Krus, og drak Per til. Men Per drak kun lidet, for det var hans Agt ved Daggry at fare derfra. Man kunde aldrig vide — Niels var ikke at spøge med.

Til ud paa Natten sad de og doblede og drak. Som Svendene kom frem i Lyset med Kanderne, maatte de undres over, hvor sorgsindet Eggert Qvitzow saa ud trods de lystige Ord.

— — — — — — — — — — — — — — —

Ud paa Natten vaagnede Eggert Qvitzow. Han strakte og vendte sig; snart kastede han Dynerne af sin Krop, snart dækkede han sig omhyggeligt igen.

Men intet baadede det; han kunde ikke faa Mette ud af sin Tanke. Saa fik han fat i Staal og Flintesten. Langt om længe fik han Ild og Lys tændt. Han lod det staa og brænde ved Sengen og gav sig til at stirre paa det rødbræmmede Sparlagens isprængte Sølvtraade, talte det rudede Mønster, for at Øjnene skulde blive trætte og falde i.

Men Søvn blev der ikke af.

Ret som han omsider var ved at blunde hen, var der noget, der underholdt ham med lystig Surren og Klingen lige ind i hans Øre: — der var tømt mange Potter Øl og krydret Mjød den Aften paa Egebo.

Han rev utaalmodigt Nathøllen af Hovedet, trak Spærlagnet til Side, satte sin Fod paa Trinet og svang sig fra Dynebjerget ned paa Gulvet. Paa Stjernerne vilde han se, hvor længe der vel ungefær var til Dag.

Men som han stod og kigede ud af Vindvet, blev han opmærksom paa Skoven. Lysnede der ikke af og til et Glimt?

Jo. — Nu igen!

Tatere eller udenvæltske Mordbrændere! Eggert rev Klæder og Vaaben til sig. Hurtigt og spændt gjorde han sig færdig. Karlene skulde vækkes.

Saa smilede han barsk. Mette Viffert, den haanske Jomfru, kan hænde hun vilde finde det ikke ueffent, at han gik ene til slig vovelig Færd. — Og Behov kunde det vel nok gøres, at man kom ene eller selvanden og ikke Hobevis, naar man vilde have Ram paa Taterne — hvis det var Tatere; naar de formærkede Faren i Tide, kunde de forsvinde som Mus i Huller. Hvor ofte havde Kongens Profos ikke været ude at hente dem til Holmens Smedje at arbejde i Jærn, og i hvor mange Kongebreve var det ikke paabudt, at ingen maatte huse og hæle dem, og dog fandtes de stadig i Lande.

Alt dette for Eggert gennem Hovedet, medens han hastede ad Gange og Trapper ud gennem Gaar-

den. Under Portlygten laa en Karl og sov. „Op med dig, Lars Vægter," sagde Eggert, „til Skovs."

De løb frem. I Skovbrynet stod de et Øjeblik med Ryggen til den maanelyse Mark. Foran laa Skovdybet som en hemmelig Hule, fuld af alskens Fare.

Lars lod sig falde og jamrede ynkeligt. „Hvad skader dig! Fort, frem!" Og Eggert slog ham haardt over Nakken. Saa fulgte han ham da efter, og de listede sig ind i Skoven.

Maanelyset strømmede brudt og dæmpet ned mellem Egenes vredne Grene og de spredt staaende mægtige Stammer. Skyggerne syntes uhyggelige og fjendtlige ligesom Ulven, der tudede et Sted nær dem. Ved en Kæmpeeg snublede de over en Flok Svin, der sov, mætte af Olden.

De sneg sig hen mod et Sted, hvorfra alskens Ulyde og Skær som fra et Baal naaede dem.

Paa en Gang begyndte en klirrende, raslende Musik. „Tatere! Troldfolk," mumlede Karlen. Da Eggert lidt efter vendte sig, var han flygtet. Hellere tilbage forbi den opirrede Orne og nærmere Ulven end forgøres af ondsindede Taterkvinder.

Eggert tog fastere om sin Degen og sneg sig nærmere. Han fandt sig et Fjælested bag en Vindfælde, som laa tungt i en Hob Ymper.

Forsigtig kigede han frem.

Hans Øjne videde sig. Sligt et Syn havde han aldrig før set!

Paa den aabne Plads brændte og lysnede et uroligt Baal, næret af kraftige Stammer; efterhaanden som de aades op, skubbede nogle gamle Folk dem længere ind i den rygende Ild.

Afsides stod et Par magre, ludende Heste, pyntet fra Manke til Hov med Flitter, der blinkede i det rødlige Flammeskær.

Mænd drev den Leg at kæmpe med Stave, saa Blodet farvede deres halvnøgne Skuldre og Arme.

En Flok unge Kvinder dansede. Saa vildt og rapt, som Mændenes Hug faldt, slog deres Fødder mod Jorden og slyngedes deres Legemer rundt. Hvor Eggert end saa hen, funklede gyldne Ørenringe og glødende Øjne, saa mørke og dybe som den Skovtykning, hvori Taterne færdedes fra Fødsel til Død.

Ved en Kærre laa Børn i Klynge og Kvinder, som — ja hvad var det, de havde i Haanden. Pestilens sla dem, stod de ikke der og rensede et Dyr, som hang udspilet paa en Gren.

Eggert blussede og knyttede harmfuldt Næven. Det var et af Egebos Daadyr, de Skalke vilde gøre sig til Gode med, uden at en Sjæl kunde gøre dem Hinder. Og saa sandelig — Skindet af et andet var slængt over en Kærre.

Eggert tog de halvvisne Kviste til Side og bøjede sig forsigtigt længere frem.

Jesu Navn!

Tæt ved ham laa en bunden Mand i sønderflænget Kofte og uden Vaaben.

En kastede en Armfuld Kvas paa Baalet; det blussede op, og et flakkende Lysskær faldt hen over Fangen.

Det var Niels Flint.

Nyt Had og gammelt Venskab brødes i Eggerts Sjæl.

Saa klemte han om sin Degen. Nej, nej, nej — saa kræmmersindet skulde ingen sige Eggert Qvitzow paa at være, at han regnede Brøde og Velgerning ud, som var det Kramvarer. Niels havde ikke faaet anden Bestilling for eller holdt sig til en Side, da det gjaldt *hans* Liv. — — —

Niels Flint var bunden paa Hænder og Fødder og laa lige paa Ryggen. En gammel Mand med lamme Ben sad hos. Han havde en Kniv i sin Haand; rørte Niels sig, lod han den spille over hans Strube. Ikke et Øjeblik kunde han lade Niels i Ro med hans Tanker, han gned sine visne Ben, pegede paa Baalet,

truede ad Niels og talte og talte i et Sprog, som Niels ikke forstod, blandet med enkelte danske Ord.

Saa meget havde Niels Flint dog faaet ud af det, at som et Stykke Kvæg skulde han stikkes, inden Stammen ved Daggry drog videre. Dø bunden. —

Efterhaanden som Baalet faldt sammen, endtes Dans og Leg. Mænd og Kvinder gik til Hvile under Kærrer og i Bladdynger. Lyskredsen blev mindre og mindre, og Bul efter Bul blev fra glødende til sort.

Den lamme Tater frøs, kunde Niels mærke paa hans vrede Knurren. Hvad havde han nu i Sinde! Niels blev blodrød. Skulde han nu stikkes ned af den rystende, kraftløse Haand. Eller hvad havde han for! Han holdt Kniven over hans Strube, rev og ruskede i Rebene. De er forsvarlige nok, du gamle Skalk, tænkte Niels, jeg gør dig forvist ingen Hinder! Saa udstødte Tateren halvhøjt et Raab. Ned fra en af Kærrerne kravlede en gammel, hæslig Kone og kom hen til dem. Manden talte og gned sin lamme Krop. Øjnene i hendes brune, rynkefurede Ansigt saa efter Niels med saa ond en Vrede, at Eggert gysende slog Kors for sig. Hun spyttede efter Fangen, løftede sin Mand op og bar ham hen til Baalet. Der lagde hun sig ned og pustede og rodede, til Gnister røg fra det sodede Brænde, og Smaaluer hoppede frem. Eggert vovede sig et Skridt nærmere. Men straks rejste et Par Mænd sig og saa sig spejdende om.

En sørgmodig Vrede greb Eggert. Hvad baadede det Niels, om han lod sig hugge ned af Overmagten. Men hvem gav ham Sikkerhed for, at de havde ladet Niels beholde Livet, til han kom mandsstærk tilbage. Eller at de biede her med deres Fange. Galt vilde det falde ud, ihvad han saa gjorde.

Hvad var der at gøre. Kunde han da ikke finde paa Raad. — —

Ikke længe efter sov den lamme Vogter. Men Kvinden sad med Kniv i Haand og saa ind i den hvide Aske og de svagt lysende, glødende Kviste. Men naar hun vendte sig og sendte Niels et hadsk og haanligt Blik, da tyktes det Eggert, han maatte værge med en Bøn, — alt, hvad ondt var, maatte hun evne at føre et Menneske paa. — — —

Modningens Tid her paa Jord, saa skal den altsaa være endt nu, tænkte Niels. Bedst at lukke alle andre Tanker ude og berede sig til Døden. Til Pønitens piskede han sit Sind med Mindet om Liesel. Men længe kunde han ikke holde Tankerne fra Christence.

Hvorledes vilde hun bære dette, at han aldrig kom igen. Ikke engang et Bud kunde han skikke, at han var falden for et lumpent Baghold, — nu da han som aldrig før skulde stævne frem, al Modgang til Trods.

Christence, — hvor vilde hun græmme sig! Han saa hende for sig, som da hun hin Dag i Vollerslevgaards trange Kammer syslede med hans Saar.

Dette første Møde!

Og i Cornelius von Hamsforths Stue paa Flakhaven. Og den Dag, da han hentede hende fra det adelige Bryllup paa Raadhuset, hvor hun havde gaaet for Borde, — da de to drukne Borgere, Mogens Pladeslaar og Didrik Sværdfeger stod og støttede sig til Lygtestangen ved Raadhuskælderen og lallede Elskovsviser til hende; — han vilde støde til dem med Spydet, — hvor bad hun ham mindeligt at lade det fare, hvor tog hun om hans Arm og drog ham med sig.

Christence, den lille tro Jomfru!

Og hin Gang, da Claus Mormand fra Ørridslevgaard og Niels Skinkel fra Gjerskov kom plaskende over Flakhaven med Instrumentister foran og mødte ham og Gert, der havde hentet Husbond og Christence fra Hellig Trefoldigheds Gilde. Claus Mor-

mand slog Lygten fra Gert, saa at den faldt i Sølen og slukkedes, og der blev bælgmørkt. Med hvilken Glæde havde Niels ikke løftet Christence op; han sprang over Bækken med hende og bar hende hen i Vestergade, helt ned forbi Gabestokken, medens Claus rendte til den anden Side, og de hørte ham buldre og bande helt nede ved Graabrødre Klosters Havemur. Hun holdt saa trohjærtigt fast i hans Haand, lige til Købmanden og Gert endelig vovede sig frem fra Krogen ved Mauritz Podebusks Gaard, hvor de havde skjult sig, og de fandt hinanden i Mørket.

Og hele den sidste Tid, — de to ene i den lille Købstadhave, hvor Bierne summede fra Blomst til Blomst; — nej, hvor han elskede alt det, der groede og voksede, aandede og bevægede sig, Træer og Urter, Fuglene i Flugt og den usselige Orm, der spandt sig ned paa hans Krop, naar han strakte sig i Græsset under Abildtræerne.

Der kom den heftigste Længsel over Niels Flint efter at tage fast om de føre Stammer derhenne og lade sin Haand røre let ved de bløde Kviste. Endnu engang fornemme, hvor stærkt og levende det alt var til Hobe. — Og det var ham, der skulde berede sig til Død!

Han løftede de bundne Ben og strakte dem raskt ud, saa Løvet under ham raslede, og Rebene gned sig dybere i Saarene, som de havde snæret. Men det førte ikke andet med sig, end at Kællingen kom hen og sparkede vredt til hans værkende Krop. Rebene var forsvarlige nok. —

Niels lukkede Øjnene; — — ja, ja, han var blandt Fjender, han skulde dø, berede sig til Døden og Dommen. Dommen, hvor hvert af hans svigagtige, lokkende Ord til Liesel var opskreven.

Saa sandt der er en Naadens Gud, der har ladet Angeren brænde i mit Hjærte og holdt min Sjæl i Vækst og Modning ved den Straf, min Synd

saa aabenbart har ført med sig, saa sandt tror jeg paa Naaden og Frelsen, hviskede Niels Flint hen for sig.

Han vendte Hovedet bort fra Træerne. Lidt fra ham laa et Stykke af et halvfortæret Aadsel, mærket af Ulvetænder. Hvide, runde Orme borede flittigt med deres brune Hoveder og krøb ud og ind, frem og tilbage, mæskende sig med den sorte, stinkende Masse, der blev mere og mere gennemhullet.

Nej, — saadan kunde han ikke tro paa Død, — — han, der var stærk, skønt saaret og forpint, han, hvis Hjærte bankede, hvis Aarer slog, og hvis Læber saa nylig havde fornemmet Sødmen af andre Læber!

Dø. — Ja.

Hans Hjærte skulde ikke være bespændt, naar Timen slog. — Var det kun ikke saadan som her, men et Partisanhug i Hovedet, en Kugle i Brystet, medens han stod op, eller en Haand om Struben, medens han tumlede sig i aaben, fri Slagtning, — og saa frem for Gud, der gav ham Pardon og lod ham staa ved Himmeriges Dør og bie efter Christence.

Det var ikke muligt, at han, naar St. Knuds Klokker paa Søndag ringede til Højmesse, skulde ligge som det Ormemaaltid der.

Niels Flint betoges af en mægtig Lyst til at bide i en af de runde Grene deroppe, knase den med stærke Tænder og føle dens sunde, bitre Saft svide i sin Tunge.

Et Øjeblik laa han stille med al sin Legems Kraft spændt; forsigtigt løftede han Hovedet og saa efter den gamle Kvind, der rodede i Ilden; saa vred Niels Flint Hænderne voldsomt i Taternes Reb; — Taarerne kom ham i Øjnene af Raseri. — Den Vanmagt! Den Vanmagt! Hans Arm var slappet, hans Ryg værkede!

En saadan Døen hen fra Sundhed til Syge maatte

han vel lære at fatte, — ellers var der Svie og Værk nok, der kunde rise ham til Kundskab.

Christence, lille Hjærtensfryd, udkaarne gode Jomfru. Ingen Sinde skal vi da gives tilsammen.

Niels tvang sin uskrømtede Smerte ved at tænke paa, hvor meget større den hellige Christi Lidelse paa Korsets Træ havde været. Ja, ja, — ens Vilje skal være som Guds Vilje; men naar det dyreste tages fra En, er den Lærdom svær at bekomme.

Længe laa han stille hen og bad, at Christences Fader vilde være hende en huld og tro Ven, at ingen for hans Skyld maatte føre Usamdrægtighed dem imellem, og han bad, at Herren vilde unde ham en naadig Dødsstund, naar han nu snarlig skulde udgive sin Aand, og føre ham til det evige Lys.

Hvi kunde han ikke kalde paa Christence i denne svare Nød, at hun kunde sidde ved hans Side og holde hans Haand til ind i Døden, at hun kunde lade Mester Bertel Lang eller en anden Præst hente, der kunde tilsige ham, at Jesu Pine har gjort Fyldest for alle hans Synder og løst ham ud fra den evige Død og til Bestyrkelse give ham den hellige Nadvere, det dyre Rosenblod.

Taarerne fyldte Niels'es Øjne, og han sukkede og bad.

Men lidt efter lidt dulmedes Smerten i hans Saar; Fortrøstning fyldte hans Sind, og omsider blundede han hen. — —

Han vaagnede pludselig, fordi han mærkede koldt Staal ved sine Haandled. En Mand lagde Haanden lynsnart over hans Mund, snittede med korte, ilsomme Tag i Rebene om hans Ben og Hænder, løftede ham halvt op og slæbte ham baglængs ind i Krattet.

„Niels Flint, støt paa Benene Mand, fluks fremad."

„Eggert Qvitzow!"

„Frem! Her har vi intet Pasbordt," hviskede

Eggert og dukkede ind under Niels og tog ham paa sin Ryg.

Da kom Niels til sig selv, og de to Mænd sneg sig bort gennem Tykningen.

Det varede ikke længe, før de formærkede, at Taterne var efter dem.

„De løber som Hjorte," hviskede Eggert, „vi faar fare med Liste." Og kendt som han var med Skoven, undrendte de fra Taterne. Nærmede de sig, vidste Eggert Fjælesteder; var de borte, fløj han frem, men hvordan han end krydsede med den dødsenstavse Niels efter sig, kunde han ikke narre dem af Vejen, saa de frit kunde søge Egebo.

Ved Daggry sagde han: „Saa faar vi redde os ind paa Kjærstrup og faa Folk med der; det kan ikke være andet." Og han slog ind i en anden Retning.

De to talte ikke meget, Tiden var ikke til det. Skulde der tales, var der saa meget, der maatte afgøres med det samme, tænkte Eggert; den Mand, han nyssens havde frelst af Døden, kunde han ikke straks tale haardt til.

Da de løb op ad den hullede, stenfyldte Vej til Gaarden, styrtede Niels. Han rejste sig, men Blodet fra en Flænge i Panden løb ham ned i Øjnene; — pludselig kunde han ikke huske andet, end at han skulde op ad en stejl Taarntrappe og begyndte at tale om det. Saa ravede han og snublede igen.

Eggert tog ham i sine Arme, brød gennem Rosenhækken, lagde ham ind i Urtegaarden og gik. —

Alt duftede og rødmede af vaagnende Dag. Men Niels saa intet. Han laa sanseløs.

Lidt efter kom et Par Karle med Straa i Haaret og de røde Huer dragne ned mod søvnige Øjne. De saa ængstelige ud gennem Hækken og vidste ikke, hvi Naboherremanden havde vækket dem og sendt dem herud. De løftede lidt ved den bevidstløse Mands

Arme og Ben. Saa kom Pigerne, og de maatte hjælpe at bære ham ind.

Jomfru Mette og hendes Moder syslede med hans Saar og satte ham brav mange Igler for at drage de usunde, giftige Vædsker bort, som kunde være komne af Taternes Trolddomskunster.

Kjærstrups og Egebos Karle og Herrer fik ingen Morgenøllebrød den Dag. De maatte i Sadlen for at jage Taterne, det Skarns Pak, som ikke var godt at komme nær hverken for Folk eller Fæ. Kun halvt kunde Glæden skjules, da Taterne fandtes at være dragne af Skoven, og man kun saa Rester af Baalet, af Høns, Ænder og de Daadyr, de Skalke forborgent havde røvet.

For Eggert var alt, som gav ham andet at tænke paa end Mette, et Gode; og han drev af al Magt paa Forfølgelse. De fandt et Spor og fulgte det i Timevis. Friskere og friskere blev Sporene. Eggert, der var forud, kom jagende tilbage. „Driv nu paa Hestene, saa har vi dem; de vadede over Aaen for en kort Stund siden."

Da Herrerne og Svendene naaede frem paa en Bakke, der skraanede ned til Aaen, blev Jep Ølbug pludselig saa hvid, som nu *hans* røde Fjæs kunde blive. Han greb Godskes Hest i Tømmen. „Lad os fjæle os. De vil forgøre os, det Satans Pak."

Baade Svendene og Godske drog sig ind i Krattet; der sad de — rædde som Harer for Hunde, og alle Eggerts Haansord kunde ikke drive dem frem. Fnysende af Raseri holdt han ude paa Bakken; intet mægtede han ene. Men hvad var det dog de havde for, de underlige Folk. En vild, højtidelig Sang lød herover til ham. Et Par gamle Folk i Højtidsdragt — Mand og Kone — blev roet ud, og medens Sangen blev saa sprængende fuld af vildt Tungsind, at Eggerts Hjærte rørtes, druknede de Gamle sig frivilligt. Ikke vilde de mere falde Stammen til Byrde og hindre dens videre Flugt.

Sangen forstummede. Og Taterne forsvandt ind i Sorøskovene.

Ingen af Godskes Svende og mindst han selv var at formaa til at drage videre. Eggerts egne Folk var heller ikke ved synderligt godt Mod.

Eggert Qvitzow opgav da at ride Taterne op, hvad heller neppe havde været gørligt, nu de var slupne ind i Skovene. —

Med en kølig Hilsen skiltes de to Herremænd.

Eggert red ad Egebo til.

Godske Viffert tog Vejen om ad nærmeste Gaard for ved en Kande Vin at prale med denne Morgens sjældne Jagt.

Lykke, Ulykke de gange paa Rad.

Niels Flint kom hurtig til Kræfter igen.

Paa Kjærstrup vidste de at nytte hans Dygtighed. Han afledte det overflødige Vand paa nogle Engstrækninger, der var saa sure, at de aldrig havde kunnet høste der uden ved med Fjælle under Fødderne at gaa ud og trække Græsset i Land paa Slæder.

Dette huede Gørvel Lindenov saa vel, at hun ikke var uvillig til for gode Dalere at give Niels til Eje en Strækning øde Købejord, der laa sønden for Kjærstrup Markerne. Niels havde ikke været til at formaa at tage en Gaard i Fæste. Hvad han havde lært udenrigs af ungerske Adelsmand og prøvet paa Oluf Bagers Gaard i Paarup, kunde han ikke bruge, hvis han skulde ind under Bøndernes Fællesdrift. Saa føjede Gørvel sig da efter hans Vilje, skønt det tyktes hende Skade, at saa god en Indsigt, som han havde, skulde spildes paa den stenede, lynggroede

Jord. Og en Dag tog hun Niels Flint i Haand og med Muld paa Kniv efter Landsens Sædvane afhændede hun en Strækning øde Jord til ham.

Da Niels første Gang hug sin Spade i Jorden — Christences Navn havde han paa Læberne — brusede hans Sind af et mægtigt, alvorsfuldt Haab. Gud havde opfyldt en Bøn af ham, givet ham et Tegn paa sin Naade, da han mest havde det behov, da var der vel det i ham, han skulde svare til, og som vel var værd, at han holdt sig fra dem, som vilde øde det og plukke det sønder i dagligt Nid.

Nej, for vist var det ikke hans Ret at løbe af Lære!

Og hvor karrig end Jorden her saa ud, — skulde han end først vriste hvert Græsstraa fra den, — den vilde inden mange Aar give ham af fulde Hænder, forstod han sin Kunst ret.

Mette Viffert holdt sig meget i hans Selskab. I Timevis kunde hun sidde og se ham taalmodigt og stærkt bryde de store Sten og føre dem sammen til Gærde. Mangengang steg hun af sin Hest ved Markvejen og plukkede Frø, som hun lagde i Muldet mellem Stenene i Gærdet, at det ej skulde være blomsterløst, naar hans Brud drog i den Gaard, som han vilde bygge her. For at Niels bar paa Kærlighed, det fejlede ikke; der var ofte noget sælsomt fjernt i hans Øjne, som om hele hans Hu var andet Sted. —

Hvi sørgede han! Dog, det var jo det, som voldte, at Mettelil fandt Fred ved at være i hans Nærhed. Han begærede ikke, at hun skulde glædes eller vredes over alle de Smaating, som ingen Ting var for hende, der gik med saa stor en Kvide i sit Hjærte.

I de Dage kom Consistoriets Afgørelse.

Mette Viffert var fri.

Tvungen var hun gaaet i Trolovelsen; de kunde forsvare for Gud og Mennesker at løse hende. —

Vifferterne og Glambækkerne mødtes paa Herre-

dag i Roskilde. Mette og Vincens gav hinanden deres Løfte og Tilsagn tilbage. Og med værdige Ord erklærede Vincens, at han vidste ikke andet om Jomfruen end Ære, Dyd og alt godt, at hun var en ærlig og god Jomfru, vilde nogen sige hende andet paa, vilde han afværge det med Haand og Mund, med Ord og Gerning.

Med stor Højtidelighed udførtes Handlingen, at de løstes, — og dermed skulde det være en evig aftalt Sag paa begge Sider baade for Fødte og Ufødte.

Det voldte Mette en sorgblandet Glæde at vide sig fri. Dorete, der var synderlig kyndig og øvet i at blande Malurt i Honning, forglemte ikke at minde hende om Eggert Qvitzow og hans Ægteskab med den Frankfurter Kvinde.

Medens Vifferterne var i Roskilde, drog Niels Flint til Odense. Længslen efter Christence havde overvældet ham. Hver Stund der gik, og han ikke kom hende til Ords — nu da hans Hjærte var saa fuldt — tyktes ham at være en Skat, han lod ligge under Mulde, ingen til Lykke! Og hver Dag, der gik hen over hans Hoved, uden at han hævede den Skat op til Lyset og Livet, var evig tabt, stod ikke til at vinde, ikke nogentid, ikke med al deres Længsels Magt! —

Han havde Aarsag nok til at drage af Sjælland; nu da Lyngen var brændt og et Stykke af Jorden var ryddet for Sten, og det havde vist sig, at der var god Muld under, kunde det være paa Tide at faa den lagt til Gavns med Vintersæd; og Oluf Bager havde jo baade Penninge og Sædekorn af hans i Værge. Et Par Faar og Geder kunde da ogsaa gnave sig Føden til en Tid. Gørvel havde lovet ham Vinterfoder, mod at han havde Opsyn med de vilde Stod, der hørte under Kjærstrup. — —

Oluf Bagers Øjne lyste, da Niels berettede om sin Jord, og hvorledes han havde faaet det i Gænge. Skabe, skabe noget af Værd saa at sige af intet!

Til fulde fattede Købmanden den Glæde, som var i det.

Længe kunde Niels ikke holde sig i Ro i Oluf Bagers Stue. Købmanden smilede. Den Niels Flint havde nok ikke ene Vintersæd og Plovstude i Tanke!

Da Niels nærmede sig Eilert Jørgensens Gaard, hørte han Syngen og Støjen af mange Mennesker.

Han blev som Is om sit Hjærte. Ikke skulde de vel have tvunget Christence! Kom han ubuden til Trolovelsesgilde!

Genbokonen kom i sin Dør og tømte sin Skarnbøtte ud paa Gaden.

„Hvad er paa Færde hos Eilerts?“ spurgte Niels.

„Han holder Gilde i Dag,“ svarede hun.

Nej, nej, nej — ikke Trolovelsesgilde. Det kunde ikke være muligt. Bedre end som saa troede han Christence, og længselsfuld og lykkelig gik han ind i Stuen. Der var fuldt af Folk. Maaltidet var endt, men mange hængte endnu om Ølbollerne. Alt det kosteligste var fremme. Ogsaa det store Guldbæger, som havde bragt baade Lykke og Helsen over Eilerts Hus, for hvor stor Magt der end laa i Urter, saa var der dog større Magt ved rent Guld!

Niels vekslede Ord med nogle af Gæsterne. Saa hastede han gennem Stegerset ud i Gaarden. Sidsel Landsknægts, som gik til Haande, sendte ham et Blik, der varslede ham alt ondt. Vovede han at trodse hendes Magt, den mørkøjede Svend.

„I faar vare jer, Niels og Christence. Det er ikke raadeligt at trodse Sidsel Landsknægts. Det kunde kanhænde ske, at det stod mig an at blande dig en Elskovsdrik i Øllet, Niels!“ hvislede Sidsel mellem Tænderne. — —

Der var dækket i Vognporten til nogle, og der fandt Niels Ejlert Jørgensen i Samtale med en Skrædder, der stod og svor paa, at Skrædderne var de fornemste i den ganske Christenhed, for enten det

var Grotfyrster eller Borgmestre, saa stammede al deres Hæder fra Klæder!

Ejlert gav ham Ret og kom løs.

Han hilste Niels, som var han en tiggende Luthenspiller. Men mindre koldsindig blev han, da Niels berettede, at han nu ejede Jord. Eilert Jørgensen havde i sin Ungdom noget af det Storsyn og det Handlemod, som der kunde gøres en Oluf Bager af; men saa snævrede de ham ind med al deres Forsigtighed og Vaneladhed, da han kom ind i Lavet og blev Borger i Odense, og han fandt sig da vel ved at holde sig paa den Vej, som de andre havde trampet jævn for ham. I Dag havde Vinen gjort ham let i Sind og munter i Tanke, og han lod sig rive hen af Niels'es Tale om sin Jord.

„Gid det maa være sket i en god lykkelig Tid," sagde han og stod og slog ham fus og vel til Mode paa Skuldren og gav gode Raad for, hvor Niels skulde bedst faa solgt Afgrøden af Vange og Agre, Hørgaarde og Aalegaarde, som om han alt for sine Øjne saa Kornvangen bølge og Høragren blaane.

Et Øjeblik tænkte han paa, om Niels, der jo havde hemmelig Magt, kom for at hævne den Tort, han havde lidt i hans Hus. Men han slog det hen. Saa ilde skulde det vel ikke gaa! Desuden, det store Guldbæger var fremme, og der var mere Magt i saadant Metal end i de bedste Urter.

Per Lauritzen havde ikke haft Øjnene fra Købmanden og Niels.

Ved Maaltidet havde han fyldt sig som en Karpe, og nu var han svært ilde til Pas. Ikke bedrede det paa den Hjærteklemmelse, Flæsket voldte, at se Niels gaa ned mod Abildgaarden med Christences Haand i sin; han saa det godt, endog det skulde gaa fordulgt af.

Det lykkedes ham at faa Sidsel for sig selv ind i Svinestien, og der begyndte han at skælde og smælde. Hvortil nyttede alle de Penge, han og Dorete

Glambæk fyldte i dem! Der gik nu Niels — som Selvejer, og Købmanden taalte, at han gik ene med Christence i Abildgaarden. Paaske Lyre og Pil Hestesko havde vist andet Ærinde for, eller kan hænde at Helvede var dem mindre hedt end Sidsels Stue.

„Pebersæk! Fladbenede Sveskesælger!“ mumlede Sidsel. „Saa du knyr. Ja, bi du kun, Farlil!“

Per blev mere og mere rasende.

Saa hug Sidsel pludselig en Haand i hans Skulder og saa med sine sorte, stikkende Øjne ind i Pers, saa Benene begyndte at skælve under ham, og han fik de sælsomme Fornemmelser ned over Øjnene, som han kendte saa vel fra de Gange, Sidsel havde set saadan paa ham.

„Per Lauritzen,“ sagde Sidsel og blev ved at stirre. „Per Lauritzen, I gaar ud og siger til Eilert, at I har forædt jer og vil hjem; om en Stund kommer jeg her med noget under et Tørklæde. Saa staar I her paa denne Plet opad Svinetønden. Saa lægger jeg det i jeres Lomme; I gaar hjem og gemmer det paa Bunden af den bageste Sildetønde, den der staar til højre i Krogen paa det Loft, I selv har Nøglen til.“

Per stod og maabede. Saa tog Sidsel Øjnene til sig og gav ham et dygtigt Skub for Brystet, og med sin sødeste Stemme sagde hun:

„Per Lauritzen, om en Time er Niels Flint ført i Raadhusfængslet for Tyveri.“

„Satan til Kvind,“ tænkte Per. Og han hviskede stammende:

„Har — har ham du nok ved, har han —“

Sidsel nikkede.

„Paaske Lyre var her med Pusteren. Det er rigtigt nok. Og nu ved jeg Raad. Gaa saa og sig Ejlert Jørgensen, at I er syg.“ — —

En Time efter kom Købmanden farende ud og en Flok bestyrtede Gæster efter ham. Efterhaanden som det bredte sig, at Guldbægret var stjaalen, blev der stille; selv de Rusede kunde fatte, at dette maatte

bringe stor Ulykke over Eilerts Bedrift, — foruden at Skam og Skade var det at miste saa kostelig en Ting!

Man ledte højt og lavt. Da det stadig ikke fandtes, kastede man mistænksomme Blikke til sine Medgæster. Men nej, det var jo utænkeligt! Det var jo gode, ærlige Naboer og Lavsbrødre alle til Hobe, som ingen vilde sige noget paa.

Da kom Skrædderen hen og hviskede til Eilert. Eilert kløede sig i Hovedet og betænkte sig. Skrædderen og et Par andre talte ham igen noget for, og saa gik han med dem ind i Foderloen og lod alle de andre staa udenfor i Gaarden, uden at de vidste, hvad de skulde tænke om dette.

Inde i den halvmørke Foderlo stod Sidsel Landsknægts.

„Og du kan vise igen?“ sagde Købmanden mistænksom.

„I kan jo faa det at se, om I det begærer,“ sagde Sidsel og fæstede sine sorte Øjne paa Skrædderen.

Han skubbede fust en Spand Vand hen foran hende og rakte hende to Knive.

Sidsel saa sig om med sine spillende Øjne.

De veg alle lidt tilbage og stirrede spændte og nyfigne, men dog ængstede paa hende.

Da kastede Sidsel Hovedet tilbage, saa at Huen gled af, og det sorte Haar bølgede ned om hendes hvide Ansigt. Der bugtede sig som en skjult Kraft gennem hende. Hver Muskel var spændt, og hun aandede stærkt og stønnende.

Heftigt faldt hun paa Knæ og begyndte at læse og kogle med Knivene over Spanden.

Hun mumlede og mumlede, Stemmen steg og sank — fra rasende undertrykt Brummen til hvislende Mumlen, og Øjnene holdt hun uafbrudt heftet paa Vandfladen i Spanden. Da begyndte hun at skære Tænder og hviske: „Ham, ham! Ham er det!“

„Hvem?“ hviskede Skrædderen betuttet.

Sidsel blev ved at mumle og snærre.

„Ham, ham. Nu har vi dig.“

„Hvem,“ sagde Skrædderen igen og nærmede sig.

„Niels Flint!“ Saa sagte det blev sagt, saa sprang Ordene dog frem som Loddet fra en Feltslange. Og de virkede ligervis.

„Se, se, se hans brune Haar, hans mørke Øjne — se, se, ham og ingen anden. Se selv.“

Og uden at tage Øjnene fra Spanden rakte hun Haanden ud, greb fat i Skrædderen og trak ham ned til sig. „Ser I ham, ser I ham.“

„Ja, saa min Sandten,“ raabte Skrædderen og stirrede vildt ned i Spanden uden engang at agte paa, at hans skarlagensrøde Hoser blev plettet af Gulvet.

Købmanden kigede hende over Skuldren. „Jeg ser kun Sidsels Fjæs, der spejler sig,“ sagde Eilert arrigt og beklemt.

Sidsel fløj op og sparkede til Spanden, saa den raslede hen over Gulvet, og det kippede i dem allesammen.

„I kan vel ikke tvivle paa, hvad baade jeg og Skrædderen har set,“ sagde hun vredt. „Men jeg giver jer Fanden med samt jeres Guldbæger! Jeg troede at bevise jer godt —“

„Godt Ord igen, Sidsel,“ sagde Eilert. „Jeg skal vide at fornøje dig rundeligt for dette. Har baade du og Skrædderen set det, maa det vel være ret. Og hent nu Bysvendene. Vi skal finde den Karl, han kan ikke være langt borte.“

Om Lynet havde slaaet ned — i en andens Gaard — kunde det ikke have virket mere ophidsende end dette, at Niels Flint var Tyven. Som en Flok Fæ, der drives hjem, stimede de efter Købmanden ned mod Abildgaarden for at se denne aabenbare Beskæmmelse overgaa En, der dog var af saadan Stand, at de havde siddet paa Gildebænk med ham.

Oluf Bagers Ven! Krillede det alligevel ikke — saadan gedulgt — ganske vel i Hjærtet! Der saa man, hvor ringe Magt der laa paa Storhed. Hm, hm, — at det skulde hænde Oluf Bager. Naa, hvor han vilde blive galsindet!

Da Niels og Christence hørte Tummelen ud gennem Bryggerset, rejste de sig. Hvad havde de dog alle herude at skaffe!

Gud i Himlen, hvad var det, de raabte op om og hendes Fader højest! Hun greb Niels'es Haand. I den anden holdt han sin Daggert. Hvor hun talte, hvor hun forklarede, men intet baadede det. Hun løb hen til sin Fader, men han raabte hidsigt: „Skik dig tugtigt og gaa paa Stuen!“

Det slog ned i Christence, at nu var de en Ulykke i Vold, som de ikke i denne Stund kunde redde sig ud af paa ligefrem Vis.

„Niels, Niels, de er rusede til Hobe, der er ført dig ondt paa, som vil opklares; men der kan gaa lang Tid. Men Niels, ikke maa det nu blive dit Vilkaar at miste Kræfter i Sveltekælderen, medens din Jord ødes, og din Ager ligger usaaet. Slaa dig igennem dem, Niels, og flygt.“

Han havde ikke Øjnene fra dem, og Daggerten laa fast i hans Haand. Ikke En vilde være den første til at røre ham.

„Det gælder min Ære! Jeg bliver! Men fængsle mig skal de ikke.“ Og han traadte frem mod dem.

„Ned med de knyttede Næver, jeg vil have Fred til at bevise jer, at jeg ingen Tyv er.“

Men Tyv, Tyv, det raabte de som gale.

„Niels, Niels,“ Christence knugede hans Arm ind til sig. „De kan føre falsk Vidnesbyrd mod dig; her har en grum Avindsmand drevet sit Spil. Kan de det ene, kan de ogsaa det andet. Flygt Niels. Dit Øje slaar de ud. Eller de tager dit Liv. Da er jeg ene i Verden, Niels.“

Han saa et Nu ned i hendes Øjne. Saa fæstede

han igen et hvast Blik paa Hoben og svingede sin Daggert.

Christence løftede sig paa Taa og hviskede ind i hans Øre: „Hvis det, du nyssens sagde mig, er mere end tomme Kærlighedsord, saa drag herfra, vi lever vel den Dag, da dette kan opklares.“

„Vil du bie paa mig. Vil du staa Per imod?“

Hun knugede hans Haand. „Om jeg skal blive gammel og graa uden at have vugget Barn i mine Arme, — ingen uden Dig vil jeg gives til.“

„Farvel Hjærtenselskede.“

Hastigt stak han Daggerten i Skeden.

„Af Vejen I Ølgække,“ raabte han og fløj ind paa Ejlert, greb ham om Livet og svingede ham bort, sparkede Skrædderen over de krumme Ben, saa han tumlede, bøjede Hovedet, og som en rasende Tyr sprang han gennem Hoben.

„Bi bare,“ raabte En. „Han møder Bysvendene i Porten.“

Det gjorde han ogsaa, men da Morten Bysvend saa ham, traadte han iligt til Side; han havde været hos en Nat, da Niels gik Vagt, og de fangede nogle Skælmer. Den anden Bysvend greb efter hans Vams, men fik ikke fat.

En anden af Byens Betjente, Mestermanden, havde fra sin Bolig over Vesterport set ham løbe, og han for efter ham. Lige tidsnok kom han til at se Niels Flint paa Oluf Bagers raskeste Hest fare ud af hans Port og Oluf selv holde den aaben for ham.

— — — — — — — — — — — — — — —

En Ugestid efter sin Hjemkomst havde Niels Flint det Held at fange et Kuld Ulveunger, og han gik op til Kjærstrup for at vise Mette Viffert dem. Han fandt hende ved Væven. Hun var ene. Gørvel havde travlt med at sælge Uld til en Kræmmer inde fra Slagelse.

De talte lidt om Ulvene, saa sukkede Jomfruen og sagde:

„Menneskene er ikke bedre mod hinanden end mod Vilddyrene. Verden er saa forblindet i Arghed —“

„Det var haarde Ord i en Jomfrus Mund,“ sagde Niels mildt. Han havde før fornemmet, at noget nagede Mette Viffert, og gerne havde han set, hun havde Fortroende til ham.

„Jeg læser mangen Gang i den sidste Tid den Salme: „O Verden, hvor gruer mig for dit Væsen!“ sagde Mette og rødmede, for hendes Øjne var ved at løbe over.

„Hør, Jomfru Mette, I har for sandt en vrang Mening om Verden og Menneskene. I min Mund havde de kanske passet, men ikke i jeres.“

Og uden at nævne Christence fortalte Niels, hvad der var overgaaet ham i Odense.

„Saadanne Ølgække kan intet skade jer Niels Flint. Naar Rusen er sovet ud, er det glemt, tro I mig. — Men hør, I har tit lovet mig, at I vilde sige mig nogle af de Viser, I kan. Staar det jer an nu! Jeg har nyssens lavet Blæk og skaaret Gaasefjer til.“

Da Niels vilde føje hende, hentede hun sin Visebog og sit Blækhorn, og Niels sagde de danske Viser, han kunde, og Mette skrev dem ned.

„Kan I flere?“ spurgte Mette.

Men Niels svarede undvigende. Han kunde een til, men Christence havde lært ham den; — og hans Hjærte var tungt af Længsel.

Dog, han maatte vel føje Jomfru Mette.

„Min Fæstemø sidder i Danmark,
hun har for mig stor Kvide.
For syv Tønder af det rødeste Guld
jeg vilde hende ikke svige.“

Længere kom Niels ikke.

Mette hørte et dybt, vaandefuldt Suk, og da hun saa over paa Niels, var der en saadan Længsel og

Kærlighed i hans Øjne, at hun lagde Pennen. Mildt sagde hun:

„I lade jer nu op for mig, Niels Flint. Jeg skal være jer og den, I har kær, en fuldtro Ven af Sjæl og Hjærte og ganske Magt, forlad jer paa det."

Mette var af dem, man kunde forlade sig paa baade i Sorg og Glæde. Det skønnede Niels, og han gav sig til at fortælle — om Eggert Qvitzow, om Pesten, om Kampene i Holland, hans Sygdomstid paa Vollerslevgaard, Christence, Købmandens Modstand og Pers Avindsyge og til sidst om Eggerts Vrede og Taterne, og at han frelste ham af Døden.

„Jog han dig af Gaarde?"

„Med Haansord, ja."

Mettes Øjne luede. Sandelig om hun havde tiltroet Eggert sligt. Saa meget havde hun forstaaet, at Niels havde gjort sig al sin Flid med ham, da Pesten havde grebet ham an, og han laa syg langt fra Danmark.

Og nu jagede han ham.

Et andet Sind maatte være faret i Eggert.

Hvem søgte han mon Omgang med og lærte saadanne Sæder af?

Mette gik op og ned ad Gulvet.

„Ved Christi Vunder, ikke mægter jeg at tie til en saadan Uret," tænkte hun. „Jage den af Gaarde, som har delt ondt og godt med ham i fremmede Lande! Nej, nej, nej, — en saadan Uret maa Eggert ikke have tyngende paa sig, om jeg saa selv skal foreholde ham det og sige ham Sandheden!"

Men hun krympede sig ved denne Gerning, og hun sagde:

„Han frelste dog jert Liv. Kan I ikke gaa til ham. Kan hænde nogen har ført ilde Snak om jer."

„Hans Ord var saa gramme og beske, at —. Vil han mig noget, saa spørger han vel snart, hvor jeg er at finde."

„Han frelste dit Liv."

„Han mente, at jeg frelste hans fra Pesten. Saa meget Adelsmand er han vel, at han ikke vil skylde sin Avindsmand noget. Nu betalte han mig min Tjeneste. Nu er vi kvit. Men kæreste Jomfru Mette, I græder. Hvad tynger jert Sind? Kan I ikke lade jer op for mig? Græd kun, Jomfru Mette; men saa faar I siden berette mig, hvad Nød der er paa Færde for jer.“

„Niels Flint, jeg har grædt mere i den sidste Maaned, end jeg har gjort tilforn alle mine Dage tilsammen, og det er Eggerts Skyld. Og nu tykkes det mig haardt at se min Barndoms bedste Ven begaa en saadan Uret.“

„Kan hænde, det er ikke med hans gode Vilje,“ trøstede Niels.

„Kan han begaa det ene, kan han vel ogsaa begaa det andet. Ja, jeg skal lade mig op for jer; jeg er højlig nødt til at tale med En, der vil mig vel; jeg tror ellers, mit Hjærte sprænges af Sorg og Vrede.“

Og Mette berettede om Eggerts Ægteskab i Frankfurt og om den udenvæltske Kvinde.

„Er det værre at jage den, der har frelst hans Liv, end at vinde min hele Tro og Kærlighed, skønt han aldrig med Ære kan give sig til mig!“

„Jeg kan ikke tro paa den Brøde,“ sagde Niels.

„Tør I sværge den dyreste Ed derpaa, at det er Løgn og Bagtale, skal jeg tro jer.“

Men Niels drog sig til Minde, hvor letsindig Eggert havde henlevet meget af sin Tid, hvor mangen Gang han havde faret med Skalkhed, naar han var overmaade ruset, og at han kom hjem fra Frankfurt uden sin Ring. Han tog sine Øjne af Mettes; — nej, han vovede ikke at sværge Eggert Qvitzow fri for dette.

Eggert, Eggert, hvor har Du gjort Lime til din egen Ryg, tænkte Niels. Hvor har du handlet i Blinde; hvor lidet har du forstaaet at være din egen

Lykkes Smed. Jomfru Mette var vel værd, at du gav hende dit hele Hjærte. Hun var af dem, der hellere mistede, end nøjedes med mindre, skønnede han.

Niels sad en Stund i Tanker. Saa sagde han: „Jomfru Mette, der er jo ingen Brøde, der knuger jer ned, naar I helst skulde styre fremad. Lyd derfor mit Raad. Tag ikke de onde Menneskers Grumhed for Guds Vilje, men vær overfor dem, som Jægeren er overfor Vilddyrene; frygt dem ikke, tag ikke Øjnene fra dem et eneste Nu, men tving dem, tving de grumme Kvindfolk — for Kvindfolk er det sikkert nok — tving dem til at skaffe jer sikre Beviser paa, at dette er Sandhed."

„Der er ikke et Ord Løgn iblandt; det er tilgaaet, som de sagde. Her gemmer jeg Beviset." Og Mette hentede det Dokument, hvormed Eggert havde fæstet Frankfurterkvinden.

Niels læste det.

„Havde vi blot Kjeld Sønderjyde eller Thomes Sehested fat, som har været nærværende. Men trøst jer nu, Mette Viffert, er det falsk, da skal vi faa det klart inden længe, og er det sandt, da er Eggert Qvitzow ikke en eneste af jeres Tanker værd."

„I har let ved at tale saa, I som er lykkelig i Kærlighed."

„Ja, jeg er lykkelig, hvad der saa hænder, saa længe Christence er mig tro i Sind."

Gørvel kom til, og snart efter gik Niels. —

At Eggert Qvitzow havde gjort den Mand Uret, som havde frelst hans Liv, kunde Mette ikke bære. Ikke mange Dage efter, at hun og Niels havde aabnet hinanden deres Hjærter, skrev hun et Brev til Eggert og sagde god for Niels: aldrig havde han ført Eggert noget ondt paa; men det skulde han vide, at aldrig kunde hun fatte Elsk til ham, saadan som han havde sværmet og banketteret udenvælts. —

Kort Tid efter, at Eggert fik dette Brev skikket til Hænde, arbejdede Niels paa sin Mark.

Da gik en Præst forbi ad Stien.

Ludende gik han, og kraftløst flyttede han Foden, men — — — jo saa sandelig, det var Kjeld Sønderjyde.

Niels fløj efter ham og fik ham med hjem i den Hytte, han havde tømret sig sammen. Forsigtigt begyndte han at spørge ham ud. — Ham havde de rigtignok ribbet for alle Fjer! Kan hænde han ikke vilde andet end dølge Sandheden i denne vanskelige Sag. Kjeld berettede, at han var paa Vej til Kjærstrup, for han søgte bort fra det Kald, han havde faaet ved at tage Enken med paa Købet. Hun var død nu. Men saadan havde hun i det daglige mægtet at tage al Løftelse og Sjælefred fra ham, ikke ved Ondskab, men ved plagende Ord og idelige Gentagelser af de samme Klager og Indfald, — at Mindet om det hængte i alle Kroge og stadig lød i hans Øren. „Jeg bliver aldrig Menneske mere, men skal jeg lemfældigt kunne slide min Tid ud, maa jeg bort fra det Sted. Der er et Kald ledigt under Kjærstrup. Bønderne vil nok kejse mig til deres Præst; nu faar vi se, om Herremanden samtykker."

Da Niels langt om længe rent ud spurgte ham, om han nogentid havde været nærværende ved Eggert Qvitzows Brudefærd udenvælts, svarede Kjeld:

„Jeg tror, du maa være underlig, Niels, saa løs paa Tøjlen har Eggert aldrig været."

„Er det Løgn!" Niels sprang op. „Afsted med dig til Egebo, Kjeld. Hør nu, hvad du skal sige, og hvorledes du skal tale Eggert for. Ikke maa du nævne noget om Brudefærd udenvælts, uden at du ikke paa anden Maade kan faa ham paa Vej til Kjærstrup. Men du faar sige, at de af Kjærstrup beder ham komme, de vil tale med ham om din Sag; han kender jo dine Vilkaar. Er dette Løgn, da

tager jeg det paa mig. — Nu staar det til dig, Kjeld, om alt skal gaa for drivende Bør.“

Kjeld rystede sløvt paa Hovedet, men lovede dog at gøre sit Bedste. Da Niels havde ham vel paa Dør, løb han til Kjærstrup for at faa Jomfru Mette i Tale.

— — — — — — — — — — — — — — —

Hr. Kjeld havde med gode og kloge Ord faaet Eggert Qvitzow i Sadlen og paa Vej til Kjærstrup.

Det faldt Eggert tungt at tvinge sig rolig paa det Ridt, — alt det, som dog trængtes i hans Sind af blidt og ublidt. Mest sælsomt kom det ham for, at han var saa højtidsfuld til Mode. Lettest havde det været at lade sig regere af sin Vrede.

Men bedst skikkede det sig vel at lade, som om alle Elskovstanker var gaaet ham af Glemme.

For ikke var en Jomfrunykke værd, at han i et større Spand af Tid havde Fjendskab med saa nære Naboer som dem paa Kjærstrup.

Men se hende igen — —

Sæt det føjede sig, saa hun brugte den Lysesaks, han havde skænket hende hin Vinterdag! Se de lange, hvide Fingre sysle med den som hin Dag, — se de faste, blaa Øjne møde hans saa rolige og fjerne. Ikke vilde det just falde let! Bedst var det at finde en lystelig Historie at begynde med. Den om Magister Iver, som den Skælm Hans Franzos fyldte drukken, da han skulde til Mad hos den Lærdeste af alle de Højlærde.

Nej, ikke noget fra de Dage udenvælts; han vilde faa Niels Flint i Tanke, og da kunde han ikke styre sit Ansigt.

Hvad Mette saa end sagde, — Niels var det dog, han havde at takke for Mettes Koldsindighed. Om han ikke rent ud havde talt; — ved forborgen Snak kunde han des sikrere vække Lede og Tvivl.

Vreden betog Eggert Qvitzow. Og den pinte, fordi han ikke kunde slaa løs og hævne den Tort.

Daarskab havde det ogsaa været, at han lod ham slippe af Gaarde. Det duede ikke at være blødsindet; han skulde have slaaet ham for hans forbandede Mund, draget ham efter Haaret og uden Pardon jaget sin Daggert gennem hans troløse Hjærte. Den ny Mand, der var kommen paa Egnen — altid gik Eggert, naar nogen ymtede om ham. Helst vilde han slippe at vide Besked, thi haardt vilde det falde at tage Hævn over Niels Flint, som saa troligt stod ham bi i Limburg.

Eggert sukkede. Hvor var her ogsaa stille. Tydeligt hørte man Ridetøjets Knagen, Kjeld Sønderjydes Fodtrin, Mikkel Remmesniders tunge Aandedrag. Ingen Hovbønder var at se. — Ævred var opgivet, og Kvæget gik over alle Marker; Hyrden var ude af Syne.

Nu nærmede de sig Kjærstrup. Bierne fra Staderne i Kaalhaven summede i Lindene ved Vejen, og bag Voldgravene saa han Kjærstrups røde Mure.

Han holdt Hesten an.

Hr. Kjeld vinkede ad Mikkel Remmesnider, og de tog Vejen om ad Ladegaarden.

Hvad nu, — troede de, han var saa elskovssyg, at han skulde fjæle sig med sine Tanker, før han vovede sig frem for Jomfruen!

De skulde faa andet at se!

Og Eggert Qvitzow rettede sig i Sadlen og red frem.

Da bøjedes Grenene i Hækken til Side, og der stod Jomfru Mette med Roser paa Kind og i samme kærmindeblaa Kjole, som hun havde baaret hin Dag for ungefær tre Aar siden i den lille Urtegaard ved Søndengavlen.

De hellige Engle gøre hendes ensomme Vej god, for aldrig skulde den blive i Live, som vilde binde Mettelil i Ægteskab, om *han* saa al sin Tid skulde blive en fredløs Mand i Riget eller miste sin Hals. Det var saa vist, som at Solen stod paa Himlen.

Jomfru Mette blev staaende og saa op paa ham uden at byde Goddag, og han saa ned paa hende og glemte ogsaa al vanlig Skik. For — — saa sandelig, de Øjne var ikke kolde og fjerne!

Pludselig glimtede det muntert og varmt i dem; Mette Viffert traadte ud paa Vejen, og halvhøjt sagde hun:

„Eggert Qvitzow, — kan jeg ride hos dig, som min Moder red til Kirke hos min Fader!“

„Mettelil!“

Eggert bøjede sig og greb hendes Haand. Hun satte sin Fod paa hans; han lod hende ikke tage Sæde bag ved Sadlen, men løftede hende op foran og holdt hende i sin Arm.

Hun greb om den Haand, som styrede Tøjlen; med Lempe vendte hun Hingsten, og den bar dem bort fra Kjærstrup.

Da sagde Eggert Qvitzow:

„Mettelil, vend nu dit Ansigt om mod mig, for nu spørger jeg dig, om du vil give mig din Ægtetro.“

Falske Folk.

Netop som der i hvert Hus i Odense var Travlhed med Efteraarsslagtningen, begyndte man at ymte om, at det ikke var rigtig fat med en Karl nede i en af Baggyderne.

Man vidste at fortælle om, at sommesinde kom der stor Angst over ham, da blev han rent rasende, sparkede og slog, skældte og bandte som den argeste Hedning og raabte, saa det var en Ynk at høre, at Djævlen, den gamle Hugorm, denne Verdens Fyrste med sin onde Stank, sad i hans Mave og regerede

ham, og at han havde siddet der siden den Dag, da han, paa Sidsels Begæring, forvandlede sig til en Flue og lod sig skylle ned med en Taar Øl. At Gud havde tilstedet, at denne arme Mand var bleven besat, det var nu sikkert, for naar den Lede længe havde raset i ham, faldt han om, Øjnene vrængtes i Hovedet paa ham, og Arme og Ben rykkede og stødte, som om han værgede sig mod En, der drog og slog ham. Nu var det noget, enhver vidste, at saadan Aasyns Fordrejelse var Tegn paa Trolddom; og tog man grangivelig vare paa Gyde Spandemagers og Sidsel Landsknægts, som den arme, besatte Klavs var til Huse hos, var det tydeligt nok, at de brugte Trolddom efter Djævlen, deres Mesters, onde Indskydelse.

Bedst var det for dem og alle, om der handledes med dem, som med de Troldkoner, der var Skyld i, at den store Vaadeild kom over Bogense.

Sidsel var nok desuden en løsagtig Kvind. Gik det hende efter Lov og Ret, burde Ørerne skæres af hende; ja, der var dem, der raabte paa, at hun burde sækkes og druknes.

At Gyde havde ernæret sig ved Skalkhed og Løgn i mangfoldige Aar, det vidste enhver at melde om, — ogsaa dem, der mere end een Gang havde søgt hendes Hjælp. — —

En Dag efter Højmesse kom Klavs Krumhals luskende ind i Stuen hos Sognepræsten og bad ham mane den Onde ud af ham. Han kunde ikke længere bære al den Skræk og Rædsel, som Sidsel sendte over ham blot ved et Øjekast. Og nu paa det sidste havde hun svoret ham til, at hun vilde løsne ham hans Lykke fra, og hun og Gyde vilde skifte den imellem sig; og hun mægtede at gøre det, det var nu sikkert — ikke ved egen Magt, men ved den Kraft, Djævlen, som hun havde sluttet Pagt med, havde givet hende, da han sendte hende den lille, laadne, sorte Trolddoms Patron, Paaske Lyre, der

mangen Gang, naar det blev mørkt, laa med glødende Øjne i Ovnkrogen.

Dette var en saare betænkelig Sag for Sognepræsten. Stod det sig saadan med Gyde og Sidsel, da — ja man skulde vel ikke spare nogle faa Onde til manges Skade og Fordærv.

Sommesinde passede det dog, som der stod i den digre Bog, han engang havde haft i Hænde, at Kvinden er et ondt og ufuldkomment Dyr! —

Ikke mange Dage efter sad Klavs Krumhals i Præstens Stue og skulde have Djævlen manet af sig. Skønt der var mange Folk til Stede, kunde Klavs dog ikke tvinge sine rystende Lemmer i Ro, for Sidsel havde svoret paa, at hvis han tog et eneste Ord af Katekismen i sin Mund, saa skulde der ske ham noget saa forfærdeligt, at det vilde være Djævlen det lystigste og herligste Spektakel at se hans Vaande. Og i det samme havde hun hevet ham en Klat Salve i Panden og bandt sig ned i Helvedes Afgrund paa, at det var Heksesalve, som hun forgangen Torsdag Nat havde kogt af et Barnelig.

Klavs kunde ikke faa dette ud af sine Tanker, medens de læste for ham af Mathæus det syttende og Lukas det niende, og han vred og vendte sig, gned sin Pande og stønnede i Vaande, saa det var godt at se, at Djævlens lønlige Svigagtighed ikke taalte Guds Ord.

Saa faldt de alle paa deres Knæ, og Præsten kom hen imod ham. „Nu sker det grumme," tænkte Klavs, og hans Lemmer skælvede værre end før.

„Du arme, forvildede Sjæl, paa det at det kan være alle vitterligt, at den onde Aand ikke regerer dig, læs det apostoliske Symbolum, Herrens Bøn og de ti Budord for disse gode Christne, som beder dig løst af alt, som vil forkaste din evige Velfærd."

Skulde han vove det! Men var det ikke Sidsel, som gik forbi Vindvet derude! Og hvad var det, som

raslede i Skorstenen! — Klavs tvang det første Ord over sine hvide Læber; — men med et stort Skrig faldt han forover, Mund og Øjne fordrejedes, og han laa igen og bed og slog, som om han kæmpede med en usynlig Fjende. Pludselig fløj han op, greb Ovnragen og for af Døren, som der var Ild i ham; der faldt han om og laa blaa i Ansigtet og bed sig i Tungen og stødte med Arme og Ben, som om han selv i Svimen vilde værge sig mod det onde, der var over ham. Sidsel var kommen til og stod med grædende Taarer og løftede paa sin arme Mand, som saa haardt skulde plages for, hvad onde Mennesker førte ham paa. Det maatte de vide, at forgangen Maaned, ret før dette begyndte, havde Jordemoderen en Dag, da hun var overmaade drukken, raabt til ham: „Gid du faa tusind Ulykker over dig!“ Og siden — — men hun fik ikke Lov at tale ud, for Borgmestrene, der var til Stede, lod hende gribe og kaste i „Skrædder Hætte“, det var et Logemente, som passede bedst for saadan en Skarns Kvind.

Dagen efter var der vældig Stimen i Claræ Gade. Lensmanden, Raadet og en stor Hob af Borgerne gik ned til Aaen for at se, om Vandet vilde have Gyde Spandemagers, eller om Fanden, hendes Herre, den Tusindkunstnermand, vilde frelse hende og volde, at hun flød ovenpaa. Der blev en Raaben og Skrigen, da Mestermanden og Rakkeren kom med Gyde; den lede Heks, hun havde pyntet sig i sine bedste Klæder og slaaet en stor Dannekvindekaabe om sig, som det aldrig burde tilstedes hende at bære. „Riv den af hende!“ raabte de fra begge Bredder. Men i det samme — Hylen — Plask — et Øjebliks Tavshed — og saa en forbitret og ængstelig Skrigen, mest af Kvinderøster. Saa var hun dog en Heks, den lede Kvind! Hvad kunde hun ikke have ført over Folk og Fæ, hvis det ikke var kommen for en Dag.

Gydes Kaabe havde bredt sig ud, og alt, hvad hun sparkede og skreg, hjalp intet. Hun flød nogle

Øjeblikke og gav saaledes tydeligt til Kende, hvorledes det stod sig med hende. —

Hendes Dommere, baade Nævningerne og de i Landstinget, som jo nu alle Trolddomssager skulde indankes for, kom da hurtig overens om, at havde Gyde Spandemagers haft det vaade, burde det hede ikke forholdes hende, og en Dag, da Vestenvinden bar paa ude fra Galgebakken, stank der af brændt Kød i Odense.

Det faldt sværere at faa Dom over Sidsel Landsknægts, for mange talte hendes Sag. Gjorde de hende rasende med at forkynde hende, at Baalet var hende vist, var hun i Stand til at berette meget, som ikke just vilde være til Gavn for mange af Byens Folk.

Per Lauritzen faldt svært af i den Tid, da det stod paa med Sidsel og Gyde. Det eneste Gode, han saa i det, var da det, at han sparede meget Øl og Mad. Han gad hverken haft det ene eller det andet!

Værst stod det til med ham, naar han vaagnede ud paa Natten, og det var mørkt. Da bandede han Niels Flint af et oprigtigt Hjærte, for havde han ikke været, da havde der ligget En til i Kammeret, og Faren var da ikke ene kommen over hans Hoved. Desuden, det saa mere agtbart ud at være gift, og nogen Skat faldt der jo ogsaa paa den Ugifte mere end paa en Ægtemand. —

Der var En til, der ikke var synderlig bedre til Mode end Per.

Det var Dorete Glambæk.

Hun kom en Dag ind til Per Lauritzen og bød ham følge med til Sidsels Fængsel.

„Velbyrdige Jomfru, — det kan I ikke mene!“

„Hold nu sin Mund og følg med; han har ikke andet at gøre end at være mig til Vilje.“

„Staar det mig ikke an, kan I ikke tvi — tvi — tvinge mig.“ Per strammede sig op.

„Kan jeg ikke! Deri mistager han sig. Brøden binder, Per Lauritzen! Intet binder som Brøde.“

„Skal jeg stadfæste dette mit Ord ved Gerning," sagde hun pludselig med synderlig Klem og Eftertryk.

Per knyede ikke mere.

„Du har tjent mig i syndig Handel, og det faar du fare fort med."

Per gik ikke i „Skrædder Hætte", før han havde gemt et Stykke Koral paa sig; det tjente ikke ene til at stille haardt Vejr, men virkede ogsaa mod Trolddom.

Dorete havde skaffet sig Brev fra Lensmanden paa, at hun maatte selvanden gaa ind til Sidsel Landsknægts.

Da Mestermanden aabnede Døren til Fængslet, stod der en saadan Stank ud, at Per mente, han ikke havde Helsen til at gaa derind. Men et Blik fra Dorete stoppede Munden paa ham.

Mestermanden sagde:

„Jeg plejer van at ryge med Enebær og Malurt, naar jeg nødes til at gaa did. Mad skal hun jo have en Gang daglig. Jeg skal tjene jer med at ryge først."

Han kom med Gløder paa en Ildkasse og røgede. Da det var sket, traadte Dorete ind og drog Per med sig.

De vadede i Skarn hen til Sidsel, som sad i Jern paa den bare Jord.

Dorete søgte at formaa hende til at love at tie med den Handel, de havde haft for.

Sidsel saa paa dem. Dorete fik samme Beklemmelse om Hjærtet, som da hun første Gang stod i Gydes Hytte. Sidsel sagde fast: „Søde Ord bider ikke paa mig. Men tror I, at min Magt er endt, fordi jeg sidder her, da mistager I jer højligen. Fanden gør sig tjenstagtig for mig hver eneste Nat, at I ved det. I har at faa mig ud af dette skidne Hul og paa Vej ned i det tyske, ellers er jeres gode Dage forbi. Jeg har skjult et Sted paa mig et af jeres Breve til

mig, Dorete Glambæk. — Nej, det baader jer ikke, I gaver paa Per, I magter ikke at tage det fra mig; rører I mig, raaber jeg paa den rødklædte Skalk der udenfor, da kan han straks byde jer til Sæde jævne mig, — her er Jern nok. — I frelser mig ud af dette, ellers saa skal I Fanden sla mig faa en sviende Hale begge til Hobe, det staar fast.“ Hun rejste sig og saa Dorete ind i Ansigtet. „Forlad jer paa, velbyrdige Jomfru Ubæst, at ene farer jeg ikke til Helvede. Mestermandens Skruer bider paa adeligt Kød saavel som paa det, der ikke er af Byrd. Det kan jeg sværge jer til.“

Mere var der ikke at faa ud af Sidsel, og de gik. „Farvel, Fanden være med jer,“ raabte Sidsel, før den tunge Dør smækkede i. — —

Da de havde siddet lidt paa Pers Stue, og Dorete havde forvundet sin Hjærtens Ængstelse saa meget, at hun igen kunde styre sin rystende Stemme, sagde hun:

„Vi faar finde paa Raad, Per Lauritzen.“

Per sagde ikke et Ord, men saa sygt paa hende.

„Vi mægter vel at lade hende bortføre; Mestermanden kan sagtens købes; og en Nat, naar nogle af dine Folk har Vagt —“

„Det er mod Loven —“ stønnede Per.

„Det var ogsaa mod Loven, da du førte mig til hende, og hun manede. Husker du ham med Næbbet og de store Vinger.“

„Der er da ikke Medlidenhed skabt —“

„Dertil er der ikke Raad. Nu kan du følge mig ned til Ejler Rønnows Gaard. Inden Søndag førstkommende maa du sende mig et Bud, hvad du vil gøre.“

„Den skal have Fingre af Jern, som skal flaa Fanden,“ tænkte Per og saa arrigt efter den fede Ryg, hun vendte ham.

Dorete Glambæk spankede stolt ned ad Nørregade. Per Lauritzen krøb af Sted jævne hende. Hvor

havde han ikke kroet sig, naar den adelige Jomfru værdigedes at sla Følge med ham paa Gaden, hvor hans Medborgere kunde se det.

Den Lyst havde kostet ham dyre, det maatte han nu bekende.

Af et oprigtigt Hjærte ønskede han hende til Hekkenfeldt; der hørte hun dog rettelig hjemme, for der var mere Heksesind i hende end i alle Christenhedens Hekse til Hobe.

Og hvem kunde vide, naar man fik hende rettelig set efter, saa havde Djævlen maaske paatrykt hende sit Mærke, for ikke skulde det undre ham, om hun havde været med paa Bloksbjerg en St. Hans Nat og sunget: „Herre, Herre, Djævel, Djævel, spring her, spring der, spil her, spil der," som de jo sang, Heksene.

Per tørrede Sveden af sin Pande.

Den elendige Prakker.

— — — — — — — — — — — — — —

Per Lauritzen lod ikke Eilert Jørgensen i Ro en eneste Dag i denne Tid. Af al Magt drev han paa Trolovelsen. Saa var de dog to om at faa Ulykken over sig.

Købmanden holdt det for sikkert, at den Stund, Præsten lagde Pers og Christences Hænder sammen til lovlig bindende Trolovelse, tav Klafferen om Christence og Niels.

Og sandt var det vel, hvad Per sagde, at skulde Niels ved at dyrke Jord forsørge hende, da vilde det ikke komme til at ryge meget af deres Stegers.

Skulde han ikke vide, hvad der tjente hans Datter bedst!

I Boden og i Gaarden gik alt heldigst, naar En bød, og de andre alle til Hobe lød. Det havde han daglig forfaret i tredive Aar. Skulde han saa mistage sig, naar han bød sin Datter være ham hørig og lydig i en saadan Velfærdssag. Hendes Uhørsomhed

var Uorden. Og Orden maatte der til, om alt skulde trives, det vidste enhver, der kendte lidt til Livet.

Og det skulde ikke overgaa ham, at nogen sagde ham paa, at han ikke, som gængs og sømmeligt var, opdrog sin Datter i Tugt og Tvang, i Ave og Ære. — —

Vincens Glambæk var i Jylland; men om Dorete Glambæk gik der det Rygte, at hun var pludselig bleven haardelig syg, og det den samme Dag, som Mestermanden første Gang havde haft Sidsel Landsknægts under Hænder og pirret lidt ved hendes Samvittighed med gloende Tænger.

Anden Gang, Sidsel og Mestermanden drøftede hendes Sag, — det var, da hun en lille Stund havde haft brændende Svovl i sin Armhuling, — havde hun en saare smuk Bekendelse. Hun glemte ikke at nævne Dorete Glambæk som meddelagtig i hendes syndige Handel.

Der taltes meget om det i Byen. Somme holdt det for at være en Djævlens List af Sidsel. Somme mente, at man skulde ikke forkaste en redelig Tilstaaelse fra Mennesker, som havde bekendt deres Misgerninger og nu havde intet andet end Døden for sig.

Per Lauritzen var mere død end levende. Hvad baadede det ham, at Sidsel Landsknægts havde skaanet ham.

Dorete Glambæk blev ham des mere gram.

Aldrig lod hun ham slippe uskamferet, saa længe hun kunde røre sin forgiftige Tunge.

Som han stod i de Tanker, kom der Folk ude fra Dorete Glambæk for at købe Sørgeklæder. Hun var død Dagen tilforn og skulde hastig begraves, formedelst hun allerede stank og var død af en saare smitsom Syge.

Per Lauritzen var ikke langt fra en Takkebøn. Naar nu Sidsel blot holdt tæt, til de fik hende vel

af Verden, da var det Pust ovre, og han kunde igen faa gode Dage.

Der taltes ikke lidet om Dorete Glambæks hastige Død og den prægtige Nedsættelse, der skulde holdes, skønt Vincens ikke kunde naa hjem. Peblingene skulde ud at synge; Sinkerne skulde bære Lys foran Kisten.

Per, der ellers intet værre vidste end alt, hvad der mindede om Lig, gik med oprigtig Hjærtensfryd med til den Begravelse i en ny Sørgekappe, som han i sin Glæde havde købt sig. — —

Det var ikke langt fra, at Per Lauritzen havde faaet sin Død der med det samme.

Som han andægtigt havde hørt Præsten prædike over, hvor snart det er til, at Lykken kan skifte, og set dem bære den store, fløjlsbetrukne Kiste ned i Gravhvælvingen og skubbe Flisen over igen, er der En, der rykker ham i Kappen og beder ham komme op paa Gaarden, der er et Bud til ham fra den salig Jomfru.

Per fremstødte et kraftigt Suk for at skjule, hvor veltilfreds han var. Saa havde hun dog betænkt ham med en liden Gave for hans Medhjælp.

Men som Per med statelig Holdning og sindige Skridt træder ind i Taarnkammeret, hvorhen de havde vist ham, falder han paa sine Knæ; og skælvende over hele Kroppen, med klaprende Tænder og saa nærved at falde i Svime, at han maa støtte for sig med Hænderne, — ligger han paa Stengulvet.

Ved klareste Dag — et Genfærd! — Er han da ikke denne Verdens ulykkeligste Skabning — at være født til at kunne se sligt!

„Rejs dig," sagde Dorete. „Lig nu ikke der — du ligner en Padde; naa, op med dig, min Tid er ikke til den Slags Komedie og Leg."

„Er I da ikke død?" stammede Per.

Dorete slog ham for hans Mund.

„Nu kan du vel formærke, at den Haand er af Kød og Blod.“

„Jomfru, Jomfru, — dette er den gudsbespotteligste Handel, der nogentid er sket.“

„En stinkende Sag lugter nu engang ikke af Rosenvand. Jeg agter ikke at dø paa Baalet. Saa vil jeg hellere leve Resten af min Tid udenrigs. Og du skal sværge mig til at skikke mig Penninge hvert Aar ved Pinsedagstid og ved Mikkelsdagstid.“

Per gik baglængs. Jomfruen havde altsaa mistet sin Forstand.

„Desforuden skal du skaffe mig af Landet med en af dine Skuder. Klavs Krumhals følger som min Svend, ham slipper du i samme Køb. Han kan ogsaa vidne mod dig, du stakkede Kræmmerbælg.“

Nej, nej, han maatte hellere straks give sig i Øvrighedens Hænder; der var dog større Barmhjærtighed at vente hos Rakker og Mestermand end hos denne Kvind.

„Og kommer der noget op om denne Nedsættelse, da vidner du med din højeste Ed, at du har set mig ligge død i Kisten, før Laaget lagdes paa.“

„Jeg giver dig Døden og Helvede din formaledidede Djævelinde,“ brølede Per i vildeste Raseri.

„Du gør mig til Vilje, din lille krogede Skarnsknægt. Ellers skal der ske dig en Overlast, hvis Mage der ikke skal høres hverken tilforn eller senere. Enten jeg er død eller levende, skal du ikke faa Ro for mig under eller over Mulde, forlad dig paa det. Fald ikke i Svime, hjærte Per, jeg varer dig kun ad. Sværg mig til at vise mig disse trende smaa Villigheder, da skal jeg unde dig at sidde som en agtbar Borger Resten af din Livstid. Ellers —“

Dorete tav lidt. Saa for hun fort og det med saadan en Hoben Ord, at Per skuttede sig og hviskede hen for sig: „Aah, hvor er det et sandt Ord, at en Kvinde, som kan tie, er en Guds Gave!“

Men saa overmandede Raseriet ham igen, og han gav ikke Dorete noget efter i at raabe og støje.

Men den klejne Kræmmer maatte dog omsider stikke Piben ind.

Dorete undte ham Tid til at stønne og græde. Saa kom hun med Bogen, og efter nogle Paamindelser, de var stakkede, men sved som Krudt og Peber, svor Per Lauritzen. — —

Per bandte og smaagræd hele Vejen hjem. Havde han dog bare ikke haft Værk i Benet dengang. Saa var han aldrig gaaet til Gyde. Og saa havde han været sparet for dette.

Ja, det var den Værk i Benet, som havde voldt hele Ulykken. Alt det, som dog ogsaa lurede paa et Menneske.

Godt var det at mærke, at de talte Sandhed, som holdt for, at Smaadjævlene var utallige som Solegran.

Hvem kunde egentlig vide sig bevaret!

Det var Hovmod at tro sig stærk nok til at holde sin Sti ren. Alle har vi lave Døre, og alle maa vi lude, tænkte Per, da han kørte ind gennem Pjenteport. Man er jo da heller ikke mere end et Menneske!

Det er idel Snak, at Gud lader ingen fristes over sin Formue.

Dermed mente han at have ført den Sag til Ende med sin Samvittighed.

— — — — — — — — — — — — — — — —

Niels Flint var reden ned til Færgestedet ved Korsør for Eggert Qvitzow og dem paa Kjærstrup. Han skulde se at spørge nyt af Rejsende, at man kunde vide lidt om, hvorledes alt stod til, inden Vinterføret begyndte. Det saa saa sælsomt ud udenrigs.

Siden hin Dag, da Eggert kom ridende op til Niels'es Hytte med Mettelil foran paa Saddelen, havde meget bedret sig for Niels.

Givtig og god var Mulden under Stenene og Tjørnene. Ikke var der tæret paa den i mange Herrens Aar, saa Niels kunde gaa sin Ejendom rundt og sige Eggert, at hist var Eng og her Vang og Ager til Vaaren, om der undtes ham Kraft til at arbejde Vinteren igennem.

Det huede Eggert, at Niels var en fri Mand, som ikke stod under andre end Kongen og Loven. Mangengang talte han om, at Skade var det, at Niels'es Moder ikke havde været af Byrd; — kan hænde ellers Kongen havde givet ham de adelige Rettigheder tilbage, som hans Farfar havde fortabt i Grevefejden, saa at han var bleven regnet lige med Rigets menige Adel. Men Niels smilede og sagde: „Det gøres ikke nødigt, Lykken har føjet mig, saa jeg ejer fri Jord, som jeg kan dyrke, som mig tykkes baader den bedst!"

Eggerts Folk kørte Tømmer af Egebo og Kjærstrup Skovene til Niels Flint. Han havde begyndt at rejse sig Hus. — —

Saadan stod det sig med ham de Dage, han laa i Korsør.

Ud paa Eftermiddagen gik han paa Skibsbroen med en Færgemand, Holger Søhane. Fra Nord kom store fremrullende Skyflager med Blæst og kold Væde; naar de var dreven over, laa de ude i Syd og skinnede som hvide, bjergstore Skyhobe.

De to Mænd holdt Øje med Smakken, der huggede i den høje Sø og ikke kunde komme ind for Strøm og Modbør.

De gik ind i Ventehuset, og Niels hendrev nogle Timer med at høre paa Holger, der et Par Somre havde ligget ude med et af Orlogsskibene for at holde Kongens Strømme rene for de Fribyttere, der røvede fra den søfarende Mand.

Da Smakken endelig kom til Bolværket, gik de ud for at se, hvem der gik fra Borde, og at der toges Besked af dem.

Ham, den lange Karl der, skulde Niels vel kende. Hvem var det mon nu, han strøg Landet om med! Sidsel Landsknægts var det ikke. — Hvor hendes Mund var hvid og træt; men det Blik, hun sendte ham, var ikke træt; det lynede af Ondskab. Vidste han ikke, at den fynske Adelsjomfru, Dorete Glambæk, var baade død og nedsat, vilde han have svoret paa, at det var hende. Men der var halvmørkt, og hun havde et Tørklæde ned om Hovedet.

„Goddag, Gu' hjælp' dig!" lød det sindigt i hans Øre.

„Nej, Goddag Hans Peberkage, er du her."

„Jeg rejser med Brev for Ole Bager, som sidst vi var her. Dig skulde jeg da se ind til. Husbond fornøjede os alle til Hobe med Tyskøl, da han fik dit Bud; han troede dig død eller gebræklig efter den —"

„Kom nu Hans, jeg skal fornøje dig med Hypokras og Lutendrank — lige hvad dig lyster, blot du vil gaa med op i mit Herberg og berette mig alt, hvad du ved om — om Odense."

„Far sagte, Niels Flint, først maa jeg have Klepperten vel i Land; det har været møget hart Vejr for hende; paa Fyns Land regnede det, saa Broerne mange Steder var afløftede, og Vejene var saa onde, at vi sad fast i Æltet mangen Gang, og paa en Skovvej snublede hun over en Stub, saa jeg røg af. Men Brevet har jeg da i Behold."

Da Klepperten var i Stald, og Hans Peberkage havde efterset, om Brevet ikke havde lidt af Søvandet, kunde han begynde at tænke paa at fortælle Niels om Odense.

„Sid nu til Bænks, Hans, og æd og drik, men du kan godt fortælle, fordi du æder."

„Det kan jeg ikke, det bruger vi ikke hjemme til vort."

Niels maatte bie, til Hans var færdig med sin Mad.

Saa fortalte han vidt og bredt om de store Forberedelser til Lenshyldningen, som skulde gaa for sig til Vaaren i Odense, og om at Sidsel Landsknægts var brændt for Trolddom og meget andet.

Nogen Besked kunde han ikke give om Christence Eilertsdatter, andet end at hans Madmoder havde købt Uld hos Eilerts, saa de var da levende. Om Per Lauritzen havde sin Gang der, vidste han ikke. Han kerede sig ikke om, hvad den nærige Hund tog sig for. De sagde da ellers, at han havde været haardelig syg og været noget underlig i Hovedet.

Saa begyndte han at berette om, at Klavs Krumhals, den Karl, der havde været besat, var med paa Skuden med en Kvinde, der lignede salig Dorete Glambæk, som det havde været kødelige Søskende. Men det velfornemme Par havde ikke kunnet spænds, der havde været en drabelig Tvist for Haande. *Det* havde de tydeligt nok givet til Kende, at hun var ikke Øvrighed, men hans Skostryg og Fodetræde; — da hun ikke var ham til pas, smurte han hende igennem med en tyk Kæp.

Hans Peberkage rejste sig. „Nu maa jeg ud til Klepperten og se, hvordan hun tærer sit For efter den Gyngetur."

„Lad du *mig* gaa, Hans, læg du dig paa Ovnbænken; dine Klæder er ikke helt tørre."

Det lod Hans sig vel befalde, og Niels gik ud og saa til Klepperten.

Som han stod oppe i Baasen, hørte han Stemmer udenfor; han tyktes at skulle kende dem. Rask slukkede han sin Lygte og kastede sig ned i Strøelsen ved Siden af Hesten.

Det var Næ og desuden skyet, saa der blev ravende mørkt.

Stalddøren aabnedes, og han hørte to komme ind, som kævledes eftertrykkeligt. Mandens Stemme var ikke til at tage fejl af. Det var Klavs Krumhals.

„Det baader dig intet alle de store Ord. Du er i min Magt.“

„Jeg undrender!“

„Hvorhen, velbyrdige So. Til Kongens Retterting og Mestermand i Vold? Anden Løn er der ikke for at —“

„Ti nu stille, min kære Mandlille.“

„Hvis de skulde forlyste sig med at aabne Gravhvælvingen og Dorete Glambæks Kiste med de store Sten!“

„Aah, din Rakkerhund.“

„Ja, jeg har Rejsetæringen, som Per Lauritzen gav os, indsyet — nej, jeg siger ikke hvor. — Svømme til Rostock eller Wismer kan du ikke. Men gaa nu op i Byen og tig Mad.“

„Aldrig skal du tvinge mig til det!“

„Jeg styrer Hest med Bidsel,“ sagde Klavs sagte. Saa raabte han: „Men Kone med Kæp.“

„Vidste jeg blot, hvorved Sidsel havde Magten over dig,“ snærrede Dorete.

„Jeg skal faa dig lært at være hørig og lydig. Bi du blot, til Galskaben kommer over mig, saa gaar det bedst med at smøre dig.“

Da hun stadig ikke gik, sagde han roligt: „Jeg holder nu for, at en smurt Vogn løber bedst; — jeg skrømter ikke. Af Sted. Eller —“

Dorete mumlede ydmygt, at nu beredte hun sig til at gaa. Hun maatte dække sig godt, for Niels Flint var i Staden, og han havde set hende mere end een Gang i Odense. — Men saa fik hun vist et Indfald, for hun blev saa snakkeblid. Med mange Ord forklarede hun Klavs Krumhals, hvor lystigt et Spektakel det kunde være at kyse Niels Flint; Klavs kunde gaa til ham og faa Lov at mane og saa mane hende frem, saa skulde hun vadske den brune Farve af sine Kinder og vise sig for ham. „Mette Viffert er ham god, det ved jeg fra Per; og havde jeg end den ene Fod i Graven, saa længe jeg

har den anden ovenfor, vil jeg paaføre hende og dem, hun vil vel, alt det onde, jeg kan."

„Det var lystigt nok. Men nej, det er ikke raadeligt; vi har ikke Pas ud af Riget, og sættes vi i Forvaring, saa er den Fribytter, som jeg har gjort Aftale med, stukken i Søen, naar vi slipper løs. — Nej, nu henter du Mad, saa fører du dig i disse Mandsklæder, og naar vi har ædt, gaar vi Syd paa langs Kysten og træffer Fribytteren."

„Saa faar jeg hans Angst for min egen Mund," sagde Dorete halvhøjt. „Lys mig med Lygten, til jeg finder Døren." Klavs rejste sig.

Niels sparkede Klepperten, saa at den blev urolig. Som en Kat svang han sig op paa Krybben og ind paa Høstænget; i Støjen, som Klepperten gjorde, havde Klavs intet hørt. Niels Flint krøb hen til Svinestien; der lod han sig glide ned og løb ind i sin Stue.

Hans Peberkage sov fast paa Ovnbænken. Næppe var Niels falden til Sæde, før der lød trende højtidelige Slag paa Døren. Det skete trende Gange, og ved det sidste Slag fløj den op, og i Døraabningen stod Dorete med Kaaben slaaet til Side og et hvidt Lin over sit Haar. Hvid som Sne var hun i Ansigtet, og hun rørte sig ikke.

Med dump Stemme sagde hun:

„Inden Hanegalstid er du en død Mand, Niels Flint."

Dermed vilde hun vige tilbage, men Niels var hende for rap, han greb hendes Haand og drog hende ind.

„Tør nu det Mel af Kinderne, Jomfru Dorete. Tal sagte, vaagner den Karl der, er Galgen jer vis, saa sandt I har begaaet den gudsbespottelige Handling at vanbruge Guds Tjener og Kirken til en falsk Begravelse."

Dorete Glambæk saa spodsk paa ham.

Niels sagde: „Jeg har hørt, hvad I og den Skalk,

I har slaaet Følge med, taltes ved om. At I, en adelig Jomfru, hører paa hans uhøviske Ord, det —"

„He — Naar Himlen falder ned, gaar mange Lerpotter i Stykker. Jeg vænner mig dertil."

„Jeg kan vel frelse jer af Landet og ud af hans Klør, saa I kommer paa bedre Tanker og giver jer til Gud i Anger og Fortrydelse."

„Jeg begærer ikke at frelses af hans Klør, som I siger, naar det kun er for at drukne mig i Skvalder og Skræppen om Anger, at I vil det."

„Hør nu, hvad jeg siger jer: I Heidelberg saa jeg et Fad, der var brændt et skønne Billede i; et lidet Barn laa med sin Arm paa et Dødningehoved, og i den anden Haand holdt det en Blomst. Et Timeglas, der næsten var udløbet, stod ved Siden af Barnet og bag det en Tavle med de Ord: Heute mir Morgen dir! Nu giver jeg jer et Øjeblik til at tænke paa det Billede, og saa spørger jeg jer: Vil I sværge ikke mere at føre Jomfru Mette noget ondt paa — forborgent eller aabenlyst? Sværger I det, skal jeg forskaffe jer Penninge og Lejlighed ud af Riget."

„Jeg agter ikke at bie med Svar, — jeg giver dig Fanden, Niels Flint. Du gør dig ingen Tanke om, hvad Helvede Had og Harm kan volde i ens Sind."

Niels havde rejst sig for at vække Hans, at de kunde føre Dorete til Byens Øvrighed. Da randt der ham pludselig et Vers i Hu af Rimkrøniken:

> Jeg haver fornummet, at Svig og Fals —
> ihvor langt det om ganger —
> det kommer sin Herre igen paa Hals
> med Drøvelse, Sorrig og Anger.

Mange Tanker for gennem Niels. —

Saa nærmede han sig hende. Klavs i Vold og af sin egen onde Gerning forvist Riget — det var fuld haard en Straf for en adelig Jomfru. Kan hænde Gud i sin Kærlighed vidste Raad for at aabne hen-

des Øjne gennem Lidelsen og lære hende, at Løgn og Svig kun giver tynd Lykke og ond Løn.

I det samme kom Holger Søhane. Han gned Hænderne tilfreds.

„Hvad er paa Færde?“ sagde Niels.

„Det kan bie. Jeg ser du har en Gæst. Ellers er det da kun, at ret nu kom „den danske Galej“ ind i Havnen med en Fribytter, de tog lidt Sønden for Korsør ind under Land.“

Niels saa paa Dorete, der var bleven hvid i Ansigtet. En Stund betænkte han sig. Saa sagde han til Holger Søhane:

„Vil du engang stole blindt paa en anden Mands Ord?“

„Naar den Mand er dig, Niels Flint, som Mette Viffert, der har lukket min fattige Moders Øjne, har sagt god for.“

„Saa tag den mindste Skude, du tør vove dig ud med — og løb til Rostock med den Kvinde og —“

„Og hendes Mand,“ sagde Dorete. Og Niels havde ondt af hende, saadan lød hendes Røst.

„Det er nordlig Vind, du stryger derned paa kort Tid.“

„Men Pas og —“

„Lyd mig nu blindt, som jeg var selve Peder Munck, Admiralen.“

„Som du begærer det. Om en halv Time er jeg ved Bryggen. Men du faar udrede Madskatten, Niels Flint.“

„Alt fornødent skal være der.“

Holger Søhane gik.

„Farvel Dorete Glambæk,“ sagde Niels, „Gud forbedre dit Sind.“

„Ve vorde dig, saa sort du er, sagde Lerpotten til Kedlen.“ Dorete lo haansk.

„Kan vel hænde, jeg har syndet haardere, end du har. Jeg ved, at min Herre Gud har et andet Maal

paa, hvad der er stort, og hvad der er smaat i Syndens Verden, end Mennesker har. Men jeg trøster mig til, at hver den Synder, som omvender sig fra sin Fortabelses Vej, skal have det evige Liv."

„Farvel Niels Flint. Jeg vil ikke fragaa, at du ved at hjælpe mig ud af Riget har bevist mig godt. Dog halvgjort Gerning vil jeg hverken love eller laste. Lad os først se, om vi kommer levende i Land i det tyske. — Det falder mig ind, — man kan aldrig vide, hvad du har haft under det med denne — Godhed!"

Dermed gik Dorete Glambæk ud til Klavs Krumhals. —

Hans Peberkage vaagnede i det samme.

„Hvad tænker du paa, Niels, du ser saa æventyrsk ud i Øjnene."

„Aah, jeg tænker paa det gamle Ord: Man kan tæmme vildt Dyr, men ej ond Kvinde."

Kongen og Købmanden.

Christence Eilertsdatter havde faaet den Skik hver Morgen at gaa en lille Stund ene ned i Urtegaarden. Saa meget af sin Dag gav hun Niels Flint og ham ene, for om hun end havde ham i Tanke meste Parten af sin Tid, saa var det hende dog synderligt kært, før Dagens Arbejde begyndte, uforstyrret at gaa i sine Tanker om ham.

En Novembermorgen, mod Sædvane paa den Aarsens Tid en solblank, stille Morgen, gik hun i Urtegaarden. Da standsede hun med et Suk, for i det gulbrune Løv under Abildtræerne laa Fjer og Vinger af hendes tamme Due. De var blodplettede.

Den hvide Krop, som hendes og Niels'es Hænder saa tit havde strøget hen over, var knast mellem stærke Rovdyrtænder.

Christence faldt i Tanker.

Her gik hun saa taalmodigt og nøjedes med Drømme for Liv, gik saa taalmodigt og mente, at Ulykken ikke kunde ske nogentid.

Men den *kunde* komme over hende. Al Verdens Ulykker i stort og smaat kunde ske! Hver af Luftens fredelige, smukke Flyvere kunde en Morgen ligge sønderflængede paa Jord, og ikke havde hun Brev paa, at den Dag aldrig skulde oprinde, da hun stod for Altret i St. Knud og skulde love Per Lauritzen sig selv og sin Troskab; — der kunde rinde en Morgen op, da det var Brøde at tænke paa Niels, som hun tænkte paa ham nu.

Men hvad tøvede hun da efter! Hvi gik hun her i denne halve Fred, denne ydre Ro, der var Svig mod hendes Fader, som mod Niels. Niels, hvis Tanker søgte hendes med en trolig Kraft, der overvandt selv det, at der laa Vand og Land dem imellem. For det var hende næstendels det mærkeligste i deres Kærlighed, at mangen Gang, naar hun ængstedes mest og sukkede mest i sit Hjærte efter ham, kunde der komme denne dybe Fred og Vished over hende, som fuldelig var hende Stadfæstelse paa, at han var hende nær i sin Tanke. —

Christence gik op og gav sig til Arbejde i Mælkestuen.

Men som hun bedst stod, fløj en Tanke igennem hende, som drev hende Blodet op i Kinderne.

Ja, ja, — saadan vilde hun handle. Det var jo en ærlig Sag, at hun havde givet Niels Flint sin Tro og vilde værge hans Ære, det bedste hun magtede.

Frederik den anden og Dronning Sophia laa i de Dage til Herberg hos Oluf Bager paa Vej til deres Vinterleje i Jylland.

Oluf Bager var Niels god, og han havde Kongens Øre; hun maatte lægge sin Sag i hans Haand, at han kunde skaffe Niels Kongens Beskyttelse mod dem, der vilde føre den Tyvssag over ham. — —

Det var samme Dag, men hen under Aften. Det var bleven taaget Vejr, og uden Døre var det klamt og koldt.

I Oluf Bagers prægtige Sal mærkede man intet til Kulde. Der brændte et stærkt Baal i Kaminen og lysnede ud i Skumringens graanende Mørke og op ad de høje Egepaneler til den Række Billeder af Biblen, der strakte sig mellem Panelet og det pragtfulde, tavlede Loft med Granatæblerne.

I det store Rum var der ikke andre end Kongen, Dronningen, Købmanden selv og en af hans smaa Sønner, der laa paa Knæ ved Kaminen og lagde Kanelstænger ind i Ilden. En fin krydret Duft fyldte Stuen, og Kongen og Dronningen indaandede den med Velbehag. Oluf selv saa glad ud, som han sad der — bred og klog med det mørke Skæg om den viljestærke Mund og de kraftige, lidt rødlige Hænder fattende om Kappens Graaværksbræmme. Det havde været ham en heldig Dag. Kongen havde vidst tilbørligt at anerkende de gode Bygninger, han havde opført, som ogsaa dem, han kun havde Planen til inden for sin brede Pandebrask. Korntienden af Skanderborg havde han faaet Løfte paa. Meget havde Kongen lagt i hans Haand, anlangende Lenshyldningen nu til Vaaren. Og han havde faaet flere af Byens Sager afgjort, hans Medborgere til Gavn. Jo mere jo bedre; Liv og Virken, det var Lykken for Oluf Bager! Den Dag, da ikke Hundreder af Ting ventede paa hans Tilsyn og Befalinger, naar han havde ædt sin Davre, den Dag, da der ikke var noget at sætte Fart i, som mange Munde kunde faa Brødet ved, da kunde de ligesaa gerne sætte ham paa Aftægt i en af de smaa Boder. —

Kong Frederik trak Brynene lidt op og lod

Haanden glide over sit korte, tætte Haar. Oluf Bager mærkede, at Tavsheden ikke længere stod Kongen an, og han bad om at maatte berette en Sag.

Og saa fortalte han om Niels Flint og om det Maal at dyrke øde Jord op, saa det blev hans eget.

„Det var et stort Maal for saa ung en Knøs. Havde det ikke tjent ham bedre at gabe over mindre."

„Man tager ej store Fisk paa grundt Vande."

Kongen lo og truede ad Købmanden.

„Ole, Ole, for Gud — lærer du dette, da lever du ogsaa efter det."

„Lover Niels godt i Ens Øjne med sine Ord, saa beviser han ikke andet paa Ens Ryg, end at han kan staa ved dem. Nu ejer han Jord paa Sjælland."

„Hvor vil du saa hen med dette, Ole?"

„Niels Flint trænges haardt af dem, der vil ham uvel."

„Han klarer vel for sig. Han er jo ikke af de uraadige, om du ellers kan staa ved dine Lovord."

„Han er kommen ud for det, som løber til og kryber fra."

„Og hvad er det, Ole?"

„Skvalder og Bagtale, Eders Naade."

Dronningen sagde:

„Beret os alt om hans Sag. Han tykkes at være en Karl, der vil staa mig an; kan hænde han vil fæste en Gaard af mig paa Falster."

„Eders fyrstelige Naade, — fri Mand, dyrke egen Jord, det er det, Niels Flint vil."

„Saa sandelig — den Karl gad jeg se. Men videre Ole."

„Ser Eders Naade, man siger for et gammelt Ord: i Stranden gaar det saa, at de store Fisk æde de smaa. Men det har nu kun sommesinde sin Rigtighed. De smaa Fisk æde den enkelte store, som gaar mod Stimerne; — saadan gaar det blandt Menneskene; de plukker og plukker og napper og

napper, til Modet er forgaaet ham. Det er det, som ligger mig paa Sinde, Eders Naade, at saadan maa det ikke gaa Niels Flint."

Og nu fortalte Oluf Bager om Tyveriet, og at Niels ikke kunde komme til Byen, formedelst han var udlagt som Tyv.

Kong Frederik for op og hug i Bordet.

„Ole, du vover dig vidt; siger du til Kongen, at her ikke er Lov i Lande, som kan værne de Skyldfri!"

„Forlad mig, Eders Naade, vil I høre mig videre, skal I formærke, det var ikke saadan ment. Der er nogen forborgen Skalkhed under, og der gives næppe den, som kan faa det for Lyset. Den eneste, som kunde, er brændt nyssens. Og slipper Niels end tusind Gange for Straf, fordi ingen kan bevise ham noget over, saa vil de smaa Fisk, vi talte om før, nappe og nappe med lønlige Ord og aabenbar Kulde og forborgen Mistro, til de har nappet ham hans Lykke fra."

„Hans Lykke?" spurgte Dronningen.

„Min Sophia, lad os først høre lidt mere om de klejne Fisk. Hvem er de Ole?"

„Ja, hvem er de? Hvem er de ikke! Somme er brave Folk, somme er Skælmer, endog de sidder i god borgerlig Næring. Men et Ord falder saa let. Og gider man ikke bruge Spore og Pisk overfor sin træge Forstand, saa den gør sit yderste, da falder det lettest at — ja, Eders Naade, — at „nappe" den, der vover at komme med noget, som man ikke hundrede Gange har tygget igennem i Kramlade og Gildeshus, saa at man skal — ja bruge Pisk og Sporer — om man vil ride det ind. Der er mange agtbare Folk baade her i Byen og andet Sted, som gerne ser Niels til Gode og lader ham gro frit og uden Hinder —"

„Ja hvad saa Ole; en stor Fisk gaar sin Kaas uden at kvide og kære over Smaanapperne."

„Det gjorde Niels Flint ogsaa, hvis det ikke var saa, at — den, der har hans Lykke i sin Haand, kærer over de Smaanap, Eders Naade!“

„Nej, nu faar du berette os, hvad du ved. Det er nok ikke ene at vinde Jord, som ligger den Niels paa Sinde,“ sagde Dronning Sophia og smilede.

Og Oluf Bager fortalte da alt om Eilert Jørgensen og Christence.

Da sagde Kongen:

„Sagde du, at han var godt i Færd med at skabe Agerland, skatskyldigt Agerland af øde Jord.“

„Ja Eders Naade.“

Kongen saa lidt paa Købmanden, der ved sin Handel og Vandel inden- og udenrigs havde samlet Værdier paa sin Haand, saa at han kunde være selve Kongen og Riget bistandig.

Saa sagde Kong Frederik:

„Jeg skønner, at du og Niels Flint har Hjærtet saa pas paa samme Sted og er ens sindede. I har samme Bestilling for: I løser bundne Kræfter. I vil have Grøde og Vækst om jer!“

Det lynede i Olufs Øjne. Men roligt svarede han:

„Det er nok saa, Eders Naade.“

„Da faar jeg nok staa den Niels Flint bi en Kende. Han er det vel værd, siden han forbedrer Kongens Skæppe og — ja paa sin Vis vinder han Danmark Jord. — Vi faar se; er han af dem, der holder ud længere end til Modbøren blæser op, da — ja Ole — før har den Gaard, der er opstaaet af øde Jord, faaet Rettigheder og Privilegier som Herregaard. Tykkes dig ikke ogsaa, min Sophia, at den Karl er vor Hjælp værd?“

„Sikkert nok. Men vi maa ikke glemme at være ham bistandig i hans Hjærtesag.“

Kong Frederik lo. „Skal Kongen nu ogsaa have den Bestilling at bøde Hjærtesaar, da levnes ham nok ikke mange Stunder til Statssager. Men“ — og der gik et alvorligt Skær over Kongens Ansigt —

„megen Kvide kan voldes af Kærlighed! — Lad — hvad var det, han hed, ham med Guldbægret?“

„Ejlert Jørgensen, Eders Naade.“

„Lad ham komme til os her i Morgen tidlig.“

„Og tage sin Datter med,“ sagde Dronningen.

— — — — — — — — — — — — — — —

Der var mange af Raadet og Borgerne og den fynske Adel til Oluf Bagers den Aften.

Da der legtes paa Instrumenterne til Godnat, stod Christence Eilertsdatter i et aabent Vindue og lyttede; Vinden bar enkelte Toner herned fra Overgade.

Hvor var det underligt: hele Ens Lykke kunde ligge i et enkelt Menneskes Haand, som kun skulde bistaa En af Godhed, og ikke fordi hans Ve og Vel var et med Ens Ve og Vel.

At intet skulde optage og forstemme Kongen, saa at han ikke til fulde gav sig Tid at fatte, hvad denne Sag var hende, — det ønskede Christence saa brændende, saa inderligt, at hun tyktes, det maatte gaa hende vel, naar hun og Faderen i Morgen stedtes for Kongen.

Ellers var der ingen Raad, men idelt Mørke for hende og hendes Allerkæreste, Niels Flint.

— — — — — — — — — — — — — — —

Klokken syv slet om Morgenen, som Kongen havde begæret det, stod Eilert med sin Datter for hans Naade og Dronningen.

Christopher Walkendorff var kommen fra København den Morgen, og Kongen havde ikke Stunder at tale længe med de to. Kort og fyndigt sagde han Eilert sin Mening og bad ham betænke sig vel paa at skyde en Dattermand fra sig som Niels Flint.

Men da stak det op i Eilert Jørgensen, at han dog var Borger i Staden, og at Kongen ikke skulde styre en fri Mand som en Træl, og han sagde:

„Forlad mig, Eders Naade, jeg vil ikke leve den

Dag, at min Dattermand skal træde frem paa Bytinget med Tyvekoster bunden paa Ryggen."

„Han skal faa et Beskærmelsesbrev, dermed er den Sag endt."

Christences Hjærte slog, saa hun tyktes at kunne høre det; men hun fik dog sagt:

„Det baader intet, Eders Naade, det gælder Niels Flints Ære og Lempe; — den rette Tyv maa findes."

Kongen vendte sig mod hende og saa hende fast i Øjnene.

„Du er nok af samme Tømmer som din Niels!" sagde han.

Christence rødmede, og hun fæstede et Øjeblik sine sorgfulde Øjne paa Dronningen.

Eilert sagde: „Eders Naade, jo mere man ældes, jo mere forfarer man, som man fast ikke har kunnet tro. Undres ikke, at jeg mener mig klogere end min uhørsomme Datter. Jeg har valgt hende en Husbond, og derved bliver det. Inden Jul skal der lyses."

Dronningen var gaaet hen til Kongen og havde talt sagte med ham. Nu rejste han sig og sagde:

„Inden Vaaren har I vel faaet alt klart om den Tyvssag. Du nægter vel ikke Kongen at tøve med Bryllup til efter Lenstagelsen?"

„Det er mig kært at kunne tjene Eders Naade heri."

„Nuvel, tøver Du, da skal jeg være din Datters Forlover, — hvem der saa er Brudgommen."

Da Christence kyssede Dronningens Haand til Tak, faldt en Taare paa den. Dronning Sophia tog Christence om Hagen og løftede hendes Ansigt. „Forlad mig," sagde Christence, „det er af Glæde, Øjnene løber mig over. Jeg har den Tro til Niels, at nu de giver ham Tid, vil han vide at føre vor Sag til en god Ende." —

Inde i et Kammer ud til Gaden sad Christopher Walkendorff og Oluf Bager ved et Bord, der var

fuldt af kongelige Gældsbeviser og Forvaringer og store Regnskabsbøger.

Oluf løftede Hovedet og saa ud paa Gaden efter Eilert Jørgensen og Christence, der kom fra Samtalen med hans Naade. Og han smilede. Kongen og han havde været sammen om meget, men det var dog første Gang, de var ens om at bistaa to Elskende!

„Saa fik vi det endt om de Skibsfragter, vi er jer skyldig for," sagde Rentemesteren. „Lad os saa se, hvad I har antegnet om Korntienden af Fyns Stift."

„Her, velbyrdige Herre, her finder I det," sagde Oluf Bager og rakte Christopher Walkendorff et Papir.

Og de regnede videre, medens Christence gik hjemad og i sin Taknemmelighed tyktes, at bedre Konge og Dronning var der ikke i Christenheden end Kong Frederik og Dronning Sophia, og mere storsindet en Købmand end Oluf Bager var nu ikke at finde.

Hjærters oprigtige Glæde.

Eggert Qvitzow havde været omkring hos Kyndinge og Venner for at bede til sit Bryllup, som skulde staa i Odense paa Raadhuset. Der var hans Fader og Moder og Gørvel og hendes Mand i sin Tid bleven givet til hinanden. Og baade fra Egebo og Kjærstrup var der redet Svende med Bud og Besked til fjernere boende Venner om at møde i Odense.

Det var atter bleven Vaar. Hin Aprildag regerede Solen højt og varmt i al Naturens Nøgenhed. Hvor man mindst anede det, klædtes Jorden i grønt. Lindene om St. Knuds Kirke stod med tykke Knopper,

og Bredderne ved Aaen og Byens Bæk skinnede saa grønt, som kun Foraarssolen kan volde det.

Mellem Raadhusstegerset og Raadhuset hastede saa den ene og saa den anden og meldte dem, som redte Maden til, at Brudetoget snart var i Vente.

Gaden fra Graabrødrekirke til Raadhuset paa Hjørnet af Flakhaven og Vestergade var dækket af et Lag Sand, strøet med Blomster, for at ikke Gadens Skarn skulde fly Brudegæsternes Sko altfor mange ildelugtende Stænk.

I Vindver og Døre sad der ikke faa, og udenfor gik mange og ventede; naar Højmessen Klokken ungefær ti var endt, kunde man vente Brudetoget.

Pludselig trængtes disse til Side, for i susende Fart kom Forgangssvendene ridende; de vendte Dyrene og jog tilbage, kom igen og jog tilbage, saa der var næsten ikke til at bare sig paa Gaden.

Men de, som holdt ud, fik Løn derfor, thi et stateligt Syn var det at se Mette Vifferts og Eggert Qvitzows Bryllupstog.

Klokkerne kimede rask og glædeligt. Instrumentister med Trommer, Piber og Trompeter hoverede paa det bedste. Der affyredes Bøsser — Knald paa Knald, — og Eggert red selv jævne Mette og holdt hendes Hest ved Tøjlen.

Nej, den Brud kunde da intet ondt times! Saa vel bevaret af Støj og Skud, hun drog fra Kirke, dér maatte den Lede og alt hans fnyse forgæves.

Men alt godt maatte man da ogsaa ønske hende, saa fager og lyksalig hun red der med Solskinsblink i den tunge, gyldne Krone over det lyse blanke Haar, der hang hende langt ud over Skuldrene — Solskinsblink i Spanger og gyldne Smykker, hvormed de havde redet hende til Brud paa det kosteligste, og en straalende, dugget Glans i sine blaa Øjne.

Forgangskvinderne drog sindigt fremad; mer end en af dem smilede, naar de hørte Folk i Gaden undres over, at Brud og Brudgom ikke gik, men efter gam-

mel Skik red fra Kirke. De havde jo hørt ymte et og andet om den Ridetur, hvor Mette og Eggert var kommen overens.

Raadhuset var pyntet saa godt, som man efter Aarstiden kunde. Piberbænken var vel besat med Spillemænd, og Skænken bugnede af rinske Vine, af Alicante, Lutendrank og Hypokras og skummende Øl i vældige Boller. —

Det var en stor — Brud og Brudgom til Ære — vel stafferet Skare, som Køgemesteren med mange Ord og ikke færre lemfældige Puf langt om længe fik nødet til Bords efter Rang og Stand.

Gennem den mumlende Ordsyden gjaldede af og til Godskes Røst. Han var saare vel til Mode, — hvor sikkert havde han ikke ført igennem, hvad Brejde Lindenov havde paalagt ham! Og her var jo baade bravt med Ædende og Drikkende! Alt tydede paa et Par lystelige Dage.

Mettelil havde udbedt sig, at Christence vilde gaa for Borde paa hendes Æresdag. Og gerne føjede Christence hende i det. Men tung i Sind var hun ikke des mindre. Hvorledes skulde det gaa til, at det dagedes for hende og Niels; den eneste, som kan hænde vidste om den rette Tyv, — var brændt, — og før Tyven fandtes, tav den forborgne Klaffer vel næppe, den, som gravede Jorden væk under den gode Tro paa Niels, som hun fik vakt hos sin Fader.

Nu var der kun en Uge til Lenshyldningen. Hele Byen havde længe brygget og blandet til Festen, og en Mængde Gæster var alt kommen og laa til Herberg hos Borgerne.

Hun vidste ikke Raad; — naar den var endt, skulde hendes Bryllup drikkes.

Men hvem skulde være Brudgommen?

Ingenlunde stod det fast, at det blev Niels Flint!

Han kunde jo ikke engang vove sig herind i Byen; Skrædderen, Per Lauritzen og flere svor at have sikre Vidnesbyrd imod ham.

Underligt for hende at kaares til Forgangskvinde, — hun, hvis Hjærte bar paa Angst og Kvide. Hvad baadede det hende, at det var bleven Vaar med gode Veje og lyst Vejr. Han kom ikke, ham hun længtes sig ihjel efter.

Bønnen var læst, og Skaalerne for Gud Fader, Kongen og Brudeparret var drukne Nu spillede Instrumentisterne op til andet Sæt Mad, som de bar paa Bordet. Christence satte en prægtig stafferet Skueret med mange Former frem, hvor Eggert Qvitzow og Mette Viffert sad under Bordhimlen.

Mettelil sad som Brud. Og det var ved Eggerts Side. Det var af Hjærtet, de smilede til hinanden!

„Christence Eilertsdatter," sagde Eggert og rakte hende sin Haand over Bordet, „snart skal vi danse ved dit Bryllup. Forlad dig paa det og vær glad. I Vinter har Niels Flint rejst sig Hus."

„Mit Bryllup! I ved jo min Faders Ord. Der staar intet Steds skrevet, at Niels bliver min Brudgom."

Eggert og Mette trøstede hende, det bedste de kunde, men Christence følte godt, at hvor troligt de end stræbte at holde Tankerne ved hendes Sorg, saa kunde de dog ikke ret vel have andet i Sind end deres egen Bryllupsglæde.

Christence kom til at tænke paa et Fad med et Billede brændt i, som hendes Fader engang havde faaet af en Hamborgerkøbmand: der laa en Kvinde slaaet i Jern, en grum Drage væltede sig frem mod hende, men en Ridder jog sin Lanse i Dragens Gab. Hun havde aldrig vidst, hvad St. Jørgen havde med at fri den bundne Jomfru. Men Niels havde berettet hende, at det ikke var St. Jørgen, men en hedensk Ridder, og at Jomfruen skulde have været Dragens Brud, men at hun blev givet til Ridderen, da han havde frelst hende fra den, som de tvang hende til. — Hvor havde hun og Niels lønligt set til hinanden, naar det Fad kom paa Bordet. Den skønne Historie

forstod de saa vel. Aldrig — det sagde Niels ogsaa — var der bleven den Lykke, hvis Ridderen uden Kamp havde bejlet og drukket Bryllup.

Jo, jo — der strøg et stille Smil over Christences Læber — hun skønnede til fulde, at Eggert og Mette intet andet sansede end deres egen Lykke.

En af Davidsdegnene, der var med at synge for Gæsterne, drog hende i Ærmet, da hun gik forbi dem. „Oluf Bager har vinket ad dig flere Gange," sagde han. Gennem Mængden af Svende og Jomfruer, som gik for Borde, trængte Christence sig hen til Købmanden.

„Hør Christence," sagde Oluf Bager, „du faar vise mig den Villighed at gaa ud i min Urtegaard nedenfor Nørreport. Paa Skrænten ned til Næsbyhoved Sø er nogle klejne Vaarblomster kommen op. Vil du fly mig dem, uden at Bruden ser dem; — du skønner nok, — jeg har en Spas for Haanden." Han lo og saa mildt paa hende.

Christence takkede ham; det var hende ikke ukært en Stund at være borte fra Bryllupstummelen. Gennem de Hobe af Fattigfolk, som stod udenfor og fik *deres* Part af Bryllupsmaden, trængte hun sig og tog Vejen ud af Nørreport.

En Tid gik hun først ude i Tollelundsskovene.

Det stille Sus i Granerne og Solens Spil paa de brune Naale ved hendes Fod bragte en underlig Fred over hende. Hun maatte tænke paa, som hun var hin Sommerdag for ungefær fire Aar siden, da hun stod oppe ved Dalum — samme Dag hun saa Niels første Gang.

Den Sorg over hendes kære Moder, som var død, det var den eneste Sorg, hun kendte dengang. Men ikke vilde hun for nogen Gunst eller Gave have været Niels foruden eller slippe for at være delagtig med ham i Lyst og Nød, hvorledes det end skulde gaa dem. Det at leve var bleven hende noget langt rigere og større; — og ikke vide andet end give sig

og sin Sag i Guds Haand, naar Nøden var størst, det var bleven hende noget saa virkeligt, ikke blot et Ord i Kirken om Søndagen, men noget som *skete*, ligesom at det skete, at man laante Ild hos Naboen, naar ens egen var gaaet ud, eller noget andet hverdagskendt. —

Men hun fik nok gaa ind og faa den Urtekost samlet sammen.

Da hun traadte ind i Oluf Bagers Abildgaard, rejste en Mand sig fra en Bul.

„Niels!“

Hun blev taget fast ind i en Favn.

Niels Flint vilde løfte hendes Ansigt, men hun holdt det ind mod hans Bryst; han skulde ikke se, hvor overvældende Graaden brød frem.

Hun havde længtes saa saare! — —

Ud paa Eftermiddagen gik Niels Flint og Christence Eilertsdatter paa Næsbyhoved Slotsbanke. De gik hos hinanden og glædede sig over al den vaarfriske Skønhed. I Nord og Øst stod de store Skove, Humlehaver, Abildgaard og Folevænger og vide Enge — brunt og grønt — mod Stranden derude og Bogø Fjords funklende blaa. De gik langs Rester af Ringmuren, det ene Taarn og noget af den røde Murstensbygning — som halvt overgroet stod igen fra Grevefejdens Dage — om mod Vest og længere frem paa Sydsiden.

„Lad os sætte os her, Hjærtenselskede,“ sagde Niels.

Ved Voldbankens Fod krusedes Næsbyhoved Sø af den lette Vaarbris, som vuggede Breddens Siv og søndrede Billedet i Vandfladen af de hældende Træer langs Bredderne og paa Skovholmene, der buede sig over den blaanende Sø. Saa lys og kølig frisk laa den i sin Rede af tætte Skove. Sønden for — over Træerne ved Odensegaard — rejste sig St. Hans Kirke; Graabrøde og St. Knuds Kirke skimtede de

ogsaa mellem den lille Klump lave Huses Straa- og Tegltage og alle Træerne i Byhaverne.

„Om mange Aar skal vi sidde saadan hos hinanden og mindes dette Syn af Byen, som dog aldrig vil gaa os af Minde.“

„Ja Niels,“ sagde Christence og smilede.

Niels blev ved at holde hendes Haand i sin. Det var saa underligt kommen til en Afslutning i ham. Sorgen over hans Synd, — til ind i Døden vilde den virke i ham. Til ind i Døden vilde Troen paa Guds naadige Tilgivelse lyse over ham.

Men at han har En at dele dette med. Det er Lykken. En, han ikke skal hykle for, eller hvis Godhed han skal vinde ved Løgn. En, som ikke vil øde Samvittigheden i ham, men som fuldt saa stærkt som han tror paa Guds naadige Tilgivelse.

Niels'es Hjærte svulmede af en saadan Tak, at han lagde sig foran hende, og med sine Hænder om hendes lod han denne dybe undrende Tak over Guds Naade fra det uransagelige Visdoms Dyb fylde sin Sjæl og sit hele Sind. Og han tyktes, hendes Tak strømmede sammen med hans.

Lykkelig var han hin Dag paa „Krabatens“ Dæk. Men en saadan alvorsfuld Lykke, som han nu var i Vold, dertil havde hans Sind ikke været beredt dengang. — —

„Men Niels, hvorledes skal det gaa dig i Odense?“ spurgte Christence lidt efter.

„Forgangen Dag red Oluf Bager ud til Vikkelsø at se til Stoddet, han har gaaende der.“

„Det berettede han til alle, han var til Orde i de Dage.“

„Der gjorde han fornøden Aftale med mig. Han havde sat mig Stævne der. Vær ved godt Mod. Min Herre Gud skal finde mig rede til at bøje mig under den Tugt, han paafører mig, men hvad smaasindede Mennesker ubilligt lader komme over mig, ja saa sandelig, det vil jeg aabent værge mig imod, saa

langt min Ret gaar.“ Han for fort med sagtere Røst: „Vort Bryllup stunder til, Hjærtenselskede, — drag dig til Minde, hvad Ar og Skrammer mit Sind bær, drag dig til Minde den Forbandelse, en sorgslagen Moder har udtalt over mig; jeg er fuldt forsikret om, at din Faders ubillige Modstand — ja Christence, Spor *har* de sat og *vil* de sætte i min Skæbne, de Forbandelsens Ord.“

„Min Fader skal ikke gaa i Graven med den Synd paa sig, at han trænger mig af den Vej, som Gud har beskikket mig! Og *min* Vej — den gaar nu og alle Dage der, hvor du færdes Niels.“

Han bøjede sit Hoved, men før han lagde det i hendes Skød, kyssede han en Fold i hendes Kjole.

Aldrig kunde han til fulde ære hende nok, hun, som ikke kendte Svig eller Vaklen.

Lenseden.

Det var sandt nok, hvad Oluf Bager havde sagt til Niels, at det baadede lidet at tale om andet end Lenshyldningen, før den var endt.

Siden Forliget forrige Aar mellem Kongen og Hertugerne anlangende de Len i Holsten og Sønderjylland, som de store Herrer nu i tyve Aar ikke havde kunnet komme overens om, var Odenseborgerne stadig blevne mindede om den store Højtidelighed, som skulde være i Maj Maaned, naar Hertugerne aflagde Lenseden til den danske Konge.

Oluf Bagers Folk havde kørt Bly, Tømmer og Jern sammen, for der skulde forbedres ikke lidet nede paa Odensegaard. Fra før Jul havde Kongens Fiskemester, van der Liep, fisket i Lenet; han havde

alt en stor Hoben Fisk gaaende i de Damme ved Ladegaarden, som de havde maattet grave.

Det ene Bud efter det andet for gennem Gaderne ude fra Dalum. Absalon Gjøe selv var i Byen hveranden Dag. De Dalum Bønder agede Læs paa Læs af Rugfoder til Staldene og Ved til Stegerset. Fra Lensmændene i den øvrige Del af Riget kom Fetalje. Hundredevis af Flæskesider, Fedelam, Malt, saltede Aal og Ørreder, Honning, Gæs, Høns, Galte og andet førtes ind i Odense. Oppe fra Norge sendte de Sild, og Langelænderne skaffede saltede Torsk i Tøndevis. De, som gik til Haande, vidste at fortælle om al den gode Rinskvin, som var kommen fra Kronborg, og de brunsvigske Roer fra Lübeck. Mange Dage i Rad agede Bønder fra Jylland ind i Byen med Havre.

Nej, der var saa vist ingen Fare for, at hverken Bæster eller Folk skulde komme til at sulte. Og vel var det. Der var dem, som mindedes, at Byen var fast udtæret dengang i ni og halvtreds, da alle de Fyrster og adelige Herrer var i Odense til Kong Christian den tredjes og gamle Christian den andens Nedsættelse. —

I lutter Fryd gik disse Forberedelser nu ikke. Atter og atter kom der Brev om at faa de øde Steder ud til Hovedgaden bebyggede og Tjørnegærderne afskaffede, som man nu havde kunnet nøjes med i saa mange Herrens Aar.

Nede, hvor Ejlert Jørgensen boede, var der stor Tummel i Gaden; Vesterport opbyggedes, og de kørte Læs paa Læs bort af den Hob Møg, som i mange Tider uhindret havde ligget der udenfor fast højere end Vejen.

Man vænnede sig næsten til at se hele Byen i alle Vraaer og Vinkler stillet paa den anden Ende, som var det én stor Bryllupsgaard. Mest der, hvor Lenstagelsen skulde gaa for sig — oppe paa det store Torv, som man nu, saa langt man kunde

huske, havde kaldt Albani Kirkegaard. Højsalig Kong Chresten havde jo nok givet Borgerne den til et Torv; men hvad skulde man med det, — Bønder og fremmede Købmænd stod godt nok i Gaderne med deres Varer.

Der var jo en Løben til Apotekeren paa Flakhaven efter Safran, Nelliker og andet fint Krudt til Maden; — og saa laa det nær at gøre det lille Løb hen i det Stræde, der blev lavet ud af Stien langs St. Knuds Ringmur, hvor ellers Fodgængere havde gaaet i Fred. Man undgik ikke Kalkstøv paa sine Klæder, for der blev reven ned og kørt væk, som om halve Byen skulde jævnes med Jorden. Et helt nyt Stræde lavedes der fra Overgade og ned til Torvets Østerside. Krageborg og Elende Gilde rev de ned. Ikke bedre gik det Husrækken paa Nordsiden. Bort med den. Jørgen Marsvins Hus gav de sig end ikke Tid til at vurdere.

Her blev jo en Plads saa vid og stor, at en hel Hær kunde holde her! Tømmerkarlene vidste at fortælle om, at henved 3000 Ryttere skulde kunne tumle deres Heste paa Torvet, og endda havde Kongen befalet et Pallads paa 80 Fods Længde rejst, saa det var nok ikke overflødigt, at de rev Bygninger og Kirkegaardsmur ned. Saa meget var her at høre om, at man fast kunde glemme alt det, som skulde gøres hjemme. Man maatte nok haste hjem og forsyne Krydderposer, Melbinger og Smørtønder. Vinterforraadet var jo moxen opædt. Tyskøl skulde føres til Huset; men man glemte ikke selv at brygge; de Fremmede skulde dog smage det gode Odenseøl.

Var man end ilde tilfreds med meget af det ny, saa var der dog ikke lidet, som rev En med, saa at man alligevel gik om og kunde ikke ret vel lade sig nøje med det daglige Arbejde, men ligesom ventede noget særligt højvigtigt.

Peder Gyldenstjerne, Marsken, forberedte omsorgsfuldt alt, hvad der angik Herbergerne til de

udenbys. De Adelsfolk, som ikke var tilsagt, men som havde Gaarde inde i Odense, maatte afgive dem til Brug; og ellers var der vel næppe eet af de større Borgerhuse, uden at Storstuen gjordes rede til en eller anden fremmed Herremand. Hertugerne skulde være til Huse hos Karen Kotti, Hans Mule og Oluf Bager. Kongen selv vilde bo paa Odensegaard.

Det var nu godt nok med Menneskene; Tag skulde de jo have over Hovedet, og man var ogsaa villig til uden Kny at forhjælpe hans Naade i denne Sag; det var dog en Ære for Byen, at Lenstagelsen skulde ske der; — men een Ting kunde man ikke være Kongen bistandig med, og det var at skaffe Staldrum og Strøelse til de 2000 Heste, som han begærede det.

Man murrede og gav vrede Svar, naar Raadmændene kom og saa efter, om der dog ikke kunde slaas endnu en Baas op i Baghuset eller i Vedskjulet eller andet Sted. Der var En, som da hverken var sen eller ræd til Svar. Det var Oluf Bager. Han foreholdt mangen vred Borgermand, at paa saadan en Tid kunde man ikke tage det, som man plejede van at gøre, da maatte alle staa sammen om at bistaa Kongen og endda takke til, at Odense ikke skulde faa Ry for at være en Stad, hvor man ikke kunde bare sig for Nærighed.

Oluf Bager sled mere paa sin Kappe end sin Hynde i den Tid, og silde kom han hjem næsten daglig.

En Aften — det havde øsregnet Dagen igennem, nu var det Opholdsvejr, men det mulnede svært i Luften — gik han hen til Per Lauritzen. De to Borgmestre havde selv været hos Per, men med ham var der intet Udkomme — han havde saa sandt ikke Plads til hverken Folk eller Fæ, og Strøelse ejede han ikke mere end lige knap og nap til sine egne Øg.

Per Lauritzen sad ved sin Bordende og aad Grød, som han dyppede i Honning. Foran sig havde han

et Krus Rostockerøl; i de Dage før Festen maatte det indføres sisefrit. Købmanden studsede, da han saa Per Lauritzen. Det var nok ikke saa tyk en Løgn, som han havde troet, at nogle mente, Per ikke rigtig var ved sin fulde Forstand paa det sidste.

„Goddag i Stuen," sagde Oluf.

„Hvem er det? — Naa, er det dig, Oluf Nielsen. Du har vel ikke Stunder at sidde til Bænks!"

„Jo mænd har jeg saa. Men er du krank, Per Lauritzen?"

Per lagde Skeen og flyttede nærmere til Købmanden.

„Oluf Nielsen, som det nu staar til her i Byen, kan man moxen tage sin Død derover. Her ødes, som om vi til Hobe avlede tusinde Fold, og Dalere agtes ikke mere, end som var de Skarn. Melankoli indæder sig i Hjærtet derover og fortærer det, som Rust gør ved Staal."

„Kom du ud af din Bod og staa dine Medborgere bi i denne Ærestid, da drages dine Tanker fra Ulyst og Melankoli."

„Gud han vare om din Forstand, Oluf Nielsen."

„Om din ogsaa, Per Lauritzen," svarede Købmanden roligt. „Men det var nu da ellers om Staldrum, jeg kom, og —"

„Du forglemte vel ikke at æde Peberrod fastende i Marts," sagde Per hurtigt.

„Dertil var jeg ikke trængende. Mit Blod er ikke ondt og usundt. Men det var, om du —"

„Alt Blod bliver ondt og beladt med usunde Vædsker i Vinterens Kulde."

„Hør nu Per, til slig Skvalder har jeg ikke Stunder. Der er kongeligt Bud om at skaffe —"

Men Per hørte ikke, hvad Købmanden sagde. Han rykkede ham lidt nærmere og hviskede:

„Hør Oluf, du færdes meget med de Store, har du aldrig hørt nogen af dem sværge paa, at de har fornemmet, at Koral bevarer En sikkert, usvigelig sikkert mod — aah Gu' hjælp' vos — mod — al Trolddom."

„Per, hvad fejler dig? Du er jo saa ræd, at du ikke engang tør skælve.“

Da for Per op og hen mod Døren.

„Driver han nu igen sit Spil, den Fandens Davidsdegn! — Gud forlade mig min Sværgen, ak, jeg mente saa sandt intet ondt dermed. Men er det ikke en harmelig Sag; — ser du, Oluf, jeg hænger jo Staal paa Døren, det skærmer mod ham, man ikke skal nævne. Man kan aldrig vare sig nok. Ej sandt Oluf. Og det skader jo da ikke. Men den Fan— den formaledidede Pebling, han render, Gu' hjælp' mig, her og tyvstjæler det, snapper hvert nyt Stykke, jeg sætter i. Jeg tror, Gud forlade ham hans Synd, at han sælger det til en anden Kræmmer. — Hjærte Broder, tag dette klejne Stykke Staal med ud og hug det i Døren; der er saa mørkt derude. Men du skal dog udendørs.“

Oluf Bager rystede paa Hovedet; han skønnede nok, at her baadede det intet at tale om Staldrum og Strøelse. Og han tændte sin Haandlygte, tog Spydet, bød Farvel og gik.

Saa optaget var han af Pers Skrullethed, at han faldt over et Aadsel, som laa i en Bunke gammel Halm og Aske midt i Gaden. Han rejste sig uden at kny. Det var jo ikke noget uvant; og han kunde jo have set sig for. Saa meget vidste han da, at Gaderne fik de ikke rene til Hyldningen. De værste Møddinger maatte de have aget bort; naar de saa strøede et godt tykt Lag Sand som ved Bryllupper og Begravelser, saa var den jo nogenlunde farbar. I det samme reddede Oluf Bager sig op paa sin egen skønne Stentrappe; en Flok herreløse Hunde kom jagende gennem Gaden. Han smilede. Det firbenede Røverpak, de mægtede saamænd bedre end Rakkerne at rense det værste Skarn bort; de aad det nemlig.

Længe fik Oluf Bager ikke Stunder til at undre sig over Per Lauritzen, for nu begyndte Vejene paa Fyn at myldre med Gæster, som alle drog ind i

Odense. Bedst farne var de, der kom ad Assensvejen, for der havde Bønderne maattet age Kampesten til, for at de værste Fledigheder kunde blive dækkede.

Gaderne var saa forfyldte med Heste, at det knap var til at trænge sig frem. Rigsraaderne mødte jo selv sjette med Folk og Heste, Lensmændene selv femte, Dyr og Mennesker stafferet paa det prægtigste.

Eggert Qvitzow var tilsagt, saa han og Mettelil var endnu ikke dragne af Byen. Sten Brahe og Margrethe Rosenkrantz, som havde været med til Brylluppet, skulde ogsaa tøve; Mandrup Parsbjerg var betids kommen fra sit jyske Len.

Den tredivte April, et Par Dage efter at Kongen var kommen, mødtes de i Cornelius von Hamsforths berømmelige Urtegaard. Cornelius var nyssens død, men hans Søn, der ogsaa hed Cornelius, tog imod dem. Her faldt da blandt andet Talen paa Elisabeth Reetz.

En skønne Bryllupsskænk havde hun skikket Eggert og Mette; og at hun ikke agtede at glemme de Dage i Danmark, forstod de af det, som Mandrup berettede, at hun havde begæret en dansk Pebling skikket ned til sig, som kunde tjene hende for Oplæser. Anne Holck havde talt om, at Elisabeth Reetz kanhænde til Midsommer næste Aar kom til Danmark en Tid.

Som de gik der, kom den yngre Cornelius med Niels Flint.

Niels og Christence havde daglig, siden de mødtes ved Næsbyhoved Sø, været med hinanden en kort Stund her i Cornelius'es Have. Ellers holdt Niels sig mest inden Døre hos Oluf Bager.

Mette Eggert Qvitzows vinkede Niels hen til sig, og de gik en Stund ene og talte ivrigt sammen.

Da de atter kom hen til Eggert, sagde Mette:

„Nu ligger Loddet i Bøssen; nu staar det til mig, om det skal udskydes.“

„Da er din Sag i gode Hænder, Niels,“ sagde Eggert.

„Derom er jeg fuldt forsikret,“ svarede Niels Flint.

En hel Hob store Herrer kom ned i Urtegaarden. Der var Niels Kaas, som havde tjent Konge og Rige saa tro i denne Sag med Lenshyldningen og bilagt med venlig Underhandling. Og der var Peder Gyldenstjerne, Christopher Walkendorff, Jørgen Rosenkrantz, Peder Munck og flere til af Rigens Raad. Tyge Brahe og Arild Hvitfeldt gik for sig. Der var en Kigen til Fløjet, og Tyge fik ikke Lov længe at være fri for Spørgsmaal om Vejret. Den Dag i Morgen agtede hans Naade at ride Hertugerne i Møde.

Cornelius von Hamsforth havde ført Niels Flint hen til Kansleren. Niels Kaas havde hørt ham nævne af Kongen, og medens han spurgte ham noget ud om forskellige Ting i Byen, holdt han sine Øjne fast fæstede paa ham. Cornelius stod og saa sig om. Da sagde han:

„Vor Urtegaard plejer van at være rost for alt det sjældne og rare, den rummer; men ingentid har den rummet saadant af Værd for Land og Rige som i Dag.“

Kansleren smilede.

„Store Ord, Cornelius von Hamsforth,“ sagde han.

„Men sandt, Hr. Niels Kaas.“

Kansleren læste i Niels'es Øjne, at han mente som Cornelius, og som Svar paa det lagde han sin Haand paa Niels'es Skulder og sagde alvorligt:

„De store Træer er ikke nok til at give en god Skov. Ymperne, som vokser om dem, og Hegnet, der freder, hører ogsaa til. Niels Flint, ikke formaar Raadet at tjene Riget til fulde, naar ikke den menige Mand hver paa sin Lod agter Rigets Ære som sin egen.“ —

Disse Ord gemte Niels Flint i sit Minde, som han gemte det Blik fra den døende Nederlænder. —

Dagen efter denne, den 1ste Maj var det, drog Kong Frederik den anden fulgt af 1500, til Danmarks Ære prægtigt stafferede Ryttere og Heste, Hertugerne i Møde ad Assenskanten.

Han mødte dem en Mils Vej uden for Byen. 297 Ryttere fulgte Hertug Hans den Ældre, 496 Hertug Adolf af Gottorp og 132 Kongens Broder, unge Hertug Hans. I stort Optog drog alle disse Ryttere ind i Odense By.

Alle Gader var opfyldte af Mennesker; hvert Øjeblik mødte man en Mand, hvis Navn var kendt. Svende og Drabanter hastede af Sted, saa i eet Ærinde, saa i et andet.

Borgerne var i de Dage mere paa Gaden end ellers i en hel Maaned. Man brugte Øjnene godt, og fuldt enige var man om, at den danske Adels Berustning gik over de Holsters.

Kongens Cantores — i ny lange, sorte Kjortler og Fløjls Bonnetter — sang, medens der banketteredes paa Odensegaard. Det lød helt ud til dem, som havde samlet sig udenfor. Andre løb med Kongens Staldfolk, som red hans Heste til Dalum; i Odense var der ikke Plads. Og atter andre holdt til oppe paa Torvet, hvor Adelsfruer var i Færd med at drage paa det kosteligste, eller gik en Vending udenfor Porten paa Heden, hvor Hertugerne skulde ud med Fanerne. —

Dagen efter Indtoget var Rigens Raad og de Holster Herrer i Sankt Knuds Kirke til Raadstævne, og Hyldningsakterne blev endelig vedtagne.

Nu var alt beredt til Lenshyldningen, som skulde gaa an den tredje Maj. Om nu blot Vejret holdt sig!

Den tredje kom med lindt og passeligt Vejr.

Den Dag var Ejlert Jørgensen tidligere paa Færde end vanligt; — der var saa meget udenfor det daglige, som det nok var værd at se efter. Han var

hos sin Gæsts Heste, ligefra de drog dem ud af Stalden og begyndte at udstaffere dem, til Herremanden og hans Svende red af Gaarde paa dem.

Da han senere kom ind, var Per Lauritzen paa Stuen. Han kom for at melde Ejlert, at han nu kunde føre et nyt Vidnesbyrd mod den Tyvehund, Niels Flint, og han trængte ind paa Ejlert for at faa ham til at sige en bestemt Dag, de kunde bestille Præsten did, at Trolovelsen kunde ske.

„Lad os da sige, naar Kongen det begærer nu efter Lenshyldningen, inden han drager af Byen. Staar det dig an, Per? Da kan ingen sige mig andet paa, end at jeg har holdt mit Ord til hans Naade. Han holder vel sit og er hos ved Trolovelsen. En Æresdag bliver det for mig og dig og os alle Per," sagde Ejlert vel tilpas. Det huede ham, at snart skulde der en Ende paa det usædvanlige, at en Datter stod sin Faders Befaling imod. Han raabte Gert ind og sagde: „Gaa og find min Datter og bed hende komme hid."

„Der kommer hun alt, — saa gid den Lede — ptøj —" Og Gert hastede bort ad den anden Dør. Det var jo Niels Flint, som var i Følge med Christence.

Ejlert Jørgensen blussede af Harme. Dette var dog at drive sit Spil vel vidt. Han tvang de Vredesord, han havde paa Læben, for der var en Adelsdame kommen med ind med de to.

Det var Mette Eggert Qvitzows.

Per Lauritzen vilde luske bort ad Bagdøren. Men Fru Mette sagde:

„Tøv en Kende, velfornumstige Mand; vi har noget for Haanden, som I kan bistaa os med."

Mette Viffert forklarede nu Ejlert Jørgensen, hvad hun havde i Sinde, og hun bad, om han vilde tillade hende denne lille Prøve. Man kunde aldrig vide, hvad godt det kunde føre med sig.

Ejlert skøttede ikke om at krænke den velbyr-

dige Frue; — desforuden — Christence bad saa bønligt, at det maatte ske, som Fru Mette begærede det.

Per Lauritzen skottede beængstet efter Niels. Hvad havde de dog for! Ikke skulde det være noget med Forgørelse! Smaa, sorte, laadne Trolddomspatroner eller saadan En med Flagermusevinger og store Klør! Man kunde ikke vide sig sikker for, hvad En som Niels kunde faa i Sinde.

Han nærmede sig Døren uden at turde vende Ryggen til dem. Niels gik hen til ham. „Tøv nu lidt, Per. Du maa ikke unddrage dig at staa den velbyrdige Frue bi. — Du kan ikke vide, om hun ikke siden kommer i din Bod og køber Canarisukker eller hollandsk Lærred," lagde han hviskende til.

Det havde Niels da ogsaa Ret i. Per nærmede sig igen.

Christence havde bragt et Sold og en Saks. Mette Viffert stak Saksen fast i Soldet og sagde:

„Nu faar I alle holde i Kanten. I ogsaa, Per Lauritzen." De gjorde, som hun bød. „Nu lader vi Soldet vise Tyven; det slar aldrig fejl, at nævner vi Navnet paa den rette, da ryster og løber det, saa Saksen falder til Jord. Pas nu paa. Nu nævner jeg En. — Klavs Krumhals!"

Der skete intet.

„Matis Teglslar," hviskede Christence; hun var ganske bleg.

„Ludse Hans Persens fra Brylle," sagde Ejlert spændt. Soldet ikke saa meget som rystede. Pers Knoer var hvide, saa fast holdt han. Han aabnede flere Gange Munden for at nævne Niels Flint, men han vovede det ikke, for Niels havde ikke Øjnene fra ham. — Der skulde gives Bøder for at stirre saadan paa Folk!

Pigerne havde faaet Bagdøren listet paa Klem og kigede ind. Gert og Krambodsvenden havde ikke kunnet bare sig, men var kommen helt ind.

Der var en underlig Spænding over alles An-

sigter; ingen vidste, hvem der først var bleven saa hidset af dette, men den ene blev det efter den anden; — noget maatte der ske! Gid det blev inden mange Øjeblikke. Dette var næsten ikke til at udholde. Havde ikke den stærke Sand- og Blomsterluft og Støjen fra de mange Mennesker staaet ind fra Gaden, skulde man have troet, at Festen var helt forbi, saa stille var der i Ejlerts Stue.

„Bent Gryn," sagde Niels Flint.

„Lille Mikkel!" raabte Gert.

„Ib Fløj!" faldt Købmanden ivrigt ind. Der var jo da en Mulighed for, at en anden end Niels kunde være Tyven; — — *kunde* det ske, at han slap for at tvinge Christence i Ægteskab!

Og han blev ved hastigere og hastigere at nævne det ene Navn efter det andet.

Fast i Mælet sagde Niels pludselig:

„Kræmmer Per Lauritzen!" Saksen raslede ned. Per var bleven hvid, og hans Hænder havde skælvet.

Det lynede i Niels'es Øjne. Mette vilde tale. Men Ejlert løftede Haanden og sagde — og hans Ansigt var atter roligt og koldt:

„Jeg ser nu, at dette er idel syndig Tant. At Per ikke er Tyv kan enhver vide." Gert og Købmandssvenden stemte i med; det baadede intet, at Mette talte om, at enhver ligesaa godt kunde vide, at Niels ingen Tyv var.

„Han hører ingen Steds hjemme!" sagde Ejlert.

„Han ejer fri Jord."

„Da han var her til Huse, var han en hjemløs, fattig Karl. Vil I ham vel, er det nok bedst, I tier med, at han nu pludselig ejer Jord."

„Ejlert Jørgensen!" Niels for frem mod ham. Christence greb hans Arm og tiggede ham om at tie en Stund endnu.

Som om Ejlert ikke havde set hans Vrede, for han fort:

„Per Lauritzen har jeg kendt i mange Aar; han

hører til samme Gilde og Lav som jeg. Men er det ikke Trompeter jeg hører udenfor Porten. Jeg maa haste op paa Torvet. Men staa I her i Vindvet, velbyrdige Frue, ret straks drager Toget her forbi; det staar jer næppe an at komme ud i Stimlen."

Dermed gik Ejlert. Per var forsvunden straks efter, at Saksen var falden. —

I flere Timer havde Hertugerne, den kongelige Statholder Henrik Rantzau og mange Herremænd været samlet paa den store, grønne Hede udenfor Byen for at hente Lensfanerne, som havde været bevogtede af sønderjydske Adelsmænd.

De havde afdelt Mandskabet i tre Hobe, som hver red under sin Fane.

Femerns var blaa med en gylden Krone. Hovedfanen, som skulde betegne, at Landet var et *Rigslen*, var blodrød; under den red Hertugerne. Den tredje Fane var gul med Sønderjyllands blaa Løver; — der blev Uro blandt Folkeskarerne, da de kom med den, for Rygtet var løben forud og havde meldt, at den havde været fæstet fejl paa Stangen. Et ondt Varsel var det!

Niels Flint gik ad Bagstræderne med Mette og Christence og fik dem gennem St. Knuds Klosters Abildgaard ind i Niels Bilds Gaard paa Torvets Sydside, hvorfra de skulde se Lenshyldningen.

Selv gik han ned mellem den Hob Mennesker, som trængtes paa Torvet.

Hertugerne med alle deres Folk holdt i Strædet langs St. Knuds Kirkemur.

De begyndte at raabe ovre ved det ny Stræde, og i eet Nu aabnedes alle de tusinder af Munde Torvet over til jublende Raab. Kong Frederik red frem. Det var godt at se, at han var den første af alle de høje Herrer. Hans graa, tyrkiske Kleppert var prægtigt stafferet med rødt, guldstukken Fløjl. Han selv bar sort Fløjlsdragt, som var stukken i

Løvværk med Guld; paa hans sorte Fløjls Hat var Kronen heftet med en Snor af Guld og Perler.

Rigens Raad og andre adelige Herrer fulgte ham. To Drabanter brammede i Silkedragter, stukne som Messehagler. Og Drabanter i gult Fløjl, med Vaabnet stukken i Guld, fulgte.

Nu skinnede Henrik Belows hvide Silkedragt paa det med rødt Klæde og Tæpper dragne Pallads. Straks efter ham fulgte Kongen; han gik hen til Tronen, som de havde stafferet med Fløjl og gyldne Knapper.

Seks og tredive Trompeter og tre Herpauker hoverede. Alle havde Øjnene deroppe, hvor Kongen stod med Rigens Raad og andre høje Herrer om sig, medens Holsterne red frem og holdt neden for Palladset.

Kun En søgte noget andet med sit Blik. Det var Niels Flint. Han havde set et Glimt af Per Lauritzen i Stimen, men nu var han sluppen ham af Syne.

Det var ikke til at trænge sig frem, for alle vilde se det, som nu gik an deroppe paa Palladset.

Johan von der Wisch, Benedict Ahlefeldt, Hans Blom paa Hertugernes Vegne og Henrik Rantzau paa Kong Frederiks Vegne — han havde jo sin Del af det arvelige Rigslen at æske — gik frem og knælede for Kongen og Rigens Raad.

Niels kunde ikke ret høre, hvad det var, von der Wisch sagde — han hørte kun enkelte Sætninger, som at alle gamle Misforstaaelser skulde være glemt, og at Fyrsterne kom for med sømmelig Ærbødighed at bede om Forlening mod at sværge Kongen og Danmarks Krone skyldig Troskab.

Paa denne Tale svarede Kansleren.

Nu trængtes Niels Flint helt over mod Nordsiden af Torvet, Folk trængte sig tilbage; de veg for Hertugerne, der red under Blodfanen med alle deres Folk i fuldt Rend tre Gange om Palladset.

Ej, ej, hvem var det, som stod og klemte sig ind i en Krog der? Det var jo Per, den arme Skalk. Ja, bi du, tænkte Niels. Men Per havde set ham og borede sig mere og mere ned langs Palladset for at slippe bort ad det ny Stræde.

Til Lenshyldningen saa Niels ikke stort mere, for han arbejdede troligt for at naa gennem den tætte Menneskestimmel hen til Per.

Men det holdt haardt.

Dog kunde han jo ikke bare sig for hvert Øjeblik at se op til Palladset. Nu aflagde de nok Eden, som Niels Kaas forelagde dem; de havde Fingrene paa Bogen, som Peder Gyldenstjerne holdt.

Han borede sig ind mellem nogle Haandværksfolk, som talte ivrigt om, hvad det mon varslede, at det Vindstød havde sat de to af Fanerne i fuld Flugt, men viklet den sønderjydske om Stangen.

Niels kunde nu hverken komme frem eller tilbage; han var saa nær Palladset, at han tydeligt saa Guldkapslen med Rigets Segl funkle ved de Breve, som Arild Hvitfeldt overgav til Hertugerne.

Kongen havde rejst sig og var gaaet hen til Blodfanen, som han greb. Hertugerne tog om dens Stang; — i dette Nu havde Niels Flint ikke andet i sin Tanke, end at dette var en stor og højtidsfuld Stund. Kong Frederik den anden overdrog Hertugerne og alle nulevende og tilkommende Hertuger af den oldenborgske Kongestamme Femern og Dele af Sønderjylland som et arveligt til Danmark hørende Len!

Trompeterne lod sig ideligt høre, og Folk trængte paa med mere Iver; — det gjaldt at være nær Palladset, naar Herolderne udkastede Fanerne, for at faa en Stump af dem.

Da det skete, nyttede Niels sine Næver saa vel — ikke til at drages med de andre om Fanerne, som de rev i Stumper og Stykker, men til at skaffe sig Vej hen til Per — at han inden længe greb den arme lille Mand om Armene og tirret af alle de Slag

og Stød, som han havde faaet, sagde han hvast ind i Pers Øre:

„Nu siger du mig paa Stedet, hvor Guldbægret findes!“

Pers Øjne blev stive, — Sveden brast ud af ham, og han skælvede, saa at Niels maatte holde ham under hans Arme. Han rystede ham forsvarligt og snærrede:

„Guldbægret, Per. Jeg *vil* vide det.“

Saa bøjede han sig nærmere og sagde roligt:

„Kanske det hjælper paa dig, at vi aabner Dorete Glambæks Kiste!“

Per gav et Støn og vred sig for at komme løs fra Niels. Men ikke for intet havde Niels opdyrket øde Jord, — hans Fingre var stærke som Jern.

„Det — det — det er Djævlen selv i en Mands Skikkelse — — Vejret gaar fra mig — aah, aah — —“

„Skræp nu ikke saadan op; — det baader dig intet. Jeg er Niels Flint, og jeg vil have det klart med den Tyvssag. Naa, svar nu din Fandens Løgnekræmmer.“

„Er du Niels! Er du ham selv! Aah bitte Niels, tøv dog et lille Korn med al den slemme Tiltale. Du vil mig jo intet ondt, vil du —“

„Jo, saa sandt jeg er en ærlig Karl, hvis du ikke —; hvor har du det Guldbæger?“

„Lad mig bare slippe hjem, jeg kan ikke hytte mig her, jeg fryser, og — det brænder inden i mig. Den Lede pirrer mig i min Nakke, og han er krøben ind i mit Hoved som en stor Loppe, — jeg saa ham jo skabe sig om til Loppe forgangen i Mørkningen, jeg saa det jo, — aah Niels lad mig gaa, jeg arme Mand.“

„Jeg skal saa vist ikke skade dig mere, end det gøres nødvendigt, dit sølle Bæst, du er saamænd nok i Klemme med den Nød i dit eget Sind. Sig mig nu

kun, hvor Guldbægret findes, da skal jeg hjælpe dig hjem."

„I Sildetønden paa mit Loft," sagde Per mat.

Niels saa et Øjeblik paa ham; Vreden kogte i ham; al den Kval den lille, beldede Kræmmer havde voldt ham og Christence. En Hjærtens oprigtig Trang til at gennemtærske Per kom op i ham, men han betvang sig.

Den, Vorherre har straffet, skal Mennesker lade med Fred! mente nu Niels Flint.

„Du faar gentage dette i Vidners Nærværelse, Per; saa skal du slippe."

De jublende Skrig blev højere og stærkere, — det formelig rystede i Luften, tyktes Niels. Aldrig havde der vist været saa megen Almue samlet i Odense før. Kongen red af Torvet ned mod Odensegaard, det var ham, de havde hilst.

Drabanterne gav nu Palladset til Pris for Landsknægte og Almue; en ny Kamp — værre end den forrige — begyndte; alle vilde have en Stump af Klædet. De flaaede hverandres Tøj, Fingre gik i Løbet, og der var en Hylen, som om en hel Skok Smaadjævle var sluppen løs. Det sagde da Per, som Niels værgede, det bedste han kunde, medens han lidt efter lidt trængte sig over til Niels Bild.

Endelig fik han ham da ud af Hoben og op paa Stuen, hvor Christence og Mette Eggert Qvitzows stod i det ene Vindve og Cornelius van Hamsforth den yngre og et Par fynske Herremænd i det andet.

Niels sagde:

„Velbyrdige Herrer, I faar tjene mig i at høre, hvad denne klejne Kræmmer har at sige. Naa Per, lad det saa gaa an."

Men Per var bleven mere kry igen, og han søgte at slippe med halve Sandheder og hele Løgne.

Da bøjede Niels sig ned over ham.

„Per — tir mig ikke; — huer det dig bedre at møde frem paa Bytinget?"

„Saa — saa — il-il-ilde skal det vel ikke gaa.“ Han havde igen faaet det med at skælve.

„Den rene, skære Virkelighed kan du ikke lyve om paa, du Lille. Gyde og Sidsel er brændt, Dorete Glambæk har salveret sig med Klavs Krumhals, — der er ingen uden dig tilbage til at tage alle jeres Skarnsstreger paa sig. Liden Glæde bliver det dig vist, skal Øvrigheden have sin Næse i dette — og andet.“

„Lad mig bekende, lad mig slippe, — nu er han igen inden i mit Hovede, den Lede selv, — den Tusindkunstnermand.“

Og Per Lauritzen bekendte sin Misgerning, men han førte Sidsel Landsknægts hele Skylden paa.

Pludselig dunkede han sig oven i sit Hoved og løb sin Vej, inden nogen kunde gribe ham.

„Han maa aarelades,“ sagde Cornelius, „og have brav mange Igler paa sig. Men følger I med, I Herrer, og er nærværende ved den løjerlige Handel paa Kræmmerens Loft.“

Et Par af Herremændene, Cornelius og Niels lavede sig til at gaa. Niels tog Christences Haand. „Gaa med mig; nu nødes jeg ikke til at være dig foruden, Hjærtenselskede,“ sagde han blødt. — —

Ansete Herrer bragte Ejlert Jørgensen Guldbægret og vidnede, hvorledes det var tilgaaet med det Tyveri.

Det varede en Stund, inden han kunde komme over, at der var faret saadan med Skalkhed i hans Hus; og det holdt haardt for ham rigtig at faa i sin Tanke, at man kunde regeres af noget saa forborgent ondt uden at vide det.

Sikker var man altsaa ikke paa noget i denne Verden! Et Øjeblik havde han mest Lyst til mod al menig Skik at holde sin Datterlil vel forvaret — under hans Beskyttelse — saa længe han levede, uden at hun skulde tænke paa Giftermaal nogensinde.

Der var jo da ingen, som kunde mene hende det saa godt som han!

Men der stod hun med saadan en Lykkeglans over sig og holdt sin Niels Flint i Haanden. Og Niels svor saa redeligt at vare hende det bedste, han magtede sin Livstid ud.

Man maa lægge Sagen i Guds Haand og lade staa til, tænkte Ejlert. — —

Den Dag var det godt at være til Huse hos Ejlert Jørgensens, for ind i den mørkeste Vraa og ind i det haardeste Hjærte virkede den Fred og Lykke, som lyste om Niels og Christence.

Husets Fattige havde faaet Nys om, hvad der var hændet; og den ene efter den anden forsøgte de sig ved Ejlerts Dør, og ingen blev den Dag afvist.

Ejlert Jørgensen blev mere og mere hjærtensglad og frisk til Mode. Ude og inde gik han rundt, talte med En, gav Dyrene et For saa godt som paa nogen Helligaften, sagde et Par Ord til en anden og følte sig egentlig saa højtidsfuld i Sind som den, der er undsluppen fra en stor Fare.

Købmandsgaarden laa grønlig skygget af et Par Linde, og her havde Ejlert ladet dække op paa et omvendt Bryggerkar for de Fattige; medens de fyldte sig, stod Ejlert og morede sig over, hvad saadanne slunkne Buge dog kunde rumme.

Christence og Niels fulgtes den hele Dag, og mesten holdt de hinanden i Haanden. De tyktes ikke, de kunde være hinanden foruden mange Øjeblikke ad Gangen.

At man dog ogsaa kunde faa et Menneske saa kært, tænkte Christence. — Hun var jo ung og uforfaren, om end noget havde hun dog set af Verdens Svig og Falskhed, — men *det* kunde hun ikke tænke sig, at der nogentid kunde komme et Øjeblik, hvor de Dage, der skulde gaa hen over hende en efter en — med smaa Sorger og store Sorger, Modbør og Plage, som det nu var Menneskenes Lod — at de

nogentid kunde slide denne hendes fejre Lykke fra hende.

— — — — — — — — — — — — — — —

Efter et af de store Gæstebud paa Odensegaard kom der noget uklart mellem den unge Gert Rantzau til Bothkamp og Frederik Brockdorff. Det blev til, at det kun kunde afgøres med Værget, og ved det Stævne blev Gert Rantzau nedlagt.

Det gav en Del Tummel, da de kom bærende med ham. Niels mødte netop Hoben; — da standsede den, slog Kreds og blev staaende saadan længe, medens den mumlende trængtes frem og tilbage i stadig sluttet Kreds; fra En inde i Midten lød snart Brøl som fra et Dyr, snart en angstfuld Klagen, saa en ustandselig Snakken.

Niels gik nærmere og lyttede. Han derinde raabte paa, at Fanden havde omskabt sig i Brockdorfferens Skikkelse og svoret paa, at han vilde nedlægge først alle Herremænd, siden alle Bartskere og saa alle de Kræmmere, som var i Byen, hvis de ikke inden St. Hansdag kunde bistaa hans Ven Per med at hale den Loppe ud gennem hans Øjne eller hans Mund, som kravlede inde i hans Hoved.

Saa vidt var det altsaa kommen med Per Lauritzen.

I det samme kom Bysvendene og en Bartskær til. De trængte sig ind i Hoben og greb Per. Og medens de bar Gert Rantzaus Lig til hans Herberg, aarelod Bartskeren paa Stedet Per Lauritzen.

Men han var lige ustyrlig.

Saa trak de af med ham til Daaren og satte ham i Vand først til Bæltestedet, og da det ikke baadede, saa til Skuldrene.

Om det havde gjort ham klarere i Hovedet, fik man aldrig at vide.

For da de saa til Per Lauritzen næste Morgen, var han død.

Haabet.

Det stundede mod Døden for Niels Flint.

Hans Sønner havde hjulpet ham hen i Stuen paa Nørrebænken, hvor han nu i tredive Aar havde havt sin Husbondplads.

Mette Viffert og Eggert Qvitzow var kommen med en Lægedrik, som havde lettet ham Smerterne og gjort ham klarere.

Af Hjærtet havde de takket ham for alle disse Aars gode, ærlige Naboskab. Nu var de gaaet, og Niels var ene med sin Slægt.

Christence sad hos ham og holdt hans Haand.

Hans tre voksne Sønner stod ved den anden Side af Bordet. De havde lagt deres Hænder sammen, for det var en vigtig Stund.

Som en sidste Besegling paa det, som han — fra de kunde skønne — havde stræbt at aabne deres Øjne for, mindede Niels Flint dem om at frygte og elske Gud og Livets urokkelige Lov, som er, at af ondt kommer ondt!

„Stræb varagtigt med Bøn og i Ydmyghed, for at jeres Forstand ikke skal formørkes, — naar Samvittigheden maner, er det med Forstanden, I skal erkende jeres Synd og holde jer fra at forplumre Sandheden og trykke den ned, jeres Jævnkristne til evig Fordærv. — — — Vi er alle Syndere, men værst farne er vi, naar vi tro os karske og ikke hige efter Lægedom. — Elsk Menneskene, mine kære Børn, elsk Synderen, selv naar I ser, at han ikke erkender den Synd, som han i sin Svaghed begaar, men tro ikke, at I kan tjene Gud og det Onde paa samme Gang. Elsk ikke Synderen, saa at han tror sig brødefri, men elsk ham, saa at han kan bære at lære sin egen Nød at kende og i Menneskers Barmhjærtighed kan se en Afglans af Guds uransagelige Naa-

des Lys. — — Gud lønne dig, Toste Boserup," hviskede Niels stille hen for sig.

Længe sad han tavs med lukkede Øjne.

Saa slog han dem op, fæstede sit Blik paa de unge Mænd og begyndte atter at tale.

„Tager Christi Aag paa jer, lad hans stærke Øjne se jer ind i Sjælen, maal jer med det, at han er død for jer, at I ikke skal fristes til at lade Livets Byrde ligge, som vil knuse jer, hvis I ikke løfter den. Lad hans Aag lette jer Byrden, hans Aag, de evige uudgrundelige Love, der knytter Slægt til Slægt og Menneske til Menneske, og som vi og alle Jordens Børn maa bære i Fællig."

Atter en lang Tid mægtede han ikke at føre et Ord over sine Læber, saa de kunde fatte det, men de fornam, at der laa ham mere paa Sinde, han vilde sige, og de styrkede ham med Mette Eggert Qvitzows Lægedomsdrik, til han atter kunde tale.

„Lider I et helt Liv igennem under jeres egen og andres Syndeskyld, da skal I vide, at det sker jer ikke, fordi Gud har forstødt jer, men fordi hans Naade og Kærlighed lyser over jer. Endogsaa den Synd, I har erkendt og faaet Guds og Menneskers Tilgivelse for, — til ind i Døden vil den virke i jer, — jer selv til evig Frelse. Det er Livets naadige Lov!"

Niels tav igen en lang Stund.

„Kan ingen ond Gerning eller Tanke dø før den sidste store Domsdag — og yngler den, mange Mennesker til Fordærv, da gælder samme Lov det gode."

Han vendte Hovedet om mod Christence.

„Ingensinde har du elsket *mig* over *Guds Retfærdighed;* det af min Aand, som ikke kan dø, har du elsket; Fred og Velsignelse har din redelige Færd mod mig i Aandens Ting ført over dette Hus og os alle. — Mine kære Børn, det jeg fornemmelig lægger jer paa Sinde, — I skal vogte og vare hende til ind i Døden." —

Der kom en Alvor af en saadan Vælde over hans Ansigt, at de troede, nu slog hans Time. Møjsomt hviskede han uden at kunne se dem, der stod om ham:

„Ingen Gerning kan dø; — intet sker af Slumpelykke. Mine elskede — forlad mig hvad Synd, jeg har øvet, og som skal hjemsøges paa jer."

Niels Flint sank sammen. Christence troede, at hun aldrig mere i denne Verden skulde høre et Ord af hans Mund.

Men op paa Dagen fik de noget af Mettes Lægedomsdrik i ham, og det hjalp ham lidt paa Fode igen.

Christence tog Bibelen af Vraaskabet og vilde læse ham lidt for.

„Kun et enkelt Sprog," hviskede Niels.

Og Christence læste:

„Saa elskede Gud Verden, at han gav sin eenbaarne Søn, paa det at alle de, som tro paa ham, ikke skal fortabes, men have det evige Liv." — —

Niels Flint havde begæret at komme ud under aaben Himmel, og hans Sønner havde ledt ham til Bænken under Linden, — den Lind, som han og Christence havde plantet den Dag, hun førtes i hans Gaard.

Det var en Tøvejrsdag med en graa, stille Himmel.

Men som Niels sad og saa mod de brunsorte muldnende Blade ved hans Fod, syntes han, at med sin inderste Sjæl fornam han, hvorledes den store, mørke Jord midt i Vinterens Tvang langsomt og lovbundet sugede Kraft til sig, Kraft, som steg gennem de fugtiggrønne Stammer og gled ud i de sorte, tørre Kviste. Alt i Naturen holdt sig rede.

Og Niels sank pludselig i Knæ; — de løb til, men han vinkede dem bort — og han lagde sin Haand fladt og fast mod sin Jord og saa frem for sig med noget af den gamle Kraft i Blikket.

Saa begærede han at hjælpes op paa Bænken igen. Og han saa ud over Markerne og hviskede:

„Christence, Gud har lagt sin Velsignelse i vore Hænders Gerning, og han har friet vort Hjem fra Vaade og Brand.“

De maatte atter føre ham ind; de vilde lægge ham i Alkoven, men han bad om at komme til Sæde paa sin Husbondplads.

„Nu lider det mod den Tid, jeg skal fare,“ hviskede Niels. „I faar nu gaa og lade mig ene med jeres Moder.“

Det begyndte at mulne i Stuen, og Ilden paa Arnen lyste stærkere.

Christence havde stillet sig hen hos Niels, og han hvilede sit trætte Hoved ind mod hende, saadan som han havde hvilet hin Dag i Ejlerts Urtegaard, da han tilstod hende sin Synd og lagde sin Byrde paa hende, at de sammen kunde bære den.

Hun mærkede, at han begyndte at sukke, knuget og ængstet, og flere Gange nævnede han Liesels Navn og talte halvt forvildet om Forbandelsen.

Da bøjede hun sig over ham: „Tak for Livet, min Husbond, tak for Lykken, tak for hvert Ord, der har ført mig nærmere min Gud.“

Niels hørte hende, for han famlede efter hendes Haand. Og Christence sagde:

„Af hele min Sjæl beder jeg den trofaste Gud, at han vil staa dig bi, Niels, i din sidste Strid.“

Niels aandede roligere og sad en Stund stille.

Saa lagde han sig frem over Bordet med Hovedet i sin Arm, og han hviskede:

„Sorg over alle Sorger, hvor meget har jeg villet, og hvor lidet har jeg evnet! Hvor lidet har jeg evnet at kæmpe mod det træge og onde i mit Sind, hvor mangengang har mit Sind været formørket af Vrede og Bitterhed. Hvor lidet har jeg vidst at ransage mit eget Hjærte. — Jeg arme Synder!“

Og der var en Gru over ham, som forfærdede Christence.

„Niels, Niels, hjærtenskære Niels —: Naaden

er større end Synden! — Niels, det er jo kun det raadne og døde, som flyder nemt og glat med Strømmen. Pines du nu, da lad det være dig en Forvisning om, at det er din evige, levende Sjæl, som længes hjem til sit rette Fædreland og for en sidste Gang kæmper sig op mod denne Verdens Strøm til sin evige, uforplumrede Kilde."

Niels rejste Hovedet, han løftede sin Arm, som han vilde gribe efter hende til Støtte, men han mægtede det ikke. Hun lagde hans Hoved ind til sig og hviskede de Fortrøstningens Ord fra før.

„Har jeg ikke taget Guds Aag paa mig, at jeg har kunnet drage Byrden og berede min Sjæl, at — — — hans store Naade har kunnet virke — — — i mig."

Sønnerne kom ind, og de satte sig hos den Døende.

Christence vidste intet andet at lindre hans sidste Strid med end de Ord, som han Dagen igennem havde villet høre.

Og lidt efter lidt mildnedes hans Træk. De Spor, som Livets Møje og Slid havde sat, blegnede.

Hvidere og hvidere blev han. Men han lignede den unge Niels Flint, — et forklaret og forædlet, halvt udslettet Billede af den unge Niels Flint.

Aftenen randt stille hen.

De vidste ikke ret, om han mere hørte de jordiske Ord, der bar den evige Trøst, men Christence hviskede dem af og til, og hun slap ikke hans Haand. —

Da rejste Sønnerne sig og bøjede sig over ham; — der gik en Bevægelse gennem ham. Han slog Øjnene op og uendelig sagte, men langsomt og klart sagde han:

„Tager mit Aag paa eder og lærer af mig, thi jeg er sagtmodig og ydmyg af Hjærtet, saa —"

Han mægtede ikke mere, men han sendte dem et bedende Blik, som de vel forstod. Christence

kunde ikke for Graad, men den yngste Søn sagde, som Faderen begærede det:

„Saa skal I finde Hvile for eders Sjæle. Thi mit Aag er gavnligt.“

Og paa det Ord døde Niels Flint. —

Christence og hendes to Sønner løftede ham varligt, — de, som havde elsket ham, og hvis Vej han havde banet og værnet, og hvis Øjne han troligt havde stræbt at aabne for det, som for ham var Livets Lov.